

ΙΑΚΩΒΟΥ Τ. ΒΙΣΒΙΖΗ

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1833 ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΘΙΜΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΕΠ' ΑΥΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ*

10. ΑΝΑΦΗ ¹

11. ΑΝΔΡΟΣ ²

12. ΘΗΡΑ ³

* Συνέχεια εκ τῆς σελ. 169 τοῦ 7 (1957) τεύχους τῆς Ἑπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαίου.

¹ Ὑπάρχει εἰς τὰ Γ.Α.Κ. (Ἀρχεῖον Γ. Βλαχογιάννη, κιβ. 127) Ἀπάντησις τοῦ Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογέροντος Ἀνάφης Ν. Πελέκη, περὶ τῶν ἐθίμων τῆς νήσου ταύτης, δὲν δημοσιεύεται ὁμῶς ἐνταῦθα, διότι τὰ εἰς αὐτὴν ἀναφερόμενα ὡς ἰσχύοντα ἐν Ἀνάφῃ ἔθιμα εἶναι ὅμοια κατὰ πάντα πρὸς τὰ ἐγγραφα ἔθιμα τῆς νήσου Θήρας τοῦ ἔτους 1797, ὅσα δημοσιεύθησαν ὑπὸ Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, *Συλλογὴ τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθειῶν* (Ἀθήναι, 1852) 147 ἐπ., ἀνεδημοσιεύθησαν δὲ ὑπὸ ΖΕΠΩΝ, εἰς *J. G.-R.*, VIII, 504 ἐπ. — Σκόλιας δημοσιεύσας τὴν δημοσίευσιν ἐνταῦθα τοῦ κατωτέρου ἐγγράφου τῆς Νομαρχίας (Κυκλάδων) τῆς 8 Μαρτίου 1834, προσερχομένου ἐξ ἀντιγράφου ἀποκατεμένου εἰς τὸ ἀποτέρον Ἀρχεῖον.

Ἀρ. 4365

Ἀπάντ. εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 1130 διαταγὴν τῆς

Ἐρμούπολιν

τῇ 8 Μαρτίου 1834

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Βασ. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας

Περὶ τῆς ἐποχῆς ἀφ' ἧς ἐπικρατοῦν

τὰ ἔθιμα Ἀνάφης.

Τὰ ἔθιμα τῆς Νήσου Ἀνάφης ὄντα τὰ αὐτὰ μὲ τῆς Νήσου Θήρας ἰσχύουν ἀφ' οὗτου καὶ τὰ τῆς δευτέρας, διαγραφέντα καὶ ἐπικυρωθέντα ἐν Θήρᾳ κατὰ τὸ 1797 ἔτος.

Εὐπειθέστατος

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Νομάρχου

Ὁ Διευθυντὴς

.....

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς

καὶ ἀντ' αὐτοῦ

Ἰω.....

² Ἡ περὶ αὐτῶν Ἀπάντησις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Δ. ΠΑΣΧΑΛΗ, βλ. Ἑπετηρίδα τοῦ Α.Ι.Ε.Α., 3 (1950), 158 σημ. 2.

³ Καὶ ἡ περὶ αὐτῶν Ἀπάντησις ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ Λ. Χρυσανθοπούλου, *Συλλογὴ κλπ., ἐνθ' ἀν., 172 ἐπ., ἀνεδημοσιεύθη εἰς περιοδ. «Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις» τ. 9 (ἔτος 9) (Ἀθήναι, 1881-1882), 270 ἐπ., καὶ ὑπὸ Χρ. ΠΡΑΤΣΙΚΑ καὶ Εὐ. ΚΑΡΑΣΤΑΘΗ, εἰς μεταφράσιν G. L. MAURER Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς, Α', 300 ἐπ.*

II. ΝΗΣΟΙ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ¹

13. ΑΙΓΙΝΑ

Ἀριθ. 117

Ἡ Δημογεροντία Αἰγίνης

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Βασιλικὴν Γραμματείαν

Εἰς ἀπάντησιν τῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 ζητημάτων τῆς Γραμματείας ταύτης.

Α'. Οἱ γονεῖς ἐπροίκιζον τὰ θηλυκὰ, ὅπως ἤθελον βουληθῇ καὶ δυνηθῇ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τὸ μένον τῆς περιουσίας ἐμοιράζεται μεταξὺ τῶν ἀρσενικῶν εἰς ἴσα μερίδια, ἐκτὸς ἂν οἱ γονεῖς διὰ διαθήκης εἶχον προσδιορίσει περισσότερα εἰς τὸν ἓνα ἢ ὀλιγώτερα εἰς τὸν ἄλλον ἢ διαθήκη ἐλάμβανε τόπον καὶ ἡ μοιρασία ἐγίνετο κατ' αὐτήν· ἂν ὅμως ἓνας ἀδελφὸς εἶχεν δουλεύσει περισσότερον τὸ σπίτι ἢ προκαταβάλλει εἰς αὐτὸ χρηματικὰς βοηθείας, λαμβάνει τὴν ἀνάλογον ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τῶν γονέων· ἑκείνη ἐγίνετο ἡ μοιρασία, καθὼς καὶ ὅταν οἱ γονεῖς εἶχον ἐξοδύσει περισσότερα οἷα ἢ τέκνον εἰς τὴν μοιρασίαν ἐξεπίπτοντο τὰ ἀπ' αὐτὸν ἐξοδευθέντα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον τὰ λοιπὰ ἀδελφὰ. Τὰ προκισμένα θηλυκὰ δὲν ἠνώχλουν τὰ ἀρσενικά· δι' ὅσην πολλὴν ἤθελεν μένει περιουσία, καθὼς καὶ τὰ ἀρσενικά τοῦ ὁσπιτίου μὴ ἐξοικονομήσαντες εἰς τὸ προίκισμα τῶν θηλυκῶν, κατέβαλον ἐξ ἰδίων των διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν θηλυκῶν.

Β'. Οἱ γονεῖς εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μεταθέσουν τὴν περιουσίαν των εἰς ὅτινα ἤθελον· εἰς τοιαύτην μ' ὅλον τοῦτο διαθήκην, εἶχον χρέος ν' ἀφίνουν καὶ ἓν μέρος εἰς τὰ τέκνα των· ὅχι ὅμως κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἀλλ' ὅσον αὐτοὶ ἤθελον καὶ τότε ἡ διαθήκη ἐλάμβανε τόπον. Τὸ αὐτὸ ἐξηκολοινοῦντο καὶ πρὸς τοὺς πλησιεστέρους κληρονόμους εἰς ἔλλειψιν τέκνων.

Γ'. Εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περίστασιν ἀποθανόντος ἀδιαθέτου ἐνεργεῖτο ὁ νόμος· εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν ἑνὸς προσώπου τοῦ ἀνδρογύνου ἔχοντες τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀποθάνῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων του, ἢ ἐκ τοῦ ἀποθανόντος προσώπου καταγομένη περιουσία ἐμοιράζεται εἰς τρία, καὶ τὸ μὲν ἓν τρίτον ἐλάμβανε τὸ ζῶν πρόσωπον, τὸ ἄλλο οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος, οἱ ὁποῖοι ἐλάμβανον καὶ τὸ

¹ Εἰς ὅσας Ἀπαντήσεις δὲν γίνεται μνεῖα τοῦ πόθεν δημοσιεύονται, νοητέον ἐξ ἀντιγράφων τοῦ Ι. Βλαχογιάννη, ἀποκειμένων εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Ἀρχεῖον Γιάννη Βλαχογιάννη)· βλ. καὶ Ἐπετηρὶς Α.Ι.Ε.Δ., τ. 6 (1955) 122 σημ. 1.

ἕτερον τρίτον τῶν μνημοσύνων, ἔχοντες χρέος νὰ κάμουν τὰ μνημόσυνα. Ἐὰν δὲ τὸ ἀποθανόν τέκνον ἀφήσῃ κτήματα ἢ χρηματικὴν κατάστασιν, τὰ ὅποια ἀπέκτησεν ἀπὸ ἰδίας του ἐργασίας, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος γονέως κληρονομικοῦ δικαιώματός του, ἡ περιουσία αὕτη ἐδίδετο ὅλη εἰς τὸ ζῶν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου καὶ ἐσυνηθίζετο νὰ γίνωνται καὶ συμφωνίαι δι' ἐγγράφων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ τοῦ ἀποθανόντος μέρους ἐσυμφώνει μὲ τὸ ζῶν μέρος, ἂν τὸ ζῶν τέκνον ἤθελεν ἀποθάνει, ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος μέρους, ἀνήκουσα εἰς τὸ ὑστεροαποθανόν τέκνον, νὰ ἐπιστρέφεται εἰς τὸν διαληφθέντα πατέρα, ἥτοι πάππον τοῦ ὑστεροαποθανόντος ἐγγόνου του, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ τὸ ζῶν μέρος τὸ παραμικρόν, καὶ ἂν τὸ τέκνον ἔζη, δὲν εἶχε πλέον νὰ λάβῃ τὸ παραμικρόν ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ζῶντος γονέως του, ἀλλ' ἔμενε μὲ μόνην τὴν τοῦ ἀποθανόντος, τὴν ὁποίαν περιελάμβανε καὶ ἐσύναζε ὁ πάππος ἢ καὶ ἄλλοι, ἢ, εἰς ἔλλειπιν, ὁ δικότερος συγγενεὺς τοῦ ἐγγόνου, ἀναλαμβάνων καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα διὰ τὸ ζῶν ἐγγονον ἢ συγγενῇ· τὰ ἐγγράφα ταῦτα ἐλάμβανον τόπον· εἰς τὴν περίστασιν δὲ τοῦ νὰ μὴ εὑρεθῶν συγγενής, ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος ἀδιαθέτου ἐδίδετο εἰς τὰ Μοναστήρια ἢ εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Κοινότητος.

Δ'. Τοῦ ἀποθανόντος συζύγου ἀνδρογύνου ἀτέκνου ἡ περιουσία ἐδίδετο ὅπου ὁ Νόμος διατάττει.

Ε'. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θήλυκὰ τέκνα ἐκληρονομοῦν τοὺς γονεὺς κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως τοῦ ἀσθενεῖ α'. τῆς παρουσίας.

ΣΤ'. Ἡ προικισθεῖσα θυγάτηρ ἦτον εἰς χρέος νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκα της.

Ζ'. Τότε μόνον αἱ ἀπροίκισται ἀδελφαὶ δύνανται νὰ ζητήσουν μοιρασίαν τῆς περιουσίας τῶν γονέων, ὅταν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν δὲν ἔμενε κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἄξιος διάδοχος τῶν γονέων· δύνανται καὶ αἱ ἑτεροθαλεῖς ἀδελφαὶ νὰ ζητήσουν μοιρασίαν.

Η'. Τότε μόνον ἐγίνετο ἐκποίησης προικὸς, ὅταν δηλ. ἡ θέσις ἀπῆλθει διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῶν συζύγων· ἦτον ὅμως ὁ σύζυγος εἰς χρέος νὰ δώσῃ πρὸς τὴν σύζυγον ἀνάλογον κτήμα ἀπὸ τὰ ἰδικά του ἢ ἂν μὲ τὴν ἐκποίησιν τῆς προικὸς ἡγοράζετο ξένον κτήμα, τὸ πωλητήριον ἐγίνετο εἰς τὸ ὄνομα τῆς συζύγου, πάντοτε ὅμως ἦτον χρεία τῆς συγκαταθέσεως ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, καὶ τῶν ἀνιόντων ἢ πλαγίων συγγενῶν μέχρι τῶν ἀδελφῶν· ἐγίνετο προσέτι ἐκποίησης προικὸς ἢ δι' ἀσθενειαν ἢ διὰ στενὴν δυστυχίαν· ὁ σύζυγος ἦτον ὅμως πάντοτε εἰς χρέος ν' ἀποζημιώσῃ τὴν σύζυγον ἢ μὲ ἄλλα κτήματά του, ἂν εἶχε, ἢ, ἂν δὲν εἶχε, μὲ ὅντινα ἄλλον τρόπον ἤθελε ποτὲ εὐκολυνθῇ.

Αἱ συνήθειαι αὗται διετηροῦντο ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ καθ' ὅλην τὴν Αἴγιναν ἀπαράλλάκτως, διετηρήθησαν μάλιστα μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀπὸ 15 Αὐ-

γούστου 1830 έκδοθείσης πολ. διαδικασίας, ὅσαι δὲ τοιαῦται ὑποθέσεις καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν φέρουσαι δὲν ἐσυμβιβάσθησαν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς τοπικῆς συνηθείας μεταξὺ τῶν διαφερομένων μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς διαληφθείσης πολ. διαδ. μένουσιν μέχρι τῆς σήμερον ἀτελεῖς.

Ἐκτὸς τῶν συνηθειῶν τούτων ὑπῆρχον καὶ αἱ ἐφεξῆς.

Τὰ ἔγγραφα, καθὼς προικοσύμφωνα καὶ διαθῆκαι, ὑπεγράφοντο ἀπὸ τοὺς διατιθεμένους καὶ προσυπογράφοντο ἀπὸ μάρτυρας ἀξιοπίστους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς ἀπὸ προκρίτους καὶ τότε ἔχουν τόπον· αἱ δὲ διαθῆκαι μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ πνευματικὸς ἢ ὁ ἐφημέριος τοῦ ἀποθνήσκοντος ἔγραφε καὶ ὑπέγραφεν· αὐτὰ ἐνίοτε ἐπιβεβαιοῦντο καὶ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην ἀρχιερέα· καὶ τὰ τοῦ πρώτου καὶ τὰ τοῦ δευτέρου τρόπον ἐλάμβανον τὸν ἴδιον τόπον· ἐγίνετο δ' οὕτως διὰ τὴν ἔλλειψιν δημοσίου μνήμονος· ἂν οἱ διατιθέμενοι ἦσαν ἀγράμματοι, ὑπεγράφοντο πολλάκις καὶ ἀπὸ μόνους τοὺς μάρτυρας.

Εἰς τὰς ἀγοραπωλησίας χωραφιῶν, εἰς μὲν τοὺς κάμπους ἐπροτιμᾶτο ὁ συγγενὴς τοῦ πωλητοῦ, εἰς δὲ τὰ ὀνομαζόμενα χιόσια (τζιφιλίκια) μετὰ τὸν συγγενῇ ἐπροτιμᾶτο ὁ πλησιαστής· ὁμοίως ἐπροτιμᾶτο ὁ πλησιαστής μετὰ τὸν συγγενῇ, ὅταν τὸ πωλούμενον μέρος ἦτον ἐπὶ τῇ κτήματι τοῦ πλησιαστοῦ· τὸ ἴδιον ἔξακολουθεῖτο καὶ διὰ τὰ δένδρα.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 17 Ἀπριλίου 1833

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 15 Ἰουλίου 1833

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Δημογεροντείας Αἰγίνης
(Τ.Σ.) Γ. Μοίρας

Οἱ Δημογέροντες

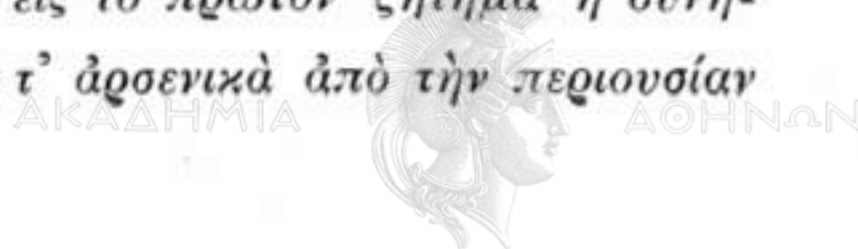
14. ΠΟΡΟΣ

Ἀριθ. 19. Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδ. καὶ οἱ Δημογέρ. τῆς Νήσου Πόρου.

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 338 ἐτοιχοκολλήσαμεν τὰ ὁποῖα μᾶς διευθύνθησαν ἀντίτυπα τῶν διαταγμάτων τῆς Α.Μ. καὶ κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 330 συνήλθομεν παραλαμβάνοντες τοὺς προκριτωτέρους καὶ τοὺς εἰδημονεσιτέρους ἄνδρας τῆς Νήσου μας, διὰ τὰ συντάξωμεν τὰς τοπικὰς μας συνηθείας, τοὺς ὁποίους καὶ συμβουλευθέντες ἀναφέρωμεν τὰς ἐφεξῆς συνηθείας, εἰς τὰ κατὰ τοῦ Νόμου ὁκτὼ ζητήματα.

Α'. Ὅτι κατὰ τὸν Νόμον περὶ κληρονομίας εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα ἡ συνηθεια λέγει ὅτι τὰ θηλυκὰ δὲν λαμβάνουν ἐξ ἴσου μὲ τ' ἀρσενικὰ ἀπὸ τὴν περιουσίαν

τοῦ πατρὸς καὶ ὅτι τ' ἀρσενικὰ ἀδελφία, μικρὰ καὶ μεγάλα, μοιράζονται ἐξ ἴσου, χωρὶς νὰ λάβῃ περισσότερον ἢ ὁ μεγαλύτερος ἢ ὁ μικρότερος.

Β'. Εἰς τὸ δεύτερον ζήτημα. "Οτι εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν γονέων νὰ κάμωσι τὴν περιουσίαν των ὅτι θέλουν, καὶ ἐκ τῆς συνηθείας ἂν θέλουν δίδουν μέρος τῆς περιουσίας των ὅπου θέλουν, τὰ δὲ λοιπὰ μηνέσκουν εἰς τὰ τέκνα των.

Γ'. Εἰς τὸ τρίτον ζήτημα. "Οτι ἂν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος καὶ δὲν ἔχει οὔτε κατιόντας, οὔτε ἀνιόντας, οὔτε ἐκ πλαγίου συγγενεῖς τὸν κληρονομεῖ ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν περιποιεῖται δίδοντας καὶ ψυχικὰ δι' αὐτόν.

Δ'. Εἰς τὸ τέταρτον ζήτημα. "Οτι δὲν κληρονομεῖ ὁ ἐπιζῶν σύζυγος, ἀλλ' οἱ συγγενεῖς, ἂν ὅμως ἡ γυνὴ εἴη νέα, λαμβάνει τὴν προῖκα τῆς καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν καὶ ἀναχωρεῖ, εἰ δὲ καὶ εἶναι μεσαίας ἡλικίας λαμβάνει τὴν τροφοδοσίαν τῆς ἐκ τῶν ὑποστατικῶν τοῦ ἀνδρός, ἐνὸς καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἀνδρός.

Ε'. Εἰς τὸ πέμπτον ζήτημα. "Οτι ὅλοι οἱ παῖδες κληρονομοῦν ἐξ ἴσου καὶ τοὺς δύο γονεῖς.

ΣΤ'. Εἰς τὸ ἕκτον ζήτημα περὶ προικὸς. "Οτι δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν ἡ ὑπανδρευθεῖσα θυγατέρα νὰ συνεισφέρει τὴν προῖκα τῆς καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀνδρός.

Ζ'. Εἰς τὸ ἑβδομον ζήτημα. "Οτι ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ ἀδελφοί, ὡς οἱ γονεῖς νὰ προικίζονται τὰς ἀδελφὰς των καὶ τὰ μείναι νὰ μοιράζονται.

Η'. Εἰς τὸ ὄγδοον ζήτημα. "Οτι συμφώνως καὶ οἱ δύο πωλοῦν ἐκ τῆς προικὸς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ προῖξ εἶναι ἀναφαίρετον, ὑποχρεοῦται ὁ ἄνδρας καὶ γράφει ἐν ἑτερόν του ὑποστατικόν διὰ τὸ πωληθὲν ἐκ τῆς προικὸς καὶ ταῦτα πρὸς ἀπόκρισιν τῶν ὀκτὼ ἀνωτέρω ζητημάτων. Σημειοῦμεν ὅμως καὶ τινὰς ἄλλας συνηθείας τοῦ τόπου μας.

Εἰς μνηστεύεται μίαν κόρην· αὐτὸς ἔχει τὴν ἄδειαν, τὸ συγχωρεῖ ἡ συνήθεια, νὰ εἰσέρχεται καὶ νὰ ἐξέρχεται ὡς ὑπανδρευμένος, τῆς χαρίζει καὶ τῆς δίδει ἔπειτα ἀπὸ μερικὸν καιρὸν, σχεδὸν χρόνους τὴν παραιτεῖ καὶ ἄλλο δὲν χάνει παρ' ὅτι τῆς ἐκρέμασεν ἢ τῆς ἐχάρισεν· καὶ ἂν τὴν ἐφθειρεν ὑποχρεοῦται νὰ τὴν στεφανωθῇ ἢ τ' ἀνάπαλιν ἢ κόρη πρὸς τὸν ἄνδρα δίδοντας τὰ διπλά.

"Εκπαλαὶ εἶχον τὸ κῦρος τὰ προικοσύμφωνα καὶ αἱ διαθῆκαι, ὑπογεγραμμέναι ἀπὸ τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας του μόνον μέχρι τοῦ 1828, ἔπειτα ἐπικυροῦντο ἀπὸ τὴν Δημογ.

Αἱ συνήθειαι αὗται ἐπεκράτησαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον καὶ ἐκτείνονται εἰς ὅλην τὴν Νῆσον μας. Αἱ συνήθειαι τοῦ τόπου μας δὲν εἶναι γραπτὰ καὶ οὔτε εὐρί-

σκεται κανένα βιβλίον ἐμπεριέχον αὐτάς· ταῦτα μὲν καὶ περὶ τούτων, ἡμεῖς δὲ ὑποσημειούμεθα μ' ὅλον τὸ Σέβας.

Ἐν Πόρῳ
τῇ 8 Ἀπριλίου 1833
Οἱ Δημογέροντες
(Τ.Σ.) Δημήτριος Οἰκονόμου
Κωνσταντῖνος λογοθέτης
Α. Πανάγου
Ὁ Γραμμ.
Γεώργιος Ἀποστολόπουλος

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης
(Τ.Σ.) Γ. Δ. Κριεζή
Ὁ Γραμματεὺς
Σ. Κωνστ. Ἐκλεκτὸς

15 ΥΔΡΑ¹

Ἀπάντησις εἰς τὰ ὀκτὼ ζητήματα τῆς ἐκ ἀρ. 330 Ἐγκυκλίου τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῶν τοπικῶν ἐθίμων τῆς Ὑδρας.

Περὶ Κληρονομίας
Εἰς τὸ 1.

Τὰ θηλυκὰ λαμβάνουν ὀλιγώτερον τῶν ἀρσενικῶν, τὰ δὲ ἀρσενικὰ λαμβάνουν ὅλα ἴσον μερίδιον τῆς κληρονομίας, ὅταν ᾖσιν καὶ ὁ γεννήτωρ, ὁ μικρότερος αὐτῶν λαμβάνει περισσότερόν τι ἐπιφορτισμένος τὰ βάρη τῆς γηροκομήσεως.

Εἰς τὸ 2 ὁμοίως.

Ἡ περιουσία τῶν γονέων μένει ὅλη εἰς τὰ τέκνα των.

Εἰς τὸ 3.

Ἐνταῦθα ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Εἰς τὸ 4.

Ἄν ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ τὸν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς του, ἡ δὲ ζῶσα γυνὴ λαμβάνει τὴν προῖκα τῆς καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεάν τῆς, εἴτε ἔχει τέκνα εἴτε δὲν ἔχει· εἰ δὲ καὶ ἀποθάνῃ ἡ γυνὴ ἄτεκνος, οἱ συγγενεῖς τῆς λαμβάνουσι τὴν προῖκα τῆς, ἡ δὲ πρὸ γάμου δωρεὰ μένει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς.

Εἰς τὸ 5 ὁμοίως.

Καὶ ἐνταῦθα ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

¹ Ἡ Ἀπάντησις αὕτη δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Αρχεῖα τοῦ Κράτους.

Περὶ προικός.

Εἰς τὸ 6.

Ἡ ὕπανδρος καὶ προικισμένη κόρη δὲν συνεισφέρει τὴν προῖκα τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν διὰ τὰ μοιράση ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδελφία τῆς, ἀλλ' ὅταν εὐρεθῇ ἀρκετὴ περιουσία δίδεται καὶ εἰς αὐτὴν μερίδιόν τι ἐκ τῆς ἀμοιράσιον.

Εἰς τὸ 7.

Ὅταν οἱ γονεῖς ἀποθάνωσιν ἀδιάθετοι τὰ ἀρσενικά παιδία ἀναλαμβάνουσι τὰ χρέη τῶν γονέων [.....] τὰ θηλυκά, προικίζοντες αὐτὰ ἐκ τῆς πατρικῆς περιουσίας συμφώνως μὲ τὸ πνεῦμα τῆς τοπικῆς συνηθείας, ἥτις [....] εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ 1 ζητήματος· καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ περιουσία γονέων, τὰ ἀδελφία φροντίζουν ἐξ ἰδίων των π [.....] προικοδοτήσεως καὶ ὕπανδρείας τῶν θηλυκῶν.

Εἰς τὸ 8.

Ἡ γυνὴ λαβοῦσα τὴν προῖκα τῆς τὴν προσφέρει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, ὅστις τὴν μεταχειρίζεται ἐλευθέρως πρὸς αὐξήσιν ἀφορῶσαν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, πάντοτε ὁμως ἡ προίξ λογίζεται ὡς ἱερά, καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος θέλῃ τὰ τὴν καταχρασθῇ, ἡ γυνὴ δύναται τὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἐξουσίαν αὐτῆς.

Αἱ ἀνωτέρω συνήθειαι εἰσὶ παλαιαί, σφαιροῦνται ἀπαράλλακτως ἕως σήμερον εἰς ὅλην τὴν Νῆσον ἐκ παραδόσεως ἀλλήλων διαδόχον τῶν προγόντων μας.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 21 Ἰουλίου 1833

Οἱ Δημογέροντες
(Τ.Σ.) λάζαρος κουντουριώτης
Νικόλαος Οἰκονόμος

16 ΣΠΕΤΣΑΙ¹

III. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

17. ΑΤΑΛΑΝΤΗ

Ἀρ. 65

Ἡ Ἐπαρχ. Δημογ.
Ταλαντίας.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

σεβ. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 330 ἐγκύκλιος τῆς σεβ. Γραμματείας κοινοποιηθεῖσα πρὸς τοὺς

¹ Ἡ Ἀπάντησις ἔχει δημοσιευθῇ ὑπὸ Λ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, ἐνθ' ἀν., 176 ἐπ. καὶ ἀναδημοσιευθῇ κατ' ἐπανάληψιν, βλ. Ἑπειροῖς Α.Ι.Ε.Δ., τ. 3 (1950), 158 σημ. 2.

εἰδημονεστέρους τῆς Ἑπαρχίας μας ὡς πρὸς τὰ ἐρωτήματα περὶ τοπικῶν συνηθειῶν, σπεύδει διὰ τῆς παρούσης τῆς ἡ Δημογεροντεία νὰ πληροφορήσῃ τὴν σεβ. Γραμματείαν, ὅτι εἰς τὸ περὶ κληρονομίας κεφάλαιον δὲν ὑπάρχει καμμία συνήθεια τοῦ τόπου μας παρ' ὅτι θέλει ὁ Νόμος, μόνον εἰς τὸ 2ον ζήτημα εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου μας, ἀφοῦ ἀποθάνουν οἱ γονεῖς ἢ καὶ ἀδιάθειτοι ἢ περιουσία μένει ὅλη εἰς τὰ τέκνα των εἰς ἓνα ἢ καὶ εἰς πολλά, ἔαν ἔχῃ.

Παρομοίως καὶ εἰς τὸ περὶ προικὸς κεφάλαιον φυλάττεται ὁ γραπτὸς νόμος εἰς τὰ ζητήματα μόνον εἰς τὸ ζήτημα 8ον εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου μας, ὅταν θελήσῃ τὸ ἀνδρόγυνον ἢ καὶ ὁ εἰς τῶν συζύγων, τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ προῖκα, συνεσιῶτος τοῦ γάμου ἢ καὶ μή, τὴν πωλεῖ δι' ἀνάγκας συμπιπτούσας.

Αἱ συνήθειαι αὗται εἶναι παλαιαὶ εἰς τὸν τόπον μας, οὐχὶ νὰ εἶναι καὶ γραπταί.

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 ἐγκυκλίου τῆς σεβ. Γραμματείας ταύτης.

Τῇ 18 Ἀπριλίου 1833. Ἐν Ταλαντίῳ.

Οἱ Δημογεροντεῖς
(Τ.Σ.) Ἰωάννης Μπαρτζιζῆς (;)
κατάδικος βέρον

18. ΑΠΟΚΟΥΡΟΝ

ΑΘΗΝΩΝ
Λουκᾶς . . . . .

Ἀριθ. 439

Τὴν 3 Μαΐου 1833

Ἀρ. Πρ. 29

Πρὸς τὴν Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείας (sic) τῆς
Ἑπικρατείας

Ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία Ἀποκούρου

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπαρχ. αὕτη Δημογρ. τὴν ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκύκλιον τῆς Σ. Γραμματείας ταύτης παραλαβοῦσα δὲ εἰς συμβουλὴν καὶ ἐρώτησιν τῶν ὀκτὼ ζητημάτων τοὺς εἰδημονεστέρους ἄνδρας τῆς ἐπαρχίας ταύτης, καθυποβάλλω ὑπ' ὄψιν τῆς τὰς περὶ αὐτῶν ἀκριβεῖς καὶ ἐντελεῖς πληροφορίας.

Ἀπὸ α^{ον} ζήτημα μέχρι τοῦ 8^{ον}

Ζήτημα α^{ον}

Ἡ συνήθεια τῆς ἐπαρχίας ταύτης θέλει ὅτι τὰ μὲν ἀρσενικὰ κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τὴν πατρικὴν των ἰδιοκτησίαν, τὰ δὲ θυλικὰ ζώντων των γονέων λαμβάνουν

διὰ προῖκα των μέρος τῆς ἰδιοκτησίας, κατὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων, ἢ χρήματα· ἢ αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων ἀδιαθέτων ἢ καὶ διαθήκη, ἂν ὑπάρχῃ.

Ζήτημα βον

Ἡ συνήθεια δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' οἱ γονεῖς μεταθέτουν τὴν ἰδιοκτησίαν των ἐξίσου εἰς ὅλα τὰ ἀρσενικά, ὅσα καὶ ἂν εἶναι ἀποβάλλεται μόνον ὁ παρήκοος καὶ ἄσωτος· μετὰ ταῦτα οἱ γονεῖς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μεταθέτουν τὴν ἰδιοκτησίαν των εἰς ὅποιον βούλονται ἢ καὶ εἰς ἓνα τῶν υἱῶν των.

Ζήτημα γον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα δον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα εον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα σον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν ἀνύπανδρον θυγατέρα νὰ συνισφύρῃ τὴν προῖκα τῆς μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ νὰ μοιράσουν ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια τὴν κληρονομίαν, ἀλλ' ὑποχρεώνει αὐτὴν νὰ εὐχαριστῇται εἰς μόνον τὴν προῖκα τῆς.

Ζήτημα ζον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν <νόμον>, ἀλλ' ἡ ἀνύπανδρος θυγάτηρ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς προικίζεται παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ὡς καὶ παρὰ τῶν γονέων.

Ζήτημα ηον

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον· ἡ συγκατάθεσις ὁμῶς τῶν δύο δύναται νὰ ἐκποιήσῃ αὐτήν, ἢ εἰς αἰχμαλωσίαν τῶν ἰδίων ἢ τῶν παιδίων των ἢ εἰς χρέος.

Αὕτη ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐκτείνεται εἰς ὅλας τὰς κοινότητας τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐπικρατεῖται δὲ ἔκπαλαι. Μένομεν δὲ μὲ τὴν ἐξαίρετον ὑπόληψιν.

τῇ 21 Ἀπριλίου 1833 ἐξ

Ἀποκούρου

Ἡ ἐπαρχ. Δημογεροντία Ἀποκούρου

Ἀθανάσιος Ἰωάννου

(Τ.Σ.) Παντελῆς Ἀναγνώστου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ἐλ. τὴν 15 Ἰουλίου 1833

Ἀρ. Πρ. 666.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Β. Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀπήντησα τὴν ὑπ' ἀρ. 330 Ἐγκύκλιον τῆς Γραμματείας ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας δὲν εἶναι κανονικὸς εἰρηνοδίκης, ὁ δ' ἐκ-
πληρῶν τὰ χρέη τούτου Δημογέρον, διαλυθεισῶν τῶν Ἐπαρχιακῶν Δημογεροντειῶν
καὶ παυσάντων τῶν Δημογερόντων συνέπαυσεν καὶ οὗτος· δὲν ἐνόμισα περιττόν, ἀλλ'
ἐκρῖνα μᾶλλον χρέος μου νὰ δώσω πρὸς τὴν γραμματείαν ταύτην πληροφορίας περὶ
τῶν ἐπιτοπίων ἐπικρατού(ν)των συνηθειῶν εἰς τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὴν ῥηθεῖ-
σαν ἐγκύκλιον ζητήματα, τὰς ὁποίας ἐγνώρισα ἐκ παραδόσεως διαφόρων εἰδημόνων
ἀνδρῶν καὶ ἐκ τῆς πείρας, χρηματίσας τέσσαρα ἔτη εἰς τὰ κατὰ τὴν Ἀν. Ἑλλάδα
Δικαστήρια καὶ εἰς τὰ κατὰ τὴν Δυτικὴν τελευταῖον, ἐλπίζων ν' ἀξιωθῇ τῆς εὐμενοῦς
τῆς παραδοχῆς.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ 1^{ου} Ζητήματος. Ἡ συνήθεια θέλει νὰ κληρονομοῦν μό-
νον τ' ἀρσενικά· νὰ κληρονομοῦν δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἐξ ἴσου, χωρὶς διάκρισιν ἡλι-
κίας.

Εἰς τὴν τοῦ 2^{ου}· ν' ἀφίρουν τὴν περιουσίαν των οἱ γονεῖς εἰς τὰ τέκνα· δύναν-
ται ὅμως ν' ἀφίσουν ἀφιερῶματα εἰς τὰ θρησκευτικὰ καταστήματα διὰ μνημόσυनों
των, ἐλεημοσύνας εἰς πτωχοὺς καὶ λεγάναι, πλην ὅλα ταῦτα δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαί-
ρουν τὸ ἥμισυ περιουσίας· τότε μόνον δύνανται νὰ μεταθέσουν εἰς ἄλλους ὅλην τὴν
περιουσίαν των, ὅταν γράψωσιν ἀποκλήρους τοὺς Νομίμους κληρονόμους των.

Εἰς τὴν τοῦ 3^{ου}· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε κατὰ πάντα τὴν τάξιν τοῦ Νόμου· καὶ
εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἀποθανὼν δὲν εἶχε κανένα συγγενῆ τὸν ἐκκληρονόμει ἡ
ἐπικράτεια· ἡ δὲ κληρονομία αὕτη ὀνομάζεται Μαχλούλκια (λέξις τουρκικὴ), τουτέ-
στιν πράγματα μὴ ἀνήκοντα νομικῶς εἰς κανένα, καὶ ἀνήκοντα διὰ τοῦτο εἰς τὴν
ἐπικράτειαν.

Εἰς τὴν τοῦ 4^{ου}· ἡ συνήθεια φυλάττει τὴν τοῦ νόμου διάταξιν ἐκτὸς τῆς περι-
στάσεως, καθ' ἣν ἡ Γυνὴ συζήσῃ μετὰ τοῦ ἀνδρός της πολλοὺς χρόνους (ἢ τεκνο-
ποιήσῃ καὶ ἀποθάνουν ζώντων τῶν γονέων τὰ τέκνα, ἢ ἦτο διόλου ἄκληρος) καὶ
ἀποφασίσῃ νὰ μὴ δευτεροῦπανδρευθῇ, πορίζεται, ἐν ὅσῳ ζῇ, τὰ πρὸς τὸ ζεῖν ἀναγ-
καῖα ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός· ἂν δὲ οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρός δὲν στέρξουν
τὴν συνοίκησιν τῆς γυναικός, προσδιορίζεται μέρος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός διὰ
τὸν προσπορισμὸν τῶν ἀναγκαίων αὐτῆς, σταθμιζομένου τοῦ μέτρου τῶν ἐξόδων, καὶ
προσδιορισθησομένου μέρους, ἀπὸ τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, καὶ τοῦ

χρέους αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἐκ τῆς προικὸς τῆς γυναικὸς εἰσόδημα.

Εἰς τὴν τοῦ 5^{ου} : ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος κατὰ πάντα μὲ τὸν Νόμον, χωρὶς ἀντίβασιν (sic) τῆς εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ 1^{ου} ζητήματος συνηθείας.

Εἰς τὴν τοῦ 6^{ου} : ἡ συνήθεια ὑποχρεοῖ τὴν θυγατέρα νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν προῖκα της. Σημειωτέον ὅτι ἡ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐνδιαλαμβανομένη προῖξ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχω παράδοσιν ἀπὸ ὀλίγους εἰδήμονας ἄνδρας, δὲν εἶναι ὅλη ἡ κυρίως προῖξ, ἀλλ' ἐνυπάρχει καὶ τὸ ἐπιβάλλον μέρος ἐκ τῆς κληρονομίας εἰς τὴν ὑπανδρευομένην θυγατέρα διὰ τοῦτο καὶ φαίνεται εἰς τὰ προικοσύμφωνα ὅτι δίδονται εἰς αὐτὴν σκεύη οἰκειακά, οἷον τὰ ἀργυρά, χρυσά, χάλκινα κλπ. Ἑτεροκίνητα πράγματα, οἷον τὰ φορέματα, σιρώματα κτλ. Αὐτοκίνητα, οἷον τὰ πρόβατα, αἰγίδια, ἀγελάδια κτλ. Ἀκίνητα, οἷον τὰ ὀσπήτια, χωράφια, ἀμπέλια κτλ. καὶ χρήματα καὶ ὡς λαμβάνουσα ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευομένη τὸ ἐπιβάλλον μέρος της δὲν ἔχει πλέον αἰτήσεις κληρονομίας. Ἐντεῦθεν οὖν προέκυψεν ἡ συνήθεια τοῦ νὰ μὴν δύνανται αἱ θυγατέρες νὰ συνεισφέρουν μετὰ τὸν θάνατον τῶν πατέρων τὴν προῖκα των καὶ νὰ κληρονομοῦν· καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴν ἀδικῶνται οἱ ἄρρετες, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν θυγατέρων οἱ ἄρρετες μὲ τοὺς ἀρρετας καὶ κατὰ τὴν αὐξάνουσι τὴν πατρικὴν περιουσίαν των, καὶ ἤθελον ἀδικεῖσθαι οὕτως, ἂν ἐμερίζοντο τὴν ἐκ τῶν πατέρων αὐξήσιν οἱ θυγατέρες, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐσφύγγοντο πρὸς αὐτὴν, ἀλλ' ἐπιμελοῦντο μετὰ τῶν ἀνδρῶν των οἱ ἰδιαιτέρων των ὠφέλειαν· ἂν δὲ εἰς τινὰς ἐπαρχίας δὲν δίδουν εἰς τὰς θυγατέρας τὸ ἐπιβάλλον μέρος των ἐκ τῶν ἀκινήτων κτημάτων, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν σιεινότητα τοῦ τόπου· δίδουν ὁμως τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ εἰς χρήματα.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ 7^{ου} ζητήματος· ἡ συνήθεια θέλει νὰ κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ προικίζουσιν τὰς ἀδελφάς των ἀναλόγως τῆς περιουσίας των· εἰς τὴν περίστασιν ὁμως ταύτην ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ εὐχάριστος συγκατάθεσις τῶν ἀδελφῶν, διότι ἂν δὲν συγκατατεθοῦν ἢ συγκατατεθεῖσαι, ἂν οἱ ἀδελφοὶ δὲν ταῖς δόσουν τὴν ἀνάλογον προῖκα, λαμβάνει χώραν ἡ διάταξις τοῦ νόμου.

Εἰς τὴν τοῦ 8^{ου} : ἡ συνήθεια δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐκποίησιν τῆς προικὸς ἐκτὸς τῶν ἐξῆς περιπτώσεων· 1^{ον} ἂν σιειρούμενοι τῶν ἀποφεύκτων ἀναγκάων δὲν δύνανται νὰ τὰ προσπορισθῶσιν ἄλλως 2^{ον} ἀσθενήσῃ ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ ἢ τὰ τέκνα των ἢ οἱ γονεῖς τοῦ ἀνδρὸς καὶ δὲν ἔχουν ἄλλοθεν νὰ πορισθοῦν τὰ διὰ τὴν θεραπείαν ἀναγκαῖα ἔξοδα· 3^{ον} διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ δουλείαν ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ ἢ τὰ τέκνα των ἢ οἱ γονεῖς τοῦ ἀνδρὸς· 4^{ον} ἂν δὲν ἔχουν ἄλλην κατάστασιν νὰ προικίσουν τὴν θυγατέρα ἢ θυγατέρας των· ἀπαιτεῖται πάντοτε ὁμως ἡ συγκατάθεσις τῆς γυναικὸς· ἐκτὸς ἂν ἡ γυνὴ εἶναι αἰχμάλωτος, διότι δὲν δύναται εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ προὑπάρχῃ ἢ συγκαταθέσῃ της· εἰς τὴν συγκατάθεσιν δὲ τῆς γυναικὸς δὲν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἐπισημότης.

Ὅταν ἀποθανὼν ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ καὶ ἀμφότεροι καταλείψωσι δύο ἢ καὶ περισσοτέρας θυγατέρας, κανένα δὲ υἱόν, ὁ ἐπιζῶν τῶν γονέων ἢ ὁ ἐπίτροπος ὑπανδρεύει τὴν μεγαλητέραν καὶ ἀποκαθιστᾷ τὸν ἄνδρα τῆς κληρονόμον εἰς ὅλην τὴν πατρομητρικὴν περιουσίαν, μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φροντίσῃ οὗτος τὴν καλὴν ὑπανδρείαν τῶν λοιπῶν, καὶ νὰ τὰς προικίσῃ ἀναλόγως τῆς ὁποίας ἀναδέχεται κληρονομίας· ὀνομάζεται δ' οὗτος ἐσώγαμβρος· ἀπαιτεῖται ὅμως ἀπολύτως νὰ προϋπάρχῃ ἢ συγκατάθεσις τῶν λοιπῶν θυγατέρων, ἂν εἶναι εἰς ἡλικίαν, ἢ τοῦ ἐπιτρόπου, ἂν εἶναι ἀνήλικος· τοῦτο θὰ γίνεταί ὅταν ἀποδειχθῇ καὶ κριθῇ ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον καὶ τοὺς συγγενεῖς, ὅτι συμφέρει εἰς τὰς λοιπὰς θυγατέρας νὰ παραχωρήσουν τὴν κληρονομίαν των μᾶλλον ἢ νὰ τὴν ἀναδεχθοῦν, ὥστε ἐκ τῆς πράξεως ταύτης νὰ μὴ προέρχεται ζημία εἰς αὐτὰς διόλου, ἢ πολλὰ μικρά.

Ἡ Νεαρά τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κον Ἀθανασίου περὶ τῆς τριμεροῦς κληρονομίας ἐπεκράτησε καὶ ὡς Νόμος καὶ ὡς συνήθεια.

Ἀποθανόντος ἀδελφοῦ ἀκλήρου, σύμφωνα μὲ τὴν διάταξιν τοῦ Νόμου θέλει καὶ ἡ συνήθεια νὰ κληρονομοῦσιν αἱ τοὶ ἐξ ἴσου οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί.

Αἱ συνήθειαι αὗται ἐπεκράτησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καὶ ἐπέκεινα αἰῶνα· ἐκτείνονται δὲ εἰς ὅλας τὰς κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ἐκτὸς τῆς περὶ τοῦ ἐσωγάμβρου, ἣ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ἑπαρχίαν μας τῶν Κραββάρων καὶ λοιπὰς ἑπαρχίας τοῦ Νομοῦ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας.

Ὑποσημειοῦμαι ὅτι ἔστιν ὅλον τὸ σέβας

Τῇ 11 Ἰουλίου 1833

Ἐν Ναυπάκτῳ

Εὐπειθέστατος

Β. Χρυσοβέργης

Ζήτημα α τῆς ἐπαρχίας ταύτης

Ἡ συνήθεια θέλει ὅτι τὰ μὲν ἀρσενικὰ κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τὴν πατρικὴν των ιδιοκτησίαν· τὰ δὲ θηλυκὰ ζώντων τῶν γονέων λαμβάνουν διὰ προῖκα των μέρος τῆς ιδιοκτησίας κατὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων ἢ χρήματα· ἢ ¹ αὕτη συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων ἀδιαθέτων, ἢ καὶ διαθήκη, ἂν ὑπάρχῃ.

¹ Γρφ. ἡ.

Ζήτημα β

Ἡ συνήθεια δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' οἱ γονεῖς μεταθέτουν τὴν ἰδιοκτησίαν των εἰς ὅλα τὰ ἀρσενικά, ὅσον καὶ ἂν εἶναι, ἀποβάλλεται μόνον ὁ <κενὸν> καὶ ἄσωτος· μετὰ ταῦτα οἱ γονεῖς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μεταθέτουν τὴν ἰδιοκτησίαν των εἰς ὅποιον βούλονται ἢ εἰς ἓνα τῶν τέκνων των.

Ζήτημα γ

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα δ

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα ε

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Ζήτημα σι

Ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν ὑπανδρευθεῖσαν θυγατέρα νὰ συνεισφέρει τὴν προῖκα της μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ νὰ μοιράσουν ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδελφὰ τὴν κληρονομίαν, ἀλλ' ὑποχρεώνει αὐτὴν νὰ εὐχαριστῇται εἰς μόνην τὴν προῖκα της.

Ζήτημα ζ

Ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' ἡ ἀνύπανδρος θυγάτηρ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της προικίζεται παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ὥς καὶ παρὰ τῶν γονέων.

Ζήτημα η

Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἡ συγκατάθεσις ὁμῶς τῶν δύο δύναται νὰ ἐκποιήσῃ αὐτὴν εἰς αἰχμαλωσίαν τῶν ἰδίων ἢ τῶν παιδίων των ἢ εἰς χρέος.

Εἶναι καὶ ἄλλαι συνήθειαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας· ἀφοῦ ἓνας πολίτης παροικίῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα του 14 καὶ 20 ἔτη, τὸ κοινὸν πωλεῖ τὴν πατρίδα¹ του διὰ τὰ χρέη τῶν κοινοτήτων καὶ αὐτὸς ἀποξενώνεται, ἐπειδὴ δὲν ἐμφανίσθῃ εἰς τόσα ἔτη εἰς τὴν πατρίδα του διὰ νὰ ἀποκριθῇ τὸ χρέος του·

τὴν 17 Ἰουνίου 1833 Πλάτανος

οἱ Ἐπαρ. Δημογεγ. Κραββάρων

ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς

(Τ.Σ.) ἀναγ. γεωργίου

¹ Ἴσως πατρίδα

21. ΠΕΡΑΧΩΡΑ

Ἡ τοπικὴ Συνήθεια

1046

Κατὰ πρῶτον ζήτημα εἶναι συνήθεια νὰ κληρονομοῦν τ' ἀρσενικὰ μεγάλα τε καὶ μικρὰ ἐξ ἴσου, τὰ δὲ θηλυκὰ λαμβάνουν παρὰ τῶν ἀδελφῶν των τὴν προῖκα μόνον, εἰ δὲ ἀπὸ κτήματα δὲν λαμβάνουν τίποτις καὶ ὅποιος ἔχει εὐχαρίστησιν δίδει ὀλίγον τι.

Κατὰ τὸ δεύτερον εἶναι ὅτι ὁ πατὴρ μοιράζει τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς υἱοὺς του καὶ ὄχι εἰς συγγενεῖς, βασιτῶν καὶ αὐτὸς ἐν μερίδιον ἢ καὶ ὀλιγώτερον ἕως οὗ ἀποθάνει, καὶ ὅταν ἀποθάνει τὸ μοιράζουν πάλιν οἱ υἱοὶ του.

Κατὰ τὸ τρίτον εἶναι νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ υἱοὶ του, καὶ ἂν δὲν ἔχει υἱούς, οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς του, ἤγουν οἱ ἀδελφοί του.

Κατὰ τὸ τέταρτον εἶναι νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς του καὶ ὄχι ὁ ἐπιζῶν καὶ εἰ μὲν ὑπανδρεύεται ὁ ἐπιζῶν, δὲν λαμβάνει τίποτις· εἰ δὲ καὶ δέν, κάθεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συζύγου του ἕως ὅτου ἀποθάνῃ καὶ ὅταν ἀποθάνει τὰ λαμβάνουν οἱ συγγενεῖς του.

Κατὰ δὲ τὸ πέμπτον εἶναι ὅτι τὰ μὲν ἀρσενικὰ μοιράζουν τὰ κτήματα τοῦ τε πατρὸς καὶ μητρὸς των δίδοντες ὀλίγα ἀπὸ τῆς μητρὸς των καὶ εἰς τὰς ἀδελφάς.

Περὶ προίκας.

Κατὰ τὸ ἕκτον εἶναι νὰ τὴν κληρονομοῦν οἱ υἱοὶ της καὶ ἂν δὲν ἔχῃ υἱοὺς τὴν κληρονομοῦν τ' ἀδελφὰ της, δίδοντες προῖκα ὅσον θέλει δατὰ τὴν ψυχὴν της.

Κατὰ τὸ ἑβδομον εἶναι ὅτι τὰ ἀδελφὰ δὲν μοιράζουν μὲ τὰς ἀδελφάς των, ἀλλὰ τὰς προικίζουν αὐτοί.

Κατὰ τὸ ὀγδοον εἶναι ὅτι ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ τὴν προῖκα, ἀλλ' οὔτε ἡ γυνὴ δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ χωρὶς θελήσεως τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ συμφωνῶντες οἱ δύο πράττουν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θέλουν.

Ἀλλας συνηθείας ἀπ' αὐτὰς δὲν ἔχομεν καὶ τοιοντοτρόπως τὰς ἡῤαμεν ἀπὸ τοὺς προπάτορας ἡμῶν ὅπου ἐθεμελίωσαν τὴν κωμόπολιν ταύτην, ὅπου εἶναι σχεδὸν ἕως 300 ἔτη ὅπου ἐθεμελιώθη.

Ἐτεραι συνήθειαι ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχουν.

Περαχώρα 1 Αὐγούστου 1833

Οἱ προκριτοδημογέροντες περαχώρας

Ἀναγνώστης Τζίγκαρης

Κώστα Τζίγκαρης

Νικολὸ Ραύτης

Θανάσης Κατερίνης

Γιάννης βόζεργας (·)

Δημήτριος Τζιγγάρης

Γεώργιος Θεόδωρος

Παρούσης Σταύρου

Σπυρογιαννάκης

Δημήτρης Μίχας

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Αὐγούστου 1833

Ἐν Ἀπουσίᾳ τοῦ Γραμμ. τῆς Νομαρ.
(Τ. Σ.) Α. Μ. Καλλοφρονᾶς

IV. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

22. ΝΑΥΠΛΙΟΝ

Αρ. 3948

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴν
Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας

Ἀπάντησις εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 330 τῆς 22 Μαρτίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγκύκλιον διαταγὴν τῆς.

Ἡ τοπικὴ συνήθεια ὥς πρὸς τὸ πρῶτον ζήτημα εἶναι ὅλως δι' ὅλου σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον. Τὰ γνήσια τέκνα ἐκληρονόμουν ἐξίσου ἄρρενα καὶ θήλεα, χωρὶς προνόμιον μεγαλητέρου ἢ μικροτέρου τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν των περιουσίαν.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον, δὲν ὑπάρχει καμμία τοπικὴ συνήθεια οἱ γονεῖς ἀφίρουν πάντοτε τὴν περιουσίαν των εἰς τὰ τέκνα των ἐκτὸς ποσοτήτων τινῶν τὰς ὁποίας ἐπροσδιόριζον συνήθως διὰ τοῦς ἐθεῶς καὶ διὰ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς ψυχικὴν των σωτηρίαν, ἀλλ' αὗται δὲν ὑπερέβαινον τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των.

Ὡς πρὸς τὸ τρίτον, ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον κατ' ὅλην τὴν ἐκτασιν.

Ὡς πρὸς τὸ τέταρτον, ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον, μὲ τὰς ἐφεξῆς ὁμως τροπολογίας· ὁ ἐπιζὼν ἀνὴρ λαμβάνει δικαιοματικῶς τὸ νυμφικὸν σιγῶμα, τὸ ὁποῖον χρεωστικῶς φέρει εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον ἢ νύμφην καὶ ἂν ἔχη κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐκαλλιέργησεν ὁ ἀνὴρ ἐξ ἐπιστασίας του, λαμβάνει ἐν μέρος ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ἐκείνου τοῦ ἔτους· ὥστε ἐπιζοῦσα (sic) γυνὴ λαμβάνει ὅλα τὰ δῶρα τὰ γνωριζόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα προγαμιαία δωρεὰ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς τροφῆς τῆς διὰ τὸ πένθιμον ἔτος, ἐὰν ἐντὸς αὐτοῦ δὲν ἔλθῃ εἰς ἄλλον γάμον.

Ὡς πρὸς τὸ πέμπτον· ἐφνυλάχθη πάντοτε ἀπαράβατος ὁ γραπτὸς Νόμος καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία τοπικὴ συνήθεια.

Ὡς πρὸς τὸ ἕκτον καὶ ἑβδομον· ἐπεκράτησε τοπικὴ συνήθεια ὥστε διὰ μίαν κόρη προικισθῇ ζῶντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς γὰ μὴν ἔχει δικαίωμα γὰ ζητῇ μετὰ τὸν θάνατόν του κληρονομίαν· καὶ ἀποθανόντος πάλιν τοῦ πατρὸς ἐφνυλάττετο εἰς τοὺς ἀδελφούς τὸ δικαίωμα γὰ προικοδοτοῦν τὰς κόρας, ἀδελφάς των, ὡς καὶ ὁ πατήρ, χωρὶς αὗται γὰ ζητοῦν σῶον τὸ ἐπιβάλλον εἰς αὐτὰς μέρος ἐκ τῆς πατρικῆς κληρονομίας· ἡ συνήθεια ὁμως αὕτη δὲν ἦτον ὑποχρεωτική· ἐὰν αἱ ἀδελφαὶ δὲν εὐχαριστῶντο εἰς τὴν προῖκα των καὶ ἐζήτουν τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐκκλησίας, ἐβάλλετο τότε εἰς ἐνέργειαν ὁ ἀναφερόμενος γραπτὸς Νόμος.

Ὡς πρὸς τὸ ὄγδοον, ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως τούτου, ὅταν εἶναι σύμφωνον τὸ ἀνδρόγυνον, δύναται νὰ ἐκποιηθῇ ἢ προῖξ τῆς γυναικὸς εἴτε δι' ἀνάγκας ἰσχυρὰς τοῦ γάμου ἢ δὲ μή· αἱ ἀναφερόμεναι συνήθειαι πρὸ χρόνων ἱκανῶν ἐφυλάττοντο ὅχι μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἐπαρχίας μας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς γειτνιαζούσας χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι γραπταί.

Καθυποβάλλων ὑπ' ὄψιν σας τὰς πληροφορίας ταύτας, εἰς τῶν ὁποίων τὴν σύνταξιν ἐσυμβουλευθήν καὶ τοὺς εἰδημονεστέρους καὶ γεροντιότερους τοῦ τόπου, χρεοσιῶ νὰ πορθέσω¹ ὅτι αἱ τοπικαὶ αὗται συνήθειαι ὡς καὶ ὁ γραπτὸς Νόμος ἐφυλάττοντο, ὅταν ἡ ὑπόθεσις δὲν ἀνεφέρετο εἰς τὰ τουρκικὰ δικαστήρια, καθότι εἰς παρομοίαν περίστασιν ἐβάλλετο εἰς ἐνέργειαν ἡ ὀθωμανικὴ Νομοθεσία.

Ὑποσημειοῦμαι ἐπὶ πᾶσι μὲ βαθύτατον σέβας.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 14 Ἀπριλίου 1833

Ὁ εὐπειθέστατος ἐπαρχ. Εἰρηνοδ.

(Τ. Σ.) Λαβὶδ οἰκονομίδης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀριθ. 945

Τὸ ἐπαρχ. εἰρην. Ἀρχους

23 ΑΡΙΘΟΣ

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴν
Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 Διεκπεραιώσεως τῆς Διαταγῆς τῆς Γραμματείας ταύτης προσεκαλέσαμεν τοὺς εἰδημονεστέρους τῶν ἐνταῦθα πολιτῶν μετὰ τῶν ὁποίων συσκεφθέντες περὶ τῶν ἐνδιαλαμβανομένων ζητημάτων, σπεύδομεν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Γραμματείας ταύτης τὰς ἐφεξῆς πληροφορίες.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ α' ζήτημα περὶ κληρονομίας.

Περὶ τῆς κληρονομίας τῶν πατρικῶν πραγμάτων χωρὶς διαθήκην ἐξακολουθεῖτο πάντοτε τὸ πνεῦμα τοῦ Νόμου.

Ὅσον τὸ β'.

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐγίνετο καὶ ἀφήνουν οἱ γονεῖς κατ' ἰσομοιρίαν ὅλους τοὺς υἱοὺς των κληρονόμους, ἀφήνοντες ἐν τ' αὐτῷ ὅσον μέρος ἤθελον διὰ ψυχικά των ἂν κατὰ περίστασιν οἱ γονεῖς εἶχον κανὲν τῶν τέκνων των ἀχρείας διαγωγῆς τὸ ἔκαμνεν ἀπόκληρον, ἀλλὰ σπανίως συνέβαινε.

Ὅσον τὸ γ'.

Πάντοτε ἐφυλάχθη ὁ Νόμος ἀπαρασαλεύτως ὡς ὑπάρχει.

¹ Γρφ. προσθέσω.

“Οσον τὸ δ’.

Ἐὰν ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου ἀπέθνησκειν ὁ ἀνὴρ ἄτεκνος ἐντὸς πέντε ἕως δέκα χρόνους καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ὑπανδρεύετο, ἐλάμβανεν αὕτη ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της μόνον τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ τὴν προῖκα της ὅσην ἔφε-
ρεν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, ἀλλ’ ἐὰν ἤθελε συμβῇ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της διαφορὰ περὶ τούτου, ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου ἐσυμβίβαζαν τὰ μέρη καὶ ἐλάμβανεν ἡ γυνὴ τὴν σωζομένην προῖκα χω-
ρὶς περαιτέρω ζητημάτων. Ἐὰν δὲ ἐξοῦσε τὸ ἀνδρογύνον μέχρι τῶν εἴκοσι χρόνων ἢ ἐπέκεινα καὶ ἀπέθνησκειν ὁ ἀνὴρ, ἡ δὲ γυνὴ ἔμεινεν ἀνύπανδρος, διὰ τὸ πρὸς τὸν ἀποθανόντα σύζυγόν της σέβας ἐλάμβανεν ἐν χρήσει τότε ἐν μέρος τῆς οὐσίας τοῦ συζύγου της. Προσέτι ἐὰν ἀπέθνησκειν ἡ γυνὴ πρὶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐντὸς δεκαε-
τίας, ἐλάμβανεν ὁ ζῶν σύζυγος ἐκ τῆς προικὸς μόνον ἐν στρώμα τῆς κλίνης μετὰ τοῦ σκεπάσματος, ἀλλ’ ἐὰν συνεζοῦσε μέχρι τῶν εἴκοσι καὶ ἔμεινεν οὗτος ἄνευ ἐτέ-
ρου γάμου, ἐλάμβανεν ἐν χρήσει καὶ αὐτὸς ἐν μέρος τῆς προικὸς τῆς ἀποθανούσης συζύγου του. Προσέτι ἐὰν ὁ εἰς τῶν γονέων καὶ ἔσται παιδίον νήπιον εἰς τὸ ζῶν πρόσωπον καὶ μετ’ ὀλίγον ἀπέθνησκε τὸ νήπιον, ἡ οὐσία τοῦ ἀποθανόντος γονέως ἐγένετο τρία μερίδια, λαμβάνων τὸ ἐν μέρος ὁ ζῶν σύζυγος.

“Οσον τὸ ε’.

Ἐφυλάχθη ὁ νόμος διὰ τὴν κληρονομίαν εἰς τοὺς παῖδας ἐξ ἴσου.

“Οσον τὸ ς’.

Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε πάντοτε νὰ μὴν εὐχάριστος εἰς τὴν προῖκα της ἡ θυγάτηρ, πλὴν ἂν αὕτη ἔλαβε προῖκα ὀλιγοτέραν ἀφ’ ὅσην περιουσίαν ἄφησεν ὁ πα-
τὴρ αὐτῆς, ἡδύνατο νὰ καταφύγῃ εἰς τοὺς προεστοὺς τοῦ τόπου ἢ εἰς τὸν ἀρχιερέα, οἵτινες ἔβγαζον κάτι τι ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐναπομείνασαν πατρικὴν περιουσίαν καὶ τῆς ἔδιδον χωρὶς νὰ κάμῃ πλέον ἄλλην τινὰ ἀπαίτησιν. Πρὸς τούτοις, ἐὰν ἐπρόστρεχεν εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν (τοῦ Καδῆ), ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ μερίδιον συνεισφέρονσα τὴν προῖκα της εἰς τὴν πατρικὴν περιουσίαν.

“Οσον τὸ Ζ’.

Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων οἱ ἀδελφοὶ νὰ ὑπαν-
δρεύουν τὰς ἀδελφὰς ἀπὸ τὴν ἐναπομείνασαν περιουσίαν τῶν γονέων, δίδοντες αὐ-
τῶν τὸ ὅσον μέρος ἐγνώριζον δίκαιον καὶ ἂν ἡ περιουσία τῶν γονέων δὲν ἦτο ἀρ-
κετὴ ἢ δὲν ἦτον διόλου, ἐφρόντιζαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀδελφοὶ νὰ ὑπανδρεύουν τὰς ἀδελ-
φὰς των ἐκ τῆς ἰδιαίτης καταστάσεως, εἴτε χρηματικῶς ἢ κτηματικῶς.

“Οσον τὸ Η’.

Ἡ συνήθεια ἐσυγχώρει πάντοτε εἰς τὴν γυναῖκα νὰ πωλῇ τὰ προικοδοτημένα

πράγματά της καὶ μὲ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ χωρὶς, ἥ δὲ πώλησις αὕτη ἔμενε στερεὰ καὶ ἀμετάτρεπτος. Ἄνευ τῆς θελήσεως τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ πωλήσῃ προικοδοτημένα πράγματα.

Γενικαὶ Συνήθειαι.

Τὰ προικοσύμφωνα ἐγίνοντο μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ προικοδοτοῦντος, αἱ Διαθῆκαι ἐγίνοντο μὲ μόνον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου ἢ καὶ μὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ πνευματικοῦ τοῦ διαθέτου.

Τὰ πωλητήρια τῶν κτημάτων ἐγίνοντο ἀπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν καὶ πολλάκις ἰδιαίτερος ἀπὸ τοὺς πωλόντας χωρὶς τὸ κῦρος τῆς ἐξουσίας.

Ἦτον συνήθεια εἰς πολλοὺς ὅτι ὁ μὲν νὰ δίδῃ τὰ κτήματά του εἰς τὸν ἄλλον καὶ νὰ πέρῃ χρήματα, ὁ δὲ δίδων τὰ χρήματα νὰ νέμεται τὰ εἰσοδήματα καὶ ὁ ἄλλος τὰ χρήματα ἄνευ τόκου μέχρι ρητῆς συμφωνίας.

Ἐτέρα συνήθεια ἦτον ὅτι, ἐὰν ἓνας ἔχων ἀνάγκην ὑποχρέωνε μέρος εἰσοδήματος εἰς τὸν ἄλλον πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ εἰσοδήματος καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐναντιωθῇ καὶ νὰ τοῦ τὸ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' ἐπρόκειτο ἐγκλίτως νὰ τὸ δώσῃ.

Συνήθεια τῆς πόλεως μας ἦτον ὅτι δὲν ἐπιτρέπετο νὰ εἰσέλθῃ ξενικὸν κρασί· εἴτε μοῦστος πρὸ τῆς πωλήσεως τῶν ἐντοπίων κρασίων καὶ οἱ ἴδιοι οἱ κάτοικοι ἔχοντες ἀμπέλια εἰς ἄλλο μέρος ἐκτὸς τῆς πόλεως δὲν ἠδύνατο νὰ φέρουν εἰς τὴν πόλιν τὸ ἐκ τούτων εἰσόδημά των.

Ὅστις ἠθέλε φθείρει παρθένοι, καὶ ἦτον τῆς αὐτῆς καταστάσεως μὲ αὐτὴν ὑποχρεώοντο καὶ ἀπὸ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου καὶ ἀπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν νὰ τὴν νυμφευθῇ, εἰ δὲ ἦτον ἀνόμιος, τὴν ἐπροίκιζε, παιδευόμενος καὶ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν.

Ἐὰν ἓνας ἐκατηγόρει γυναῖκα ἢ κόρην ἀθῶαν ὡς μοιχαλίδα ἢ πόρνην, ἐπαιδεύετο αὐστηρῶς παρὰ τῆς ἐξουσίας καὶ μὲ χρηματικὴν ποινήν.

Αἱ χρεωστικαὶ ὁμολογίαι ἐγένοντο διὰ μαρτυρικοῦ ἢ καὶ χωρὶς μαρτυριῶν, ἀλλὰ μὲ μόνην τὴν ὑπογραφὴν τοῦ δανειζομένου.

Πολλοὶ ἐμοίραζον τὰ πατρικὰ πράγματά των χωρὶς ἔγγραφα, ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι γνωστὴ ἡ διανομὴ αὕτη, ἔπρεπε νὰ παρευρίσκονται διάφοροι ἄνθρωποι καὶ τὰς περισσότερας φορὰς φίλοι αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ συγγενῶν των.

Οἱ δοῦλοι κατὰ συνήθειαν ἐμισθώνοντο εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διὰ ἕξ μῆνας μέχρι τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἕως εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ ἂν τυχὸν ἠθέλε φύγῃ τις πρὸ τῆς προθεσμίας ἔχανεν τὸν δεδουλευμένον μισθόν του.

Τῶν ἀποθανόντων τὰ κατὰστιχα ὅταν ἦσαν ἰδιόχειρα εἶχον ἰσχὺν εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Καδὴ.

Ἦτον συνήθεια, ἐὰν ἐγένετο καμμία γυναῖκα πόρνη τὴν ἐξόριζαν ἀπὸ τὴν πόλιν· τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ εἰς τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας.

Συνήθεια ἦτον ὅτε ἐγίνοντο ἐμπορικαὶ συντροφίαι, δὲν ἐγίνοντο δι' ἐγγράφων, ἀλλ' οὔτε ἐπὶ τῆς διανύσεώς (sic) των.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ συνήθειαι ἐπεκράτησαν πρὸ χρόνων καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ χωρία, ἐκτὸς τῆς συνηθείας τοῦ κρασιοῦ, ἣτις ἐπεκράτησε πρὸ τριάκοντα πέντε χρόνων· ὅλαι αὐταὶ αἱ συνήθειαι δὲν ἦτον γραπταί.

Τῇ α'. Μαΐου 1833 ἐν Ἀργεῖ

Εὐπειθεσιάτῃ ὑπηρεσίᾳ

τοῦ Εἰρηνοδικείου

(Τ. Σ.) Νικόλαος Ζεγκίνης

24- ΚΡΑΝΙΔΙΟΝ

Ἀρ. 1063.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Ἀρχαιοσύνης Βασιλικὴν Γραμμ.

Κρανίδιον τὴν 19 Ἰουνίου 1833

Ἡ Δημογεροντία Κρανιδίου

Πληροφθεῖται ἡ Γραμματεία αὕτη κατὰ τὴν εἰσοίαν τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου ὑπ' ἀρ. 330 τοῦ παρόντος ἔτους ἐγγράφου τῆς περὶ τῶν ἐν τῶν ἐν τῇ ὁκτὼ ζητημάτων ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἐπικρατοῦσιν αἱ τοπικαὶ συνήθειαι ὡς ἐφεξῆς.

Περὶ κληρονομίας

Πληροφορίαι περὶ τοῦ πρώτου Ζητήματος.

Αἱ τοπικαὶ συνήθειαι εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν νόμον.

Τοῦ Β' Ζητήματος.

Ἡ τοπικὴ συνήθεια τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀποκλείει τὸ δικαίωμα τῶν γονέων τοῦ νὰ μεταθέτουν, ἂν θέλουν, ὅλην τὴν περιουσίαν των ἢ μέρος αὐτῆς εἰς ἄλλους συγγενεῖς μακρυνότερους, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης χρεωστοῦν ν' ἀφήσωσιν εἰς τὰ τέκνα των ὅλην των τὴν περιουσίαν.

Τοῦ Γ'. Δ'. καὶ Ε'. Ζητήματος.

Αἱ τοπικαὶ συνήθειαι τῆς ἐπαρχίας ταύτης συμφωνοῦσι ἀπαραβάτως κατὰ τὸν νόμον.

Τοῦ ς' Ζητήματος.

Περὶ προικός.

Ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν ὑπανδρευθεῖσαν γυναῖκα νὰ καταβάλλῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβε προῖκαν εἰς τὴν κοινὴν

συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδελφία τὴν κληρονομίαν ταύτην, ἀλλὰ τὴν ὑποχρεώνει νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκαν τῆς.

Τοῦ Ζ' Ζητήματος.

Ἄν ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς, ἡ τοπικὴ συνήθεια δὲν τῆς συγχωρεῖ νὰ λαμβάνῃ μερίδιον τῆς πατρικῆς κληρονομίας, ἀλλ' ὑποχρεώνει τοὺς ἀδελφούς τῆς νὰ τὴν προικίσωσι ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς των.

Τὸ Η' Ζητήματος.

Ἡ προῖξ μὲν χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν θεωρεῖται ὡς κτῆμα ἀνεκποίητον, ὅταν ὁμως εἶναι ἡ συγκατάθεσις τῶν δύο ἐκτίθεται εἰς ἐκποίησιν.

Σημ. Ἡ τοπικὴ συνήθεια τῆς ἐπαρχίας ταύτης δὲν συγχωρεῖ εἰς τὰς θυγατέρας νὰ λάβωσι ποσῶς μερίδιον ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων (ὅταν ἔχωσι υἱοὺς) εἴτε ζώντων εἴτε ἀποθανόντων, ἀλλ' ὑποχρεώνει τοὺς ἀδελφούς των νὰ τὰς προικίσωσι, ἂν καὶ οἱ γονεῖς δὲν ἔχουσι περιουσίαν νὰ ἀφήσωσι εἰς τοὺς υἱοὺς ἢ πολλὰ ὀλίγην.

Αἱ τοπικαὶ συνήθειαι αὗται ἐπικρατοῦσιν εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ἀπὸ ἀμνημονεύτους χρόνους καὶ ἐκτείνονται εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν.

Οἱ Δημοστέροτες

(Τ. Σ.) Π. Παπαϊωάννου Κ. Ι. Μήλητος Γ. Γκίκας (,)

25- ΠΡΑΣΤΟΣ¹

Ἀριθ. 291

παρ. 4 Ἰουνίου 1833
ἀρ. παρ. 323

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας.

Λαβόντες οἱ ὑποφαινόμενοι τὴν ὑπ' ἀριθ. 330: Ἐγκύκλιον ἀφορῶσαν τὴν ζήτησιν τῶν περὶ κληρονομίας καὶ προικὸς τοπικῶν Συνηθειῶν συνήλθομεν μετὰ τῶν προκριτοτέρων καὶ εἰδημονεστέρων τῆς Ἐπαρχίας ταύτης εἰς τὴν συζήτησιν τούτων, τὰς ὁποίας καὶ συντάξαντες ὡς ἐφεξῆς μετὰ πλειοτέρας ἀκριβείας διευθύνομεν πρὸς τὴν Σ. ταύτην Γραμματείαν.

Συνηθείας τοπικὰς ἀφορῶσας τὸ περὶ κληρονομίας καὶ προικὸς.

Ζήτημα 1^{ον}

Ἀποθανόντως τῶν γονέων ἀδιαθέτων ἡ τοπικὴ συνήθεια ἀποκαθιστᾷ τελείους

¹ Δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

κληρονόμους τῆς ὀλικῆς οὐσίας αὐτῶν τὰ ἀρσενικά τέκνα, τὰ δὲ θηλυκὰ ὑπανδρεύονται προικιζόμενα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀντικαθισταμένων, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων, ὥς πρὸς τὰς ἀδελφὰς εἰς τόπον γονέων, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε μὲν προικίζονται ὑπὸ τῶν ἀρρένων μὲ περισσότερον ἅφ' ὅσον τὰς ἀναλογεῖ διὰ μερίδιον ἐκ τῆς ὀλικῆς τῶν γονέων οὐσίας, ἄλλοτε δὲ μὲ ὀλιγώτερον, οἱ δὲ ἄρρενες ὥς τέλειοι κληρονόμοι μερίζονται ὅλην τὴν ἐπίλοιπον οὐσίαν καὶ λαμβάνουσι πάντες ἀνὰ ἴσον μερίδιον χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας.

Ζήτημα 2^{ον}

Οἱ γονεῖς ἐθεώρησαν καὶ θεωροῦν πάντοτε τὴν οὐσίαν των ὡς πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀφείλεται νὰ μένῃ ἐξ ἀνάγκης πρὸς τὰ τέκνα των καὶ ὄχι εἰς ἄλλους· ὅθεν καὶ δὲν κάμνουσι διόλου μετάθεσιν τῶν κτημάτων των εἰς ἄλλους· ἀλλὰ τὰ πάντα ἀφίνουν εἰς τὰ τέκνα των προσδιορίζοντες μόνον μέρος τι ἐξ αὐτῶν καὶ δίδεται πρὸς ψυχικὴν των σωτηρίαν.

Ζήτημα 3^{ον}

Εἰς τοῦτο τὸ ζήτημα οὐδεμία τοπικὴ συνήθεια ἐπάρχει πάντως συμμορφοῦται καθ' ὅλα μὲ τὸν γραπτὸν Νόμον.

Ζήτημα 4^{ον}

Εἰς τοῦτο τὸ ζήτημα αὐτὴ μόνον ἡ διαφορὰ ἐπάρχει οἷον ὅταν τὸ ἀνδρόγυνον συζήσῃ ὑπὲρ τὰ δώδεκα ἔτη καὶ μετέπειτα ἀποβίῃ τὸ ἐν μέρος χωρὶς νὰ ἀφίσῃ τέκνα, τότε τὸ ἐπιζήσαν λαμβάνει ἐν τι μέρος ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀποβιώσαντος ἢ τῆς ἀποβιωσάσης, τὴν δὲ λοιπὴν οὐσίαν κληρονομοῦσιν κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς.

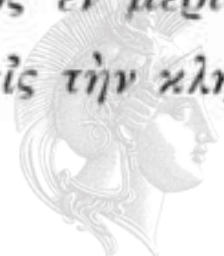
Ζήτημα 5^{ον}

Ὅταν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς πρὸ τῆς ἀποβιώσεώς των διαθέσωσι τὴν οὐσίαν των ὅλην ρητῶς εἰς τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ τέκνα νὰ λαμβάνῃ ἀνεξαίρετως ἕκαστον ἐκ τῆς οὐσίας ἐκ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν γονέων, τότε τὰ θηλυκὰ δύνανται νὰ λάβωσιν ἀνὰ ἴσον μερίδιον κληρονομίας, χωρὶς δὲ τῆς τοιαύτης ρητῆς διαθέσεως τὰ θηλυκὰ δὲν ἐμβαίνουν εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς οὐσίας τῶν γονέων, ἀλλὰ προικίζονται ἀπὸ τὰ ἀρσενικά, τὰ ὁποῖα ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐνδιαλαμβανομένην εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα ἀποκαθιστᾷ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων ἀντιπροσώπους αὐτῶν.

Περὶ Προικός.

Ζήτημα 6^{ον}

Ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν θεωρεῖται ὡς ἐν μερίδιον κληρονομικόν· διὸ καὶ ἡ ὑπανδρευθεῖσα θυγάτηρ δὲν ἐμβαίνει πλέον εἰς τὴν κληρο-

νομίαν τῆς λοιπῆς οὐσίας τῶν ἀποβιωσάντων γονέων, ἀλλὰ μένει μὲ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τῇ ἐδώθη ἐπ' ὀνόματι προικός, εἴτε περισσότερον ἢ ὀλιγότερον ὑπάρχει ἐνὸς ἀναλόγου μεριδίου.

Ζήτημα 7^{ον}

Καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα λύεται ἀπὸ τὸ πρῶτον περὶ κληρονομίας, διότι οἱ ἀδελφοὶ ἐπέχονται τόπον γονέων προικίζουσιν ὥς οἱ γονεῖς τὰς ἀδελφάς των.

Ζήτημα 8^{ον}

Ἡ προῖξ ἐκποιεῖται ἀδιαφόρως ἀπὸ τὸ ἀνδρογύννον ἢ διὰ τὴν βελτίωσιν αὐτῆς ἢ δι' ἀνάγκας ἰσχυρὰς τοῦ γάμου· οἷον ἐπὶ τῆς ἀπορίας, πτωχίας καὶ ἀσθενείας ἐνὸς τῶν συζύγων ἢ καὶ τέκνων διὰ τροφοδότησιν καὶ ἰατρείας μέσον· ἡ δὲ ἐκποίησις δὲν ἐπιστρέφεται ὀπίσω, ἀλλ' ἔχει ὅλην τὴν ἰσχύν· γίνεται ὅμως μὲ τὴν συγκατάθεσιν καὶ τῶν δύο συζύγων.

Ἐκτὸς τῶν ἄνωθεν τοπικῶν συνηθειῶν ἐκτεινομένων εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εἰσὶ καὶ ἄλλαι τὰς ὁποίας προσεποσημαίνονται διὰ πληροφορίαν τῆς Σ. Γραμματείας ὥς ἀκολούθως. Ὅσα στολίδια φέρουσιν ἢ ἐπικρεμάσουσι πρὸς ἐπίδειξιν ὁ γαμβρὸς ἢ ἄλλοι συγγενεῖς εἰς τὴν γάμψην μετὰ τὴν σύζευξιν ὅλα αὐτὰ θεωροῦνται οὐχὶ ὡς χαρίσματα, ἀλλ' ὡς δάνεια πρὸς σημασίαν εὐπρέπειαν καὶ οὕτως ἐπιστρέφονται καὶ ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἰδίους δανειστάς.

Καὶ ὅταν ἀποθάνει τὸ ἐν πρόσωπον ἐκ τῶν δύο συζύγων ἀφίνον τέκνον, τὸ ὅποιον ἀποθάνει ἀνήλικον καὶ αὐτὸ μετέπειτα, τότε οἱ συγγενεῖς, εἴτε ἀνιόντες ἢ, εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν, οἱ ἐκ πλαγίου, δηλαδή οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀποβιώσαντος ἐνὸς ἐκ τῶν δύο συζύγων λαμβάνουσι τὸ ἐν τριτομόριον τῆς οὐσίας του· τὰ δὲ ἄλλα δύο τριτομόρια τὰ λαμβάνει τὸ ἐπιζῆσαν πρόσωπον ἐκ τοῦ ἀνδρογύννον· καὶ αὐταὶ αἱ τοπικαὶ συνηθελαι ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα, οὐχὶ γραπταί, ἀλλὰ κατὰ πατροπαράδοσιν ἐξ ἀμνημονεύτων αἰώνων ἐκτινόμεναι εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν Πρασιτοῦ καθ' ὡς ἐλάβομεν πληροφορίας.

Μένομεν δὲ μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας κ.τ.λ.

Ἐν Λεωνιδίῳ τὴν 25 εἰκοσὶν πύμπτην Μαΐου τοῦ 1833 : τρία ἔτους.

Ὁ Εἰρηνοδίκης

(Τ. Σ.) Γ. Π. Παπαδόπουλος

Οἱ Δημογέροντες

(Τ. Σ.) παναγιώτης μερίκας

Μιχαὴλ Τροχάνης

ὁ καὶ Γραμματεὺς

26. ΑΓΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

Ἔθιμα τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Ἀγίου Πέτρου

Ἀπάντησις ὡς πρὸς τὸ Α'. ζήτημα περὶ κληρονομίας

Ἐάν τις ἀποθάνῃ ἀδιάθετος τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του ὅλα ἐξ ἴσου, εἰ δὲ καὶ τὰ τέκνα του εἶναι ἀνήλικα, μένει ἡ μήτηρ κυρία, ἣτις διοικεῖ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρός της ἕως ὅτου ἡλικιωθῶσι τὰ τέκνα της καὶ τότε μοιράζονται ἂν ὅμως ἔχουν θήλεα, ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ μήτηρ νὰ τὰ ὑπανδρεύῃ καὶ νὰ τὰ προικίσῃ μὲ τὴν συναίνεσιν τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνδρός της καὶ τῶν εἰς ἡλικίαν τέκνων της, χωρὶς ἐπομένως νὰ δύνανται τὰ ἀνήλικα ἀρσενικὰ νὰ ἀναιρέπουν τὴν ἀπόφασιν τῆς μητρὸς, ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν· εἰ δὲ καὶ ἡ μήτηρ θέλει νὰ δευτεροῦπανδρευθῇ, χάνει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διοικῇ καὶ νὰ ὑπανδρεύῃ θυγατέρας, ἡ δὲ ἐξουσία μένει εἰς τὰ τέκνα καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀνδρός. Ἄν δὲ ἡ μήτηρ δὲν ζῇ, μεταβαίνει ἡ κυριαρχία εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν ὁ ὅποιος πράττει εἰς τὰ θήλεια μέρη ὡς καὶ ἡ μήτηρ· καὶ ὅταν ἐνηλικιωθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ του μοιράζονται ὅτι τοὺς μένει ὅλοι ἐξ ἴσου, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ἀναιρέπουν τὴν προᾶξιν τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ των.

Ὡς πρὸς τὸ Β'. Ζήτημα

Ἡ συνήθεια τῆς Ἐπαρχίας μας εἶναι ὅτι ὅταν ὁ πατήρ ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλην τὴν οὐσίαν του, καὶ ἂν ὑπανδρεύῃ τὴν θήλεια τέκνα του ἔχει τὴν ἰσχὺν ἄλλα μὲν νὰ προικίσῃ μὲ περισσότερα καὶ ἄλλα μὲ ὀλιγώτερα κατὰ τὴν βούλησίν του, ἐν καιρῷ δὲ τοῦ θανάτου του δύναται ἐὰν καμὴ διαθήκην νὰ χαρίσῃ εἰς τινα τῶν υἱῶν του κανένα πράγμα, εἴτε κινητὸν εἴτε ἀκίνητον, ἢ εἰς ἄλλον τινὰ συγγενῇ του ἢ καὶ μή, ἢ καὶ νὰ ἀφήσῃ καὶ διὰ ψυχικὴν του σωτηρίαν ὅτι εὐαρεστηθῇ· ὅταν ὅμως ἀποθάνῃ ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του ὅλα ἐξ ἴσου ἐκτὸς τῶν ὑπανδρευμένων θυγατέρων.

Ὡς πρὸς τὸ Γ'.

Ἡ συνήθεια εἶναι νὰ ἐξοδεύεται ἡ οὐσία του ἅπαντα εἰς κοινωφελῇ τῆς κομποπόλεως ἐκείνης ἢ χωρίου ἔργα, οἷον σχολεῖα ἐκκλησίας, πτωχοὺς καὶ τὰ παρόμοια, ἀλλὰ τοῦτο ἀκολουθεῖ ὅταν δὲν ἔχει οὔτε ἀνιόντας οὔτε κατιόντας οὔτε ἐκ πλαγίου συγγενεῖς.

Ὡς πρὸς τὸ Δ'.

Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀποθάνῃ ἄτεκνος, τὸν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς του, ἡ δὲ γυνὴ λαμβάνει τὴν προγαμιαίαν δωρεάν ἢ τὸ ὑπόβολον καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ πενθίμου χρόνου· ἐὰν ἀποθάνῃ ἡ γυνὴ ἄτεκνος, κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς τὴν προῖκα, ὁ δὲ ἀνὴρ λαμβάνει ἐν κρεββατόστρωμα. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων μὲ τέκνα καὶ κατόπιν ἀποθάνουν καὶ τὰ τέκνα, λαμβάνει ὁ ἐπιζῶν τὸ τρίτον μερίδιον τῆς

οὐσίας του, τὰ δὲ ἄλλα δύο τὰ λαμβάνουν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποβιώσαντος ὄντες εἰς χρέος οὗτοι νὰ κάμουν καὶ τὰ ψυχικά του κατὰ τὸ σύννηθες.

Ὡς πρὸς τὸ Ε'.

Ἡ συνήθεια κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου.

Ὡς πρὸς τὸ ΣΤ'. Περὶ προικός.

Ἡ συνήθεια εἶναι ὅχι κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον, εἰμὴ ὅσα τῆς ἔδωκαν οἱ γονεῖς διὰ προῖκα, εἴτε περισσότερα εἴτε ὀλιγώτερα, δὲν δύναται μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων νὰ κάμῃ συνεισφορὰν οὔτε οἱ ἀδελφοὶ δύνανται νὰ ζητήσουν, ἂν ἔχῃ περισσότερα, νὰ καταβάλλῃ νὰ μοιράσουν. ἂν δὲ ἀφήσουν χρέος οἱ γονεῖς, ἐπιφορτίζεται εἰς τὰ ἀρσενικά, εἰ δὲ καὶ ἀποθάνῃ κανένας ἀδελφὸς ἀδιάθετος εἴτε ἀρσενικὸς εἴτε θηλυκὸς τὸν κληρονομοῦν οἱ γονεῖς, ἂν ζῶσιν, εἰ δὲ τὸν κληρονομοῦν ἐξ ἴσου οἱ ἐπιζῶντες ἀρσενικοὶ ἀδελφοί.

Ὡς πρὸς τὸ Ζ'.

Ἡ συνήθεια εἶναι νὰ τὴν ἐπανδρεύουν οἱ ἀδελφοί, καὶ ἂν εἶναι ἀνήλικοι ὁ πρωτότοκος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐπανδρεύῃ καὶ νὰ τὴν προικίσῃ δίδοντάς της ὅσῃν προῖκα εἶναι τῆς δυνάμεως τοῦ πατρικοῦ τοῦ οἴκου, χωρὶς νὰ ἡμποροῦν οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ ἐπομένως νὰ ἀνατρέψουν τὴν ποσὴν του ταύτης, καθὼς καὶ ἂν δὲν εἶδον κατὰστασιν οὐδόπως ἀπὸ τοῦς γονεῖς τῶν εἶναι ὑπόχρεοι οἱ ἀδελφοὶ νὰ κάμουν τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ νὰ τὴν προικίσουν μὲ ἰδιά των ὅταν δὲ μείνουν θήλεια μόνον καὶ ἔχουν συγγενεῖς, φροντίζουν οἱ πλησιέστεροι ὡς οἱ ἀδελφοί.

Ὡς πρὸς τὸ Η'.

Τὰ πράγματα τῆς προίκας θεωροῦνται ἀνεκποίητα, ἡμπορεῖ δὲ νὰ πωλήσῃ τι ἐκ συμφώνου τὸ ἀνδρόγυνον ὅταν εἶναι βιασμένον ἀπὸ ἰσχυρὰν ἀνάγκην, καὶ τοῦτο μὲ αὐτοπροαίρετον κατ' ἐξοχὴν βούλῃσιν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν γονέων της, ἂν ζῶσι, καὶ τῶν συγγενῶν.

Εἶναι συνήθεια προσέτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας, ὁπότεν θελήσῃ διὰ νὰ πωλήσῃ τις κανένα κτῆμα του καὶ οἱ συγγενεῖς ἢ ὁ συμπλιαστής αὐτοῦ ἢ ὁ γείτων εἶναι ἀπὼν ἔξω τοῦ κράτους, τὸ πωλεῖ χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτήσῃ καὶ ὁ ἀπὼν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὴν πώλησιν ταύτην.

Νόμος ἐν ταῦτῳ ἐπικρατεῖ ὅτι οἱ εἰς ἀλλοδαπὴν γῆν πρὸ χρόνων ἱκανῶν καὶ εἰς διαφόρους ἐποχὰς ἀποδημήσαντες συμπολῖται μας, τῶν ὁποίων τὰ κτήματα ἐπώλησαν αἱ κοινότητες δι' ἀδείας τῆς τότε τουρκικῆς ἐξουσίας, διὰ τὰ χρέη τὰ ὁποῖα ἀφῆκαν εἰς αὐτοὺς καὶ κατ' ἔτος ἐπιπροσθέττοντο, νὰ μὴν ἔχωσι τὸ δικαίωμα ἂν ἐπιστρέψωσι, διὰ νὰ τὰ λάβουν ἀπὸ τοὺς ἀγοράσαντας αὐτὰ τότε.

Αἱ ἄνω εἰρημέναι συνήθειαι ὑπῆρξαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ ἰσχύουν εἰς ὅλας τὰς κοινότητας τῆς ἐπαρχίας μας, εἶναι ὁμῶς ἄγραφοι καὶ φυλάττονται διαδοχικῶς ἕως σήμερον.

Παρατηρήσεις

Εἰς ἀποφυγὴν πολλῶν καὶ μεγάλων συγχύσεων διαφιλονικιῶν καὶ ταραχῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ προκύψουν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐκρίναμεν ἐπάναγκες νὰ ὑποβάλλωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Σ. Γραμματείας παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ ληφθῇ ὅποιον μέτρον ἢ βαθεῖα σκέψις τῆς ἡθελὲ τὴν ὁδηγήσει. Πάμπολοι ἄνθρωποι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐπώλησαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους 1821 ἕως τοῦ 1828 πολλὰ κτήματά των ἢ ἀνάγκη ὅμως ἢ μεγάλη τῶν ὀηθέντων ἐποχῶν, ἥτις προήρχετο ἀπὸ τὰς ἀνωμαλίας τὰς μεγάλας καὶ ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐβίασε τὸν πωλητὴν τοῦ πράγματος τότε τὸ νὰ μὴν ἐρωτήσῃ οὔτε τὸ συγγενὴ του, οὔτε τὸν γείτονά του, οὔτε τὸν συμπλιαστήν, καθ' ὅτι οὔτε εἰς καιρὸν ἦτον νὰ πράξῃ τοῦτο, οὔτε εἰς δημοπρασίαν νὰ τὸ ἐκθέσῃ καὶ ἂν τὸ ἐξέθετε, ποῖος εἶχε τὴν φροντίδα καὶ τὴν ἔφεσιν νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἐνῶ ἐβιάζετο νὰ πωλήσῃ καὶ τὸ ἰδικόν του ;

Πολλοὶ λοιπὸν κάτοικοι ἠγόρασαν μὲ τὴν ἀπειβολίαν τῆς ἐπιτυχίας ἢ μὴ τῆς τότε ἀπὸ τὰς περιστάσεις ἐξηρητημένης τέχνης, ἥδη ἔαν ὁ συμπλιαστής ἢ ὁ συγγενὴς ἢ ὁ γείτων ὑπερασπιζόμενος ἀπὸ τὸν νόμον κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, θέλει ἀποξενώσει βέβαια τοῦτον ἀπὸ τοῦ κτήματός τοῦ ὅπου ἠγόρασεν εἶναι λοιπὸν δικαίον (νομίζομεν) ὁ ἀγοραστὴς ὅστις διεκδικήσῃ τὰ χρήματά του καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐσώθῃ ὁ πωλητὴς κατ' ἐκείνην τὴν κρίσιμον ἐποχὴν, νὰ μὴν ἀποξενωθῇ.

Ἐν Ἀγίῳ Πέτρῳ τῇ 30 Ἀπριλίου 1833

Ὁ Ἐπαρχιακὸς Εἰρηνοδίκης
(Τ.Σ.) Ματθαῖος πρωτοπαλᾶ

Οἱ Ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες

Α. Μπανάκης
Α. Καραγιαννόπουλος
Νικόλας Μπακόπουλος

Οἱ προκριτοδημογέροντες τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων
τῆς ἐπαρχίας Ἀγίου Πέτρου

Π. Πρωτοπαλᾶ	Γεώργιος Πετροβολήσιμος
γεώργ. τερτάκης	Ευθύμιος Νικολάου
Α. Χριστάκης	Γιάννος Ἀδρακτὰς
Γεωργ. Δροσυνὸς	Νικολῆς Γαῦρος
Γιαννάκης Κρητικὸς	Θεόδωρος Τζάλας
Ιω. Ἀντωνιάδης	Δημήτριος Ἰωάννου
Γεώργης Γιωργᾶς	Νικόλαος Παλαδᾶς
Κωσταντῆς Βαρσαμῆς	
Δικαῖος Μανοῦσος	
Αναγνώστης Κωνσταντίνου	

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Ἀγίῳ Πέτρῳ τὴν 24 Ἀπριλίου 1833

Ὁ Ἐπαρχιακὸς Εἰρηνοδίκης
(Τ. Σ.) ματθαῖος πρωτοπαπᾶ

Οἱ Ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες
Α. Μανολάκης
Α. Καραγιαννόπουλος
(Τ. Σ.) Νικόλαος Μπακόπουλος

27. ΤΡΙΠΟΛΙΣ ¹

Ἀριθ. 406.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματεῖαν
τῆς Ἐπικρατείας

Ἡ Ἐπαρχ. Δημογεροντία
Τριπόλεως.

Οἱ Δημογέροντες, καὶ ὁ Εἰρηνοδίκης τῆς Ἐπαρχίας Τριπόλεως διὰ τὰ ἐκπλη-
ρώσωσι μετ' ἀκριβείας τὰ ἐπιβαλλόμενα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 ἐγκυκλίου τῆς
Γραμματείας, ἐκάλεσαν εἰς συνάθροισιν κατὰ τὴν 16 ἐνεσιδὸς τοὺς προσκυτωτέ-
ρους καὶ εἰδημονεστέρας ἄνδρας τῆς Ἐπαρχίας, καὶ συσχεφθέντες μετ' αὐτῶν εἰς
τὴν Μητρόπολιν ἐκθέτουσι τὰς ἀκολουθοῦσας πληροφορίες περὶ τῶν τοπικῶν ἐθίμων
τῆς Ἐπαρχίας ταύτης.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 1^{ον} Ζήτημα.

Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου ἀπαιτεῖ, ὅποταν ὁ πατὴρ ἀποθάνῃ ἀδιάθετος ὅλα τὰ
ἀδελφία, ἀρσενικά καὶ θηλυκά, χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας, κληρονομοῦν ἴσον μερίδιον.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 2^{ον} Ζήτημα.

Οἱ γονεῖς ἔχουν τὴν κυριότητα τῆς περιουσίας των, τὴν ὁποῖαν δύνανται νὰ δια-
θέσωσιν εἰς τὰ τέκνα των κατὰ βούλησιν, ὅσα καὶ ἂν ἔχουν, τοιαύτη συνήθεια ἐπι-
κρατεῖ εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ ὁ νόμος δὲν ὑποχρεώνει τοὺς γονεῖς εἰς τίποτε.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 3^{ον} Ζήτημα.

Ἡ ἐπιτόπιος συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἂν ἀποβιώσας ἀδιάθετος
ἔχῃ ἀνιόντας ἢ κατιόντας ἢ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς. Εἰς ἔλειπιν ὅμως συγγενῶν, ἢ

¹ Τὸ σχέδιον τῆς Ἀπαντήσεως περὶ τῶν ἐθίμων τῆς Τριπόλεως ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη
εἰς Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 20 (ἔτος 1945), σ. 84 ἐπ., κρίνεται ὅμως
σκόπιμος ἡ δημοσίευσις τοῦ πρωτοτύπου τῆς Ἀπαντήσεως, ὅπερ ἀνεύρομεν εἰς τὰ Γεν. Ἀρχεῖα τοῦ
Κράτους, καθ' ὅσον τοῦτο παρουσιάζει ἀρκετὰς διαφορὰς ἀπὸ τοῦ σχεδίου, εἶναι νομικώτερον διατε-
τυπωμένον καὶ σαφές.

περιουσία τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς (ἦτοι τοῦ Ἀρχιερέως) διενέμετο εἰς λειτουργίας, εἰς σχολεῖα, μοναστήρια καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 4^{ον} Ζήτημα.

Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μετέβαλε τὴν διάταξιν τοῦ νόμου κατὰ τὰ ἑξῆς: 1^{ον} ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ἄτεκνος καὶ χωρὶς διαθήκην, ἢ ἐπιζῶσα σύζυγος, ἐὰν θελήσῃ ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ ἀποβιώσαντος ἀνδρός κατὰ τὸν πρῶτον ἢ δεύτερον μέχρι τοῦ πέμπτου χρόνου τῆς χηρείας της, λαμβάνει σῶαν τὴν προῖκα της, τὸ ὑπόβολον καὶ τὴν προγάμου δωρεάν, τὴν δὲ ὑπόλοιπον περιουσίαν τοῦ ἀνδρός τὴν κληρονομοῦν οἱ νόμιμοι συγγενεῖς του. 2^{ον} Ἐὰν ἡ γυνὴ διαμένουσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός δὲν ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, κυριεύει ὅλην τὴν περιουσίαν του, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν της, ἡ μὲν περιουσία τοῦ ἀνδρός μεταβαίνει εἰς τοὺς νομίμους συγγενεῖς του, ἐκείνη δὲ τῆς γυναικὸς εἰς τοὺς ἐδικούς της. 3^{ον} ἂν ἐξ ἐναντίας ἀποθάνῃ ἡ γυνὴ ἄτεκνος, ἢ προῖξ, ἢ προγάμου δωρεὰ καὶ τὸ ὑπόβολον μεταβαίνουν εἰς τὴν κυριότητα τῶν νομίμων συγγενῶν της.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 5^{ον} Ζήτημα.

Ἡ συνήθεια εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 6^{ον} Ζήτημα.

Κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν ἡ θυγάτηρ προικισθεῖσα ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ὅποια-δήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ προσότης τῆς προικῆς, δὲν δύναται μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων νὰ καταθέσῃ τὴν προῖκα της εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας· καὶ ἂν διὰ τοῦτο ἐπικαλεσθῇ τὸν νόμον, ἡ συνήθεια τὴν ἐμποδίζει.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 7^{ον} Ζήτημα.

Ἡ συνήθεια θέλει ἂν ἀποθάνουν οἱ γονεῖς καὶ ἀφίσουν μίαν ἢ καὶ πλειότερας θυγατέρας ἀνυπάνδρους, συμμερίζονται αὗται ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀδελφούς τὴν περιουσίαν τῶν γονέων, ἐὰν δὲ μείνῃ περιουσία ἀνάλογος, ἡ συνήθεια καὶ ἡ φιλοτιμία ὑποχρεώνει τοὺς ἀδελφούς νὰ προικίσουν τὰς ἀδελφὰς καὶ ἐξ ἰδίων των, διὰ νὰ μὴ μένωσιν ἀνύπανδραι.

Ἀπόκρισις εἰς τὸ 8^{ον} Ζήτημα.

Κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, ἡ προῖξ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ τῶν δύο συζύγων, δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις τὴν ἔφερε, οὔτε εἰς τὸν ἄνδρα, ὅστις τὴν διοικεῖ, νὰ τὴν ἐκποιήσωσιν· ἐὰν ὅμως κατὰ περίστασιν τὸ ἀνδρόγυνον φθάσωσιν εἰς ἀποδεδειγμένην ἔνδειαν, τότε χρειάζεται ἡ κοινὴ καὶ ἐλευθέρα συγκατάθεσις ἀμφοτέρων διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἐκποίησις.

Αἱ κατωτέρω συνήθειαι ἐπικρατοῦν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, καὶ γνωρίζονται

ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους ἄνδρας τῆς Ἐπαρχίας καὶ πόλεως ὡς ἐπικρατοῦσαι ἔκπαλαι, ἐκτείνονται δὲ εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τῆς Ἐπαρχίας καὶ Πόλεως.

Γραπταὶ συνήθειας δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' ἐκτὸς τῶν προεκτεθεισῶν ἐπικρατοῦν καὶ αἱ ἐξῆς :

1^{ον} ἡ νόθεσία γίνεται χωρὶς ἔγγραφα· ὁ νόθευτὴν ἡδύνατο νὰ ἐνδύσῃ μὲ ἐν ὑποκάμισον διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν νόθεσίαν· ὅσαι νόθεσῖαι ἐγείνοντο μὲ ἔγγραφα, ἡ ἔκθεσις τούτων ἦτο ἀπλῆ, καὶ χωρὶς ἐπίσημον τινα ἐπικύρωσιν· 2^{ον} ἡ ἔκθεσις τῶν διαθηκῶν ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ γίνωνται ἀπὸ τὸν πνευματικὸν ἢ ἀπὸ τὸν ἱερέα τῆς Κοινότητος.

Τὰς ἀνωτέρω πληροφορίας συνταχθεῖσας μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἀκριβείας καθυποβάλλομεν ὑπ' ὄψιν τῆς Γραμματείας καὶ εὐσεβάστως ὑποσημειούμεθα.

Ἐν Τριπόλει τῇ 17^ῃ Ἀπριλίου 1833

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Τριπόλεως
(Τ.Σ.) Π: ἀναγ. ὄντιόπουλος

Οἱ Δημογέροντες
Δημήτριος Λαγοπατέλης
Α. Γ. γαλανόπουλος
Κω. παχαρίας
Χ. Γιαρόπουλος

28. BYTINA *

29. ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ *

Ἀπολογία εἰς τὰ περὶ κληρονομίας καὶ προικὸς ζητήματα τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Β. Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 330 προεκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον.

Εἰς τὸ περὶ κληρονομίας Ζήτημα α'

Ἐν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος καὶ ἀφήσῃ τέκνα ἀρσενικά καὶ θηλυκά, τὰ τέκνα

¹ Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν. Βέη, εἰς Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 20 (1945), σελ. 78 ἐπ.

² Περὶ τῶν ἐθίμων τῆς Καρυταίνης, πλὴν τῆς δημοσιευομένης Ἀπαντήσεως τῶν Δημογερόνων, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα τοῦ Εἰρηνοδίκου Καρυταίνης, ἣν δὲν δημοσιεύομεν, διότι δὲν προσθέτει νέον τί.

αὐτὰ κληρονομοῦν τὴν πατρικὴν τῶν περιουσίαν ἐξ ἴσου καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως δίδεται εἷς τε τὸν προγενέστερον καὶ μικρότερον ἀδελφόν· τοιαύτη τοπικὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ.

Εἰς τὸ Ζήτημα Β'

Συνήθεια τοπικὴ φυλάσσεται, ἂν οἱ γονεῖς ἔχουν τέκνα ἐν ἔως τέσσερα ἢ καὶ περισσότερα· γὰρ διαθέτουν εἰς αὐτὰ τὴν περιουσίαν τῶν ὡς βούλονται, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον μοιράζονται αὐτὴν εἰς αὐτὰ ἐξ ἴσου, λαμβάνουν καὶ αὐτοὶ τὸ χάριν ἐνδυμασίας καὶ ζωοτροφίας καὶ ψυχικῶν ἀνάλογον μέρος μέχρι ζωῆς, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν τῶν τὸ μέρος ἐκεῖνο μένει πάλιν εἰς τοὺς κληρονόμους, ὅχι ὅμως εἰς τὰς ὑπανδρευθείσας θυγατέρας. Καὶ ποτὲ δὲν ἐσιτάθη γὰρ μεταθέσθαι τὴν περιουσίαν τῶν ζῶντες ἔτι ἢ μετὰ θάνατον εἰς ἄλλους ξένους ἢ συγγενεῖς.

Εἰς τὸ Ζήτημα Γ'

Ἄν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος τὴν περιουσίαν ὅλην κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς· ἂν δὲν ἔχῃ, οἱ ἀνιόντες καὶ οἱ πλάγιοι ἂν δὲν ὑπάρχουν, τότε ἡ περιουσία ἐκείνη γνωρίζομένη δημόσιος (τουρκιστὶ μαχλούκις) ἀφίεται μὲ γνώμην ὅλης τῆς κοινότητος ἐκείνης εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰς ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ Ζήτημα Δ'

Ἄν τὸ ἀνδρόγυνον μείνῃ ἄτεκνον καὶ ὁ εἰς τὸν συζύγον ἔλθῃ εἰς θάνατον, ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ διατίθεται τὴν περιουσίαν τὴν ὡς βούλεται ἂν ἀποθάνῃ χωρὶς διαθήκης, ἡ περιουσία τοῦ μένει εἰς τὸν ἐπιζῶντα ἢ ὑπανδρευθέντα, εἰς ὑπανδρευθῇ ὁ ἐπιζῶν, τότε ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος δίδεται εἰς ψυχικὰ ἀδεῖα τῶν συγγενῶν, τὰ δὲ λοιπὰ μένουν εἰς τοὺς κατὰ νόμον συγγενεῖς· τὸ ἴδιον θεωρεῖται εἷς τε τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός καὶ εἰς τὴν προῖκα τῆς γυναικός.

Εἰς τὸ Ζήτημα Ε'

Ἡ περιουσία εἴτε πατρικὴ εἶναι εἴτε μητρικὴ μένει ἄνευ ἐξαιρέσεως ἐξ ἴσου εἰς τοὺς κληρονόμους.

Εἰς τὸ περὶ προίκος Ζήτημα ΣΤ'

Οἱ γονεῖς οἱ ἔχοντες θυγατέρας χρεωστοῦν γὰρ τὰς ὑπανδρεύουν καὶ γὰρ τὰς προικίζουσιν ἀπὸ τὰς ἰδιοκτησίας τῶν δίδοντες εἰς αὐτὰς χωράφιον, ἀμπέλιον καὶ ζωντανά· μὲ τὸν λόγον ὅτι ἔδωκαν τὸ κληρονομικόν της δικαίωμα, καθὼς πολλοὶ γονεῖς σημειῶνουν τοῦτο εἰς τὸ προικοσύμφωνον, καὶ ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων αἱ ὑπανδρευθεῖσαι θυγατέρες δὲν δύνανται γὰρ καταβάλλουν τὴν προῖκα τῶν εἰς τὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας καὶ γὰρ μοιράσουν ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια τὴν πατρικὴν περιουσίαν· τοιαύτη συνήθεια καὶ τάξις φυλάσσεται.

Εἰς τὸ Ζήτημα Ζ'

Ἄν οἱ γονεῖς ἀποθάνουν καὶ ἀφήσουν θυγατέρα ἀνύπανδρον, τὰ ἀρσενικὰ παιδιά χρεωστοῦν γὰρ ὑπανδρεύουν αὐτὴν χωρὶς ν' ἀδικηθῇ· ἐξ ἐναντίας, τότε ἔχει τὸ

δικαίωμα ἀνοικτὸν ἢ θυγάτηρ καὶ λαμβάνει ἀκωλύτως τὸ ἀνῆκον μερίδιόν της ἐκ τῆς πατρικῆς περιουσίας καθὼς καὶ χρέος, ἂν ὑπάρχη, καὶ ὑπανδρεύηται.

Εἰς τὸ Ζήτημα Η'

Ἡ προῖξ συνεσιῶτος τοῦ γάμου μένει ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ὡς κτῆμα ἀνεκποίητον. Καὶ οὔτε ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ ἐκποιήσῃ οὔτε ἡ γυνὴ ἄνευ τῆς κοινῆς συγκαταθέσεως καὶ τῶν δύο· ἀνάγκης δὲ συμπεσοῦσης, τότε κατὰ συγκατάθεσιν τοῦ ἀνδρογύνου ἐκποιεῖται ἡ προῖξ ἢ μέρος, ἀλλὰ δι' ἀδείας ἐγγράφου εἰς τὸ πωλητήριον καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀνδρός· ἄλλως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκποιήσῃ μὲ μόνον τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, καὶ οὐχὶ παρόντων ἄλλων, ἢ ἐκποιήσις ἐκείνη γνωρίζεται ἄκυρος καὶ τὸ ἐκποιηθὲν πρᾶγμα ἐπιστρέφεται εἰς τὴν γυναῖκα.

Δι' ὅλα ταῦτα τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα τοιαύτη συνήθεια ἐπεκράτησεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον.

Εἰς τὰς κοινότητας ἐν γένει τῆς Ἑπαρχίας ταύτης διαφυλάττονται ὡς νόμου κεφάλαια καὶ τὰ ἐφεξῆς ἔθιμα.

Ἐὰν ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἄγαμος καὶ ἀφῆσιν περιουσίαν, ἡ περιουσία ἐκείνη κληρονομεῖται ἐξ ἴσου ἀφ' ὅλα τὰ ἀδελφὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκά, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ ὑπανδρευμένα θηλυκά, ὅποια δὲν ζῶσι οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἐκείνου· εἰ δὲ καὶ ζῶσι, τὸν κληρονομοῦν οἱ γονεῖς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ χωρία, καθότι εἰς τινὰ ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ μὴν λαμβάνουν αἱ ὑπανδρευμέναι θυγατέρες ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος ἀγάμου ἀδελφοῦ των.

Τὸ νὰ διορίζουν φύλακας τῶν χωραφίων καὶ ἀμπελῶν μὲ γραπτὴν ἄδειαν, δυνάμει τῆς ὁποίας οἱ φύλακες ἐκεῖνοι τὰ μὲν χονδρικά ζῶα νὰ φυλακώνουν ὅταν τὰ πιάνουν εἰς τὰ χωράφια, τὰ δὲ γουρουνία, πρόβατα νὰ σφάζουν καὶ τὰ σκληλιὰ μετὰ πρῶτην καὶ δευτέραν εἰδοποίησιν νὰ τὰ σκοτώνουν, ἢ γραπτὴ ἄδεια ἐκείνη λογίζεται ὡς τοπικὸς νόμος καὶ ἐπικρατεῖ μέχρι τῆς σήμερον.

Τὸ νὰ διορίζουν ἐπιτρόπους εἰς τὰ σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας, οἵτινες ὀφείλουν κατ' ἔτος νὰ δίδουν λογαριασμόν.

Τὸ νὰ δανεῖζονται οἱ μεγαλείτεροι τοῦ χωριοῦ ἐκείνου δι' ἀνάγκην τοῦ χωρίου, ἀλλὰ μὲ τὴν θέλησιν ὅλων τῶν κατοίκων καὶ νὰ δίδουν λογαριασμόν διὰ ποίαν ὑπόθεσιν ἐξοδεύονται τὰ χρήματα· τοιαύτη συνήθεια ἐπεκράτει ἐπὶ Τουρκίας. Οἱ τότε λεγόμενοι (προεσιῶται) δημογέροντες εἶχον τοιαύτην ἄδειαν τῆς κοινότητός των· ἐδανείζοντο ἐν ὀνόματι τῆς κοινότητός των καὶ ἐνίοτε διὰ τὸ ἀθέλητον τοῦ δανειστοῦ ἐπ' ὀνόματί των καὶ ἐννοοῦντο διὰ λογαριασμόν τῆς κοινότητος.

Τὸ νὰ θεωροῦν τὰς ζημίας ἀμπελῶν καὶ χωραφίων, νὰ παχτώνουν τὴν ζημίαν, νὰ ὑποχρεώνουν τὸν ζημιωτὴν νὰ πληρώνῃ, καὶ εἰς περίπτωσιν παρακοῆς, νὰ διευ-

θύνουν τὸν παρακούσαντα εἰς τὴν τοπικὴν ἀρχὴν νὰ παιδεύηται ὡς παρήκοος τῆς τοπικῆς ἐκείνης ἀποφάσεως.

Τὸ νὰ προβάλλουν κοινῇ τῇ γνώμῃ εἰς τὸν ἀρχιερέα τοῦ τόπου ἄνδρα ἄξιον τῆς ἱερωσύνης, διὰ νὰ χειροτονεῖται ἱερεὺς.

Τὸ νὰ διορίζουν πνευματικὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν καὶ τοῦ ἀρχιερέως διὰ νὰ ἐξομολογῶνται οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκείνου καὶ νὰ πληρώνουν τὸν πνευματικὸν, εἴτε κατὰ συμφωνίαν κοινὴν εἴτε κατὰ πληρωμὴν μερικὴν.

Ἐν Καρυταίνῃ

τὴν 21 Μαΐου 1833

Οἱ Δημογεροί.

Πάνος Ἀναγνωσιόπουλος

Ὁ Γραμματεὺς

Π. Π. Θεοδώρου

30. ΣΤΕΜΝΙΤΣΑ

Συνήθεται ἀπηρεχαιωμένοι τῆς Κομοπολεως ἡμῶν Στεμνίτις κατὰ συνέπειαν τῶν ζητημάτων τῆς Σ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γράμματα. τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡς πρὸς τὸ 1^{ον} Ζήτημα περὶ κληρονομιῶν.

Ἐὰν ὁ πατήρ τελευτήσῃ ἀδιάθετος ἔχων τέκνα ἄρρενα καὶ θήλη, λαμβάνουσι τὸν τόπον τοῦ πατρὸς τὰ ἄρρενα ἢ τὸ ἄρρεν ὡς πρὸς τὴν φροντίδα τοῦ νὰ ὑπανδρεύσωσι τὴν ἀδελφὴν ἢ τὰς ἀδελφάς των, εἴτε ἄφησε πρὸς αὐτὰ ὁ πατήρ περιουσίαν εἴτε μὴ μετὰ δὲ τὴν ῥηθεῖσαν ὑπανδρείαν, τὰ ἄρρενα μερίζουσι τὴν μένουσαν ἐλευθέραν πατρικὴν των περιουσίαν κατὰ πρόσωπον καὶ κατὰ κεφαλὴν χωρὶς καμμίαν ἡλικίας διάκρισιν.

Ὡς πρὸς τὸ 2^{ον}

Ὁ πατήρ ἐν ὅσῳ ζεῖ εἶναι ἀπεριόριστος δεσπότης τῶν ὑπαρχόντων του, δύναται δὲ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ ἀναγκῶν του νὰ ἀπαλλοτριώσῃ εἴτε πολὺν εἴτε ὀλίγον εἴτε καὶ τὸ ὅλον τούτων, χωρὶς παρατήρησιν τοῦ νὰ παρακρατεῖ διὰ τὰ τέκνα του τὸ κατὰ νόμον ὀφειλόμενον φαλκίδιον μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ἢ μένουσα περιουσία μεταβαίνει εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ (ὡς εἰς τὸ 1^{ον} ζήτημα), εἰς τὰ ὅποια μεταβαίνουν καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἔμελλε νὰ πληρώσῃ ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀποδεδειγμένης ἀγνωμοσύνης καὶ ἀχαριστείας τῶν τέκνων ὡς πρὸς τοὺς γονεῖς, τότε ἡ συνήθεια διαδέχεται τὸν νόμον καὶ οἱ γονεῖς ἀφήνουν τὰ ὑπάρχοντά των εἰς τὸν ὅστις ἤθελε περιποιηθῇ αὐτοὺς καὶ περιθάλψῃ ἐν καιρῷ τῆς ἀδυναμίας των, εἴτε συγγενὴς εἴτε ξένος ἤθελεν εἶναι ὁ τοιοῦτος.

Ὡς πρὸς τὸ 3^{ον}

Ἡ ἐπικρατήσασα τῆς κοινότητος ἡμῶν συνήθεια, συμφωνεῖ κατὰ πάντα μὲ τὸν νόμον εἰς τὸ 3 ζήτημα, μὲ τὴν ἐξαίρεσιν ὅτι ἐν ἐλλείψει κατιόντων, ἀνιόντων καὶ ἐκ πλαγίου συγγενῶν, δὲν ἔλαβε ποτὲ χώραν ἢ ἐπικράτεια, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἀφιεροῦται ἢ περιουσία εἰς δημόσια τῆς κοινότητός μας καταστήματα, οἷον σχολεῖα, ἐκκλησίας κτλ.

Ὡς πρὸς τὸ 4^{ον}

Ἡ συνήθεια ἐφύλαξεν ἀκριβῶς τὴν διάταξιν τοῦ νόμου περὶ τοῦ ὅτι, ἐὰν ἀποθάνῃ τις τῶν ἀτέκνων συζύγων ἀδιάθετος, νὰ κληρονομῶσι αὐτὸν οἱ συγγενεῖς καὶ ὅχι ὁ ἐπιζὼν σύζυγος.

Ὡς πρὸς τὸ 5^{ον}

Ἡ συνήθεια ἡμῶν συμφωνεῖ κατὰ πάντα μὲ τὸν νόμον περὶ τοῦ ὅτι, ὅλα τὰ τέκνα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου νὰ κληρονομῶσι ἐξ ἴσου τοὺς γονεῖς των, μὲ τὴν ἐξαίρεσιν ὅμως διὰ τὰ θήλη τὴν εἰς τὸ ζήτη. 1ον.

Ὡς πρὸς τὸ 6^{ον} περὶ προικός.

Ποτὲ δὲν ἔλαβε χώραν ἢ συνεσιῶσι τῆς προικός καὶ μετὰ ταύτην ἢ ἐξ ἴσου διανομὴ τῆς πατρικῆς κληρονομίας τῶν ἡμῶν μετὰ τῶν προὑπανδρευθεισῶν ἀδελφῶν των, ἀλλ' ἢ ἐπικρατήσασα ἐξ ἀμνημονεύτου χρόνου συνήθεια ὑποχρεοῖ τὰς ὑπανδρευθείσας παρὰ τῶν γονέων ἀδελφῶν νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς μόνην τὴν ὁποίαν ἔλαβον προῖκα· δὲν δίδει πρὸς τούτοις δικαιοσύνη εἰς τὰς τοιαύτας νὰ κληρονομήσωσι μήτε ἀδελφὸν ἀποθανόντα.

Ὡς πρὸς τὸ 7^{ον}

Ἡ συνήθεια ἡμῶν τότε διαδέχεται τὸν γραπτὸν νόμον περὶ τοῦ ὅτι, ἂν ἡ θυγάτηρ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς ὑπανδρευθῇ, λαμβάνει τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας τῆς καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν προικίσωσι δίδοντες ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦτο· ὅποταν οἱ ἀδελφοὶ δυστροποῦντες ἢ δὲν θελήσωσι νὰ τὴν ὑπανδρεύσωσι, ἢ θελήσωσι μὲν ἀλλὰ μὲ ὑπερβολικὴν βλάβην τῶν κληρονομιαίων δικαιωμάτων τῆς.

Ὡς πρὸς τὸ 8^{ον}

Ἡ ἐπικρατήσασα συνήθεια μετὰ τὸν γάμον, παραδίδει τὴν προῖκα εἰς τὴν τελείαν κυριότητα τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἀνὴρ, συνεσιῶτος τοῦ γάμου, ἐὰν παρακινηθῇ ἢ ἀπὸ παθητικά του ἴδια χρέη, εἴτε ἀπὸ ἄλλην ἰσχυρὰν καὶ ἀναπόφευκτον αἰτίαν, ἐνδεείας κτλ. ἐκποιεῖ αὐτὴν τὴν προῖκα ἀνεμποδίστως, μετὰ τῆς συγκαταθέσεως ὅμως καὶ τῆς γυναικός.

Παρὰ ταῖς προεκτεθείσαις συνηθείαις ἐπικρατεῖ καὶ ἡ ἀκόλουθος.

Κατὰ τὸν νόμον αἱ διαθῆκαι δὲν ἔχουσι τὸ βέβαιον, ἐὰν δὲν ἔχωσι τὴν σύστασιν κατὰ τὰ κανονισθέντα δι' αὐτὰς τρία νόμιμα.

Ἡ συνήθεια δὲ ἡμῶν γνωρίζει ὡς βεβαίας καὶ σταθερὰς διαθήκας καὶ ὅσας γράφονται παρ' ἄλλων καὶ ὑπογράφονται ἀπὸ μόνον τὸν διαθέμενον· πρὸ δὲ ὡς τοιαύτας παραδέχεται καὶ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ὁ διαθέμενος, διατρέχων τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον, ἤθελε διατάξει προφορικῶς παρόντος ἑνὸς μόνου ἱερέως.

Ἐν Στεμίτῃ τῇ 12 Μαΐου 1833

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς κωμοπόλεως

Ἰωαννης Ἱερεὺς Σακελλαρίου

Σ. Θεαγένης	γιώργις αλεξίς	νηκολάκης κανδρῆς
παναγιώτης Καβελάρης	αναγνώστης μαρίνης	γιάννης πατρινὸς
παναγιώτης πρωτοπαλά		ανασταῆς κουβαρᾶς
		παναγιωτ. καραβόγηοργας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθ. 106

Ἀρ. πρ. 783

Ἐν Ἀνδρούσῃ τὴν 22 Ἰουλίου 1833

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας

Ὁ Εἰρηροδίκης τῆς Ἐπαρχίας Ἀνδρούσης.

Ἡ ἔλλειψις γραμματέως μ' ἔκαμε νὰ μὴν ἀπαντήσω ἐγκαίρως εἰς τὴν ἀπὸ 22 Μαρτίου 1832 ὑπ' ἀρ. 330 προσταλλεῖσαν ἐγκύκλιον τῆς Βασιλικῆς Γραμματείας ταύτης, ἥδη δὲ εὐρὼν προσωρινῶς γραμματέα ἀπαντῶ εἰς τὰ περιεχόμενα αὐτῆς τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ περὶ κληρονομίας α' ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι ὁ Νόμος θέλει, ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του λαμβάνοντα ἴσον μερίδιον ὅλα ἀνεξαιρέτως καὶ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ καὶ μεγαλύτερα καὶ μικρότερα.

Συνήθεια εἶναι εἰς τὸν λαὸν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος

¹ Ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἐμοῦ εἰς περιοδικὸν Ἀθηνᾶ, τόμ. ΝΓ' (1949), 253 ἐπ. καὶ εἰς ἀνάτυπον.

να μένη ἡ περιουσία του εἰς τὴν κυριότητα τῶν υἱῶν του, ἂν εἶναι ὅλοι εἰς ἡλικίαν, τοῦναντίον, εἰς τὸν μεγαλήτερον ἕως οἷου φθάσουν εἰς ἡλικίαν· καὶ ἀφοῦ ὑπανδρεύ-
σουν τὰς ἀδελφάς των καὶ τὰς προικίσουν ὅπως δύνανται, τότε μοιράζονται ὅλοι οἱ
ἀδελφοὶ ἐξ ἴσου τὴν ἐπίλοιπον περιουσίαν τοῦ πατρὸς των· ἂν ὅμως αἱ ἀδελφαὶ δὲν
εὐχαριστηθοῦν μὲ τὴν ὁποίαν προῖκαν ἤθελον προικισθῇ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των,
εἶναι συνήθεια νὰ μοιράζονται τὴν πατρικὴν των περιουσίαν ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀδελ-
φούς των.

Τὸ 2. Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι ὁ Νόμος θέλει, ὅτι οἱ γονεῖς ἂν ἔχουν ἓνα ἕως τέσ-
σαρα τέκνα, χρεωστοῦν νὰ τὰ ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν διαθήκην των κληρονομοῦν
τοῦλάχιστον τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των, εἰ δὲ ἔχουν περισσότερα ἀπὸ τέσσαρα παι-
διά, νὰ τὰ ἀφίνουν τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας.

Συνήθεια τοιαύτη δὲν ἐπικρατεῖ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ἀλλὰ συνήθεια εἶναι
νὰ μένη ὅλη ἡ περιουσία τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα καὶ οἱ γονεῖς νὰ μὴν ἔχουν τὸ
δικαίωμα νὰ μεταθέτουν αὐτὴν εἰς ἄλλους συγγενεῖς ἢ καὶ ξένους καὶ ζῶντες καὶ ἐν
τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου των.

Τὸ 3 Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι κατὰ τὸν Νόμον, ἂν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος τὸν
κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς, ἤτοι τὰ παιδιά, ἐγγόνια κτλ., ἂν δὲν ἔχῃ κατιόν-
τες τὸν κληρονομοῦν οἱ ἀνιόντες, ἔχουν γονεῖς, πάπποι ἢ μάμμαι κτλ., ἂν δὲν ἔχῃ
οὔτε ἀνιόντας, τότε τὸν κληρονομοῦν οἱ πλῆγιοι συγγενεῖς, ἤτοι ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἐξ
αὐτῶν· ὅταν τέλος δὲν ἔχει κανένα συγγενῆ, τὸν κληρονομεῖ ἡ ἐπικράτεια.

Ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι νὰ κληρονομοῦν τοὺς ἀποθανόντας οἱ κατιόντες ἢ
οἱ ἀνιόντες συγγενεῖς κλπ., ὅταν ὅμως δὲν ἔχουν τοιοῦτους, τότε γίνεται ἡ περιουσία
τοῦ ἀποθανόντος τρεῖς μερίδια, τὸ ἓνα λαμβάνει ὁ μείνας ἄνδρας ἢ ἡ γυναῖκα, τὸ ἐν
μοιράζεται διὰ τὴν ψυχὴν τους, τὸ ἕτερον λαμβάνει ἡ ἐκκλησιαστικὴ τοῦ τόπου Ἀρχή.

Τὸ 4 Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι κατὰ τὸν Γραπτὸν Νόμον, ἂν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι
ἄτεκνον καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ Νόμιμοι
συγγενεῖς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ 3 ζητήματος, ὅχι ὁ ἐπιζὼν σύζυγος.

Συνήθεια εἶναι ἄρα ὁποῦ ἀποθάνῃ ὁ εἰς ἐκ τοῦ ἀτέκνου ἀνδρογύνου, δηλ. ἂν
ἢ γυναῖκα, λαμβάνουν οἱ συγγενεῖς τῆς τὴν προῖκα τῆς σῶαν ἐκτὸς τῆς διεφθαρμέ-
νης· ὅταν ὁ ἄνδρας, λαμβάνει πάλιν ἢ γυναῖκα τὴν προῖκα τῆς καθὼς καὶ τὴν προ-
γαμιαίαν τῆς δωρεὰν καὶ πηγαίνει εἰς τοὺς ἀδελφούς ἢ συγγενεῖς τῆς.

Τὸ 5 Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι ὁ Νόμος θέλει, ὅτι ὅλα τὰ παιδιά νὰ κληρονομοῦν
τοὺς δύο γονεῖς λαμβάνον ἕκαστον τὸ ἀνάλογον μερίδιόν του ἀπὸ τὴν περιουσίαν καὶ
τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν γονέων.

Συνήθεια εἶναι νὰ μοιράζεται ἡ περιουσία καὶ τῶν δύο γονέων ἐξ ἴσου εἰς ὅλα
τὰ τέκνα, ὅταν ὅμως ἢ μητέρα των ἀποθάνῃ καὶ ὁ πατέρας των ὑπανδρευθῇ ἄλλην

γυναῖκα καὶ ἀποκτήσῃ τέκνα, τὰ θηλυκὰ τότε λαμβάνουν τὴν περιουσίαν τῆς μητρός των ὅλην καὶ λαμβάνουν καὶ μερίδιον ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς των ὅμοιον μὲ τὰ λοιπὰ ἀδελφία των· εἰς δὲ τὴν περιουσίαν τῆς δευτέρας μητρός των δὲν ἐνέχονται.

Τὸ περὶ προικὸς 6 Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον, ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ λαβοῦσα τὴν προῖκα τῆς, δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ καταβάλλῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς τὴν προῖκα ταύτην εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδελφία τὴν κληρονομίαν ταύτην.

Συνήθεια εἶναι ὁμοία μὲ τὸν νόμον.

Τὸ 7 Ζήτημα ἐμπεριέχει, ὅτι ἂν ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς, λαμβάνει κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας τῆς καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν προικίσουν δίδοντές τῆς ὀλιγότερα ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦτο.

Συνήθεια εἶναι, ὅτι ἂν οἱ γονεῖς ἀποθάνουν καὶ ἀφήσουν θυγατέρα ἀνύπανδρον νὰ τὴν προικίσουν ὁ ἀδελφὸς ἢ οἱ ἀδελφοὶ ὅπως δύνανται· ἂν ὅμως δὲν εὐχαριστηθῇ, τότε λαμβάνει ἴσον μερίδιον μὲ τοὺς ἀδελφούς.

Τὸ 8 Ζήτημα ἐμπεριέχει ὅτι ὁ Νόμος ὁ γραπτὸς λέγει, ὅτι θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα σχεδὸν ἀναφαίρετον τῆς κοινότητος τοῦ γάμου, μ' ἄλλους λόγους ἢ προῖξ δὲν ἀνήκει συνεσιῶτος τοῦ γάμου εἰς μόνην τὴν γυναῖκα, ἀλλ' εἶναι κοινὴ καὶ δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὰ ἐκ τοῦ γάμου γεγόμενα παιδιά· ὁ ἄνδρας ἔχει μὲν τὴν διαχείρησιν τῆς προικὸς καὶ τὴν ἐπιστατεῖ, ἀλλ' οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ γυνή, ἥτις τὴν ἔφερεν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ, ἤγουν νὰ τὴν πωλήσῃ ἢ νὰ τὴν χαρίσῃ.

Συνήθεια εἶναι νὰ θεωρεῖται ἡ προῖκα τῆς γυναικὸς ὡς κτῆμα ἀνεκποίητον καὶ δὲν δύναται μῆτε ὁ ἄνδρας μόνος, μῆτε ἡ γυναῖκα νὰ τὴν ἐκποιήσῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῶν δύο.

Σημειώσατε ὅτι αὕτῃ ἡ συνήθεια ἐπικρατεῖ μόνον εἰς τὰ χωρία τοῦ Κάμπου καὶ τῶν Λάκκων, εἰς δὲ τὰ χωρία τῶν Κορτοβουνίων ἐπικρατεῖ ἄλλη συνήθεια, δηλ. νὰ κληρονομοῦν τοὺς γονεῖς τὰ ἀρσενικὰ τέκνα καὶ νὰ προικίσουν τὰς ἀδελφὰς ὅπως θέλουν· ἔχουν δὲ καὶ συνήθειαν νὰ μὴ δίδουν, ὅσην περιουσίαν καὶ ἂν ἔχουν, εἰς τὰς ἀδελφὰς των προῖκα περισσοτέραν ἀπὸ μίαν ἀγελάδα, ἓνα βόδι, δέκα ἢ καὶ περισσότερα πρόβατα, μία φοράδα καὶ πέντε ἢ ἑξ ἁλαξιαῖς σκουτιά.

Προσέτι αἱ συνήθειαι αὗται ἐπικρατοῦν ἤδη εἰς τὸν λαὸν τῆς ἐπαρχίας ταύτης,

αἱ δὲ τὸ πάλαι εἶναι ἄγνωστοι πρὸς ἐμὲ καθὼς καὶ εἰς τοὺς ὅσους εἰδήμονας ἐμεταχειρίθην βοηθοὺς εἰς τὴν σημείωσιν τῶν συνηθειῶν τούτων.

καὶ ὑποσημειοῦμαι εὐπειθέστατος

Ὁ Εἰρηνοδίκης

μαρκος αλεβίτου

33. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Βασιλικὴν
Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρ. 68

Τὴν 24 Ἰουνίου 1833
ἄρ. πρ. 487

Ἡ πρόσκλησις τῆς Γραμματείας ταύτης ὑπ' ἀριθ. 330 περὶ ἐπιτοπίων συνηθειῶν ἐλήφθη ἐγκαίρως ὁμοῦ μὲ τὰ ἐν αὐτῇ τέσσαρα ὅμοια ἀντίτυπα, ἅτινα διανεμειθέντα εἰς τὰς κωμοπόλεις διὰ τοῦ ἐπ' ἀρ. 30 ἐγγράφου τοῦ Εἰρηνοδικείου ἐπροσκήθησαν ταυτοχρόνως διὰ νὰ ἀναφέρωσι κατὰ συνήθειαν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν 8 ζητημάτων τὰς συνηθείας τοῦ τόπου τῶν

Καὶ οἱ μὲν τῆς κωμοπόλεως Βατίκων οἱ προκρητοδημογέροντες ἐπροθυμοποιήθησαν ὁπωσοῦν νὰ ἀναφέρωσι τακτικῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8 ἀναφορᾶς τῶν τῆς 6 τοῦ παρελθόντος τὰς συνηθείας τῶν (sic) χωραρχίας τῶν, αἵτινες εἰσὶν ἀνέκαθεν μέχρι τοῦδε, ὥς θέλει παρατηρήσει ἡ Γραμματεία ἀπὸ τὸ ἐπισυναπτόμενον ἀντίγραφον τῶν ἰδίων.

Οἱ δὲ τῆς κωμοπόλεως Κρεμαστῆς μόλις ἀπήντησαν διὰ τῆς 6 τοῦ ἤδη ὑπεμεσοῦντος ἀναφορᾶς τῶν, ἀντίγραφον καὶ τῶν ὁποίων τούτων ἐγκλείεται, ἡ διάρκεια δὲ τῆς ἐξακολουθήσεως τῶν τοιούτων συνηθειῶν εἶναι ὡσαύτως παλαιόθεν.

Ἐκεῖνοι δὲ οἱ τῶν χωρίων Προκρητοδημογέροντες δὲν ἀνέφερον τίποτε περὶ τοιούτων συνηθειῶν ἐγγράφως, ἀλλὰ διὰ ζώσης ἐπὶ πληρεσιότητος συνεδριάσεως εἰς ταύτην τὴν μητρόπολιν ὅτι αἱ συνήθειαι τῶν εἶναι σύμφωνοι μὲ τὸν νόμον τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου κατ' ὅλα τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα ἄρθρα.

Ἄλλαι συνήθειαι εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν ἀπὸ τὰς προκηθείσας δὲν ὑπάρχουν.

Ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως

Ὁ Εὐπειθὴς Εἰρηνοδίκης

Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς

Ἐν Ἐπιδαύρῳ Λιμηρᾷ
Τὴν 16 Ἰουνίου 1833

(Τ.Σ.) Γεώργιος Ε. Δεσποτοπουλος

34. ΚΡΕΜΑΣΤΗ (ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ)

487

Πρὸς τὸ ἐπαρχ. Εἰρηνοδικεῖον Μονεμβασίας

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ· 330 τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας διὰ τὰ ζητήματα τῶν τοπικῶν συνηθειῶν, δίδομεν ἀνὰ ἕκαστον τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπάντησίν μας κατὰ τὴν τοῦ τόπου συνήθειαν.

Α'. Ἐὰν ἀποθάνῃ τινὰς ἀδιάθετος (χωρὶς διαθήκην) εἶναι τοπικὴ συνήθεια νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιά του τὰ ἀρσενικά ὅσα εἶναι, εἴτε μεγάλα εἴτε μικρὰ, καὶ μοιράζουσιν ἀναλόγως ὅλα ἐξ ἴσου, ἐκτὸς τῶν θηλυκῶν.

Β'. Ὅσῃν περιουσίαν ἔχουν οἱ γονεῖς καὶ ἔχουν τέκνα καὶ ἔὰν τὰ τέκνα αὐτὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἐαυτῶν γονεῖς καὶ τοὺς περιποιηθῶν εἰς τὸ γῆρας των, θέλει λάβουν καὶ τὴν ἐαυτῶν περιουσίαν· εἰ δὲ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἤθελε κάμουν παρακοὴν καὶ δὲν περιποιηθῶν τοὺς γονεῖς των, ὡς τὸ χρέος των ἀπαιτεῖ, ἔχουν οἱ γονεῖς δικαίωμα τὴν περιουσίαν των νὰ τὴν μεταδίδουσιν εἰς ὅποιον μέρος ἔχουν εὐχαρίστησιν, τόσον εἰς κανὲν ἀπὸ τὰ τέκνα των, τόσον καὶ εἰς ἑτέρους συγγενεῖς μακρογότερους ἢ ὅπου ἔχουν εὐχαρίστησιν.

Γ'. Ἐὰν ἀποθάνῃ τινὰς ἀδιάθετος τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες δηλ. τὰ παιδιά του· ἂν δὲν ἔχῃ παιδιά, τὸν κληρονομοῦν τὰ ἐγγόνια του, ἔὰν δὲν ἔχῃ κατιόντας τὸν κληρονομεῖ ὁ πάππος του ἢ ἡ μάμη του· τότε δὲ τὸν κληρονομοῦν οἱ πλάγιοι, οἱ δὲν ἔχει ἀνιόντας καὶ κατιόντας.

Δ'. Ἐὰν εἶναι ἀνδρόγυνον ἄτεκνον καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἔὰν δὲν ἔχῃ γονεῖς, τὸν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὡς ἄνω εἴρηται ὡσαύτως ἔὰν ἀποθάνῃ καὶ ὁ ἄνδρας ἄτεκνος.

Ε'. Διὰ τὸ πέμπτον ζήτημα· οἱ γονεῖς τὴν κληρονομοῦν μόνον τ' ἀρσενικά, τόσον τοῦ πατρὸς ὅσον καὶ τῆς μητρός, τὰ δὲ θηλυκὰ τὴν προῖκα των μόνον λαμβάνουν, καὶ οὔτε εἰς χρέος οὔτε εἰς κληρονομίαν ἐμβαίνουν τὰ θηλυκὰ.

ΣΤ'. Διὰ τὸ περὶ προικὸς ἕκτος (sic) ζήτημα εἴτι προῖκα ἤθελε λάβῃ ἡ γυνή, καὶ μετὰ θάνατον τῶν γονέων της δὲν δύναται νὰ καταβάλῃ τὴν προῖκα της εἰς κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου τὴν κληρονομίαν τῶν γονέων της· ἀλλὰ ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι μὲ τὴν προῖκα ὅπου ἐπῆρε, μὲ αὐτὴν ἔκλεισεν ἡ κληρονομία της καὶ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ μὲ ταῦτα τὸ παράπαν· καὶ ἂν ἤθελε ἀφήσουν οἱ γονεῖς πέντε χιλιάδες Γρόσ. χρέος π.χ. καὶ ἡ περιουσία των ἀξίζει 500 γρόσια, ὅλον τὸ χρέος αὐτὸ μένει νὰ δωθῇ ἀπὸ τὰ ἀρσενικά παιδιά· τὰ δὲ θηλυκὰ δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸ χρέος αὐτὸ οὔτε εἰς ὀβολὸν οὔτε εἰς κληρονομίαν.

Ζ'. Διὰ δὲ τὸ ἑβδομον ζήτημα, ἂν ἀποθάνουν οἱ γονεῖς καὶ ἀφήσουν θυγα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τέρα ανύπανδρον, ἢ συνήθεια τοῦ τόπου δίδει εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφόν νὰ προικίσουν τὴν ἀδελφήν των καὶ νὰ τὴν ὑπανδρεύσουν, καὶ ἐὰν δὲν ἀρκεῖ ἡ τῶν γονέων περιουσία, θέλει προσθέσουν καὶ ἐξ ἰδίων των διὰ νὰ τὴν προικίσουν καὶ νὰ τὴν ὑπανδρεύσουν, ὡς τὸ χρέος των ἀπαιτεῖ.

Η'. Περὶ δὲ τοῦ ὀγδόου ζητήματος λέγομεν· ἡ προῖκα ὅπου ἤθελε λάβῃ ἡ γυνὴ μόνον τὴν διοίκησιν θέλει ἔχει ἐκ τοῦ ἀνδρός, ἄνευ δὲ τῆς οἰκειοθελήσεως τῆς γυναικὸς δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς νὰ πωλήσῃ ἢ χαρίσῃ τὸ οὐδέν, καὶ ἐὰν ἡ γυνὴ ἤθελε πωλήσῃ ὅποιονδήποτε μέρος ἐκ τῆς προικὸς της καὶ ἤθελε ἀγοράσῃ εἴτε χωράφι, εἴτε ἀμπέλι, εἴτε κινητόν, εἴτε ἀκίνητον, αὐτὸ θέλει γνωρίζεται διὰ κτῆμα ἰδικόν της.

Τῆς 5 Ἰουνίου 1833 Κρεμαστὴ

Οἱ ὑποφαινόμενοι

ἡ κοινότης ὅλοι ὁμοῦ σὺν τῶν πέριξ κατοίκων

Ὁ Δημογέρον

Ἀναγνώστης Παπαὶ Μιχαλόπουλος

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

τὴν 15 Ἰουνίου 1833 Ἐν

Ἐπιδαύρῳ Ἀθηναῶν

Ὁ Γραμμ.

Ἀγαπητὸς Ἰωαννίδης

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Εὐρηνοδόκῃς
Γεώργιος Δεσποτόπουλος

35. BATIKA (MONEMBASIAS)

Πρὸς τὴν Ἐπαρχ. Δημογεροντίαν Μονεμβασίας.

Οἱ Δημογέροντες τῆς κωμοπόλεως Βατίκων.

Ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1849 πρόσκλησις τῆς Δημογεροντίας ταύτης μετὰ τὴν ἀντίτυπον ἐπισυναπτομένην ὑπ' ἀρ. 330 τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείας, ζητῶντας καθ' ὅλα τὰ ἄρθρα διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας τὰ περὶ συνηθειῶν τοῦ τόπου μας· ὅθεν κατὰ χρέος ἀπολογούμεθα καθ' ὅλα τὰ ἄρθρα.

Ἄρθ. Α'. Ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος (χωρὶς διαθήκην), ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι, ἂν ἀφήσῃ κληρονόμους ἀρσενικοὺς τε καὶ θηλυκοὺς, τὰ μὲν ἀρσενικὰ παιδιά λαμβάνουν ἐξ ἴσου μερίδιον· τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ χρέος προικίζονται παρὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἀπὸ τὴν ἀπομείνασαν κατάστασιν τοῦ πατρός των.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

"Αρ. Β'. "Αν οί γονεῖς ἔχουν ἕνα ἕως τέσσαρα τέκνα, ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι νὰ μοιράσουν ἐξ ἴσου ὅλα τὰ τέκνα, χωρὶς νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ τὸ παραμικρὸν ἄλλος συγγενής.

"Αρ. Γ'. "Αν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι, ἂν ἔχη κατιόντας συγγενεῖς, ἤγουν παιδιά, ἐγγόνια κτλ. τὸν κληρονομοῦν αὐτοί, δηλ. οἱ κατιόντες· ἂν δὲν ἔχη κατιόντας καὶ ἔχη ἀνιόντες, τὸν κληρονομοῦν οἱ ἀνιόντες, ἤγουν γονεῖς, πάπποι ἢ μᾶμμαι· ἂν δὲν ἔχη καὶ ἀνιόντες τὸν κληρονομοῦν οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, ἤγουν ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν· ὅταν τέλος δὲν ἔχει κανέναν συγγενῆ, ἡ περιουσία του διαμοιράζεται εἰς τρία μερίδια, τὸ μὲν ἐν μερίδιον δίδεται διὰ ψυχικὴν του ὠφέλειαν εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὀρφανὰ κλπ., τὰ δὲ ἄλλα δύο μερίδια τὰ κληρονομεῖ ἡ Ἐπικράτεια.

"Αρ. 4. "Αν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι ἄτεκνον καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ νόμιμοι συγγενεῖς του κατὰ τὸ τρίτον ἄρθρον αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας, ὅχι ὁ ἐπιζῶν σύζυγος καὶ ἔχει διαθήκην ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα· ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας, εἶναι νὰ τὸν κληρονομῇ ἡ Ἐπικράτεια, μόνον ὅμως διὰ δύο μερίδια, τὰ δὲ ἄλλα δίδονται διὰ ψυχικὴν του ὠφέλειαν.

"Αρ. 5. "Όταν οἱ γονεῖς, δηλαδή πατέρα καὶ μητέρα, ἔχουν τέκνα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ τὴν ἔχουσαν περιουσίαν τῶν γονέων τοῦς ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι νὰ τοῦς κληρονομοῦν καὶ τοῦς δύο γονεῖς ἐκ συμφώνου, χωρὶς νὰ διαλύονται τὰ μὲν θυλικὰ τὴν μητέρα καὶ τὰ ἀρσενικά τὸν πατέρα, ἀλλὰ τὰ τέκνα συμφώνως κληρονομοῦν καὶ τοῦς δύο γονεῖς καὶ μοιράζονται ἐξ ἴσου.

Τὰ περὶ προικὸς

"Αρ. 6. "Εὰν ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ λαβοῦσα τὴν προῖκα της καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι ὅταν ὑπανδρεύσῃ τὸ θηλυκὸν καὶ τὸ προικίσῃ, δὲν δύναται πλέον νὰ λάβῃ κληρονομίαν ἀπὸ τοῦς γονεῖς, ἀλλὰ μένει μόνον μὲ τὴν δοθεῖσαν εἰς αὐτὴν προῖκα, ὅχι καὶ δὲν ἔχει ἄλλο τέκνον, τότε τὸν κληρονομεῖ αὐτὴ καὶ μένει κληρονόμος εἰς ὅλην τὴν περιουσίαν τῶν γονέων της.

"Αρθ. 7. "Αν ἡ θυγάτηρ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της καὶ ἔχη ἀδελφούς, ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι νὰ τὴν ὑπανδρεύουν οἱ ἀδελφοί· καὶ νὰ τὴν προικίσουν μ' ὅποιον τρόπον δύνανται, ὡς καθὼς νὰ ἦτο καὶ ὁ καθ' αὐτὸς γονεὺς· καὶ προικίζοντάς των δὲν ἐνέχεται τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων της, ἀλλ' εἶναι τέλειοι κληρονόμοι οἱ ἀδελφοί.

"Αρ. 8. "Αν ἡ δοθεῖσα προῖξ τῆς γυναικός, καὶ ὁ ἄνδρας ἔχει τὴν διαχείρησιν τῆς προικὸς καὶ τὴν ἐπιστατεῖ, ἀλλ' οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ γυνή, ἥτις τὴν ἔφερεν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, καὶ θελήσῃ τις ἐξ αὐτῶν νὰ τὴν ἐκποιήσῃ ἢ νὰ τὴν πωλήσῃ ἢ τὴν

χαρίση· χωρὶς γὰρ εἶναι καὶ τὰ δύο μέρη σύμφωνα δὲν ἤμποροῦν γὰρ ἐκποιήσουν τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα, οὔτε κανεῖς λαμβάνει τὴν ἐκποίησιν αὐτῶν, ὅταν ὁμῶς εἶναι σύμφωνα καὶ τὰ δύο μέρη, τότε γίνεται ἡ ἐκποίησις τῆς αὐτῆς προικός, τόσον τοῦ ἀνδρὸς καθὼς καὶ τῆς γυναικός.

Αὗται αἱ συνήθειαι ὑπάρχουν εἰς τὸν τόπον μας ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τοῦδε, καὶ κατὰ χρέος εἰδοποιεῖται ἡ ἐπαρχ. Δημογεροντία αὕτη πρὸς πληροφορίαν της, διὰ γὰρ τὸ ἀναφέρειν ὅπου ἀνήκει.

Ἐν Λάχῃ τῇ 6 Μαΐου 1833

Οἱ Δημογέροντες

Π. Μιχαλέτος

Δημήτριος Κοκκινάκης

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Τῇ 15 Ἰουνίου 1833 Ἐν Ἐπιδαύρῳ Λιμηρᾷ

(Τ. Σ.)

Ὁ Εἰσηνοδίκης

Γεώργιος Ε. δεσποτόπουλος

Ὁ Γραμματεὺς

Μ. Ἰωαννίδης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κώδηξ περιέχων τὰς ἀναλύσεις προσφερθεισῶν παρὰ τῶν προκρίτων καὶ εἰδημονεσιτέρων τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου ἐπὶ τῶν ὀκτὼ αἰτημάτων τῆς ὑπ’ ἀριθ. 330 ἐγκυκλίου τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας.

Ζήτημα πρῶτον

Ἀποθανόντων τῶν γονέων ἀδιαθέτων τὰ τέκνα διαμοιράζουν τὴν περιουσίαν των ἐξίσου καὶ οἱ μεγαλύτεροι καὶ οἱ μικρότεροι, τὰ δὲ θηλυκὰ δὲν ἐμβαίνουν εἰς κληρονομίαν, διότι ἄλλα μὲν ὑπανδρευμένα ἔλαβαν τὴν προῖκα των, ἄλλα δὲ ἀνύπανδρα τὴν ὑπανδρεύουν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.

Ζήτημα Δεύτερον

Τοιαύτη παρατήρησις εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ποτὲ δὲν ἔγινεν, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς, εἴτε πολλὰ εἴτε ὀλίγα παιδιά ἔχουν, εἴτε μὲ διαθήκην εἴτε χωρὶς διαθήκην ἀποθάνουν, ἀφίνουν εἰς τὴν διαθήκην (ἂν κάμπος) (sic) μέρος τοῦ πράγματός των εἰς ψυχικά των, τὸ δὲ ὑπόλοιπον μένει εἰς τὰ ἀρσενικά παιδιά.

Ζήτημα τρίτον

Ἐνταῦθα δὲν ἐπεκράτησεν καμμία ἄλλη συνήθεια ἐκτὸς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου.

Ζήτημα τέταρτον

Ἐν τούτῳ τῷ ζητήματι ἐπεκράτει, ὅταν ὁ ἄνδρας ἀποθάνῃ χωρὶς παιδιά καὶ ἀδιάθετος καὶ ἡ σύζυγός του μείνῃ ἀνύπανδρος, μένει εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς ὅλης ἡ περιουσία τοῦ ἀνδρός τῆς, τὴν ὁποίαν νέμεται μὲν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ οὔτε νὰ διαθέσῃ, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν τῆς τὴν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀνδρός τῆς, τὴν δὲ ἰδικήν τῆς περιουσίαν τὴν κληρονομοῦν οἱ συγγενεῖς τῆς ἂν ὅμως προαποθάνῃ ἡ γυνὴ ἄτεκνος, ἡ προῖξ κληρονομεῖται ἀμέσως παρὰ τῶν συγγενῶν τῆς.

Ζήτημα πέμπτον

Ἀποθανόντων τῶν γονέων ἀδιαθέτων τὰ ἀρσενικά κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τὴν περιουσίαν των, τὰ δὲ θηλυκὰ ὡς εἶπομεν εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα.

Ζήτημα ἕκτον

Ἀποθανόντων τῶν γονέων ἀδιαθέτων δὲν ἐσεγγχώρησε ποτὲ ἡ τοπικὴ συνήθεια εἰς τὴν ὑπανδρευμένην θυγατέρα νὰ καταβάλλῃ τὴν προῖκα τῆς εἰς τὴν περιουσίαν τῶν γονέων τῆς καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδελφία τῆς, ἀλλὰ τὴν ὑποχρεώνει νὰ μείνῃ μὲ μόνην τὴν προῖκα τῆς.

Ζήτημα ἑβδομον

Ἀποθανόντων τῶν γονέων ἀδιαθέτων ἢ μετὰ θυγάτηρ ἀνύπανδρος, δίδει ἡ συνήθεια εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὸ δικαίωμα νὰ προικίσουν ὡς γονεῖς τὰς ἀδελφάς των καὶ δὲν μοιράζουν αὐταὶ μὲ ἐκείνους ὡς κληρονόμοι κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον.

Ζήτημα ὄγδοον

Σύμφωνον ὃν τὸ ἀνδρόγυννον δύνανται νὰ ἐκποιήσωσι τὴν προῖκα τῆς γυναικός.

Αἱ εἰς τὰ ἀνωτέρω ὀκτὼ ζητήματα συνήθειας ἐπεκράτησαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν μας, οὐχὶ ὅμως γραπταί.

Ἐν Ἀνδριταίνῃ τὴν 8 Ἀπριλίου 1833

Ὁ ἐπαρχιακὸς Εἰρηνοδίκης Φαναρίου

(Τ.Σ.) Γιαννάκης Ν. Τζανέτος

ὁ προσ. Γραμματεὺς

Ἰωάννης Δημητρακόπουλος

2054

Σημείωσις τῶν ἀκολουθῶν ἐθίμων τῆς ἐπαρχείας Οἰτύλου ἀφορῶντα τὴν κληρονομίαν κτλ. ὡς ἐφεξῆς.

Περὶ Κληρονομίας

Α'. Τὰ ἄρρενα τέκνα κληρονομοῦν τοὺς γονεῖς των, τὰ δὲ θήλεα ὑπανδρεύονται μὲ προῖκαν, εἰς ἔλλειψιν ὅμως ἀρσενικῶν κληρονομοῦν καὶ τὰ θηλυκά.

Β'. Οἱ γονεῖς κληρονομοῦν τὰ τέκνα των.

Γ'. Οἱ γονεῖς ὅταν μείνωσιν ἄτεκνοι κληρονομοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς ἢ ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν ἀδελφῶν, καὶ δι' ἔλλειψιν ἀδελφῶν καὶ ἐγκόνων ἀπὸ τὰς ἀδελφὰς καὶ οὕτως πηγαίνει διαδοχικῶς. Ἐάν ὅμως οἱ γονεῖς οὗτοι κάμουν διαθήκην καὶ διορίσωσιν τὰ πράγματά των, εἶναι στεραιὰ ἡ διαθήκη των καὶ ἡ διάταξις των μένει στεραιὰ καὶ ἀσάλευτος· ὁμοίως καὶ υἱὸν θετὸν ἂν ᾔθελε κάμωσιν.

Περὶ προῖκος

Δ'. Ἐποθανόντος τοῦ ἀνδρός μένει ἡ γυνὴ του κυρία διὰ τὰ πράγματά του ὁμοῦ μὲ τὰ τέκνα της· ἂν δὲ καὶ θέλῃ γὰ δευτεροῦς ὑπανδρευθῇ, λαμβάνει μόνον τὴν προῖκα της σῶαν καὶ ὅτι ἄλλο τῆς ἔχει διορίσει ὁ ἀνδρὸς της· ὁμοίως μένει τὸ σπῆτι τοῦ ἀνδρός της κυρία, ἐὰν καὶ παιδίαι δὲν ᾔθελε ἔχει, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ ἐξέτασιν τῶν συγγενῶν, ἥτοι τῶν κληρονομῶν διὰ τὸ ὑποπιον.

Ε'. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ πρῶτον ἀπὸ τὸν ἄνδρα της καὶ ἔχει παιδία κληρονομοῦν αὐτὰ τὴν προῖκα της, εἰδὲ καὶ εἶναι ἄτεκνος, λαμβάνουν αὐτὴν σῶαν οἱ συγγενεῖς της· ὅταν δὲ κάμῃ διαθήκην εἶναι στεραὴ καὶ εἴτε τοῦ ἀνδρός της εἴτε ἄλλου ἢ διὰ ψυχὴν της διορίσει τὰ πράγματά της, μένει ἀδιάσειστος ἡ διάταξις αὐτῆς.

ΣΤ'. Ἡ προῖκα τῆς γυναικὸς εἶναι ἄτοκος καὶ ἄχαστη².

Περὶ ὁμολογιῶν

Ζ'. Αἱ ὁμολογίαι πληρῶνονται μὲ τὸν συμφωνηθέντα τόκον, χωρὶς γὰρ μένη κανένα δικαίωμα εἰς τὸν χρεώστην γὰρ προτείνῃ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ συμφωνηθὲν διάφορον καὶ μήτε εἰς τὸν δανειστήν γὰρ ζητῇ περισσότερον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐγγράφον περὶ τούτου συμφωνίαν των γίνεται ἡ ἐξόφλησις.

Η'. Ἐὰν ἔτυχῃ γὰρ δώσῃ τινὰς εἰς τὸν δανειστήν του μετὰ παρέλευσιν χρόνων μέρος χρημάτων ἀκόντι τοῦ χρέους του, καὶ τὰ διάφορα τῆς ὁμολογίας του εἶναι

¹ Βλ. καὶ Ἀπάντησιν τοῦ Βρεσθένους Θεοδωρήτου εἰς Λ. Χρυσανθοπούλου, ἐνθ' ἀν., 35 ἐπ.

² Γρφ. ἀχάλαστη.

τόσα ὅσα ἔδωσεν ἢ ὀλιγώτερα, σφαλοῦνται εἰς τὰ διάφορα, εἰ δὲ καὶ εἶναι περισσό-
τερα σφαλοῦνται τὰ περιπλέον ἐκ τῶν διαφορῶν εἰς τὸ κεφάλαιον.

Περὶ ἐκποιήσεως καὶ προτιμήσεως

Θ'. Εἰς τὰς πωλήσεις τῶν ἀκινήτων πραγμάτων, ἥτοι κτημάτων, ἔχουν τὴν προ-
τίμησιν διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν πρῶτον οἱ συγγενεῖς, δεύτερον οἱ πλησιάζοντες καὶ μετ'
αὐτῶν οἱ ἕτεροι. Ἄν τινὸς ὅμως ἐκ τῶν συγγενῶν ἢ πλησιατόρων δὲν ἤθελον γὰ
ὑπογράψωσιν εἰς τὸ πωλητήριον καὶ ὁ ἀγοραστής ἀγοράσῃ ἐπὶ παρησία, μάλιστα ὅταν
λάβῃ καὶ πρόσδοτον ἐκ τοῦ κτήματος ἐκείνου, δὲν μένει κανένα δικαίωμα εἰς αὐτοὺς
γὰ τὸ ζητοῦν δυνάμει τῆς μὴ ὑπογραφῆς τῶν, ἀλλ' ὁ ἀγοραστής μένει κύριος. Ἐκτὸς
καὶ εἶναι προσθήκη εἰς τὸ πωλητήριον περισσοτέρας τινὸς ἀπ' ὅσον ἔδωσεν, τότε κα-
ταδικάζεται ὁ ἀγοραστής γὰ λαμβάνῃ ὀπίσω τὰ χρήματα τὰ ὅποια ἔδωσεν ἄτοκα καὶ
γὰ λαμβάνῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἀγορὰν αὐτήν.

Ὅμοίως λαμβάνει τὴν ἀγορὰν ταύτην καὶ ἓνας συγγενεῖς ἢ πλησιάζοντες, ὅταν
κατὰ περίστασιν ἔτυχῃ γὰ εἶναι εἰς ξένον τόπον καὶ μακρυνὸν καὶ δὲν ἔχει πατὴρ ἢ
τέκνα μὲ ἡλικίαν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους· μετὰ παρέλευσιν δὲ τοῦ ἐνὸς ἔτους δὲν μένει κα-
νένα δικαίωμα καὶ εἰς αὐτόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Περὶ δικῆς

ΑΘΗΝΩΝ

Γ'. Ὅσαι διαφοραὶ εἶναι κρησολογημέναι καὶ ἀποφασισμέναι δικαίως ἀπὸ τοῦς
κατὰ καιρὸν Ἀρχιερεῖς, μπέηδες καὶ κατεταγμένοι δὲν μένει δικαίωμα γὰ ἐνάγῃ τις
τὴν αὐτὴν διαφορὰν εἰς ἄλλο κριτήριον, ὥσπερ ὅταν ἢ τοιαῦται ὑποθέσεις εἶναι ἐξο-
φλισμέναι διὰ κριτηρίου· αἱ δὲ λοιπαὶ θεωρῶνται κατὰ τὸν νόμον.

Ἐν Κιριαῖς τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1833

Ὁ παρὰ τῷ Β'. ἐπαρχείου Οἰτύλου

προβαλόμενος Εἰσηνοδίκης

Ι. λογοθέτης τσαουσέας

38 ΚΑΛΑΜΑΙ

Ἀρ. 439

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Βασιλικὴν

Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας

παρ. 1 Ἰουλίου 1833

ἀρ. πρ. 539

Τὸ Εἰσηνοδικεῖον λαβὼν τὴν ὑπ' ἀρ. 330 Ἐγκύκλιον τῆς Σ. ταύτης Γραμματείας
καὶ συμμορφούμενον μὲ τὸ πνεῦμα αὐτῆς, σπεύδει γὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληρο-
φορίας περὶ τῶν Ἐθίμων τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

4

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὸ ζήτημα πρῶτον

Περὶ κληρονομίας

«Ὁ Νόμος θέλει, ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος (χωρὶς διαθήκην) νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιά του, λαμβάνοντα ἴσον μερίδιον ὅλα ἀνεξαιρέτως καὶ ἀρσενικά καὶ θηλυκά, καὶ μεγαλύτερα καὶ μικρότερα».

Α'. Ὅλα τὰ ἀδελφία ἀρσενικά καὶ θηλυκά κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τοὺς ἀδιαθέτους τελευτήσαντας γονεὺς των· μήτε οἱ μεγαλύτεροι οὐδὲ οἱ μικρότεροι ἀδελφοὶ ἔχουσι εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην ξεχωριστὸν δικαίωμα.

Ζήτημα 2

«Ὁ νόμος θέλει, ὅτι οἱ γονεῖς ἂν ἔχουν ἕως τέσσαρα τέκνα, χρεωστοῦν νὰ τὰ ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν διαθήκην των κληρονομίαν τουλάχιστον τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των· εἰ δὲ ἔχουν περισσότερα ἀπὸ τέσσαρα παιδιά, ν' ἀφίνουν τουλάχιστον τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας».

Β'. Τοιοῦτον δὲν ἠκολούθησε ποτὲ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας· ὁ πατὴρ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, εἴτε συγγενικά εἴτε ξένα, χωρὶς ὅμως νὰ ὑστερήσῃ ὀλοτελῶς τὰ τέκνα του ἀπὸ τῆς κληρονομίας· ἐπεκράτησε συνήθεια ὥστε οἱ γονεῖς ζῶντες, ἂν θελήσωσι, δίδωσιν εἰς τὰ παιδιά ἐγγράφως καὶ περισσότερον μερίδιον τῶν ἄλλων.

Ζήτημα 3

«Κατὰ τὸν νόμον ἂν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς, ἤγουν τὰ παιδιά, ἐγγόνια κτλ. ἂν δὲν ἔχῃ κατιόντας, τὸν κληρονομοῦν, οἱ ἀνιόντες, ἤγουν γονεῖς, πάπποι ἢ μάμμαι κτλ. ἂν δὲν ἔχῃ οὔτε ἀνιόντας, τότε τὸν κληρονομοῦν οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, ἤγουν ἀδελφοί, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν. Ὅταν τέλος δὲν ἔχει κανένα συγγενῇ, τὸν κληρονομεῖ ἡ ἐπικράτεια».

Γ'. Ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐφύλαξε κατὰ γράμμα τὴν τάξιν ταύτην τοῦ Νόμου.

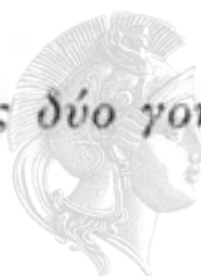
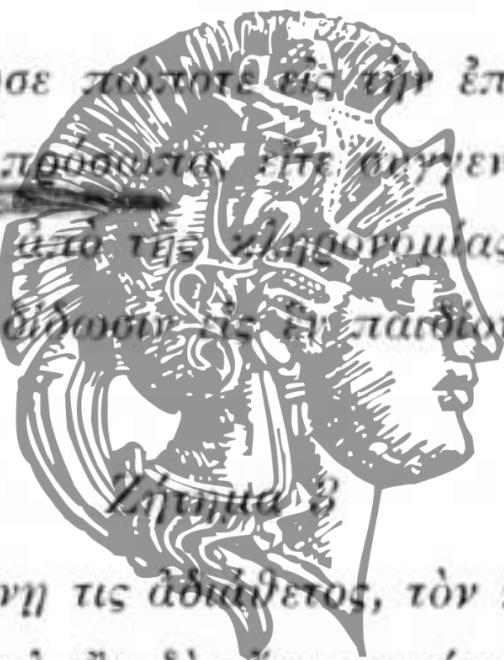
Ζήτημα 4

«Κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον, ἂν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι ἄτεκνον καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ νόμιμοι συγγενεῖς του κατὰ τὴν τάξιν τοῦ 3 ζητήματος, ὅχι ὁ ἐπιζῶν σύζυγος».

Δ'. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου διεφύλαξε τὴν διάταξιν τοῦ Νόμου τούτου· λαμβάνει μόνον ἐκ συνηθείας ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῆς ἀποθανούσης αὐτοῦ γυναικὸς ἐν κραββατοστρόβῳ.

Ζήτημα 5

«Ὁ Νόμος θέλει, ὅτι ὅλα τὰ παιδιά νὰ κληρονομοῦν καὶ τοὺς δύο γονεῖς, λαμ-

βάνον ἕκαστον τὸ ἀνάλογον μερίδιόν του ἀπὸ τὴν περιουσίαν καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν γονέων».

Ε'. Ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον δηλ. ὅλα τὰ ἀδέλφια μηδενὸς ἐξαιρουμένου κληρονομοῦσιν ἐξ ἴσου τοὺς γονεῖς των, λαμβάνοντα ἴσον μερίδιον καὶ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐκ τῆς μητρός.

Ζήτημα 6

Περὶ προικὸς

«Κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον, ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ λαβοῦσα τὴν προῖκα της, δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ καταβάλλῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της τὴν προῖκα ταύτην εἰς κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας, καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια τὴν κληρονομίαν ταύτην».

ΣΤ'. Ἡ τοπικὴ συνήθεια παρεμποδίζει τὴν ὑπανδρευθεῖσαν ἀδελφὴν ἀπὸ τοῦ νὰ λάβῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της ἄλλην κληρονομίαν, εἰ μὴ τὴν ὑποχρεοῖ νὰ εὐχαριστεῖται εἰς μόνην τὴν ὁποίαν ἔλαβε προῖκα, ἐπεὶς ἂν ὁ πατὴρ εἶναι ἀποθαιμένος, καὶ ἡ μήτηρ ὑπανδρεύσῃ αὐτῇ, τότε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταθέσῃ τὴν προῖκα της καὶ νὰ λάβῃ ἴσον μερίδιον ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ἢ τανάπαλιν, ἂν ἡ μήτηρ εἴται ἀποθαιμένη, ζητεῖ ἀπὸ τὴν προῖκα τῆς μητρός της.

Ζήτημα 7

«Ἄν ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, λαμβάνει κατὰ τὸν γραπτὸν Νόμον τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας της καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν προικίσουν, δίδοντές της ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦτο».

Ζ'. Ἡ συνήθεια διεφύλαξεν, ὥστε ἡ θυγάτηρ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της νὰ μοιράζῃ ἐξ ἴσου μὲ τὸν ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ δὲν ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἀδελφοὺς νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς ἀδελφάς, ὥς οἱ γονεῖς τὰς θυγατέρας, εἰ μὴ ἂν εὐχαριστηθῶσιν μόναι των καὶ τούτου γενομένου δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὰς τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι νὰ καταθέσωσι τὰ τῆς προικὸς των καὶ νὰ μοιράζωσιν ἐπομένως μὲ τοὺς ἀδελφούς.

Ζήτημα 8

«Ὁ γραπτὸς Νόμος θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα σχεδὸν ἀναφαίρετον τῆς κοινότητος τοῦ γάμου· μὲ ἄλλους λόγους ἢ προῖξ δὲν ἀνήκει, συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἰς μόνην τὴν γυναῖκα, ἀλλ' εἶναι κοινὴ καὶ δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὰ ἐκ τοῦ γάμου γενόμενα παιδιά. Ὁ ἄνδρας ἔχει μὲν τὴν διαχείρησιν τῆς προικὸς καὶ τὴν ἐπιστατεῖ, ἀλλ' οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ γυνή, ἥτις τὸν *sic* ἔφερε εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ, ἥγουν νὰ τὴν πωλήσῃ ἢ νὰ τὴν χαρίσῃ».

Η'. Μῆτε ὁ ἀνὴρ χωρὶς τὴν θέλησιν τῆς γυναικὸς του, οὐδ' ἡ γυνὴ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀνδρός της, δύναται νὰ χαρίσῃ ἢ νὰ πωλήσῃ πράγματα τῆς προικὸς, εἰ μὴ ὅταν καὶ τὰ δύο μέρη εἰσὶν σύμφωνα, τότε πωλοῦσι τὰ τῆς προικὸς· ἀλλὰ πάντοτε φυλάττεται τὸ δικαίωμα εἰς τὴν γυναῖκα, περιστάσεως παρουσιασθείσης, ν' ἀποζημιουῖται διὰ τὰ πωληθέντα ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός.

Περὶ ἰδιαιτέρων Συνηθειῶν

Ὅταν ἀποθάνῃ θᾶτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου καὶ καταλειφθῶσι πολλὰ ἀνήλικα παιδιά, εἴτα δ' ἀποθάνωσι καὶ τὰ παιδιά, ὁ Νόμος θέλει ὅτι νὰ μὴν ἔχῃ χώραν ἡ τριμηρία (διότι θανόντος τοῦ ἐνὸς παιδίου, κληρονομοῦσι τὰ λοιπὰ ἀδελφία, καὶ ὁ ζὼν γονεὺς, ὁ πατήρ, ἂν τύχῃ, ἢ ἡ μήτηρ), ἀλλὰ ὁ γονεὺς νὰ κληρονομῇ αὐτά· ἡ συνήθεια διεφύλαξεν ὥστε τὸ τρίτον μόνον μέρος νὰ κληρονομῇ ὁ ζὼν γονεὺς, τὸ δ' ἄλλον τρίτον νὰ τὸ κληρονομῶσι οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος καὶ τὸ τρίτον νὰ δίδεται εἰς μνημόσυνα τῶν τεθνεώτων.

Ὁ Νόμος λέγει, ὅτι οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ προτιμοῦνται ἀπὸ τοὺς ἑτεροθαλεῖς ἀδελφούς εἰς τὴν κληρομίαν τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ· ἀλλ' ἡ συνήθεια διεφύλαξε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς ἑτεροθαλεῖς ἀδελφούς νὰ συμμετέχωσι καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος, οἷον οἱ ἐξ ἐνὸς πατρὸς καὶ μιᾶς μητρὸς ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι τὸν ἀποθανόντα ἀδελφόν τους εἰς τὰ μνημόσνα τῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ λάβωσι μετοχὴν κληρονομίας οἱ ἐξ ἄλλης μητρὸς γεννηθέντες ἀδελφοί· εἰς δὲ τὰ τοῦ πατρὸς κληρονομοῦσιν ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐξ ἐνὸς πατρὸς γεννηθέντες ἐξ ἴσου, τ' ἀνάπαλιν δὲ ὅταν εἶναι ἐκ μητρὸς.

Αἱ συνήθειαι αὗται ἐπικρατοῦσι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, ἀγράφως.

Ἐν Καλάμαις, τὴν 28 Ἰουνίου 1833

Ὁ Εὐπειθέστατος

Ἐπαρχιακὸς Εἰρηνοδίκης Καλαμῶν

(Τ.Σ.) Παναγῆς αλ. λογοθέτης

39. ΝΗΣΙΟΝ

Ἀριθ. 415

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας

Ὁ Εἰρηνοδίκης Νησίου

Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀρ. 330 σταλλέν πρὸς τοὺς ἐπαρχιακοὺς Εἰρηνοδίκας καὶ Δημογέροντας τοῦ κράτους ἔγγραφον τῆς Σ. ταύτης Γραμματείας· δὲν ἔλευρα καὶ γώ,

ὥς διαταπτόμενη, νὰ συμβουλευθῶ πρῶτον διὰ πληρεστέραν τελειότητα κατ' ἀκρίβειαν τοῦ ἔργου τοὺς εἰδημονεσιτέρους ἄνδρας τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν καὶ ἐπομένως νὰ συντάξω εἰς ἀπάντησιν ἐνὸς ἐκάστου ζητήματος, τὰς ἐπικρατούσας νομικὰς συνηθείας ἡμῶν ὥς ἐφεξῆς :

Εἰς τὸ α' ζήτημα.

Ἐὰν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὰ τέκνα αὐτοῦ μικρά τε καὶ μεγάλα, εἴτε ἀρσενικά εἴτε θηλυκὰ ὑπάρχουσι, χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας ἀνεξαίρετως κληρονομοῦσι καὶ λαμβάνουσι ἐξ ἴσου ἴσον μερίδιον ἐκ τῆς πατρικῆς αὐτῶν περιουσίας.

Εἰς τὸ β'

Οἱ γονεῖς ὅσα τέκνα καὶ ἂν ἔχωσι, εἴτε πολλά, εἴτε ὀλίγα παραιτοῦσι τὴν περιουσίαν των ὅλην κινητὴν καὶ ἀκίνητον εἰς αὐτὰ μόνα τὰ τέκνα των καὶ ὄχι εἰς συγγενεῖς ἄλλους μακρυνότερους ἢ ξένους· ὀφείλουσιν ὅμως τὰ τέκνα αὐτὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων των, νὰ κάμωσι τὰ μνημόσυνά των τακτικῶς, δίδοντα ἐλεημοσύνας εἰς πτωχοὺς καὶ μοναστήρια οὐκ ἐλάττωσι, πληρόνοντα καὶ χρέος, ἔὰν εὕρωσιν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, καὶ ἐπομένως μερίδουσαν ἐξ ἴσου ἅπασαν τὴν καταλειφθεῖσαν πατρικὴν καὶ μητρικὴν των περιουσίαν.

Εἰς τὸ γ'

Ἐὰν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦσιν οἱ παῖδες αὐτοῦ· ἔὰν δὲν ἔχῃ παῖδας, τὸν κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἔὰν δὲν ἔχῃ γονεῖς, τὸν κληρονομοῦσιν οἱ πλάγιοι συγγενεῖς του· καὶ ἔὰν δὲν ἔχει πλάγιους συγγενεῖς καὶ εὐρεθῇ ἑτεροθαλῆς τις ἐκ τῶν ἀδελφῶν, κληρονομεῖ τότε αὐτός· ὅταν τέλος δὲν ἔχει κανένα συγγενῆ, τότε ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος διανέμεται διὰ τοῦ ἀρχιερέως εἰς μνημόσυνα καὶ ἐλεημοσύνας.

Εἰς τὸ δ'

Ἐὰν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι ἄτεκνον καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦσιν οἱ νόμιμοι συγγενεῖς ἐκάστου· ἡ συνήθεια αὕτη διατηρεῖται ἀπαράμειωτος· ἂν ἀποθάνῃ δηλαδή ἡ γυναῖκα ἄτεκνος, κληρονομοῦσι τὴν προῖκα τῆς οἱ γονεῖς ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς καὶ ὄχι ὁ ἐπιζῶν ἀνὴρ τῆς· καὶ πάλιν ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ἄτεκνος καὶ ζῇ ἡ γυνή του, αὐτὴ λαμβάνει τὴν προῖκα τῆς καὶ τὰς προγάμου δωρεὰς τῆς καὶ τὴν λοιπὴν οὐσίαν τὴν λαμβάνουσιν οἱ γονεῖς ἢ οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Εἰς τὸ ε'.

Ἐὰν τὰ παιδιὰ ἀρσενικά τε καὶ θηλυκὰ κληρονομοῦσιν ἐξ ἴσου τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν, χωρὶς παραμικρὰς ἐξαιρέσεως.

Εἰς τὸ στ'.

Ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ ἀφοῦ λάβῃ τὴν προῖκα τῆς ἀπὸ τοὺς γονεῖς αὐτῆς, δὲν ἔχει πλέον δικαίωμα μετὰ τὴν ἀποβίωσίν των νὰ καταθέσῃ αὐτὴν καὶ νὰ μερίσῃ μὲ τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς τὴν κληρονομίαν· δὲν ἐπεκράτησε μιὰ τοιαύτη συνήθεια ἐνταῦθα, μάλιστα δὲ ὅταν δίδονται τὰ προικοσύμφωνα ἀπὸ τοὺς γονεῖς εἰς τὰς θυγατέρας γράφουσιν, ὅτι διὰ πατρικὴν ἢ μητρικὴν κληρονομίαν δίδομεν τῇ θυγατρὶ ἡμῶν μετὰ τὰς ἐγκαρδίους εὐχάς μας τὴν ἐφεξῆς προῖκα.

Εἰς τὸ ζ'.

Ἄν οἱ γονεῖς ἀποθάνωσι καὶ ἀφήσωσι θυγατέρα ἀνύπανδρον, τότε τὴν προικίζωσιν ἐνταῦθα, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ ἀδελφοί, κατὰ χρέος των ἀναπόδραστον, ὥς οἱ γονεῖς, δίδοντες πολὺ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸ ἀνάλογον μερίδιόν των, εἴτε ἔλαβον ἐκ τῆς πατρικῆς των περιουσίας εἴτε δὲν ἔλαβον ἀπὸ ἀνέχειαν, αὐτοὶ ὅμως χρεωστοῦσιν ἀφεύκτως νὰ τὴν ὑπανδρεύσωσι· πολλὰ ὅμως πτωχαὶ ἔχουσιν καὶ ἀδελφοὺς πτωχοὺς μερίζουσι μὲ τοὺς ἀδελφοὺς των τὴν πατρικὴν ὀλίγην κληρονομίαν καὶ ὑπανδρεύονται μὲ μόνον τὸ μερίδιόν των.

Εἰς τὸ η'.

Ἡ προῖς θεωρεῖται καὶ ἐνταῦθα ὡς κτήμα ἀνεκποίητον καὶ συγχωρεῖται εἰς μόνην τὴν γυναῖκα, ἣτις τὴν ἔφερε, καὶ τὴν ἐκποιήσῃ καὶ ὅχι εἰς τὸν ἄνδρα, ὅστις τὴν διοικεῖ· ἂν δὲ καὶ δυστυχήσωσι καὶ ἔχωσιν ἔνδειαν, τότε ἡ γυνὴ πάλιν δύναται νὰ κάμῃ τὴν ἐκποίησιν, καὶ ὅχι ὁ ἀνὴρ· ἐξ ὀνόματος αὐτῆς δίδεται καὶ τὸ τῆς ἐκποιήσεως ἔγγραφον· ὁ δ' ἀνὴρ τῆς δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἐκποιήσῃ ἐκ τῆς προικὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὸ παραμικρόν καὶ ἂν ὀφείποτε μυστικῶς ἐπώλησεν εἰς τινα ὁ ἀνὴρ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἐλήφθη ὀπίσω.

Ἐκτὸς τοῦ γραπτοῦ Νόμου καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐμπεριεχομένων, ἄλλαι συνήθειαι ἰδιαίτεραι δὲν ὑπάρχουσι εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ταύτην· αὗται μόνον διατηροῦνται πρὸ χρόνων ἤδη ἀμνημονεύτων ἀπαραμείωτοι.

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Νησίου

Κ. Νικολάου

(Τ.Σ.) Ὁ Γραμματεὺς

Ν. Γεωργιάδης

Τὴν 9 Ἀπριλίου 1833

ἐν Νησίῳ

40. ΜΕΘΩΝΗ

Ἄριθ. 20.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας.

Ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 330 ἐγκύκλιος τῆς Γραμματείας ταύτης μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἀντιτύπων, ἀφορώντων τὰς τοπικὰς περὶ κληρονομίας συνηθείας, εἰς ἀπάντησιν τῆς ὁποίας καθυποβάλλει ἡ Δημογεροντία τὰς ὅσας ἡδυνήθη νὰ λάβῃ πληροφορίας ἀναφορικῶς πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν ζητημάτων.

Εἰς τὸ 1 ζήτημα

Ἡ συνήθεια τῆς μὲν πόλεώς μας συμφωνεῖ καθ' ὅλα μὲ τὸν νόμον, τῶν δὲ χωρίων τῆς ἐπαρχίας ταύτης θέλει ὅτι τὰ ἀρσενικὰ παιδιά νὰ λαμβάνουν περισσότερον μερίδιον ἀπὸ τὰ θηλυκά.

Εἰς τὸ 2.

Ἡ συνήθεια τῆς πόλεως συμφωνεῖ μὲν μὲ τὸν νόμον, δὲν ἀκολουθεῖ ὅμως αὐτὸν κατὰ γράμμα, δὲν ἐπιτρέπει δηλονότι ἀπὸ τῶν ἐξουσιῶν εἰς τοὺς γονεῖς νὰ διαθέτουν τὰ πράγματά των ὅπως ἡ φαντασία των τοὺς ἐπαγορεύῃ, οὔτε πάλιν τοὺς ἀποτρέπει τὰ προσφέρουσα πρὸς αὐτοὺς εἰς ὅποιον προοιῶνται, ἢ καὶ νὰ κάμουν ἐλεημοσύνας· τῶν δὲ χωρίων, θεωρεῖ τοὺς γονεῖς ὡς ἀνθρώπους μὲ τὰ τέκνα των ἔὰν αὐτὰ ὑπερβαίνουν τὸ 15 ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ ὡς τοιούτους τοὺς δίδει τὸ δικαίωμα μόνον τὸ μερίδιόν των νὰ διαμοιράζουσι, ὅπως βούλονται. Τὴν συνήθειαν ταύτην ἀποδίδουσιν εἰς τὸ ὅτι τὰ παιδιά συνεργοὺν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀπόκτησιν καὶ ἐπαύξεισιν τῶν διαφόρων ζώων, ἐκ τῶν ὁποίων κυρίως συνίσταται ἡ περιουσία τῶν χωρικῶν.

Εἰς τὸ 3.

Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ἐφύλαξεν ἀπαρασάλευτον τὸν νόμον τοῦτον καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν.

Εἰς τὸ 4.

Ἡ πόλις μας συνειθίζει, ἔὰν ὄντος τοῦ ἀνδρογένου ἀτέκνου ἀποθάνει ὁ εἰς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, ὅλη ἡ περιουσία του γίνεται τρία μερίδια, ἐξ ὧν ἓνα λαμβάνει ὁ ἐπιζῶν σύζυγος, ἓνα οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος καὶ τὸ τρίτον δίδεται δι' ἐλεημοσύνας πρὸς ἀναζούφισιν τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ τεθνηκότος. Τὰ χωρία ὅμως ἔχουν συνήθειαν σχεδὸν ὁμοίαν μὲ τὸν νόμον. Οἱ νόμιμοι συγγενεῖς κληρονομοῦν τὸν ἀποθανόντα καὶ ὁ ἐπιζῶν σύζυγος δὲν λαμβάνει ἄλλο παρὰ τὰς προγαμιαίας δωρεάς.

Εἰς τὸ 5.

Ἡ τοῦ τόπου συνήθεια δὲν παραλλάσει παντάπασιν ἀπὸ τὸν νόμον.

Εἰς τὸ 6 ζήτημα τὸ περὶ προικός.

Ἡ συνήθεια τῆς πόλεώς μας διετήρησε τὸν νόμον τοῦτον ἀπαραιμείωτον, ἀλλὰ τῶν χωρίων ὑποχρεώνει τὴν γυναῖκα νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκα της.

Εἰς τὸ 7.

Εἰς τὴν πόλιν ἔχει χώραν ὁ νόμος τοῦτος· εἰς τὰ χωρία ὅμως ἡ συνήθεια δὲν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν θυγατέρα νὰ λάβῃ ὅλον τὸ μερίδιόν της, οὔτε οἱ γονεῖς δύνανται νὰ τῆς ἀφήσουν ἴσον μερίδιον μὲ τὸν υἱόν τους, ἀλλ' ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἀδελφοὺς νὰ προικίσουν, ὡς οἱ γονεῖς, τὰς ἀδελφάς των.

Αὗται εἶναι αἱ συνήθειαι τοῦ τόπου τούτου, τὰς ὁποίας ἠδυνήθη νὰ ἐξηκριβώσῃ ἡ Δημογεροντία.

Περὶ δὲ τῆς ἐποχῆς, ἀφ' ἣν ἐπικρατοῦν αἱ συνήθειαι αὗται τοῦ τόπου μας, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πληροφορήσωμεν τὴν Σ. Γραμματείαν, καθότι ἐπὶ Τουρκίας αἱ συνήθειαι αὗται δὲν ἦτον εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων δυστροποῦντες ἐπρόστρεχαν εἰς τὰ κριτήρια τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα ἦτον πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς νόμους τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπομένως αἱ συνήθειαι αὗται δὲν ἦτον παρὰ διὰ τοὺς εὐαγροὺς καὶ φιλησυχούς πολίτας καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον καθεὶς ἐφρόντιζε νὰ ἐνθιμῆται τὴν ἀρχὴν των. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅμως τῆς κατὰ τῶν Τούρκων ἐπαναστάσεως ἐρρίθησαν ἐντελῶς εἰς ἐνέργειαν καὶ ἔχουν χώραν μέχρι σήμερον.

Ἐν Μοθώνῃ
Τὴν 14 Ἀπριλίου 1833

Οἱ ἐπαρχ. Δημογέροντες
Μοθώνης
Ἀ. τζαγγαρις
κωνσταντὶς μηχαλακόπουλος

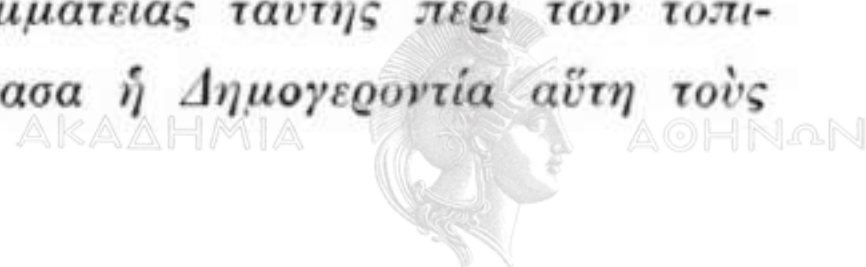
41. ΚΟΡΩΝΗ

Ἀρ. 166

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία Κορώνης.

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 330 πρόσκλησιν τῆς Γραμματείας ταύτης περὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας, προσκαλέσασα ἡ Δημογεροντία αὕτη τοὺς

εἰδημονεστέρους καὶ προκριτοτέρους ἄνδρας συμβούλους, παρόντος καὶ τοῦ εἰρηνοδίκου Κορώνης συνέταξε καθ' ἕκαστον ζήτημα τὰ ἐθισμένα ὡς ἔπεται.

Εἰς τὸ Α'. Κληρονομοῦσι τὰ τέκνα κατὰ τὸν νόμον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀρσενικὰ δηλ. καὶ θηλυκὰ ἐξίσουν.

» » Β'. Λίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς, ἀφοῦ ἀφήσωσι μέρος τι τῆς περιουσίας των εἰς τὰ τέκνα των, τὸ λοιπὸν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ τὸ δίδωσιν εἰς ὅποιον θελήσουν.

» » Γ'. Κληρονομοῦσιν οἱ πλέον πλησιέστεροι τῶν συγγενῶν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχει κανένα συγγενῇ ὁ ἀποθανών, ἀκολουθοῦσι κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον γίνεται δηλ. ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος εἰς τρία ἴσα μερίδια, καὶ τὸ μὲν δίδεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ δὲ εἰς τὸν ἀρχιερέα καὶ τὸ ἄλλο ὑπὲρ τῆς ψυχῆς του.

» » Δ'. Ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συζύγων ἄτεκνος καὶ ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦσιν οἱ νόμιμοι ἐκ τῶν συγγενῶν τῶν ἐὰν ὅμως κάμῃ διαθήκην, ἔχει τὸ κῦρος αὕτη.

» » Ε'. Συμφωνοῦσι μὲ τὸν νόμον.

» » ΣΤ'. Ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ δὲν ἠμπορεῖ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της νὰ καταβάλῃ εἰς τὴν κοινὴν συνεισφοράν τῆς κληρονομίας τὴν ὅποιαν ἔλαβε παρ' αὐτῶν προῖκα, ἀλλ' ὅτι τῆς ἐδόθη ὡς προίξ, χρεωστεῖ νὰ εἶναι εὐχαριστημένη εἰς τοῦτο.

» » Ζ'. Οἱ ἀδελφοὶ ὑπανδρεύουσι τὰς ἀδελφάς των ὡς οἱ γονεῖς. Ἐὰν ὅμως ἡ ὑπανδρευθεῖσα νομίζῃ ὅτι ἠδικήθη, μὴ λαβοῦσα τὸ ἀναλογοῦν αὐτῇ μέρος ἐκ τῆς πατρικῆς της περιουσίας, δύναται νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν ὑπανδρεύσασα αὐτὴν ἀδελφόν της εἰς κρίσιν.

» » Η'. Ὅταν οἱ δύο σύζυγοι συμφωνήσωσι δύνανται νὰ ἐκποιήσωσι τὴν προῖκα. Ὁ ἀνὴρ ὅμως, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐκποιήσῃ μέρος τι τῆς προικὸς τῆς συζύγου του, χρεωστεῖ ν' ἀντικαταθέσῃ ἄλλο τι ἀντάξιον ταύτης καὶ οὕτω νὰ τὴν ἐκποιήσῃ. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχῃ, ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις καὶ τῶν δύο συζύγων καὶ εἰς περιστάσιν ἀνάγκης καὶ εἰς μὴ.

Αἱ συνήθειαι αὗται ἐπικρατοῦσιν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐκτείνονται εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν.

Ἐν Κορώνῃ τὴν 13 Ἀπριλίου 1833

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Κορώνης

Κ. καραπανλός

Οἱ Δημογέροντες

Θεόδωρος Λαριώτης

Γ. Σπουργίτης

(Τ.Σ.) Νικόλαος Κ. Λαχανᾶς

42. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ

Τὴν τετάρτην Ἰουλίου 1833, ἐν Γαργαλιάνοις

Συνεδριαζόντων τῶν προκριτοδημογερόντων τῶν κωμοπόλεων Λυγούδιστας κτλ. καὶ Γαργαλιάνων καὶ προεδρεύοντες τοῦ ἐπαρχιακοῦ Εἰρηνοδίκου Τριφυλίας ἀνεγνώσθη ἡ ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκύκλιος τῆς Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὰ ἐπισυναπτόμενα αὐτῇ ὁκτὼ ζητήματα ὅθεν, μετὰ πολλῶν σκέψεων ἔγινον αἱ ἀκόλουθοι ἀπαντήσεις.

Περὶ κληρονομίας

Ἀπάντησις εἰς τὸ α' ζήτημα

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἀδιαθέτου, ὅλα του τὰ τέκνα, ἀρσενικά ἢ θηλυκά, λαμβάνουν ἐξ ἴσου μερίδιον, ἐκτὸς τῶν ὑπανδρευθέντων ἢ προικισθέντων θυγατέρων ἐν ζῶντος τοῦ πατρὸς.

εἰς τὸ β' ζήτημα

Ὁ πατὴρ ζῶν δύναται νὰ διαθέσῃ ὅπως θέλει τὴν περιουσίαν του· ἂν ἀποθάνῃ ἀδιάθετος, τὰ τέκνα του κληρονομοῦν ἐξ ἴσου· ἂν κάμῃ διαθήκην, ὀφείλουν τὰ τέκνα του νὰ συμμορφωθῶσι κατ' αὐτήν· εἰς αὐτὴν δίδει εἰς ὅτινα θέλει περισσότερον, εἴτε συγγενῇ εἴτε ξένον, δὲν δύναται ὅμως νὰ μὴ δώσῃ τίποτε εἰς ἓν παιδί, ἀλλὰ πάντοτε ὀφείλει κάτι νὰ τοῦ ἀφήσῃ.

Ἡ συνήθεια εἶναι πολλαὶ εἰς τὰς δύο κωμοπόλεις.

Εἰς τὸ γ' ζήτημα

Ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ εἰσέτι καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν σύμφωνας μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Εἰς τὸ δ' ζήτημα

Ἄν ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ἄτεκνος, ἡ περιουσία του μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ ἡ γυνὴ λαμβάνει μόνον τὴν προῖκα της· ἂν ἀποθάνῃ ἡ γυνή, ἡ προῖξ μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους της πάλιν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός, ἂν ἡ γυνὴ δὲν ὑπανδρευθῇ, μένει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνδρός της καὶ ζῇ ἀπὸ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἕως οὗ ἀποθάνῃ· οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος δὲν δύνανται νὰ τὴν ἀποβάλλουν κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, τὸ εἰσόδημα τῆς περιουσίας καὶ ἡ ἴδια ἀνήκει εἰς μόνους τοὺς νομίμους κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος, ἡ δὲ γυνὴ μόνον ζωωτροφεῖται.

Εἰς τὸ ε' ζήτημα

Ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι σύμφωνας μὲ τὸν νόμον, δηλ. τὰ τέκνα κληρονομοῦν καὶ τοὺς δύο γονεῖς, λαμβάνοντα ἕκαστον τὸ ἀναλογοῦν μερίδιον του ἀπὸ τὴν περιουσίαν καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν γονέων.

Περὶ προικὸς
Εἰς τὸ σι' ζήτημα

Ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της δὲν δύναται νὰ καταβάλλῃ οὔτε τῆς μητρὸς της τὴν προῖκα της εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας, ἀλλ' ὀφείλει νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς ὅσα ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς της προικισθεῖσα.

Εἰς τὸ ζ' ζήτημα

Ἄν εὐχαριστηθεῖ ἡ θυγάτηρ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀδελφοί της τῆς δίδουν προῖκα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της ἤδη καλῶς· εἰ δὲ λαμβάνει τὸ μερίδιόν της ἀπὸ τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν περιουσίαν τοῦ πατρὸς της, ὥς καὶ οἱ ἀδελφοί της.

Εἰς τὸ η' ζήτημα

Ἡ προῖξ εἶναι ἀναφαίρετον κτῆμα τῆς κοινότητος τοῦ γάμου, οὔτε ὁ ἀνὴρ οὔτε ἡ γυνὴ δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσουν ἢ νὰ τὴν χαρίσουν· ἐνίοτε ὅμως ὁ ἀνὴρ δίδει ἐκ τῆς περιουσίας του μέρος καὶ λαμβάνει συγκαταθέσει τῆς γυναικὸς του τὸ ἀντίτιμον ἀπὸ τὴν προῖκα της, τὸ ὁποῖον τὸ διαθέτει ὅπως θέλει· π.χ. θέλει ὁ ἀνὴρ νὰ πωλήσῃ μέρος τῆς περιουσίας του καὶ δὲν τοῦ ἀρέσκει νὰ πωλήσῃ κτῆμα τοιοῦτον, τότε δύναται συγκαταθέσει τῆς συζύγου του νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν ἄλλο εἰς ἀντάλλαγμα, ἢ ἔχει μίαν ἰδιοκτησίαν προῖκα κειμένην εἰς ἄλλο μέρος καὶ δὲν τοῦ ἀρέσκει νὰ εἶναι ἐκεῖ, τότε συγκαταθέσει τῆς γυναικὸς του δύναται νὰ δώσῃ ἐκείνην εἰς ἄλλον καὶ νὰ λάβῃ ἀντ' αὐτῆς εἰς ἀντάλλαγμα ἰσότητος ἰδιοκτησίαν κατὰ τὴν ἀρέσκειαν αὐτοῦ τε καὶ τῆς συζύγου του· τοῦτο πάντοτε γίνεται με ἀμοιβαίαν συγκατάθεσιν καὶ τῶν δύο καὶ ἀνήκει τὸ λαμβανόμενον εἰς τὴν προῖκα καὶ μένει ἀναλλοίωτον· ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι παλαιὰ καὶ κοινὴ εἰς τὰς δύο κωμοπόλεις.

Συνήθειαι διάφοραι.

Ὅταν ἀποθάνῃ πατὴρ καὶ ἀφήσῃ τέκνον ἢ γυνή, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς, ἀποθάνῃ τὸ παιδί, τότε ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ κληρονομεῖ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ παιδίου, τὰ δὲ λοιπὰ δύο μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος.

Ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς ἐν ἀπὸ τὰ τέκνα των εἶναι εἰς ἄλλο μέρος καὶ οἱ ἀδελφοί του καλλιεργοῦν τὴν περιουσίαν τῶν γονέων του, ἔπειτα ἔλθῃ καὶ ὁ ἀπὼν, λαμβάνει ἴσον μερίδιον ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων των, ὅσῃν βελτίωσιν καὶ ἂν ἔλαβεν· ἂν ὅμως ἡγόρασαν οἱ ἀδελφοί του εἰς τὴν ἀπουσίαν του καὶ ἄλλα κτήματα καὶ ἡῤῃξαν τὴν περιουσίαν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος ἀπὸ τὴν αὔξησιν, ἐκτὸς ἂν συγκαταθέσει τῶν ἀδελφῶν καταβάλλῃ καὶ αὐτὸς ὅσα ἐκέρδισεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Ὅλαι αἱ διαφιλονικήσεις αἵτινες ἤθελον προκύψει περὶ κληρονομίας πάντοτε

ἐτελείωνε ἢ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ἀρμενοπούλου πρὸ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων, ἀκόμη καὶ ἐπὶ Τουρκίας, ἐκτὸς ἂν ᾗθελε προσφύγῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Ὅταν τις καλλιεργήσῃ κανενὸς τόπον ξένον εἰς ἀπουσίαν του καὶ τὸν ἀποκαταστήσῃ ἀμπέλι ἢ ἐλαιῶνα, τότε ὁ κύριος τοῦ τόπου λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαιῶνος ἢ ἀμπελῶνος κτλ.

Ἄν κτίσῃ τις εἰς ξένον τόπον σπῆτι ἢ ἐργαστήρι, τότε ἂν ἀξίζει τὸ σπῆτι ἢ τὸ ἐργαστήρι περισσότερα ἀπὸ τὸν τόπον, ἐκτιμεῖται ὁ τόπος καὶ τὸν πληρώνει ὁ οἰκοδομήσας· εἰ δὲ καὶ ἀξίζει ὁ τόπος περισσότερον, πληρώνει κατ' ἐκτίμησιν τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὸν οἰκειοποιεῖται.

Ὅταν τις θέλῃ νὰ πωλήσῃ κτῆμα, ἂν εἶναι οἰκία ἐπροτιμᾶτο ὁ συμπλιαστής τοῦ συγγενοῦς, εἰ δὲ ἀμπέλι, χωράφι, ἐλαιῶνα κτλ. ἐπροτιμᾶτο ὁ συγγενὴς τοῦ συμπλιαστοῦ, ὁ δανειστής ποτὲ δὲν ἐπροτιμήθη.

Μέχρι τοῦ 1828 ὅσα κτήματα ἐπωλοῦντο, ἐπωλοῦντο ἄνευ δημοπρασίας, εἰμὴ μὲ συμφωνίαν ἀπλὴν τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ· ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἕως σήμερον. Τοιαύτη ἐσιτάθη ἔκπαλαι ἢ συνήθεια.

Οἱ προκριτοδημογέροντες Ἀργουδιστᾶς, Τσαφλίκιου καὶ καββαλαρίας
Οἰκονόμος Κάλογερόπουλος, Γεωργ. Οἰκονομόπουλος, Παῦλος Περατεινός,
Ιωάννης Ἀγαπινός, Ἀνδρέας Κοκέρης.

Οἱ προκριτοδημογέροντες Γαργαλιάνων

Π. Οἰκονόμος Πυλιώτης, Λιονύσιος Ἀλεξόπουλος, Ἀντώνης Ἀγαπινός, Ἀντώνης Μανροϊδῆς, Ιωαν. Πετρόπουλος, Πανάγος Λαμπρόπουλος Νικόλας Ἀριστοφίλου.

Τὴν 15 Ἰουλίου 1833 ἐν Φιλιατροῖς.

Συνεδριαζόντων τῶν προκριτοδημογερόντων Φιλιατρῶν, ἀνεγνώσθησαν τὰ ὀκτὼ ζητήματα καὶ ὅσας ἄλλας συνηθείας ἐσημείωσαν οἱ προκριτοδημογέροντες Ἀργουδιστᾶς καὶ Γαργαλιάνων καὶ ἐπειδὴ αἱ συνήθειαι ἐκεῖναι ἐστάθησαν παρόμοιαι καὶ εἰς τὴν κωμόπολιν Φιλιατρῶν ὑπογράφονται οἱ πρόκριτοι.

Οἱ πρόκριτοι Φιλιατρῶν

Ἀνδρέας ἱερεὺς, Παῦλος ἱερεὺς

Νικόλας Μπρουμίδης, Ἰωάννης Ζάμπαλης, Ἀνδρέας Α. Σκορδάκης, Ἀναγν. Χρυσικόπουλος, Εὐσταθ. Ταμπάκης, Ἰωάνης μοναχὸς διδάσκαλος, Πανάγος Λαμπήρης, Ἀντώνιος Βορρές, Ιωαννης Ευστ. Κάκαβος, Δημητρ. Λυκοφρίδης, Χαραλαμ. ἀργαρότις (;).

Τὴν εἰκοστὴν πρώτην Ἰουλίου 1833 οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως Κυπαρισσίας, ἀφοῦ ἀνέγνωσαν τὰ εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκύκλιον τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασι-

λικῆς Γραμματείας ἐπισυναπτόμενα ὁκτὼ ἐρωτήματα, ἔμειναν σύμφωνοι ὅτι καὶ εἰς τὴν πόλιν των ἐστάθησαν παλαιαὶ συνήθειαι, ὅσαι καὶ εἰς τὰς κωμοπόλεις Λυγούδιστας Γαργαλιάνων καὶ Φιλιατρῶν ὅθεν κατὰ πάντα σύμφωνοι μὲ ἐκεῖνα ὑπογράφουν τὰς συνηθείας αὐτὰς ὥς κοινάς, δηλ. τῶν ὁκτὼ ζητημάτων καὶ τὰς λοιπὰς ἐπτά.

Οἱ πρόκριτοι Κυπαρισσίας.

Ευστάθιος Ἱερεὺς
Ἀντώνιος Ἱερεὺς
Ἀμπρόσιος Ψυλογαλάνης
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης
Μῆτρος Ἀναστασόπουλος
Ιωάννης Ρόμπος
Δημήτριος Ἀρβανιτόπουλος
Δῆμος Μανολόπουλος

Γεώργιος Μπόρσας
Παναγιώτης Μανούση
Ἀνδρέας Ξανθῆς
Ἀναστάσης Μανοῦσος
Δῆμος Μποῖλῆς
Διονύσιος Καπαρὸς
Παναγιώτης Μπακολιᾶς

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῶν ἀποστολῶν.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 22 Ἰουλίου 1833

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Τοφυλίας
Ἀντώνιος Καραϊσκάκης

43. ΠΥΡΓΟΣ

Αρ. 148

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας

Τὴν ὑπ' ἀρ. 330 Ἐγκύκλιον τῆς Σ. ταύτης Γραμματείας ἔλαβεν ἡ Ἐπαρχιακὴ αὕτη Δημογεροντία καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς προσεκάλεσε τοὺς Προκριτωτέρους καὶ εἰδημονεστέρους ἄνδρας τῆς ἐπαρχίας ταύτης, καὶ συμβουλευθεῖσα μετ' αὐτῶν καὶ μετὰ τοῦ ἐπαρχιακοῦ Εἰρηνοδίκου πέμπει ἀκριβεῖς πληροφορίες διὰ τὴν τοπικὴν μας συνήθειαν ἐπάνω εἰς τὰ σημειωθέντα ζητήματα.

Εἰς τὸ α^{ον} ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον, δηλ. μοιράζουν ἐξ ἴσου μερίδιον τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ παιδιά, μικρότερα καὶ μεγαλύτερα, ὅταν οἱ γονεῖς ἀποθάνουν ἀδιάθετοι.

Εἰς τὸ β^{ον} ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι ὅτι οἱ γονεῖς ἀφήνουν κληρονόμους τὰ τέκνα των εἰς ὅλην τὴν περιουσίαν, τὰ ὅποια ἔχουν χρέος ἀπαραίτητον νὰ δώσουν τὰ ἀνάλογα ψυχικά των, ποτὲ ὅμως δὲν ἐστάθη οἱ γονεῖς νὰ παραχωρή-

σουν εἰς ἄλλους ξένους τὴν περιουσίαν των καὶ νὰ κάμουν ἀπόκληρα τὰ παιδιὰ των οἱ δὲ γονεῖς ὅ,τι ἤθελε ἀφιερώσουν εἰς ψυχικά των, εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς κτήματα, τὰ παιδιὰ των δὲν ἤμποροῦν νὰ τὰ ἀνατρέψουν.

Εἰς τὸ γον ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

Εἰς τὸ δον ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ἀκολουθεῖ τὰς νομικὰς διατυπώσεις, δίδουσα ὅμως τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα ἕως ὅτου μένη ἀνύπανδρος νὰ νέμεται ἀπὸ τὰ καλὰ τοῦ ἀνδρός της, νὰ ἐκποιήσῃ ὅμως ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρός της δὲν ἤμπορῇ.

Εἰς τὸ εον ζήτημα ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

Εἰς τὸ σιον ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι, ὅταν μία θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ ἀπὸ τοὺς γονεῖς της καὶ λάβῃ τὴν προῖκα της, δὲν ἔχει δικαίωμα πλέον νὰ ζητήσῃ νέαν κληρονομίαν μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, ἀλλ' ἡ κατάστασις αὐτῶν μένει εἰς τὰ ἄλλα παιδιὰ, ἐπειδὴ αὐτὴ ἀφ' οὗ ὑπανδρευθῇ, <εἰς> τὸ πατρικόν της ὁσπήτιον, εἴτε εὐτυχίσει εἴτε δυστυχίσει, δὲν μετέχει τελείως.

Εἰς τὸ ζον ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι ὅτι οἱ ἄρρενες ἀδελφοὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων των λαμβάνουν τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ὑπανδρεύουν τὰς ἀδελφάς των καὶ προεωστοῦν νὰ τὰς προικίσουν ἀνάλογως μὲ τὴν κατάστασιν τῶν γονέων των· ἐὰν ὅμως αὐτοὶ (καταχρώμενοι τὴν συνείδησιν των), θελήσουν νὰ τὰς ἀδικήσουν, τότε αὐταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσουν τὸ ἀνάλογόν των μερίδιον κατὰ τὸν Νόμον.

Εἰς τὸ ηον ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἶναι ὅτι δι' ἰσχυρὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνδρογύνου, δηλ. ὑστεροῦνται τὰ πρὸς τὸ ζεῖν ἀναγκαῖα, ἡ κοινὴ συγκατάθεσις τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς ἐκποιεῖ μέρος ἢ καὶ τὸ ὅλον τῆς προικός, ἢ ὅταν ἡ ἐκποίησις ἀποβλέπει συμφέροντα εἰς τὴν ἰδίαν προῖκα.

Ἄλλας συνηθείας εἰς τὸν τόπον μας δὲν ὑπάρχουν, αἱ δὲ ἀνωτέρω διαληφθεῖσαι ἐπικρατοῦν ἀνέκαθεν καὶ ἐκτείνονται εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· γραπτὰ ὅμως δὲν ὑπῆρξαν.

Ἐν Πύργῳ τὴν 29 Μαρτίου 1833

Οἱ Δημογέροντες τῆς ἐπαρχίας,
Πύργου

(Τ.Σ.) γιανις γκρεστενιτις
αναστασις κουτουλας
Ἰω". Πα(πα)δόπουλος

44. Π. ΠΑΤΡΑΙ

Ἐπαρχ, Δημογερ. Π. Πατρῶν
 Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματεῖον
 τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀρ. 44

Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀρ. 330 ἐπιταγῆς τῆς Σ. ταύτης Γραμματείας ἡ Δημογερ. αὕτη συμβουλευθεῖσα καὶ τοὺς προκριτοτέρους καὶ εἰδημονεστέρους τῆς ἐπαρχίας ταύτης σπεύδει νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν αὐτῆς τὰ ἐπόμενα.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ζητήματα Α'ον, Β'ον, Γ'ον, Δ'ον, Ε'ον, καὶ Ζ'ον αἱ τοπικαὶ συνήθειαι μας εἰσὶν πάντι σύμφωνα μὲ τὸν νόμον.

Ὅσον δὲ περὶ τοῦ ΣΤ'ον ζητήματος, ἡ συνήθεια ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐπεκράτησεν καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὥστε ἡ θυγάτηρ ἡ ὑπανδρευθεῖσα πρὸ τοῦ θανάτου τῶν γονέων, ἦταν ὑπόχρεος καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς ὅσον οἱ τεθνεότες γονεῖς τῇ ἔδωσαν διὰ προῖκα.

Περὶ δὲ τοῦ Η' ζητήματος, συνήθεια ὡς ἀνὰτῶν ὑπῆρξεν, ὅταν ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀνδρογύνου εἶναι, δύναται ἀνελκίσσασθαι νὰ ἐκποιηθῇ ἡ προῖξ.

Πᾶν εἶδος ἐγγράφου ἦτον συνήθεια νὰ εἴται μετὰστυρημένον ἀπὸ τοὺς προεσιῶτας καὶ ταῦτο ἔδιδεν χαρακτηριστικὰ εἰσημιχτικὰ, οἷον καὶ συγγενεῖς τιν ἤθελαν εἰσθαι τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα τὸ ἐγγράφον ἀφορᾷ, ἔχει ὅλον τὸ κῶσος.

Ὑποσημειούμεθα μὲ Σέβας
 (Τ.Σ.) Ἐν Π. Πάτραις τὴν 8^{ην} Ἀπρι-
 λίου 1833

Οἱ Δημογέροντες
 Δ. Ρεντινιώτης
 Ν. Σταθακόπουλος
 Δ. Τζήπης

45. ΙΜΛΑΚΙΑ

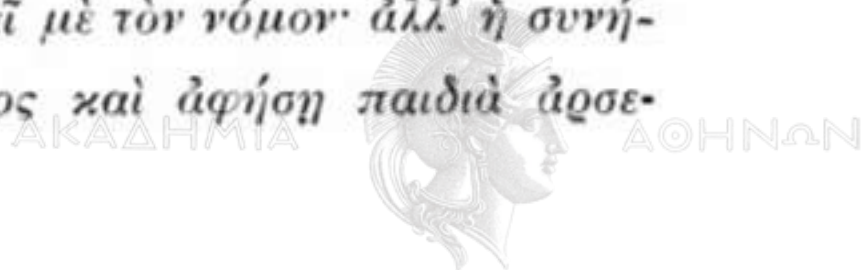
Ἀρ. 83 Τὴν 3 Μαΐου 1833 ἀρ. πρωτ. 33

Πρὸς τὴν Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης σεβ. γραμ-
 ματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας

Ἡ Δημογεροντία Ἐμλακίων

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 330 Διαταγὴν τῆς ἡ Δημογεροντία αὕτη συσκευθεῖσα μετὰ τῶν εἰδημονεστέρων τῆς Ἐπαρχίας ταύτης ἐκθέτει ὡς κάτωθεν εἰς ἕνα ἕκα-στον ζήτημα τὴν τοπικὴν συνήθειαν.

Εἰς τὸ α'. ζήτημα ἡ συνήθεια τοῦ τόπου δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον· ἀλλ' ἡ συνή-θεια εἶναι αὕτη ὅταν τις ἀποθάνῃ ἀδιάθετος καὶ ἀφήσῃ παιδιὰ ἀρσε-

ρικά καὶ θηλυκά, τὰ μὲν ἀρσενικά, εἴτε μικρότερα εἴτε μεγαλύτερα, κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τὴν πατρικὴν των καὶ μητρικὴν των περιουσίαν, τὰ δὲ θηλυκὰ εὐχαριστοῦνται μόνον εἰς ἐκεῖνο τὸ μερίδιον, τὸ ὁποῖον ἤθελε τοὺς δώσουν τὰ ἀρσενικά ὡς προῖκα.

Εἰς τὸ β'. ὅλη ἡ περιουσία τοῦ πατρὸς μετὰ τὸν θάνατόν του μένει εἰς τὰ τέκνα του καὶ δὲν δύναται νὰ τὴν μεταθέσῃ εἰς ἄλλους συγγενεῖς, ἐκτὸς μόνον ἂν θέλῃ νὰ δώσῃ ἓνα ὀλίγον μέρος διὰ ψυχικά του ἢ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς πτωχοὺς.

Εἰς τὸ γ'. ζήτημα ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον· πλὴν δύναται καὶ κανένας, ὅταν δὲν ἔχει οὔτε κατιόντας οὔτε ἀνιόντας συγγενεῖς, νὰ νύμφηται ἓνα παιδίον εἴτε ἐκ τῶν πλαγίων συγγενῶν του, εἴτε ἄλλο μέρος τὸ ὁποῖον μένει καὶ κληρονόμος του.

Εἰς τὸ δ'. φυλάττεται ὁ νόμος, ἥτοι συμφωνεῖ μὲ τὴν συνήθειαν.

Εἰς τὸ ε' ὡσαύτως.

Εἰς τὸ στ'. ἡ ὑπανδρευθεῖσα θυγάτηρ παρὰ τοῦ πατρὸς ἡ συνήθεια τὴν ὑποχρεώνει νὰ εὐχαριστηθῇ μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τῆς ἔδωκεν ὁ πατήρ της ὡς προῖκα· καὶ δὲν δύναται νὰ μεταθέσῃ αὐτὸ καὶ νὰ μαρτάσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀρσενικά.

Εἰς τὸ ζ' ἡ θυγάτηρ δὲν δύναται νὰ μαρτάσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀρσενικά, ἀφοῦ ἔμεινεν ἀνύπανδρος ἀπὸ τὸν πατέρα της, ἀλλὰ τὰ ἀρσενικά τὴν ὑπανδρεύουν καὶ τῆς δίδουν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελε συμφωνήσουν μὲ τὸν ἄνδρα της πρὸ τοῦ γάμου.

Εἰς τὸ η'. ἡ προῖκα καὶ πωλεῖται καὶ ἀνταλλάσσεται, ὅταν εἶναι σύμφωνον τὸ ἀνδρόγυνον καὶ δὲν εἶναι βιασμένη ἡ γυνή.

Αὕτη ἡ συνήθεια ἰσχύει εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπαρχίας ταύτης περὶ τῶν εἰρημένων ζητημάτων παλαιόθεν καὶ ὑποσημειοῖται μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας

τῇ 28' Απριλίου γαδουροχῶρι 1833

Ἡ Δημογεροντία
Π. Παπαντόνη
Α. πουλόπουλος
Κωνστ. Δικαῖος

46. ΒΟΣΤΙΤΖΑ

Ἀρ. 51

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Στὴν Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀπαντῶμεν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 330 ἐγκύκλιον τῆς Στῆς Γραμματείας ταύτης ἐπὶ ὁκτὼ ζητημάτων περὶ τοπικῆς συνηθείας, ἐν οἷς, ὥς καὶ ἡ τῆς Γραμματείας πρόσκλησις, συνεβουλευθήσαν καὶ οἱ προκριτότεροι μετὰ τῶν εἰδημονεστέρων τῆς καθ' ἡμῶς ἐπαρχίας.

Ζήτημα Α'ον

Ὅταν ἀποθνήσκῃ πατὴρ ἀδιάθετος, οἱ γνήσιοι παῖδες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, θήλεα καὶ ἄρρενα, κληρονομοῦν ἐξ ἴσου τὰ πατρικὰ καὶ μητρικὰ πράγματα.

Βον

Ἀφαιρουμένων ὅσα θέλουν οἱ γονεῖς νὰ δώσωσι ψυχικὰ εἰς ἐκκλησίας ἢ πτωχοὺς ἢ νὰ χαρίσωσι, τὰ λειπόμενα καταλείποντες εἰς τὰ τέκνα των.

Γον

Καθ' ὅλα σύμφωνος μὲ τὴν συνηθειὰν ὁ γάμος.

Δον

Κατὰ πάντα καὶ τοῦτο σύμφωνον μὲ τὴν γάμον.

Εον

Ἐξακολουθεῖ ὁμοίως συμφωνῶν μὲ τὸν γάμον.

ΣΤον

Ἡ ὑπανδρευομένη θυγάτηρ παρὰ πατρὸς ἢ μητρὸς δὲν δύναται ποτὲ ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς τῆς ἢ τῆς μητρὸς τῆς νὰ συνεισφέρει ὅ,τι παρ' αὐτῶν ἔλαβε καὶ νὰ μερισθῇ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδέλφια τῆς τὰ πατρικὰ ἢ μητρικὰ τῆς πράγματα, ἀλλὰ μένει δυνάμει τῆς συνηθείας, εἰς τὰ ὅποια ἔλαβε παρ' αὐτῶν εἴτε ὀλιγώτερα, εἴτε πλειότερα τῆς ἀναλογίας τῆς εἶναι, καθὼς ὁμοίως καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς δὲν δύναται νὰ τὴν ἐνοχλήσωσιν, ἐὰν εἶναι περισσότερα τῆς ἀναλογίας τῆς τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς τῆς δοθέντα.

Ζον

Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς ἐπέχει τὸν τόπον του ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀδελφῶν, τὸν ὁποῖον ὑποχρεώνει ἡ συνηθεια νὰ ὑπανδρεύῃ, ἐὰν ἔχει ἀδελφάς, ὥς αὐτὸς ὁ πατήρ, δίδων εἰς αὐτὰς καθὼς ἤθελεν ἐφαρμωσθῇ εἰς τὴν στήσιν των περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τοῦ ἀνήκοντος πατρικοῦ καὶ μητρικοῦ μεριδίου, αὐταὶ δὲ γνωρίζουσιν καὶ σεβόμεναι τοῦτον ὥς πατέρα, ὀφείλουν νὰ ὑπείκωσι καὶ πείθωνται εἰς αὐτὸν ἀπεκδεχόμεναι ἐγκαίρως παρ' αὐτῶν τὴν ὑπανδρείαν των. Ἐὰν ὅμως ἀποθανόντων τῶν γεννητόρων ὁ ἀδελφὸς ἢ οἱ ἀδελφοὶ παραμελλοῦν τὴν ὑπανδρείαν, ἐὰν

ἔχωσιν ἀδελφὰς εἰς ἡλικίαν ἐλθούσας, τότε ὑπανδρεύεται μόνη της καὶ ἀκολούθως ὑποχρεοῦται ὁ ἀδελφὸς διὰ τοῦ δικαστηρίου ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν ἢ αὐτὰς τὸ ἐπιβάλλον μερίδιον.

Ηον

Ἡ προῖξ θεωρεῖται τῶντι ἀναφαίρετον κτῆμα, ἀλλ' ἐάν, συμβάν, ἡ συζυγία αὕτη περιπέσῃ ἐντίμως εἰς βαρυτάτην τινὰ δυστυχίαν καὶ ὥς ἐκ τῆς ὁποίας κινδυνεύουν τὰ μέγιστα, μὴ ἔχοντος τοῦ ἀνδρὸς κτῆμα τι νὰ πωλήσῃ ἢ ὥς προπωληθὲν ἢ ὥς μὴ ὄν δι' ὅλον, εἰς ἀποφυγὴν ἄλλων ἀτοπημάτων, συγκαταθέσει ἀμφοτέρων τοῦ ἀνδρὸς δηλ. καὶ γυναικὸς πωλεῖται, ἀλλ' ὅμως τινὰ ἔπειτα ἀνατρέπονται, ὥστε μένουν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐπιζώντων κληρονόμων ἢ τῆς ἐπιζώσης συζύγου.

Παρὰ τὰ ἐρωτήματα

αον

Ὅτε πωλεῖται κτῆμα ἀμπελὼν ἢ χωράφι ἢ ὁσπήτιον, ἡ προτίμησις δίδεται πρῶτον εἰς τοὺς συγγενεῖς, δεύτερον εἰς τοὺς γείτονας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς δημοπρασίας τοῦ πωλουμένου τῆς ὁποίας τελειωθείσης καὶ παραδοθέντος τοῦ πωληθέντος πράγματος εἰς τὸν πλειοδοτήσαντα, τότε οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ γείτονες δὲν δύνανται οὐδέν, ἐκτὸς ἂν ἀποδημῇ συγγενὴς τις εἰς μακρὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ τότε προτιμᾶται, ἐὰν ἐμφανισθῇ ἥτις ἐστὶν ἀπὸ ἑνὸς ἢ δύο τὸ πλεονέχον χρόνον πωλούμενου, δὲ χωρὶς δημοπρασίας, εἰ μὴ ὑπογράφονται πρῶτον οἱ συγγενεῖς καὶ δεύτερον οἱ γειτνιάζοντες, οὐδὲν δύναται ἡ τοιαύτη πώλησις ὥς πρὸς τοὺς συγγενεῖς καὶ γείτονας, ἐὰν θέλουν τὸ κτῆμα τοῦτο.

βον

Ὅτε διαθήκη ὑπογράφεται παρὰ τοῦ ἰδίου διαθέτου γινώσκοντος γράμματα, ἢ μὴ εἰδότος ἐγράφετο καὶ ἐμαρτυρεῖτο παρὰ τοῦ πνευματικοῦ ἢ γνωστοῦ ἐνορεύοντος ἱερέως ἢ παρὰ τοῦ προεστῶτος τῆς πόλεως ἢ χωρίου, ὅπου ὁ διαθέτων διέτριβε, ἢ ἐμαρτυρεῖτο παρ' ἐνὸς ἢ δύο εὐνπολήπτων συγχωρίων του, τὰ διαλαμβανόμενα ἐν αὐτῇ ἠδύναντο μέγα ὅσον ἤδη ὅτε παρὰ μνήμονος ἐκτελοῦνται.

Σ. Γραμματεία, τὴν συνήθειαν ταύτην παρελάβομεν γενικῶς καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν μας, ἥτις καὶ διέμεινεν ἀπαράτρεπτος, μ' ὅλον ὅτι ἄγραφος καὶ μένομεν εὐσεβάστως.

Τῇ 14 Ἀπριλίου 1833. Ἐν Βοστίτζῃ

Ἡ ἐπαρχ. Δημογεροντία Βοστ.

Μιχαὴλ Θεοδώρου

Δημήτρης Ἰωάννου

(Τ.Σ.) Πέτρος Χαράλάμπης

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Βοστ.

(Τ.Σ.) Παναγ. Χρυσανθόπουλος

47. ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

Πρὸς τὸν ἐπαρχιακὸν Εἰρηνοδίκην τῶν Καλαβρύτων.

Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀρ. 1837 προσκλήσεως τῆς εἰρηνοδικίας συνελθόντες οἱ ὑποφαινόμενοι ἀνέγνωμεν ὅσα ἢ ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκύκλιος τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Σ. Γραμματείας τῆς ἐπικρατείας διαλαμβάνει περὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν, ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα, περὶ προικὸς κτλ. .... ὅθεν, καὶ ἐκθέτομεν εἰς τὴν παροῦσαν τὰ ἐπικρατοῦντα ἔκπαλαι ἔθιμα ὡς κατωτέρω.

Ζήτημα Α'.

Ὡς πρὸς ὅσα διαλαμβάνει τὸ Α'. ζήτημα συμφωνοῦν μὲ τὸν νόμον, συμφωνεῖ καὶ ἡ τοπικὴ μας συνήθεια καὶ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα εἶναι κοινὸν καὶ ἐπίσης πρὸς ὅλους τοὺς ἀδελφούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἂν ὁ πατὴρ ἀποθάνῃ ἀδιάθετος.

Ζήτημα Β'.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὸ Β' ζήτημα καὶ τοπικὴ μας συνήθεια ὑπῆρξεν ἔκπαλαι, ὥστε ὁ πατὴρ ὅσα καὶ ὅποιος γήσεως καὶ ἡλικίας καὶ ἂν ἔχῃ παιδιὰ ν' ἀφίγη ὑποχρεωτικῶς εἰς αὐτὰ τὰ ὅσα τὰ ἀπὸ τὴν ὅλην του περιουσίαν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον μένει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πατρὸς διαθήσει καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον ἤθελεν εὐχαριστηθῇ ὁ

Ζήτημα Γ'.

Παρομοίως ὡς πρὸς ὅσα διαλαμβάνει τὸ Γ' ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ἐπεκράτησε σύμφωνα καθ' ὅλα μ' ὅσα ὁ νόμος διακελεύει ἐξηγούμεθα εἰς τὸ προειρημένον γ' ζήτημα, ἐπὶ τῇ ἐξαιρέσει ὅμως τακτικῆς καὶ νομίμου νύθεσίας.

Ζήτημα Δ'.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ Δ' ζήτημα εἰς περίστασιν ἀποβιώσεως ἑνὸς τῶν συζύγων ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ὑπῆρξεν ὥστε, ἂν ἡ γυνὴ θελήσῃ νὰ ζήσῃ τοῦ λοιποῦ ἄγαμος, τότε ἡ περιουσία τοῦ συζύγου της μένει εἰς τὴν χρῆσιν της ἐν ὅσῳ ζῇ καὶ ἀποθανούσης ἡ τοιαύτη μεταβαίνει εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀνδρός της· ἐπίσης καὶ ἡ τῆς γυναικὸς εἰς τοὺς κληρονόμους της· ἂν δὲ ἡ γυνὴ ἤθελεν ὑπανδρευθῇ, ἐλάμβανε ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρός τὸ ἐν ἑβδομον.

Ζήτημα Ε'.

Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ὑπῆρξε κατὰ πάντα σύμφωνη μὲ τὸν νόμον ἐξηγούμενον εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος α' ζήτημα.

Περὶ προικός. Ζήτημα ΣΤ'.

Ὡς πρὸς ὅσα διαλαμβάνει τὸ ΣΤ' ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ἐστάθη ἀρχαιοτάτη, ὥστε ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δίκαιον μετὰ τὴν ἀποβίωσιν

τῶν γονέων της νὰ ἐπιστρέφῃ τὴν προῖκα της ζητοῦσα νὰ μερίσῃ ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀδελφούς ἢ ἀδελφαί της τὴν πατρομητρικὴν περιουσίαν, ἀλλ' ἀποξενουμένης ἢν ὑπόχρεος νὰ ἐπαναπανθῇ εἰς ὅτι ἔλαβεν ὑπανδρευθεῖσα διὰ προῖκα της παρομοίως καὶ ἂν ἔγεινεν ἢ προικοδοτήσεις ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν ἢ ἀδελφούς της, ἀποξενουμένης συγχρόνως καὶ ἀπὸ τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῶν της εἰς περίστασιν ἀποβιώσεώς των.

Ζήτημα Ζ'.

Ἡ τοπικὴ μας συνήθεια εἰς περίστασιν ἀποβιώσεως τῶν γονέων, οἱ ἀδελφοὶ εἶναι ὑπόχρεοι νὰ λάβουν τὸ μέτρον διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς ἀδελφῆς ἢ ἀδελφῶν των ὡς οἱ γονεῖς των, ὄντες ὑπόχρεοι οἱ μικρότεροι ἀδελφοὶ νὰ παραδεχθοῦν τὴν προικοδοτήσειν ὅπου ἤθελε κάμῃ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς ἀδελφῆς των. Ἐξ ἐναντίας ἂν ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ διαστροφὴν οἱ ἀδελφοὶ ἤθελε παραμελήσουν τὸ τοιοῦτον χρέος των, τότε ἡ ἀδελφὴ ἢ αἱ ἀδελφαὶ λαμβάνουν κατὰ νόμον τὸ ἐπιβάλλον κληρονομίας μέρος τῆς πατρομητρικῆς περιουσίας, ὥστε δι' αὐτοῦ νὰ ὑπανδρευθοῦν.

Ζήτημα Η'.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Ζήτημα ἀπαιτεῖται ἐξ ἀνάγκης ἢ συγκατάθεσις τῆς γυναικός, ὅποτε προέκειται λόγος δι' ἐκποίησης τῆς προικὸς της ἢ μέρους αὐτῆς, καὶ τούτοις ἂν ἤθελον παρουσιασθῇ ἀναπόφευκτοι ἀνάγκαι εἰς τὸ ἀνδρόγυνον αὐτό, δηλ. ἢ δι' ὑπανδρείαν κόρης των ἢ διὰ τὸ πρὸς τροφὴν κτλ. ....

Γενικότεραι συνήθειαι ἐπικρατοῦσαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν διαθῆκαι αἱ ὅποια ὡς ἐξ . . . . . καὶ ἀμαθείας τῶν διαθετῶν δὲν εἶναι τακτοποιημέναι, δηλ. ἐπὶ παρουσίᾳ μαρτύρων καὶ φέρουσai καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀνηκούσης ἀρχῆς ὡς τοιαῦται, ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐστάθη νὰ ἔχουν τὸ κῦρος των, ἀλλ' ὅποτε εἶναι ἰδιόχειροι ἢ φέρουν καὶ δύο ἢ τρεῖς μαρτυρίας.

Ἰκανοὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας μας ἱερωθέντες μονάζουν εἰς τὰς ἐντὸς ἢ ἐκτὸς αὐτῆς μονάς, ἀλλὰ τινὲς ἐξ αὐτῶν ζητοῦν νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των καὶ τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς πατρομητρικῆς αὐτῶν περιουσίας, πλὴν ἡ συνήθεια ἐστάθη πάντοτε, ὥστε οἱ τοιοῦτοι νὰ εἶναι πάντοτε ἀποζημιωμένοι ἀπὸ τὴν τοιαύτην κληρονομίαν.

Προσέτι ὑπῆρξε καὶ ἀδιαφιλονίκητος συνήθεια, ὥστε τὰ ἐκ κωλυομένων γάμων γεννηθέντα παιδιά νὰ ἐπέχουν τόπον καὶ τάξιν γνησίων τέκνων καὶ νὰ κληρονομοῦν ἀναντηρήτως τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ὁσάκις ἐκεῖνοι δὲν διαθέτουν τὰ πράγματά των διαφορετικά. Αὐταὶ εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι συνήθειαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, αἱ

ὅποῖαι μὴ οὔσαι γραπαί, τὰς ἐκθέτομεν ἐνταῦθα καὶ μὲ αὐτὰς ὑποσημειούμεθα.

Τὴν 11 ἀπριλίον 1833. Ἐν Καλαβρ.

Οἱ προκριτοδημογέροντες τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Καλαβρ.

Ἀσημάκης Φωτήλας	Γιώργης Ζαΐμης	Κωνσταντῆς Ἀντονόπου-
Χρ. Κυριαζόπουλος	Ἀντών. Διάρης	λος
Βασίλειος Πειμεζᾶς	Γεωργ. Π(απα)ζαφειρό-	Πῦρος Νικολάου
Δ. Νικολόπουλος	πουλος	Ηλ. Δροσόπουλος
Βισιλ. Βασιμπέλης	Αναγν. Τριανταφυλλόπου-	Ἀποστόλης Χρυσανθόπου-
Χ. Παμπάκης	λος	λος
Γ. Παντζιάδης	Νικόλαος Κουβέλης	Απ. Γιαννούλης
Γ. Νικολόπουλος	Ἀναστάσης Ἀποστολόπου-	Γεωργ. Κορῦλος
Δημητράκης Λαμπρόπου-	λος	Γεωργ. Οἰκονομόπουλος
λος.	Ἀναγνωστ. Σταφαζόπου-	Θεοδ. Θεοδορόπουλος
Γιώργης Ῥαζῆς	λος	Γεωργ. Δημόπουλος
Βασίλης Θεοχάρης	Α. Κανελόπουλος	Στάθης Ριζόπουλος
Ἀποστ. Κολενόπουλος	Νικόλαος Θεοφάνης	Αργύριος Σταυρόπουλος
Θεοφάνης	Ἀναγνώστης Λαγός	Ἀνδρέας Παλαιολογόπου-
Ἀναγνώστης Σταυρόπου-	Γεώργιος Παλιατζῆς	λος
λος	Παναγ. Ἀνδρόπουλος	Πῦρος Εὐσταθίου
Οἰκονόμος Βραχνὸς διὰ	Ἀναγνώστης Παπαδόπου-	Ηλίας . . . . .
χειρὸς ἐμοῦ Ἡλία Δρο-	Κωνσταντῆς Καραμεσή-	Παν. Βασίλης
σοπούλου ὑπογράφει	νης	Πανᾶγος Μητρόπουλος
Νικόλαος Χρησιόπουλος	Γ. Οἰκονομόπουλος	Θανάσης Πυρόπουλος
Α. Κολόπουλος	Ἀντώνιος Σωτηρόπουλος	Ιωάννης Γεωργόπουλος
Χρήστος Κότηρας	Ἀναγνώστης Μερκούρης	Π. Ι. Οἰκονόμου
Γιαννάκης Π(απα)δόπουλος	Σταμάτης Ἀναστασίου	Νικολῆς Σταυρόπουλος
Ἀθανάσιος ἱερεὺς Οἰκονό-	Ἀντώνης Μαρίνης	Ἀναγνώστης Τριανταφυλ-
μου ὁ δημογέρων	Παλαιολογόπουλος	λόπουλος

Τῇ 15 Ἀπριλίου 1833 Ἐν Καλαβρ.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ὁ ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Καλαβρύτων

(Τ.Σ.) παναγ. νικολόπουλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς τὴν ἔντιμον Εἰρηνοδικίαν Καλαβρύτων

Ἐλάβομεν τὴν προκήρυξιν τῆς εἰρηνοδικείας ταύτης καὶ μᾶς διατάττει, ὅτι νὰ παρεβρεθῶμεν ἐνταῦθα διὰ νὰ εἴπουμεν τὸ συνήθειον τοῦ χωρίου μας περὶ κληρονομίας κτλ. κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Σ. Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης, καὶ διὰ τοῦτο στέλλομεν τὸν Δημογέροντά μας Κύριον Ἀναγνώστην Σταυρόπουλον διὰ νὰ παρρησιάσῃ τὸ συνήθειον τοῦ χωρίου μας ἐγγράφως τὸ περὶ κληρονομίας κεφάλαιον.

Α'. Τὰ θηλυκὰ ὅταν ὑπανδρεύονται ἀπὸ τὸ σπῆτι, εἴτε ὁ πατέρας εἴτε τὰ ἀδέλφια τὰ ὑπάνδρευαν, ὅτι λάβουν τότε ἢ σκουτὶ ἢ γρόσια, τέλος ἢ κινητὰ ἢ ἀκίνητα δὲν εἶχαν ἄδειαν νὰ ἔλθουν ὕστερις νὰ ζητήσουν ἐκ τῆς πατρικῆς κληρονομίας.

Β'. Ἄν ἀπέθανε ἄκληρος κανένας ἀδελφὸς ἀπὸ τοὺς ἀρσενικοὺς, δὲν ἠδύνοντο ἡ ἀδελφάδες διὰ νὰ ἔλθοῦν ὕστερης νὰ ζητήσουν ἐκ τὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ, ἀλλὰ κληρονομῆται ἀπὸ τὰ ἀρσενικὰ ἀδέλφια καὶ ἂν κατὰ περιστάσιν πεθάνουν ὅλα τὰ ἀρσενικὰ ἀδέλφια, εἴτε ἐκκληρονομοῦσαν ἡ ἀδελφάδες τὸ μερίδιον ὅλων τῶν ἀρσενικῶν ἀδελφῶν ἐκ τῆς πατρικῆς των κληρονομίας. Ἄν κανένας ἀδελφὸς ἤθελε πεθάνει καὶ δὲν ἄφηκε κληρονομίαν καὶ ἔμενε ἡ γυναῖκα τοῦ αὐτοῦ καὶ ἂν ὑπανδρευόνταν ὕστερις ἡ γυναῖκα τοῦ ἀποθανόντος, ἐλάμβανε ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρός της εἰς τὰ ἐπὶ ἓνα.

Καὶ ὅταν δὲν ὑπανδρευόνταν καὶ ἔμενε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἀνδρός της, ἐκκληρονομοῦσεν ὅλον τὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός.

Καὶ ὅταν ἀπέθενε ἡ γυναῖκα καὶ ἄφηνεν θετόν της υἱόν, ἐκκληρονομοῦσεν ὅλλον τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρός της καὶ ὅταν δὲν ἄφινεν θετόν της υἱόν, τὸ μισὸν ἐμήνεσκε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ δὲ ἄλλο μερίδιον τὸ ἐκκληρονομοῦσαν τὰ ἀδέλφια τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός τῆς γυναικός.

Ἄν καμμιά γυναῖκα ἀπέθενε ζῶντος τοῦ ἀνδρός της χωρὶς νὰ ἀφήσῃ κληρονόμον εἰς τρία ἢ τέσσαρα χρόνια, ἡ προῖκα τῆς γυναικὸς ἐγένετο εἰς τρία μερίδια τὸ μὲν ἓνα ἐδίδε(το) διὰ ψυχικὸν τῆς ἀποθαμένης καὶ τὸ ἄλλο ἐκκληρονομοῦσε ὁ ἄνδρας, τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἔπερναν οἱ συγγενεῖς τῆς γυναικός.

Γ'. Ὅταν ἐπουλοῦσε ἓνας εἴτε χωράφι, ἢ ἀμπέλι, ἢ σπῆτι πρῶτον ἐρωτοῦσε τοὺς συγγενεῖς καὶ συνορίτας, καὶ ὅταν δὲν τὸ ἔπερναν αὐτοὶ εἰς τὴν τιμὴν ὅπου τὸ ἔκανε ὁ νοικοκύρης, τότε τὸ ἔπερναν ἄλλος μὲ ὅσους εὐρεθέντας ὑπογεγραμμένους μάρτυρας, καὶ τότε ἦτον καλὰ πωλημένον καὶ δὲν ἔδύνοντο οἱ συγγενεῖς του ὕστερις νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὴν πωλησιὰν αὐτήν.

Δ'. Ὅσα ἀφιερῶματα ἐγίνοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μοναστήρια δὲν ἠδύνοντο νὰ τὸ σηκώσουν οὔτε οἱ συγγενεῖς ἐκείνου ὅπου ἔβαλε τὸ ἀφιέ οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος,

ἀλλὰ τὸ ἔκανε ὅ,τι ἐβούλετο ὁ ἐπίτροπος ἢ οἱ πατέρες τῆς μονῆς· καὶ ὅταν τὸ ἐπουλοῦσαν τὸ ἔπερνε ὅποιος ἐπρόσθετε τὴν περισσοτέραν τιμήν· αὐτὴ εἶνε ἡ συνήθεια τοῦ χωριοῦ μας· μένομεν εὐσεβάστως

Τὴν 9 ᾽Απριλίου 1833
ἐκ Φίλια

Οἱ εὐπειθεῖς καὶ πρόκριτοι τοῦ
χωρίου Φίλια

διμιτριος ηερεὺς Σακελάριος
νικολαος Ἱερεὺς
αντονης ιερες
αναγνωστη παπαγιανη
Γεώργιος ῥηγόπουλος
Ασιμάκης Α. σακκελαροπου-
λος κε λίπι τὸ χοριον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Β
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ἀρ. 1133

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ *

Πρὸς τοὺς Εἰρηνοδίκας καὶ Δημογέροντας

Ἐπειδὴ αἱ δοθεῖσαι περὶ ἐθίμων πληροφορίαι περιορίζονται κυρίως μόνον εἰς τὰ περὶ προικὸς καὶ κληρονομίας ζητήματα, τὰ ὅποια εἶχον ἐκτεθῇ εἰς τὴν ὑπ' Ἀρ. 330 ἐγκύκλιον, δὲν ἀναφέρουσι δὲ τίποτε περὶ τόσων ἄλλων σπουδαίων ἀντικειμένων τῆς νομοθεσίας, ἣ Γραμματεία ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσῃ ὥς καὶ πρότερον ζητήματά τινα ἀφορῶντα τὴν ἐπιτροπείαν, τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τὴν νομὴν, τὴν κυριότητα, τὰς δουλείας, τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθέσεις, καὶ τὰ ζητήσῃ καὶ περὶ τούτων ἀπάντων πληροφορίας.

Τὰ ζητήματα ταῦτα Σᾶς διενθύνει ἡ Γραμματεία διὰ τῆς παρουσίας Ἐγκυκλίου, καὶ Σᾶς προσκαλεῖ, ἀφοῦ συμβουλευθῇ τοῖς γεροντιωτέροις καὶ ὥς πρὸς τὰ τοιαῦτα εἰδημονεστέρους τοῦ τόπου Σᾶς, νὰ πέμψητε, ἐντὸς δύο μηνῶν τὸ πολὺ, ἀποκρίσεις ἀκριβεῖς εἰς ἕκαστον τῶν ζητημάτων τούτων — Ναύπλιον τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1833.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς
Γ. Πραΐδης

Ὁ ἐπὶ τῆς Διεκπεραιώσεως Γραμματεὺς Γ. Βέλλιος

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν, καθὼς ὁ νόμος διατάσσει, ἢ δύνανται νὰ ζητοῦν εἶδος τι ἐτησίου ἀμοιβῆς ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ ἀνηλίκου;
2. Ἡ ἐπιτροπεία δύναται νὰ δοθῇ εἰς πολλοὺς ἐν ταυτῷ ὥς π.χ. εἰς ὅλους τοὺς ἐνήλικας ἀδελφούς, καθὼς ὁ νόμος ὑπαγορεύει, ἢ ἡ συνήθεια θέλει νὰ μὴ δί-
δεται εἰς τ' ἀνήλικα εἰ μὴ εἰς καὶ μόνος ἐπίτροπος;
3. Ὁ νόμος, εἰς τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις, ὥς π.χ. τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνή-

* Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη δημοσιεύεται ἐκ λιθογραφημένου ἀντιτύπου ἀποκειμένου εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

λικος ἢ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων, ἐμποδίζει τὸν ἐπίτροπον νὰ ἐνεργῇ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἀρμοδίου Δικαστοῦ· τί λέγει ἡ συνήθεια; συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον; ἢ ἀπαιτεῖ ἴσως τὴν συγκάλεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ν' ἀποφασίζῃ, ἂν τὰ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου προβαλλόμενα μέτρα εἶναι ὠφέλιμα;

4. Ὁ νόμος διακρίνει τοὺς ἀνήλικας εἰς ἀνήβους καὶ ἐφήβους· καὶ ἄνηβα μὲν λέγονται τὰ ἄρρενα μέχρι τῶν 14 ἐτῶν τὰ δὲ θήλυα μέχρι τῶν 12, ἔφηβα δὲ τὰ ἔχοντα πλήρη τὸ 12 ἢ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των· κατὰ τὸν νόμον τὰ πρῶτα ἔξαρ-
τῶνται καθ' ὅλα ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον, ἐνῶ τὰ δεύτερα εἶναι ὀλιγώτερον περιορισμένα, καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις δύνανται νὰ ἐνεργήσουν καὶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου· τελευταῖον ὁ νόμος ὀνομάζει ἐπιτρόπους μὲν τοὺς ἀνήβων, κηδεμόνας δὲ τοὺς ἐφήβων προϋσταμένους, καὶ θέλει ἀφοῦ τὰ ἄνηβα μεταβῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων, ὁ μέχρι τότε ἐπίτροπος νὰ διορίζηται ἐκ νέου κηδεμῶν ἢ ν' ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλου κηδεμόνος· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὰς διακρίσεις ταύτας; ἢ θεωρεῖ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν καὶ τοὺς ἀνήβους καὶ τοὺς ἐφήβους καὶ παραβλέπει τὸν διορισμὸν κηδεμόνος μετὰ τὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων μετέβασιν τῶν ἀνήβων; Μολαταῦτα ὁποιασδήποτε διατάξεις τοῦ νόμου καὶ ἂν καθιερώσῃ ἡ συνήθεια εἰς τὴν περιφέρειάν Σας πρέπει νὰ τὰς σημειώσητε μὲ τὴν δυνατὴν ἀκριβείαν.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

5. Τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας δηλ. τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς ὡς γονεῖς ἔχουν πρὸς τὰ ἴδια τῶν τέκνα καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων των, ὁ νόμος ἀναθέτει εἰς μόνον τὸν πατέρα καὶ ἀποκλείει ὀλοτελῶς τὴν μητέρα· ἐφύλαξε τοῦτο καὶ ἡ συνήθεια; ἂν αὕτη παραχωρεῖ μέρος τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ εἰς τὴν μητέρα, ἂν τὴν διαμοιράζει ἐξ ἴσου καὶ εἰς τοὺς δύο συζύγους, ἢ τὴν παραχωρεῖ εἰς τὴν μητέρα, μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ τ' ἀναφέρητε λεπτομερῶς.

6. Ὁ νόμος λέγει ὅτι ὅλα τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα καὶ ὅτι κατ' ἐξαίρεσιν οἱ ἔχοντες πατέρα ζῶντα εἰμποροῦν νὰ νέμονται ἰδιοκτησίαν τινὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ χρηματίου (πεκούλιον) ἐν γένει δὲ ὅλα τὰ κτήματα τῶν τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα· ἡ συνήθεια διетήρησε τὸν κανόνα τοῦτον; ἢ τὸν ἐτροπολόγησεν ἄλλως πῶς, καθιερώσασα π.χ. ὅτι τὰ κτήματα καὶ αἱ προσ-
κτήσεις τῶν τέκνων ν' ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα μόνον μέχρι τινος, μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος φέρε' εἰπεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ τέκνα γίνονται ἰδιοκτῆται ἐλεύθεροι.

7. Ἐπὶ πόσον διαρκεῖ ἡ πατρικὴ ἐξουσία; ὁ νόμος λέγει ὅτι παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς· ἡ δὲ ἐνηλικιότης ἢ ὑπανδρεία τῶν τέκνων δὲν δύναται νὰ τὴν παραγράψῃ εἰς τρόπον ὥστε ὁ πατὴρ ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ὅχι μόνον τὰ κυ-
ρίως λεγόμενα τέκνα, ἀλλ' ὅλους ἐν γένει τοὺς κατιόντας, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι

ὁ βαθμός, ἐγγόνους, δισεγγόνους κλ. ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον; ἢ ἀποδέχεται τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μὲ τὴν ἐνηλικιότητα ἢ μὲ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων, ὥστε ὁ πατὴρ νὰ μὴ δύναται νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν τινὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν του κλ.

8. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀποκτᾶται καὶ διὰ τῆς υἱοθεσίας; καὶ τούτου δοθέντος ποῖα τὰ δικαιώματα τοῦ υἱοθετοῦντος πρὸς τὸν υἱοθετούμενον; εἶναι ἴσα ἢ τουλάχιστον ὅμοια μὲ τὰ τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα, ἢ κατὰ τί διαφέρουν; περιπλέον ἢ συνήθεια θέλει μόνον νὰ υἱοθετῶνται τέκνα ἢ συγχωρεῖ καὶ τὴν υἱοθετικὴν ἀδελφότητα;

Περὶ νομῆς

9. Ὁ νόμος λέγει ὅτι τὴν νομὴν πράγματος τινὸς ἀποκτᾶ τις διὰ τῆς κατοχῆς ἠνωμένης μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νὰ τὸ νέμηται ὡς ἰδιοκτῆτης, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόκτησίν της ἡ διάρκεια ἑνὸς τινὸς χρόνου ὥσπερ π.χ. ἑνὸς ἔτους ἢ καὶ περισσοτέρου ἢ ὀλιγωτέρου ἢ συνήθεια τί λέγει ὡς πρὸς τοῦτο; συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον ἢ ἀπαιτεῖται παρέλευσις χρόνου ὥσπερ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἐκ τῆς νομῆς δικαιωμάτων, πρὸ τῆς ὁποίας ἐποχῆς δὲν δύναται ὁ νομὴς νὰ προτείνῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα νομῆς;

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ὁ νόμος δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰ μὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος ἢ συνήθεια ἐφύλαξε τὰ αὐτά; ἢ, καθὼς ξέναι τινὲς νομοθεσίαι, θεωρεῖ ἀνισχύρους ὅλας τὰς περὶ ἐκποιήσεως πράξεις, ἂν δὲν εἶναι καταγεγραμμέναι εἰς δημόσιον βιβλίον, ἐπὶ τούτου κρατούμενον; ἐν γένει ὅποιαιδέποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ μεταξὺ τοῦ νόμου καὶ τῆς συνηθείας ὡς πρὸς τοῦτο διαφοραὶ πρέπει νὰ σημειωθῶσι λεπτομερῶς.

11. Διὰ νὰ ᾔῃται ἰσχυρὰ ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης πρέπει, κατὰ τὸν νόμον, ὁ πρῶτος κατέχων νὰ ᾔῃται ὁ ἀληθῶς κύριος τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος, ἄλλως, οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρώτερα ἐπὶ τοῦ πράγματος τούτου δύναται νὰ τὸ διεκδικήσουν κατὰ τοῦ ἤδη κατέχοντος, ἀκόμη καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποδώσουν τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε ἢ συνήθεια ἐφύλαξε τοῦτο γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκποιήσεις καὶ τῶν κινητῶν ἀκόμη πραγμάτων; ἢ συμφωνεῖ ὡς πρὸς τοῦτο μὲ ἄλλας νομοθεσίας αἱ ὁποῖαι θεωροῦν τὴν νομὴν τῶν κινητῶν ὡς ἱκανὸν δικαίωμα κυριότητος, ὁ δὲ ἀγοραστὴς κινητοῦ τινὸς πράγματος δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἠγόρασε ἀπὸ τὸν ἀληθῆ κύριον, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἠγόρασε μὲ τρόπον νόμιμον, εἰς τρόπον ὥστε, ἂν π.χ. τὸ πρᾶγμα ᾔῃτο κλοπιμαῖον, ὁ πρῶτος κύριος αὐτοῦ δὲν δύναται ν' ἀποταθῇ πρὸς τὸν ἤδη κατέχοντα, ἀλλ' εἰς τὸν κλέπτην καὶ εἰς μόνον αὐτόν καὶ περὶ ὅλων τούτων περιμένονται ἀκριβεῖς πληροφορίες.

12. Ὅσα ἐρρέθησαν εἰς τὸ ἀρθ. 10 περὶ κυριότητος ἐφαρμόζονται ἐπίσης καὶ εἰς τὰς δουλείας· λοιπὸν ἡ συνήθεια συμφωνεῖ ὥς πρὸς τοῦτο μὲ τὸν νόμον καὶ θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν ἀπόκτησιν τῆς δουλείας μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν ἢ διὰ τὰ ἔχουν πλήρη ἰσχὺν αἱ περὶ δουλειῶν πράξεις ἀκόμη καὶ ὅταν ἀποβλέπη τρίτον πρόσωπον ἀπαιτεῖ τὰ καταγράφωνται εἰς ἐπὶ τούτου δημόσιον βιβλίον;

13. Ὁ νόμος ἀποδέχεται χάριν καὶ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος μέγαν ἀριθμὸν δουλειῶν αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Νόμιμοι δουλεῖαι, διότι ὑπάρχουν διὰ μόνου τοῦ νόμου καὶ χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως ἢ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου· αἱ κυριώτεραι τῶν δουλειῶν τούτων ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ γείτονος ὁδοὺς, εἰς τὰ σταλάγματα τῶν στεγῶν, εἰς τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου Σας μήπως εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν νομίμων δουλειῶν κατατάττει καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα; εἰς τρόπον ὥστε, ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου ἢ ἐνός τινος μέρους ἔχουν τὸ δικαίωμα τὰ βόσκουν τὰ ζῶα των εἰς τὸ μέρος τοῦτο χωρὶς τὰ κάμουν περὶ τούτου ῥητὴν συμφωνίαν.

Περὶ προνομίῶν καὶ ἐπιδόσεων

14. Ὁ νόμος δίδει εἰς καθένα πλήρη λευτερίαν τὰ ὑποθηκάζη τὰ κτήματά του ὅπως θέλει, ἀλλὰ δίδων τὴν ἄδειαν τὰ καταδικάζονται τὰ λαθραῖως ὑποθηκασμένα εἰς ὁποιοῦδήποτε χεῖρας εὑρεθῶν, δέτει τὰ τρία πρόσωπα εἰς ἀδυναμίαν τὰ γνωρίσουν ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑποθηκασμένα ἢ μὴ ὥστε δὲν δύναται τὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ δίκαιά των καὶ τὰ ἀπαλλαχθῶν ἀπὸ τὰ αἰσιπήματα τὰ ὁποῖα δύναται τὰ πηγάσουν ἐκ τούτου· ἡ συνήθεια εἶναι κατὰ τοῦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον; ἢ ἔχει τινὰς διαφοράς, ἀπαιτοῦσα π.χ. τὰ καταγράφωνται ὅλοι αἱ ὑποθηκαὶ εἰς δημόσιον βιβλίον, ὅπου καθεὶς τὰ εἰμπορῇ τὰ βλέπη ἂν ἐν κτῆμα εἶναι ὑποθηκασμένον ἢ μὴ· ἔαν ἡ συνήθεια ἔχει τοιαύτας ἢ ἄλλας διαφοράς θέλετε τὰς ἐκθέσει μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀκρίβειαν.

15. Ὁ νόμος συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην εἰς κινητὰ καὶ εἰς ἀκίνητα κτήματα χωρὶς διακρίσεις. Συμφωνεῖ εἰς τοῦτο ἡ συνήθεια; ἢ δὲν συγχωρεῖ ἴσως τὴν ὑποθήκην εἰ μὴ εἰς μόνον τὰ ἀκίνητα;

16. Ὁ νόμος διακρίνει πλῆθος προνομίων, δηλ. δάνεια τὰ ὁποῖα δίδουν εἰς τοὺς δανειστὰς τὸ δικαίωμα τὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων· τοιαῦτα προνόμια ἔχουν π.χ. αἱ ὕπανδροι γυναῖκες, ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των, διὰ τὴν προῖκα των, τὰ ἀνήλικα καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, οἱ προμηθεύσαντες χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου, τὸ κράτος ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ οἰκονομικῶν διαχειριστῶν, ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὴν θεωρίαν ταύτην τῶν προνομίων ἢ τὴν μετέβαλε δίδουσα τὴν προτίμησιν εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα εἶναι ἀρχαιότερα;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ*

Ι. ΚΥΚΛΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ

Ι ΣΙΦΝΟΣ

Ἀριθ. 291

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴν

Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας

Ἡ Δημογεροντία Σίφνου

Κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπ' ἀρ. 1133 Ἐγκύκλιον τῆς Βασιλικῆς ταύτης Γραμματείας συμβουλευθεῖσα τοὺς γεροντιότερους καὶ ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα εἰδημονεστέρους, πέμπει τὰς ἀκολουθούσας περὶ ἐθίμων τῆς νήσου ταύτης πληροφορίας εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ἐπιτροπείαν, τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τὴν Νομὴν, τὴν Κυριότητα, τὰς δουλείας τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας.

Καὶ ὑποσημειούμεθα μὲν σέβας βασιλικόν

Ἐν Σίφνῳ τῆς 1833

Οἱ Δημογερονταί

Γεώργιος Μάτσας

Πέτρος Κ. Πάος (,)

Μ. Βάος

Περὶ Ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν, ἐκτὸς μόνον, ἐὰν ὑπάρξῃ συμφωνία μεταξὺ τῶν ἀποθανόντων γονέων καὶ τῶν ἐπιτρόπων.
2. Ἐὰν τις πατήρ, ἀπέθνησκεν ἀδιάθετος, ἡ ἐπιτροπία τῶν ἀνηλίκων τέκνων του ἔμενε πρὸς τὴν ἐπιζῶσαν μητέρα, ὡς καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἐὰν δὲ καὶ οἱ δύο, ἡ τοπικὴ Ἀρχὴ οὐδεμίαν ἐλάμβανε περὶ τούτων πρόνοιαν, ἀλλ' οἱ ἀνήλικοι παῖδες, προστατεύοντο ἀφ' ἐνὸς τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν πρὸς τὸν ὅποιον οἱ ἴδιοι ἔχουν εὐχαρίστησιν.
3. Ὁ ἐπίτροπος ἠδύνατο γὰρ ἐνεργῆ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνήλικος καὶ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ, χωρὶς τὴν ἄδειαν Δικαστοῦ, ἀλλὰ πάντοτε διὰ συγκα-

* Καὶ ἐνταῦθα εἰς ὅσας Ἀπαντήσεις δὲν γίνεται μνηεῖα περὶ τοῦ πόθεν δημοσιεύονται, ρητέον ἐξ ἀντιγράφων τοῦ Ἰ. Βλαχογιάννη, ἀποκειμένων εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, βλ. ἀνωτέρω σ. 8 σημ. 1. Ὡσαύτως αἱ Ἀπαντήσεις δημοσιεύονται ἄνευ διορθώσεων τῆς ὀρθογραφίας τοῦ πρωτοτύπου.

λέσεως οἰκογενειακοῦ συμβουλίου τὸ ὁποῖον ἀπεφάσιζεν, ὅτι τὰ προβλεπόμενα παρὰ τῶν ἐπιτρόπων μέτρα εἶναι ὠφέλιμα.

4. Ἡ συνήθεια δὲν διέκρινε τοὺς ἀνήλικας εἰς ἀνήβους καὶ ἐφήβους, ἀλλ' ὁ κατασταθεὶς ἐπίτροπος, ἐπιτρόπευε τοὺς ἀνήλικας, ἕως τῆς ἐνηλίκου ἡλικίας αὐτῶν.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5. Ἡ ἐνέργεια τῆς πατρικῆς ἐξουσίας διεμοιράζεται ἐξίσου καὶ εἰς τοὺς δύο συζύγους, αὕτη παρεχωρεῖτο μόνον εἰς τὴν μητέρα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια τέκνα μόνον, εἰς δὲ τὰ τέκνα τῶν τέκνων τῶν, ἐπαναλαμβάνον ἐξίσου καὶ οἱ δύο ἀπλὴν τὴν ἐπιτροπείαν, δὲν ἠδύναντο δὲ γὰ διαθέσουν.
6. Τὰ κτήματα καὶ αἱ προσκτήσεις τῶν ὑπεξουσίων τέκνων, ἀνήκουσι πρὸς τὸν πατέρα, κατὰ νομὴν μόνον, μετὰ δὲ τὴν ἐνηλικιότητα τῶν τέκνων, γίνονται ἰδιοκτῆται ἐλεύθεροι.
7. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα ἢ μὲ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων, ὥστε ὁ πατὴρ δὲν δύναται γὰρ εἶναι ἐξουσίαν οὐδεμίαν, πρὸς τὰ τέκνα καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων τῶν.
8. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀπεκτᾶτο ἴση καὶ ὁμοία ἀπὸ τοὺς υἱοθετοῦντας πρὸς τοὺς υἱοθετουμένους ὡς γονεῖς πρὸς τὰ ἴδια τέκνα, υἱοθετοῦντο δὲ μόνον συγγενεῖς ὁποιοῦδήποτε βαθμοῦ, καθὼς καὶ εἰς υἱοθετικὴν ἀδελφότητα.

Περὶ Νομῆς

9. Ἡ νομὴ πράγματός τινος ἀποκτᾶται διὰ τῆς κατοχῆς ἡνωμένης μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νομέως, ἀλλὰ μετὰ τὴν διάρκειαν ἑνὸς ὀλοκλήρου χρόνου, ἢ καὶ περισσότερον, χωρὶς δὲ τὴν συμπλήρωσιν ἑνὸς ὀλοκλήρου χρόνου, ὁ νομεὺς δὲν δύναται γὰρ προτείνειν ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα νομῆς.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ Δουλειῶν

10. Ἡ κυριότης δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰ μὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν, καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος καὶ δὲν ἐθεώρησε ποτὲ ἀνισχύρους τὰς περὶ ἐκποιήσεως πράξεις, διότι δὲν κατεγράφησαν εἰς δημόσιον βιβλίον ἐπὶ τούτῳ κρατούμενον.
11. Ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης δὲν εἶναι ἰσχυρά, ὅταν ὁ πρῶτος κατέχων δὲν εἶναι ὁ ἀληθεὶς κύριος τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος καὶ οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρότερα ἐπὶ τούτῳ τοῦ πράγματος, δύνανται γὰρ τὸ διεκδικήσουν, κατὰ τοῦ ἤδη κατέχοντος καὶ χωρὶς γὰρ τοῦ ἀποδώσουν τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε, εἴτε κινητὸν εἴτε ἀκίνητον, καὶ ἡ νομὴ τῶν κινητῶν δὲν εἶναι ἱκανὸν δικαίωμα

κυριότητος καὶ ὁ ἀγοραστής ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡγόρασεν ἀπὸ τὸν ἀληθῆ κύριον καὶ ὅχι ὅτι ἡγόρασε μὲ τρόπον νόμιμον εἰς τρόπον ὥστε, ἂν τὸ πρᾶγμα ἦτον κλοπιμαῖον ὁ ἀληθὴς κύριος ἐπαναλαμβάνει τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ ἀγοραστής διεκδικεῖται περὶ τῆς τιμῆς τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε κατὰ τοῦ πωλήσαντος.

12. Ἡ συνήθεια θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν ἀπόκτησιν τῆς δουλείας μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ μὲ τὴν συνέχειαν χρόνων ἱκανῶν, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ νὰ καταγράφεται εἰς ἐπὶ τούτου δημόσιον βιβλίον.
13. Οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου ἢ ἑνὸς ἐκάστου μέρους εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ βώσκουν τὰ ζῶα των εἰς τὸ μέρος τοῦτο, χωρὶς νὰ κάμνουν οὐδεμίαν περὶ τούτου ῥητὴν συμφωνίαν.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. Ἔχει πλήρη ἐλευθερίαν καθεὶς νὰ ὑποθηκάζῃ τὰ κτήματά του ὅπως θέλῃ ἢ συνήθεια δίδει τὴν ἄδειαν νὰ ἐξετάζονται τὰ ἀρχαίως ὑποθηκασμένα εἰς ὅποιον-δήποτε χεῖρας εὐρεθοῦν, δίδει τῷ ἑκάστῳ τὸ δικαίωμα εἰς τὰ τρία πρόσωπα νὰ γνωρίσωσι ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἴη ὑποθηκασμένον ἢ μὴ, ὥστε δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ δάνειά των καὶ νὰ ἀπαλαχθοῦν ἀπὸ τὰ ἐκ τούτου πηγάζοντα ἀτοπήματα· δὲν ἀπαιτεῖ ὁμῶς αἱ ὑποθέσεις ὅλαι νὰ καταγράφονται εἰς δημόσιον βιβλίον, ὅπου καθεὶς καὶ ἡμπορῇ νὰ βλέπῃ ἂν ἐν κτῆμα εἴη ὑποθηκασμένον ἢ μὴ.

15. Ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

16. Ἡ συνήθεια διακρίνει τέσσαρα μόνον προνόμια πρὸς τοὺς δανειστὰς καὶ πρῶτον, τῶν ὑπάνδρων γυναικῶν ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των διὰ τὴν προῖκα αὐτῶν, δεύτερον τῶν ἀνηλίκων καὶ ἀνικάνων ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, τρίτον τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ οἰκονομικῶν διαχειριστῶν, τέταρτον τῶν ὑπηρετῶν ἐπὶ τῶν δεδουλευμένων μισθῶν τῆς ὑπηρεσίας των.

Νομικὰ ἔθιμα

Ἀριθ. 325

2. ΝΑΞΟΣ¹

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴν Γραμματείαν.

Ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ 1833 προσκλήσεως τῆς Βασιλ. ταύτης Γραμματείας ἀναφορὰν τῆς τοπικῆς Δημογεροντίας τῆς πόλεως Νάξου ἀφορῶσα τὰς τοπικὰς συνηθείας τῆς νήσου ταύτης.

¹ Βλ. ἔγγραφον ἀπὸ 20 Ἰουλίου 1833 περὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων τῆς Νάξου, εἰς Α. Χρυσανθοπούλου, ἐνθ' ἀν. 85 ἐπ.

Ἡ τοπικὴ Δημογεροντία τῆς πόλεως Νάξου μετὰ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Εἰρηνοδίκου ἐπὶ πληρεστάτης συνεδριάσεως τῶν προκριτοτέρων καὶ εἰδημονεστέρων τῆς πρωτευούσης καὶ ὅλων τῶν χωρίων τῆς νήσου ταύτης, συμβουλευθεῖσα καὶ ἐξετάσασα λεπτομερῶς περὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων, ἔλαβεν τὰς κάτωθεν ἀκριβεῖς πληροφορίες, διὸ καὶ ἀπαντᾷ κεφαλαιωδῶς ὡς ἀκολούθως.

Ζητήματα περὶ τοπικῶν συνηθειῶν.

Διασάφῃσις περὶ τῶν κτημάτων περὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴ Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἐζήτησε πληροφορίες.

Περὶ Ἐπιτροπείας: 1^{ον}. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον.

2^{ον}. Δὲν ἐπεκράτησε συνήθεια νὰ δίδωνται ἐπίτροποι εἰς τὰ ὄρφανὰ ἀνήλικα, ἀλλ' οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς ἀναλαμβάνουν τὴν ἐπιτροπείαν, χωρὶς ν' ἀπαιτήσουν εἶδος τι μισθοῦ ἐτησίον.

3^{ον}. Οἱ ἀναδεχόμενοι τὴν ἐπιτροπὴν συγγενεῖς δὲν ἔχουν ἄδειαν νὰ ἐκποιήσωσιν ἀκίνητα πράγματα τῶν ἀνηλίκων, μόνον δὲ κίνητα φθειρόμενα δύνανται νὰ πωλήσωσι πρὸς ὄφελος τῶν ἀνηλίκων, οὐδ' ἔχουν ἀνάγκην νὰ ζητήσουν ἄδειαν δικαστοῦ, ἀλλ' αὐτοὶ μόνον ὅπως γνωρίζουν συμφερότερον κρίνουν.

4^{ον}. Ἐπειδὴ ἡ συνήθεια τοῦ τόπου δὲν διατήρησε τὴν τάξιν τοῦ νόμου νὰ δίδωνται ἐπίτροποι εἰς τὰ ἀνήλικα, διὰ τοῦτο δὲν διακρίνονται εἰς ἄνηβα καὶ ἔφηβα, οὐδὲ κηδεμόνες διορίζονται, ἀλλ' ὅταν φθάσουν εἰς ἡλικίαν νόμιμον εἶναι κύριοι νὰ πράξωσιν ὅπως θέλουν, καὶ εἰς αὐτοὺς μόνους ἀφιερώνεται ἡ διαχείρησις τῆς περιουσίας των. Ἡλικία δὲ νόμιμος λογίζεται, εἰς μὲν τὰ τῆς πόλεως ὅταν φθάσουν τὸ 18, εἰς δὲ τὰ χωρία τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας: 5^{ον}. Τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας τὴν ὁποίαν οἱ γονεῖς ἔχουν ἐπὶ τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων τῶν τέκνων των καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων των ἡ τοπικὴ συνήθεια τὴν ἀφιερώνει πρὸς μόνον τὸν πατέρα. Ἐν ὅσῳ αὐτὸς ζῇ καὶ ἀποκλείει ὁλοτελῶς τὴν μητέρα μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μεταβαίνει εἰς τὴν μητέρα, πρὸς δὲ τὰ τέκνα τῶν τέκνων των δὲν ἔχουν τὴν παραμικρὰν ἐξουσίαν.

6^{ον}. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, διότι ὅταν τρία τέκνα φθάσουν τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ ἀναχωρήσωσιν τῆς πατρικῆς οἰκίας, αἱ προσκτήσεις αὐτῶν καὶ ὅσα ἄλλα περιέλθουν εἰς αὐτὰ ἀπὸ κληρονομικὰ δικαιώματα εἶναι ὑπὸ τὴν δεσποτείαν των, πρὶν δὲ τῆς ἡλικίας ταύτης, εἰς δὲ ἀνεχώρουν τῆς πατρικῆς οἰκίας, αἱ μὲν προσκτήσεις αὐτῶν ἐθεωροῦντο τῶν γονέων, τὰ δὲ προερχόμενα ἀπὸ κληρονομικὰ δικαιώματα ἦτον μόνον ὑπὸ τὴν χορῆσιν δεσποτείαν αὐτῶν,

ἕως οὗ ἡθέλον ἀναχωρήσει τῆς πατρικῆς οἰκίας, περὶ δὲ πεκουλίου δὲν ἔχει συνήθειαν ὁ τόπος μας.

7^{ον}. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὴν ὑπανδρείαν, εἰς δὲ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν του δὲν ἔχει τὴν παραμικρὰν ἐξουσίαν ὁ πατήρ, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς υἱοὺς του.

8^{ον}. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας δὲν διεφύλαξε τὴν τάξιν τῆς υἰοθεσίας, ἀλλ' οὐδὲ ἀδελφοποιῶν συγχωρεῖ.

Περὶ νομῆς: 9^{ον}. Ἡ τοπικὴ συνήθεια θέλει ὅτι τὴν νομὴν πράγματις τινος ἀκινήτου ν' ἀποκτῇ τις μὲ τὴν κατοχὴν τριάκοντα τουλάχιστον ἐτῶν.

Περὶ κυριότητος καὶ δουλειῶν: 10^{ον}. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος δὲν ζητεῖται μόνον ἡ συγκατάθεσις τῶν μερῶν καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὅλαι αἱ περὶ ἀκινήτων ἐκποιήσεις πρέπει νὰ καταγράφονται ἢ εἰς δημόσια βιβλία ἢ εἰς μερικὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ χωρὶς ἔγγραφον πᾶσα περὶ ἐκποιήσεως πράξις θεωρεῖται ἀνίσχυρος.

11^{ον}. Ἐὰν ὁ πρῶτος κατέχων ἀκίνητον πρᾶγμα τὸ ἐπώλησε κακῶς, οἱ ἔχοντες δικαίωμα ἰσχυρότερον ἐπὶ τοῦ πωληθέντος πράγματος δύναται νὰ τὸ ζητήσουν ἀπὸ τὸν ἀγοράσαντα καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ἔδωκε, τὰ δὲ κλοπιμαῖα ἢ ἄλλως κακῶς ἐξουσιασθέντα εἰς πωληθὸν μὲ τρόπον δημόσιον οἱ ἀγοράσανται μένουσιν ἀκαταζήτητοι. Ἐὰν δὲ κρυφίως ὁ κύριος αὐτῶν δύναται, νὰ τὸ ζητῇ ἀπὸ τὸν κρυφίως ἀγοράσαντα καὶ χωρὶς νὰ τοῦ δώσῃ τὴν τιμὴν ὅπου ἔδωκεν, ὁ δὲ ἀγοράσας κακῶς χρεωστῇ νὰ ἀποπληρῇ πρὸς τὸν κλέπτην.

12^{ον}. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν δουλειῶν δὲν ζητεῖται ἡ πραγματικὴ συγκατάθεσις τῶν μερῶν οὐδὲ καταγράφονται αἱ περὶ δουλειῶν πράξεις εἰς δημόσια βιβλία, ἀλλὰ διὰ τῆς πολυκαιρίας θεωρεῖται ἰσχυρὰ ἡ ἀπαίτησις τῶν δουλειῶν.

13^{ον}. Σύμφωνον τὸ παρὸν ἄρθρον μὲ τὸ ἄνωθεν ὡς πρὸς τὰς δουλείας, ὡς δὲ πρὸς τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα σύμφωνον μὲ τὸν νόμον, διότι ὅταν ὁ τόπος εἶναι δημόσιος ὅλοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βόσκουν τὰ ζῶα των εἰς τὸν τόπον τοῦτον χωρὶς προϋπάρχουσαν ρητὴν συμφωνίαν.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν: 14^{ον}. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, διὰ τοῦτο ὁ ἰδιοκτήτης ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ὑποθηκιάζῃ τὰ κτήματά του ὅπως θέλει. Ἐκεῖνος δὲ ὅπου διὰ τῆς κατοχῆς χρόνον τινὸς νέμεται τὸ ὑποθηκιάζομενον κτῆμα, εἶναι ὁ νόμιμος ὑποθηκάρσιος τοῦ κτήματος· οἱ δὲ κρυφίως ὑποθηκιάζοντες δὲν εἶχον τὸ παραμικρὸν δικαίωμα εἰς τὸ κτῆμα. Ὅλαι δὲ ἐν γένει αἱ περὶ ἀκινήτων ὑποθηκαὶ γίνονται ἔγγραφοι καὶ εἰς δημόσια βιβλία καταγραφόμεναι καὶ εἰς μερικὰ ἰδιωτικά. Ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ ὑποθηκῶν ἔγγραφα δὲν καταγράφονται μόνον εἰς δημόσια βιβλία, ἀλλὰ γράφονται καὶ παρὰ ἰδιωτῶν, διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ τις ἂν τὸ κτῆμα εἶναι ὑποθηκιασμένον εἰς ἄλλον ἢ μή.

15^{ον}. Σύμφωναν τὸ δέκατον πέμπτον ἄρθρον μὲ τὸν νόμον, ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι σύμφωνας μὲ τὸν νόμον.

16^{ον}. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σύμφωνας μὲ τὸν νόμον ὥς πρὸς τὴν προῖκα τῶν ὑπάνδρων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν προνόμια προτιμήσεως ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των, περὶ δὲ ἀνικάνου καὶ ἀνηλίκου δὲν συνέβη ποτὲ τοιοῦτόν τι. Οἱ δὲ προμηθεύσαντες χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου, δὲν ἔχουν δικαίωμα προτιμήσεως ἐπ' αὐτό. Ἀλλ' οἱ δανεισταὶ ὅλοι χαίρουν τὸ ἴδιον δικαίωμα. Περὶ δὲ προτιμήσεως τοῦ κράτους, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα δὲν συνέβησαν, τὰ ἀγνοεῖ ἡ τοπικὴ συνήθεια, οὔτε δὲ προνόμια προτιμήσεως ἔχει ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα εἶναι ἀρχαιότερα, ἀλλ' ὅλοι καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ὕστεροι δανεισταὶ χαίρουν τὰ ἴδια προνόμια, ὅποιος δὲ ἔχει κτῆμα ὑποθηκασμένον καὶ νέμεται αὐτὸ διὰ τῆς κατοχῆς, κατὰ τὴν τοπικὴν λέξιν πακτωσίας λεγομένης, αὐτὸς ἔχει δικαίωμα προτιμήσεως ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους δανειστάς.

Ἐν Νάξῳ τὴν 20 Νοεμβρίου 1833

Εὐπειθέστατοι

Οἱ τοπικοὶ δημογέροντες τῆς πόλεως Νάξου

Χρυσανθὸς Σομμαρίπας

Γ. μπαρούζης

(Τ.Σ.)

Ἀνδρόνικος μπαζ(ε)γος

Γεώργιος . . . .

3. ΣΥΡΑ

Ἀριθ. 358

Σύρα τῇ 24 Ὀκτωβρίου

1833

Ἀπάντησις εἰς τὴν ὑπ'

ἀριθ. 1133 Ἐγκυκλίον της

Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς

τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Β. Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας

Ἡ ἀπάντησις τῆς ὑπ' ἀρ. 1133 Ἐγκυκλίου τῆς Β. ταύτης Γραμματείας ἀναφορικῶς τῶν 16 ζητημάτων της.

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1133 Ἐγκυκλίου τῆς Β. ταύτης Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας σπεύδει ἡ Δημογεροντία αὕτη νὰ καθυποβάλῃ τὰ εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἐπικρατοῦντα ἔθιμα, ἀναφορικῶς εἰς τὰ ἐν τῇ ῥηθείῳ Ἐγκυκλίῳ ἐπισυναπτόμενα ζητήματα.

Α^{ον} Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν, ἂν ᾗτον ξένοι, ἐλάμβανον σχεδὸν πάντοτε μι-

κράν τινα ἀμοιβὴν ἐτησίως διὰ τὰς ἐργασίας καὶ φροντίδας των ἂν ἦτο συγγενεῖς, πολλὰ ὀλίγοι ἐκ τούτων ἐλάμβανον τὴν ἀμοιβήν.

Βον Ὅποταν ἀπέθνησκεν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἦτο περισσότερον ἀπὸ ἓνας ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἐνήλικος, ὁ πρωτότοκος μόνον ἐλάμβανεν τὴν ἐπιτροπείαν, ἂν ἐνεκρίναιτο παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῶν συγγενῶν. Ὅταν δὲ δὲν ἦτον κανεὶς ἀδελφὸς ἐνήλικος ἱκανός, τότε ὁ Ἐπίσκοπος, ὅστις ἐπαγρυπνοῦσε ὁμοῦ μὲ τοὺς συγγενεῖς διὰ τὰ συμφέροντα τῶν ὀρφανῶν, ἐκλεγεν ἓνα ἐκ τῶν συγγενῶν τῶν ἀνηλίκων ἢ, ἂν δὲν δὴρχε τοιοῦτος ἱκανός, ἐκλεγεν ἓνα ξένον ἐπίτροπον.

Γον Ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτον ὁ ἐπίτροπος, ἐφρόντιζεν ἀπεριορίστως διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἀνηλίκων, ὅταν δὲν ἐπεξοῦσε κανεὶς τῶν γονέων, καθότι ὅταν ἐπεξοῦσε ἐφρόντιζεν αὐτός· ὅταν δὲ ἐπρόκειτο νὰ ἐκποιηθῶσι κτήματα ἀκίνητα τῶν ἀνηλίκων, δὲν ἠδύνατο ὁ ἐπίτροπος μόνος του νὰ τὸ ἐνεργήσῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ἢ τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, τοῦτέστιν τοῦ προεστοῦ.

Δον Κατὰ τὴν συνήθειάν μας δὲν ἐγνωρίζετο ἄνηβα καὶ ἔφηβα ἐθεωροῦντο δὲ ὡς ἀνήλικα μόνον τὰ ὀρφανὰ μέχρι τῶν 16 χρόνων τῆς ἡλικίας των, καὶ ἕως ταύτην τὴν ἐποχὴν ἐπειτροπεύοντο. Παρελθουσῶν δὲ τῶν 16 χρόνων τῆς ἡλικίας των, ἐλευθερώνοντο ἀπὸ τὴν ἐπιτροπείαν καὶ ἐλάμβανον ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐπαρχόντων των καὶ περὶ τῆς ἀγορῆς τῶν ἐπομένων δὲν ἐγνωρίζεν ἡ συνήθειά μας τοὺς κηδεμόνας.

Εον Μὲ τὸ συνοικέσιον ἐσχηματίζετο ἑταιρία μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ἦτον νὰ θεωρῶνται ὡς κοινὰ ὅλα τὰ κέρδη καὶ αἰζημίαι τῆς οἰκογενείας· ἐπομένως, τόσον ὁ πατήρ ὅσον καὶ ἡ μήτηρ ἐχαίροντο ἐπίσης τὰ δικαιώματα τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ἀνηλίκων τέκνων των μόνον, καθότι ἀφοῦ αὐτὰ ἐγίνοντο ἐνήλικα, ἔπαιεν ἡ πατρικὴ ἐξουσία. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον ἑνὸς τούτων ἐδιωρίζετο σχεδὸν πάντοτε εἰς ἐπίτροπος ἐπὶ τῶν ἀνηλίκων τέκνων, ὅστις διεμοίραζε μὲ τὸν ἐπιζήσαντα σύζυγον ὅλην τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς οἰκογενείας, ἀφοῦ πρῶτον ἀφαιροῦσε ἀπὸ αὐτὴν τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν προῖκα τῆς γυναικός, διότι ὁ ἐπιζήσας σύζυγος ἔχαιρε τὸ δικαίωμα νὰ κληρονομᾷ τὴν ἡμίσειαν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας, τὴν δὲ ἄλλην ἡμίσειαν τὴν ἐκληρονόμουν ὅλα τὰ τέκνα ὁμοῦ. Ἐχαιρε πρὸς τοῦτοις ὁ ἐπιζήσας σύζυγος τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ὀρφανῶν, μὲ τὴν ὁποίαν ἔτρεφεν αὐτὰ καὶ ἐπαγρυπνοῦσε καὶ διὰ τὴν ἀγωγὴν των· ὅταν ὁμως δὲν ἐξαρκοῦσε τὸ μερίδιον τῶν ὀρφανῶν πρὸς ζωάρκειαν των, τότε ὁ ἐπιζήσας σύζυγος ἦτον εἰς χρέος νὰ τὰ τρέφῃ ἐκ τῶν ἰδίων.

ΣΤον Ἡ συνήθειά μας δὲν γνωρίζει παντάπασι τὰ κυρίως λεγόμενα χρημάτια

(*Peculia*), ἐπὶ δὲ τῶν προκλήσεων κατὰ κληρονομίαν ἢ δωρεὰν τῶν ἀνηλίκων ὑπεξουσίων τέκνων, ἐχαίροντο ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας· μετὰ δὲ τὴν ἐνηλικιότητα, τοῦτέστιν μετὰ τὸν δέκατον ἕκτον χρόνον τῆς ἡλικίας τοῦ τέκνου, ἐπειδὴ ἔπαυεν ἡ πατρικὴ ἐξουσία, ἐλάμβανεν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῆς κληρονομίας ἢ δωρεᾶς, ἐὰν ὑπῆρχεν, καθὼς καὶ εἰς ὅτι ἄλλο ἐκέρδιζε ἢ ἀποκτιοῦσε.

Ζ^{ον} Κατὰ τὴν συνήθειάν μας ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα τῶν τέκνων, τοῦτέστι μετὰ τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Η^{ον} Ὅταν νιοθετᾶται τέκνον, ὁ νιοθέτης χαίρειται μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν τυχὸν ἤθελεν ἔχει ὁ νιοθετούμενος, καθ' ὅτι ἡ κληρονομία ἀνήκει εἰς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς του· ὁ δὲ νιοθετούμενος χαίρει τὸ δικαίωμα τῆς κληρονομίας ἐπὶ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ νιοθέτης ἤμπορεῖ νὰ τῷ σημειώσῃ ὡς προῖκα εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς νιοθεσίας καὶ τίποτε περισσότερον· μάλιστα ὁ νιοθέτης δὲν ἤμπορεῖ νὰ προικήσῃ τὸν νιοθετούμενον εἰμὴ μὲ κτήματα ἀποκτηθέντα παρ' αὐτοῦ καὶ κληρονομηθέντα παρὰ τῶν γονέων, καθότι μετὰ τὸν θάνατόν του αὐτὰ κληρονομοῦνται ἀπὸ τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς.

Θ^{ον} Ὁ γομεὺς ἐκὸς ἀκινήτου κτήματος διὰ τὸν ὅλον χρόνον κατὰ συνέχειαν χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἀπεκαθίστατο ἰδιοκτήτης, ἐκτός ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος ἦτον αἰχμάλωτος, καθότι ἐδύνατο ὅταν ἐλευθερώετο νὰ μεταποκτήσῃ τὸ κατεχόμενον κτῆμα του, ἂν ἤθελαν ἦσθαι ἀπερασμένοι αἱ τρεῖς ὅλον χρόνον παρομοίως ἐφυλάττετο καὶ διὰ τὰς δουλείας.

Ι^{ον} Ἐκτὸς τῆς συγκαταθέσεως τῶν μερῶν καὶ τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος, ἡ συνήθειά μας ἀπαιτοῦσε διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος ἡ ἀγορά, νὰ γίνεταί ἐπὶ τοῦ Μνήμονος πρᾶξις περὶ αὐτῆς καὶ νὰ δημοσιεύεται πρὸς τούτοις διὰ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς διὰ τοῦ κήρυκος, ἄλλως ἢ ἐκποίησις ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνίσχυρος.

ΙΑ^{ον} Ἡ συνήθειά μας συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον καθόλα, τόσον διὰ τὰ ἀκίνητα ὅσον καὶ διὰ τὰ κινητὰ πράγματα, τοῦτέστιν ὁ ἰδιοκτήτης διεκδικεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν του, χωρὶς ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν κατέχοντα τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν δι' αὐτὴν ἐπλήρωσεν.

ΙΒ^{ον} Ἡ ἀπόκτησις τοῦ δικαιώματος τῆς δουλείας ἐγίνετο διὰ πράξεως ἐπὶ τοῦ Μνήμονος ὡς καὶ διὰ τὴν κυριότητα· ἀλλ' ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν ἐδημοσιεύετο διὰ τοῦ κήρυκος ὡς διὰ τὰς ἐκποιήσεις.

ΙΓ^{ον} Ἡ συνήθειά μας γνωρίζει τὰς Νομίμους Δουλείας· μεταξὺ τούτων ὑπερίθμη παλαιῶθεν καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα εἰς προσιδιορισμένους τινας ἰδιοκτῆτους πετρώδεις τόπους. Οἱ δὲ ποιμένες ἔδιδον κατ' ἔτος εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τὸ ἀρμεχθὲν διὰ μίαν ἡμέραν γάλα τοῦ ποιμνίου καὶ ἕν ἄρνιον· ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

χρόνων, ἐπειδὴ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν βοσκησίμων τόπων ἐπεριώρισαν τὸ δικαίωμα τῆς βοσκῆς, ἔπαυσεν συγχρόνως καὶ ἡ τοῦ γάλακτος καὶ ἀρνίου δόσις ἐκ μέρους τῶν ποιμένων.

ΙΔ^{ον} Κατὰ τὴν συνήθειάν μας αἱ ὑποθήκαι ἐγίνοντο δι' ἰδιαίτερων ἐγγράφων καὶ διὰ δημοσίων, τοῦτέστιν ἐπὶ Μνήμονος· εἰς περίπτωσιν δὲ συγκρούσεως συμφέροντος τρίτου τινός, ἢ ἐπὶ Μνήμονος γινομένη ὑποθήκη ἴσχυεν, αἱ δὲ ἰδιαίτεροι ἔπιπτον, καὶ οἱ δανεισταὶ τοιούτων ὑποθηκῶν ὁμοῦ μὲ τοὺς δανειστὰς δι' ἀπλῶν ὁμολογιῶν ἐπληρώνοντο ἀναλόγως ἀπὸ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ χρεώστου (ἐξαιρουμένης τῆς ἐπὶ Μνήμονος ὑποθήκης) χωρὶς διαστολὴν τῆς χρονολογίας τοῦ δανείου των.

ΙΕ^{ον} Διὰ τὰ κινητὰ κτήματα ἐγένετο μόνον ἐνέχυρον κατὰ τὴν συνήθειάν μας.

ΙΣΤ^{ον} Ἐπειδὴ μὲ τὸ συνοικέσιον ἐσχηματίζετο ἐταιρεία μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναικός, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ἦτον νὰ θεωροῦνται ὡς κοινὰ ὅλαι αἱ ζημίαι καὶ τὰ κέρδη τῆς οἰκογενείας ὡς εἰς τὸν § ε', ἡ γυναῖκα δὲν ἔχαιρεν κανὲν προνόμιον ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἀνδρός της διὰ τὴν προῖκα της· ἀλλὰ μάλιστα ἡ προῖκα ἐπλήρωνε τὸ ἥμισυ τῶν ζημιῶν. Τὰ δὲ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐχαίροντο προνόμιον ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου των· ὁ προσημειώσεως κτήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τινός κτήματος δὲν ἔχαιρετο κανὲν προνόμιον ἐπ' αὐτά. Τὸ Κράτος ἐχαίρει πάντοτε τὸ προνόμιον ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συναγμάτων καὶ τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστῶν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν συνηθειῶν τούτων συνίσταντο εἰς γραπτὸς νόμους τῆς Κοινοτήτός μας, λεγόμενης Καπίτουλα, ἀντίτυπον τῶν ὁποίων διηύθυνεν ἡ Δημογεροντία αὕτη εἰς τὴν Β. ταύτην Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. « 231 » ἀπαντήσεώς της τῶν 12 Ἀπριλίου τ. ε.—

Εὐπειθέστατοι

Οἱ Δημογέροντες Ν. Σύρας.

» Μ. Μακρινίτης

» Κ. Βουνάρος

(Τ. Σ.) » Γ. Ροῦσσο

» Π. Δαλέζιος

Ὁ Γραμματ
Α. Ρενουάρδ.

4. ΠΑΡΟΣ

Ἀποκρίσεις εἰς τὰ κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Βασιλικῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας ἐκτιθέμενα ζητήματα.

Εἰς τὸ περὶ ἐπιτροπείας ζήτημα.

1. ἡ συνήθεια ἐπικράτησε νὰ λαμβάνουν οἱ ἐπίτροποι ἀνὰ 4^ο/ο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀνηλίκων, ὅταν δὲ οἱ ἐπίτροποι θέλουν, χαρίζουν τοῦτο εἰς τὰ ὀρφανά.
2. ἡ συνήθεια θέλει νὰ ἐπιτροπεύῃ εἰς μόνος, ὁ νουνεχέστερος καὶ τιμιότερος.
3. ἡ συνήθεια ἐπικράτησεν οἱ εὐρεθέντες ἐπίτροποι νὰ πωλοῦν τὰ ὀρφανικά πράγματα χωρὶς νὰ συμβουλευόνται τοὺς συγγενεῖς.
4. ἡ συνήθειά μας δὲν ἐφύλαξε διακρίσεις μεταξὺ τῶν ἀνήβων καὶ ἐφήβων, ἀλλ' οὐδὲ κηδεμόνας ποτὲ ὠνόμασε.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

5. ἡ συνήθεια δὲν παραχωρεῖ μέρος τῆς πατρικῆς ἐξουσίας εἰς τὴν μητέρα, εἰμὴ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς εἰς τὰ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν τέκνων της.
6. ἡ συνήθεια ἐπικράτησεν, ἐὰν συγκατατίθεται τὰ τέκνα, νὰ νέμονται οἱ γονεῖς τὰς προσκτήσεις των.
7. ἡ συνήθεια πίνει τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων.
8. ἡ συνήθεια συγκαταριθμεῖ τοὺς υἱοθετηθέντας μὲ τὰ γνήσια τέκνα, εἰς ἔλ-
λειψιν δὲ τέκνων συγκαταριθμεῖ τὸν υἱοθετούμενον εἰς τὰ δικαιώματα ἑνὸς τῶν συγ-
κληρονόμων, δὲν ἔχει δὲ ὁ υἱοθετούμενος δικαίωμα εἰς τὴν υἱοθετικὴν ἀδελφότητα.

Περὶ νομῆς.

9. ἡ συνήθεια ἀπαιτεῖ παρέλευσιν καιροῦ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς νομῆς.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

10. ἡ συνήθεια, δὲν ἐπικράτησε καταγραφὴ τῶν ἐκποιουμένων εἰς δημόσιον βιβλίον ἐπὶ τούτου κρατούμενον εἰς τὸν δι' ἰδιατέρων ἐγγράφων.
11. ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον.
12. ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον.
13. ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, μὴ κατατάττουσα εἰς τὸ εἶδος τῶν νομίμων δουλειῶν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βοσκῆς, ὅταν εἶναι ιδιόκτητον.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14. ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον εἰς τὸ νὰ ὑποθηκάζῃ τις τὰ πράγματά του ἑλευθέρως εἰς ὅποιον θέλει, χωρὶς νὰ καταγράφονται εἰς βιβλίον αἱ ὑποθήκαι· ἐκ τούτου ὅμως συνέβαινον πολλαὶ παρεκτροπαί, διότι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὑποθήκαζε εἰς πολλοὺς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μὲ δόλον.

15. ἡ συνήθεια συμφωνεῖ τὴν ὑποθήκην σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα.

16. ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, δίδουσα τὴν προτίμησιν εἰς ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα εἶναι ἀρχαιότερα.

Οἱ τοπικοὶ δημογέροντες τῆς πόλεως

Παροικίας

Σ. Μάτσας Μαυρογένης

Π. Μαυρομμάτης (Τ.Σ.)

Θ. Καμπάνης

ὁ Εἰρηνοδίκης

δημήτριος χαμᾶτος

5. ΘΗΡΑ

3547 Ἀρ. 1997 - Ἐλήφθη τὴν 25 Μαρτίου 1834.

Κατὰ τὴν πρόσκλησιν τῆς Κοινότητος Δήμου Θήρας οἱ ὑποφαινόμενοι διορισθέντες, συνελθόντες εἰς ἓν ἀπαντήσαντες εἰς τὰ ζητήματα τῆς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκυκλίου τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς Εὐκρατείας ὡς ἀκολούθως.

Περὶ ἐπιτροπείας.

Εἰς τὸ 1. Ἀπολογούμεθα ὅτι οἱ ἐπιτροπῆ τῶν ὁρφανῶν ἦτο συνήθεια καὶ ἐργάζοντο δωρεὰν ἢ χάριν τῆς συγγενείας ἢ καὶ τῆς φιλανθρωπείας!

Εἰς τὸ 2. Ἡ ἐπιτροπεία ἐδίδετο εἰς πολλοὺς καὶ εἰς ἓνα.

Εἰς τὸ 3. Ἡ συνήθεια ἀπαιτοῦσεν εἰς σημαντικὰς ὑποθέσεις τὴν συγκάλεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ν' ἀποφασίζῃ ἂν τὰ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου προβαλλόμενα μέτρα εἶναι ὠφέλιμα.

Εἰς τὸ 4. Ἡ συνήθεια ἦτο τὰ ὀνομάζονται ἐνήλικα ἄρρενα μέχρι τῶν 14 ἐτῶν, τὰ δὲ θήλεα μέχρι τῶν 12- ἀλλ' ὅταν ἦτον ὑπὸ ἐπιτροπείας, εἰς μὲν τὰ ἄρρενα παύει ἡ ἐπιτροπεία ὅταν ἤθελον φθάσει εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 22 ἐτῶν, εἰς δὲ τὰ θήλεα παύει ἡ ἐπιτροπεία ὅταν φθάσωσι μέχρι τῶν 30 ἐτῶν· διάκρισις δὲ ἐπιτρόπων ἢ κηδεμόνων εἰς τὴν Νῆσον δὲν ἐπῆρχετο.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

Εἰς τὸ 5. Τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἡ ἄγραφος συνήθεια τῆς Νήσου μας ἔδιδεν εἰς μόνον τὸν πατέρα. Ἡ μήτηρ δὲν εἶχε τὸ αὐτὸ δικαίωμα, ἀλλὰ συμβουλευτικὴν μόνον καὶ ὄχι ἀποφασιστικὴν φωνήν. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς δὲν ἐδίδετο εἰς τὴν μητέρα ἢ πατρικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ μόνον ἡ πληρεξούσιος ἐπιτροπεία, ἀποθνήσκοντος τοῦ συζύγου χωρὶς διαθήκης (Γραπτὴ συνήθεια Κεφ. Β).

Εἰς τὸ 6. Τὰ κτήματα τὰ ἀποκτιώμενα ἀπὸ τὰ ὑπεξούσια τέκνα εἶναι ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ πατρὸς ὡς ἀνήκοντα εἰς αὐτόν· ἦτον δὲ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς ν' ἀφήσῃ τὴν νομὴν τοῦ χρηματίου, διὰ τὰ ἐγκαρδιώσῃ τὸ ὑπεξούσιον τέκνον του εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του.

Εἰς τὸ 7. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἔπαυε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του. Εἰς δὲ τοὺς κατιόντας δὲν εἶχε πατρικὴν ἐξουσίαν ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη, ἀλλὰ μόνον ἐπιτροπείαν ἀποθνησκόντων καὶ τῶν δύο γονέων ἀδιαθέτων.

Εἰς τὸ 8. Εἰς τὴν Νῆσόν μας δὲν ἦτον ποτὲ συνήθεια τὸ τὰ υἱοθετοῦν καὶ τὰ ἀδελφοποιῶνται.

Περὶ νομῆς.

Εἰς τὸ 9. Κατὰ τὸ ΣΤ^{ον} κεφάλαιον τῶν γραπτῶν συνηθειῶν μας τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς ἀποκτιᾶτο ἐπὶ τῶν ἀκινήτων πραγμάτων διὰ τῆς ἡσύχου νομῆς ἕως 15 ἔτη, ἐπὶ δὲ τῶν κινητῶν διὰ τῆς ἐκποίσεως ἡσύχου ἕως 5 ἔτη. Ἡ ζήτησις καὶ ἐπιθυμία τῆς κοινοῦς μας ἦτο καὶ εἶναι τὰ καταργηθῇ ἡ περὶ αὐτὴ προθεσμία καὶ τὰ διαρριθῇ ὡς ἀνεφέρθημεν εἰς τὴν πρώτην ἀπάντησιν τῶν 7 ζητημάτων.

Περὶ κυριότητος καὶ οὐκείων.

Εἰς τὸ 10. Ἡ συνήθειά μας συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον, ἢ συγκατάθεσις τῶν μερῶν καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος ἔφθανεν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος. Δημόσιον δὲ βιβλίον ὅπου τὰ καταγράφονται αἱ ἐκποιήσεις δὲν ἦτον εἰς τὴν Νῆσον μας.

Εἰς τὸ 11. Ἡ συνήθειά μας ἐφύλαττε τοῦτο γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκποιήσεις καὶ τῶν κινητῶν ἀκόμη πραγμάτων καὶ δὲν συμφωνεῖ ὡς πρὸς τοῦτο μὲ ἄλλας Νομοθεσίας, αἱ ὁποῖαι θεωροῦν τὴν νομὴν κινητῶν ὡς ἱκανὸν δικαίωμα κυριότητος, καὶ πρὸς διασάφισιν ἀναφέρομεν τὴν κοινὴν τῆς νήσου μας παροιμίαν « πρᾶγμα γνωριζόμενον χωρὶς μάχης πέρνεται ».

Εἰς τὸ 12. Ἐκποιήσεις δουλειῶν εἰς τὴν Νῆσον μας δὲν ὑπάρχουν.

Εἰς τὸ 13. Συμφωνεῖ ἡ συνήθειά μας μὲ τὸν καὶ κατατάττει εἰς τὸ εἶδος τοῦτο καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

Εἰς τὸ 14. Ἡ συνήθεια τῆς πατρίδος μας ἦτον εἰς τοῦτο σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον εἰς τὸ τὰ ὑποθηκάζῃ τὰ κτήματά του καθεὶς ὅπως θέλει, ἀλλ' ὅμως δὲν ὑπῆρχε βιβλίον δημόσιον εἰς τὸ τὰ καταγράφονται.

Εἰς τὸ 15. Συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον ἢ συνήθειά μας, τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματα ὑποθηκάζονται (Γραπ. συνηθ. Κεφ. 1).

Εἰς τὸ 16. Ἡ συνήθειά μας δὲν γνωρίζει τὸ πλῆθος τῶν προνομίων ὅπου λέγει ὁ Νόμος. Γνωρίζει ὅμως τὰ προνόμια τῶν δανείων, τὰ ὅποια δίδουν εἰς τοὺς δανειστὰς τὸ δικαίωμα νὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων· π.χ. αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των διὰ τὴν προῖκα των. Τὰ ἀνήλικα καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου· τῶν προμηθευσάντων χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου· ὁμοίως καὶ τὰ τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστῶν.

Ἐν Θήρᾳ τὴν 15 Μαρτίου 1834

Μ. Ν. Λαγκαδᾶς

Λουύγκης Συρῖγο

γεώργιος Παρισάκης

Κωνσταντῖνος Λαγκαδᾶς

Θεοδόσιος Μαθᾶς

Τζάννες Δεναξᾶς

Διὰ τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀντιγραφῆς
τὴν 24 Μαρτίου 1834 Ἐν Θήρᾳ
Οἱ Δημογεροντεῖς τῆς Πρ. Πλ. Θήρας
Λουίγης Συρῖγο
Θεοδόσιος μαθᾶς
ὁ Γραμμ.
Ἀνδρέας Διλέντας.

6. ΚΙΜΩΛΟΣ

Ἀρ. 443

Ἐν Κιμῳλῷ τὴν

10 9/βρίου 1833

Πρὸς τὸ Β. Ἐπαρχεῖον Μήλου

Κατὰ τὴν ἔννοίαν τῆς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 419 προσκλήσει τοῦ ἐπαρχείου ἐπισυννημμένης ἐγκυκλίου 1133 τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Β. Γραμματείας ἀναφέρει ἡ Δημογεροντία αὕτη τὰ ἐπόμενα, συμβουλευθεῖσα προηγουμένως καὶ τοὺς εἰδημονεστέρους ὡς πρὸς τὰς συνηθείας τῆς κοινότητος ταύτης.

Περὶ ἐπιτροπείας

- 1) Κατὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.
- 2) Ἡ συνήθεια θέλει νὰ δίδεται εἰς τ' ἀνήλικον ὡς ἐπίτροπος ὁ προγενέστερος ἀδελφός, ἢ ἄλλος τις τῶν συγγενῶν, ἢ εἷς (sic) εἴτε πολλοὶ τῶν συνήθων τοῦ θανόντος πατρός.

- 3) Ἡ συνήθεια εἰς τὰς σωματικὰς ὑποθέσεις δὲν συγχωρεῖ κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὸν ἐπίτροπον τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων τοῦ ἀνηλίκου μέχρι τῆς ἐνηλικιότητός του, ὡς πρὸς τ' ἄλλα δὲ συγχωρεῖ εἰς αὐτὰ νὰ ἐνεργῇ ὅπως θέλει, ἐὰν τὰ προβαλλόμενα μέτρα εἶναι ὄντως ὠφέλιμα.
- 4) Ἡ συνήθεια θεωρεῖ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν καὶ τοὺς ἀνήβους καὶ τοὺς ἐφήβους ἄνευ τινὸς διακρίσεως.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

- 5) Ἡ συνήθεια μοιράζει ἐξ ἴσου καὶ εἰς τοὺς δύο συζύγους τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.
- 6) Ἡ συνήθεια θέλει ὅλα τὰ κτήματα τῶν τέκνων μέχρι τῆς ὑπανδρείας των ν' ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα ἢ εἰς τὴν μητέρα (ἐλλείποντος τοῦ πατρὸς).
- 7) Ἡ συνήθεια θέλει ἡ πατρικὴ ἐξουσία νὰ παραγράφεται μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων.
- 8) Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀποκτᾶται καὶ διὰ τῆς εἰρησίας. Τὰ δικαιώματα τοῦ νιοθετοῦντος ὡς πρὸς τὸν νιοθετούμενον εἶναι ἴσα μετὰ τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα, ἡ νιοθετικὴ ἀδελφότης εἶναι ἀσυγχώρητος.
- 9) Κατὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.
- 10) Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον· ὅλας τὰς περὶ ἐκποιήσεως πράξεις καθ' οἷονδήποτε τρόπον καὶ ἂν ἔγιναν, τὰς ἀποδέχεται, φθάνει μόνον νὰ ὑπάρχῃ συγκατάθεσις τῶν μερῶν διὰ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ πραγματικὴ παράδοσις αὐτοῦ.
- 11) Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, διαφέρει δὲ κατὰ τοῦτο: ὁ ἐκποιήσας ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὴν ὁποῖαν ἔλαβε τιμὴν, ἂν ἐνδημῇ, ἀποδημοῦντος δὲ τὴν χάνει ὁ ἤδη κατέχων.
- 12) Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον χωρὶς νὰ θεωρῇ ἀναγκαίαν τὴν ἐπὶ τούτου εἰς δημόσιον βιβλίον καταγραφὴν τῶν περὶ δουλειῶν πράξεων.
- 13) Ἡ συνήθεια δὲν ἐμποδίζει τοὺς κατοίκους νὰ βούσκουν τὰ ζῶα των εἰς ὅποιον μέρος τῆς Νήσου θέλουν, ἀλλὰ δίδει τὸ αὐτὸ δικαίωμα εἰς ὅλους ἐπίσης.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

- 14) Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ νὰ καταγράφονται αἱ ὑποθήκαι εἰς ἐπὶ τούτου δημόσιον βιβλίον.
- 15) Ἡ συνήθεια συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων.
- 16) Ἡ συνήθεια τὰ κατὰ νόμον προνόμια δὲν γνωρίζει παντάπασιν, πάντοτε δίδει

τὴν προτίμησιν εἰς τὸν πλησιαστέον διὰ τὰ ἀκίνητα κτήματα, εἰς ἔλλειψιν ἀδελφῶν ἢ ἀνιόντων ἢ κατιόντων συγγενῶν.

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

τὴν 9 Φεβρουαρίου 1834

Ὁ ἑπαρχος

(Τ.Σ.) Νικόλαος Ε. Γερακάρης

Εὐπειθέστατοι Δημογέροντες

(Τ.Σ.)

Τομάζος Γαβαλᾶς

Ν. Σάρδης Λογοθέτης

7. ΙΟΣ

Ἄρ. 233.

Ἐν Ἰω τὴν 18 Ἰανουαρίου 1834

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος

Ἀπάντησις εἰς τὴν ὑπ' ἄρ.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας

1133 Διαταγὴν τῆς.

Ἡ Δημογεροντία Ἰω.

Περὶ τοπικῶν ἐθίμων

Κατὰ τὴν ὑπ' ἄρ. 1133 Διαταγὴν τῆς Β. ταύτης Γραμματείας ἡ Δημογεροντία αὕτη ἀναφέρει ὅσα περὶ τῶν ἐν αὐτῇ διακηφθέντων τοπικῶν συνήθειων ἠδυνήθη τὰ πορισθῆ συμβουλευθεῖσα καὶ τοὺς ἐδωμονεσιτέτους καὶ χειρονομήτους τῆς περιφέρειας τῆς ὡς ἐφεξῆς.

Εὐπειθέστατοι

Οἱ Δημογέροντες

(Τ.Σ.)

ματθαῖος λορεντζιάδης

Νικόλαος Σακελλίου

Ἐκθεσις τῶν τοπικῶν Ἐθίμων

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν συμφώνως μὲ τὸν νόμον κατὰ τὴν τοπικὴν μας συνήθειαν ἐργάζονται δωρεάν.
2. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δίδει τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τοὺς πλησιεστέτους συγγενεῖς τῶν ἀνηλίκων ὀρφανῶν, εἰς ἕνα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, σπανίως δὲ εἰς πολλούς.
3. Δὲν ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ Δικαστοῦ ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καὶ παράδειγμα τοιαύτης περιπτώσεως.
4. Ἀδιαφόρως θεωρεῖ ἡ τοπικὴ μας συνήθεια τὰ ὀρφανὰ ἄρρενα καὶ θήλεα ὡς ἀνήλικα, ἀλλὰ τοιαύτη τάξις ἡ ἀναφερομένη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἐφυλάχθη ποτὲ καθ' ὅλην τῆς τὴν ἔκτασιν, οἷον προϋστάμενοι καὶ κηδεμόνες δὲν γνωρίζονται εἰς τὸν τόπον μας.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5. Κατὰ τὴν τοπικὴν μας συνήθειαν ἡ γονικὴ ἐξουσία πατρὸς καὶ μητρός, ἀδιαφόρως ὥς πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὰ μετ' αὐτῶν, εἶναι ἰσοδύναμος. Εἰς περίπτωσιν δὲ ἀποβιώσεως ἑνὸς τῶν συζύγων ἰσχύει ἡ διάταξις τοῦ ἀποθανόντος, εἰς ἔλλειψιν δὲ αὐτῆς μένει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ζῶντος μέρους, ἀλλ' ὥς πρὸς τὴν ἰδίαν του περιουσίαν ἕκαστος.
6. Αἱ προσκλήσεις τῶν τέκνων, καὶ αὗται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνουσαι ὅταν τὰ τέκνα εἶναι ἐνήλικα, ἀνήκουν εἰς μόνα αὐτὰ καὶ θέλουν χωριστὴν τοῦ παιδὸς τὴν ἀπόκτησιν, φυλαττομένων ἀπὸ τοὺς γονεῖς διὰ τὸ ὅποιον τὴν ἀπέκτησε τέκνον ὅταν ὑπανδρευθῇ καὶ χωρισθῇ ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, ἐκτὸς μόνον ὅταν τὸ τέκνον προσφέρῃ πρὸς τοὺς γονεῖς του τοιαύτην βοήθειαν.
7. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τὴν ὑπανδρείαν ἢ ἐνηλικιότητα τῶν τέκνων, ὥστε οἱ γονεῖς μετὰ τὰς δύο περιστάσεις ταύτας δὲν ἔχουν καμμίαν ἐξουσίαν εἰς τὰ τέκνα των καὶ εἰς τὰ μετ' αὐτῶν.
8. Υἱοθεσίας ἔργων παράδειγμα[τα] δὲν μνημονεύονται εἰς τὴν περιφέρειάν μας.

Περὶ τοπικῆς

9. Συμφωνεῖ ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μὲ τὸν νόμον ὥς πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο.
Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν
10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἡ συνήθεια τοῦ τόπου εἶναι ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος μὲ ἔγγραφόν τι. Ἐπεκράτησε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ πρᾶξις αὕτη, ὥστε νὰ καταγράφεται εἰς δημοσίον βιβλίον ἐπὶ τούτου κρατούμενον.
11. Σύμφωνος μὲ τὸν νόμον εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου ὥς πρὸς τοῦτο γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκποιήσεις τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων, ἀλλ' εἰς τὴν περιφέρειάν μας εἶναι πολλὰ σπάνεια τὰ τοιαῦτα συμβεβηκότα.
12. Διὰ νὰ ἔχουν ἰσχὺν αἱ περὶ δουλειῶν πράξεις, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀφορῶσι τρίτον πρόσωπον, ἀπαιτεῖται παρὰ τῆς τοπικῆς συνηθείας μὲ ἔγγραφόν τι νὰ χαρακτηρίζεται ἢ διὰ μαρτυριῶν γνῶσιν ἔχόντων ἀρχαίας παραδόσεως.
13. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου γνωρίζει εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ γείτονος ὁδούς, εἰς τὰ σταλάγματα τῶν στεγῶν, εἰς τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως καὶ εἰς ἄλλα τοιαῦτα τὰ ἀρχαῖα δικαιώματα τὰ ὅποια ἀπέκτησέ τις· δὲν κατατάττει ὅμως οὐδόλως τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο καὶ οὐδεὶς τῶν ἔχόντων τὰ ζῶα δύναται νὰ τὰ βόσκη εἰς τὸ μέρος τοῦτο, χωρὶς προηγουμένως ρητῆς συμφωνίας.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. Δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας τοιαῦτα περὶ ὑποθήκης παραδείγματα, φαίνεται ὅμως

ἡ συνήθειά μας σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· δὲν ἐπεκράτησε δὲ ποτὲ αἱ ὑποθήκαι νὰ καταγράφονται εἰς δημόσιον βιβλίον.

15. Σύμφωνος εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μὲ τὸν νόμον, συγχωροῦσα τὴν ὑποθήκην κινήτων καὶ ἀκινήτων κτημάτων χωρὶς διάκρισιν.
16. Τὰ δάνεια τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἔχουν τὸ αὐτὸ δικαίωμα, ὁμοίως καὶ τῆς ὑπάνδρου γυναικὸς ἐπὶ τοῦ συζύγου της, ἢ προῖξ τῆς ὁποίας θεωρεῖται σώα καὶ ἄθικτος εἰς περιπτώσιν χρεοκοπίας τοῦ ἀνδρός. Περὶ ἀνηλίκων καὶ ἀνικάνων ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, περὶ προμηθευσάντων χρήματα δι' ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου, περὶ τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστῶν δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον παράδειγμα.

Προσθέτομεν δὲ ὅτι εἶναι τοπικὴ συνήθεια, ὅταν τις δανείσῃ εἰς τινα μὲ ὑποχρέωσιν τῶν κτημάτων του, θεωρεῖται τὸ δάνειον τοῦτο ὡς βάρος καὶ τοῦ διαδεχομένου ἢ προικιζομένου τὴν περιουσίαν τοῦ δηλωθέντος, καὶ πληρώνεται παρ' αὐτοῦ, ἐὰν τὸ δάνειον προϋπάρχῃ τῆς προικὸς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περὶ Ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν.
2. Ἡ ἐπιτροπεία δίδεται εἰς ἓν, καὶ διπλᾶ πρόσωπα, εἰς ἀδελφοὺς καὶ εἰς ξένους.
3. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ ἐνεργοῦν εἰς τὰ περὶ ἀνατροφῆς καὶ ἐκποιήσεως τῶν ἀκινήτων, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου.
4. Ἡ συνήθεια τῆς νήσου μας θεωρεῖ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν καὶ τοὺς ἀνήβους καὶ τοὺς ἐφήβους καὶ παραβλέπει τὸν διορισμὸν κηδεμόνος μετὰ τὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων μετάβασιν τῶν ἀνήβων, περιοριζομένη εἰς μόνην τὴν πρόνοιαν τῶν ἐπιτρόπων.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

5. Τῆς πατρικῆς ἐξουσίας παραχωρεῖται καὶ εἰς τὴν μητέρα μέρος, τὸ ὁποῖον μόνον διαφυλάττεται καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς.
6. Ἡ συνήθεια καθιέρωσε, ὅτι τὰ κτήματα καὶ αἱ προσκτήσεις τῶν ὑπεξουσίων τέκνων νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα μόνον μέχρι τῆς συζεύξεώς των εἰς γάμον.
7. Ἀποδέχεται τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων, ὥστε ὁ πατὴρ δὲν ἔχει τινὰ ἐξουσίαν οὔτε εἰς τοὺς υἱοὺς του, οὔτε εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν του.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

8. Ἀποκτᾶται καὶ διὰ τῆς νόθεσις καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ νόθευοῦντος εἶναι ὅμοια μετὰ τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα, ἡ δὲ νόθευτικὴ ἀδελφότης δὲν συγχωρεῖται.

Περὶ νομῆς

9. Ἡ συνήθεια ὡς πρὸς τὴν νομὴν ἀπαιτεῖ παρέλευσιν χρόνου ρητοῦ διὰ τὴν ἀποκτῆσιν τῶν ἐκ τῆς νομῆς δικαιωμάτων, πρὸ τῆς ὁποίας ἐποχῆς δὲν δύναται ὁ νομεὺς νὰ προτείνῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα νομῆς.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἡ ἐπιτόπιος συνήθεια ζητεῖ μόνον τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος κατὰ τὸν νόμον.

11. Εἶναι ἰσχυρὰ ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, διὰ τὸν ὅτι πρῶτος κατέχων εἶναι ἀληθῶς κύριος τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος· ἀλλέως δὲ οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρότερα ἐπὶ τοῦ πράγματος τούτου δύναται νὰ τὸ διεκδικήσουν κατὰ τοῦ ἤδη κατέχοντος ἀπόμνη καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποδόσουν τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε, καθὼς ὁ νόμος ἐπαγορεύει καὶ ἡ συνήθεια τῆς γῆσον μας καθιέρωσε καὶ καθιερωμένη.

12. Ἡ ἀπόκτησις τῆς δουλείας θεωρεῖται ἰσχυρὰ κατὰ χάριν εἰς τὴν γῆσον ταύτην μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν.

13. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μας κατατάττει εἰς τὸ εἶδος τῶν νομίμων δουλειῶν καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα εἰς τρόπον, ὥστε οἱ κάτοικοι ὅλοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βόσκουν τὰ ζῶα των εἰς μέρη δημόσια προσδιωρισμένα.

14. Ἡ ἐπιτόπιος συνήθεια δίδει τὴν ἄδειαν νὰ ὑποθηκάζῃ τὰ κτήματά του ὁ καθείς, ὅπως θέλῃ, χωρὶς νὰ καταγράφωνται εἰς δημόσιον βιβλίον.

15. Συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην ἡ συνήθεια εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα χωρὶς διακρίσεως.

16. Ἡ συνήθεια δίδει τὸ προνόμιον εἰς τοὺς δανειστὰς νὰ προτιμᾶται τῶν ἄλλων, ὅστις ἀποδειχθῇ ὅτι ἔχει ἀρχαιότερα δικαιώματα.

Ἐν Ἀμοργῷ τὴν 18 9/βρίου 1833.

Ὅτι ἴσον ἐστὶ τῷ πρωτοτύπῳ

Ὁ εἰρηνοδίκης.

(Τ. Σ.) Ἰω. Βλαβιανός.

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεὰν καθὼς ὁ νόμος διατάσσει, χωρὶς γὰρ ζητοῦν ἐτήσιον ἀμοιβὴν ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ ἀνηλίκου.
2. ἡ ἐπιτροπεία δύναται γὰρ δωθῇ εἰς πολλοὺς ἐν ταυτῷ ὥς ὁ νόμος ὑπαγορεύει, οὕτως ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τῆς νήσου μᾶς συμφώνως μὲ τὸν νόμον.
3. Περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἀκινήτων διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνηλίκου, ἡ συνήθεια τῆς νήσου μᾶς ἔχει γὰρ γίνεσθαι μὲ τὴν συγκατάθεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου.
4. τὰ ὅσα ὁ Νόμος ὑπαγορεύει εἰς τὸ τέταρτο ζήτημα περὶ ἐπιτρόπων καὶ κηδεμόνων τῶν ὀρφανικῶν παιδιῶν, οὕτω πως ἐπιτρέπει καὶ συνήθεια τῆς Νήσου μᾶς.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

5. τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας τὴν ὁποῖαν οἱ γονεῖς ἔχουν πρὸς τὰ ἰδιά τους τέκνα καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων τῶν, ἡ τάξις καὶ συνήθεια τῆς Νήσου μᾶς ὑπάρχει ἕως οὗ ζῇ ὁ γονεὺς ἔχει δὲ τὴν πληρεξουσιότητα, ἀφοῦ ἀποθά-
νει ἄνευ διαθήκης, μένει ἡ ἐξουσία πρὸς τὴν αἰσχροῦ του καὶ τὴν διανέμει εἰς τὰ τέκνα τῆς.

6. Περὶ τῶν ὑπεξουσίων τέκνων συμφωνεῖ ἡ συνήθεια τῆς Νήσου μᾶς μὲ ὅλα τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος, καὶ ἀφοῦ ἡλικιω-
θοῦν τὰ τέκνα καὶ ὑπανδρευθοῦν γίνονται ἰδιοκτῆται ἐλεύθεροι.

7. ἡ πατρικὴ ἐξουσία διαρκεῖ εἰς τὴν νήσον μᾶς ἕως γὰρ εἶναι ἐλεύθερα τὰ τέ-
κνα καὶ ἀφοῦ ὑπανδρευθῶσι παύει, ὥστε ὁποῦ ὁ πατὴρ δὲν ἔχει καμμίαν ἐξουσίαν
εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν του.

8. Εἰς τὴν υἰοθεσίαν ἀπαιτεῖται πατρικὴ ἐξουσία καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ υἰο-
θέτης πρὸς τὸν υἰοθετούμενον ὅμοιον τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα.

9. Τὰ περὶ νομῆς πράγματος τινὸς ἀποκτημένης διὰ τῆς κατοχῆς ἐπεκράτησε
καὶ ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τῆς νήσου μᾶς ὅσα ὁ νόμος ὑπαγορεύει.

10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἡ συνήθεια τοῦ τόπου μᾶς ἀποτείνεται
ὥς ἡ θέλησις τοῦ νόμου, δηλαδὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν
παράδωσιν τοῦ πράγματος.

11. Ἐὰν ἐκποιηθῇ τι κινητὸ πράγμα ἐν τὴν νήσον μᾶς, τὸ ὁποῖον ἡρπάχθη
ἀπὸ τινος κλέπτην, καὶ ὁ πρῶτος κύριος αὐτοῦ τὸ γνωρίσῃ, ὁ ἀγοραστὴς ἔχει χρέος
γὰρ ἀποδείξῃ ἐκεῖνον παρὰ τοῦ ὁποῖου τὸ ἡγόρασε· ἐὰν ὁμως δὲν τὸν ἀποδείξῃ, τότε
λαμβάνει αὐτὸ τὸ ἐκπονηθὲν πράγμα ὁ πρῶτος αὐτοῦ κύριος καὶ ὁ ὕστερος ζη-
μιούται ἐκεῖνο ποῦ ἔδωσε πρὸς τὸν κλέπτην, οὕτω ἔχει ἡ συνήθεια τῆς Νήσου μᾶς.

12. Τὰ περὶ δουλείας ἡ συνήθεια τῆς Νήσου μας συμφωνεῖ μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νόμου, καὶ θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν ἀπόκτησίν της μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν.

13. Συμφωνεῖ καὶ εἰς τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα εἰς τὸ δέκατον τρίτο ἄθρο ἡ συνήθεια τῆς Νήσου μας μὲ τοῦ νόμου τὴν θέλησιν εἰς ὅλας τὰς τομίμους δουλείας· εἰς δὲ τὸ δικαίωμα τῆς βοσκῆς τῶν ζώων ἄνευ τῆς ὀρητῆς συμφωνίας δὲν δύναται τὰ βοσκήση τι μέρος.

14. Ὅσα ὁ Νόμος δίδει εἰς καθένα πλήρη ἐλευθερίαν τὰ ὑποθηκάζῃ τὰ κτήματά του ὅπως θέλει καὶ τὰ καταδιώκονται τὰ λαθραίως ὑποθηκασμένα εἰς ὅποιονδήποτε χείρας εὗρεθοῦν, οὕτω συμφωνεῖ καὶ ἡ συνήθεια τῆς Νήσου μας χωρὶς τὰ καταγράφονται ὅλαι αἱ ὑποθῆκαι εἰς δημόσιον βιβλίον.

15. Ὡς ὁ νόμος συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα χωρὶς διάκρισιν, οὕτω πῶς καὶ ἡ συνήθεια τῆς νήσου μας ἐπεκράτησε.

16. Περὶ προνομίων δανείων. Ἐν τὴν νήσον μας προτιμῶνται τῶν ὑπάνδρων γυναικῶν ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των διὰ τὴν προῖκα των· τὰ ἀνήλικα καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου.

Ἐν Ἀράφῃ τῇ 22 ὁρίον 1833

Οἱ Δημογέροντες

Α. Ν. Πελεκάνος (π)

Ν. Γούσσος

10. ΑΝΔΡΟΣ¹

II. ΝΗΣΟΙ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ

11 ΑΙΓΙΝΑ²

Ἀριθ. 640

2423

Αἱ ζητούμεναι παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Β. Γραμματείας πληροφορίες.

Περὶ ἐπιτροπείας.

1. Οἱ ἐπίτροποι μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδιωρίζοντο ἀπὸ δικαστήριον ἢ ἀπὸ τὴν τοπικὴν ἀρ-

¹ Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Δ. ΠΑΣΧΑΛΗ, Νομικὰ ἔθιμα τῆς νήσου Ἀνδρου, εἰς Ἀρχεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, Ε' (1925) τευχ. Β', καὶ εἰς ἀνάτυπον, εἴτα δὲ ὑπὸ τοῦ ΙΔΙΟΥ Κυκλαδικὰ θέσμινα μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων, εἰς Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ δικαίου ΣΤ' (1939), 217 ἐπ.

² Δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

χήν, ἀλλ' οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἐκείνου ἀνδρογύνου ἐσχημάτιζον εἶδος τι ἐπιτροπείας, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐπληρώνοντο.

2. Εἰς ὅλους τοὺς ἐκ τοῦ ἰδίου βαθμοῦ ἐνήλικα πλησιεστέρους συγγενεῖς ἦτον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιτροπείας.
3. Οἱ ἴδιοι αὐτοί, ὡς εἴρηται, συγγενεῖς ἐφρόνιζον καὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ὀρφανοῦ ἢ τῶν ὀρφανῶν, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐκποίησην ὀρφανοῦ τινος κτήματος, ὅταν ἐβλεπον τὴν ἀνάγκην, χωρὶς γὰρ ζητῶσιν ἄδειαν τοῦ Δικαστοῦ, μὴ ὑπαρχόντων τακτικῶν Δικαστηρίων.
4. Ἐκ τῶν ὀρφανῶν αὐτῶν τὰ μὲν ἄρρενα, ὅταν ἐφθάναν πλήρη τὸν δέκατον πέμπτον χρόνον τῆς ἡλικίας των ἐλάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπικαρπίας τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς περιουσίας των, ὅταν δὲ ἤθελον γὰρ ἐκποιήσωσι κἄνένα κτῆμα των, ἦτον ὑπόχρεοι γὰρ ζητήσωσι καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῶν προορηθέντων συγγενῶν των, καὶ τοῦτο μόνον μέχρι τῶν εἴκοσι χρόνων τῆς ἡλικίας των, τὰ δὲ θήλεα ἦτον ὑπὸ τοὺς συγγενεῖς των (χωρὶς γὰρ παρατηρῆται ἡ ἡλικία των) μέχρις οἷον ἤθελον ὑπανδρευθῆν, ὅταν δὲ ἐλάμβανον πλήρη τὴν κυριότητα καὶ δεσποτείαν τῶν πατρικῶν καὶ μητρικῶν κτημάτων των.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

5. Εἰς μὲν τὸν πατέρα ἦτον ἡ ἐξουσία πάντες τὰ τέκνα των ἕως ὅπου ἦσαν ἀνύπανδρα, μετὰ δὲ τὴν ὑπανδρίαν των ἢ, ὡς ἀνωτέρω ἄρθρον 4 εἵπομεν, νόμιμον ἡλικίαν των ἔμενον αὐτεξούσια· εἰς δὲ τὴν μητέρα, ἀφοῦ ἀπέθνησκεν ὁ σύζυγός της, εἶχε τὴν ἐξουσίαν πρὶν φθάσῃ τὴν ἐφήβων τὴν ἡλικίαν.
6. τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων οἱ πατέρες εἶχον τὸ δικαίωμα μόνον γὰρ τὰ νέμονται μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως αὐτῶν.
7. ὁ πατὴρ εἶχε τὴν ἐξουσίαν ὡς πρὸς τὰ τέκνα του μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος ἢ καὶ τῆς ὑπανδρείας αὐτῶν, ἔπειτα ἔπαυε· τὸ αὐτὸ ἦτον καὶ διὰ τοὺς ἐγγόνους καὶ λοιποὺς κατιόντας.
8. ἡ ἐξουσία τοῦ πατρός, οἷαν εἶχε πρὸς τὰ ἰδιά του τέκνα, τὴν αὐτὴν εἶχε καὶ ὡς πρὸς τὰ νύοθετούμενα, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὸ δικαίωμα τῶν νύοθετουμένων ἦτον ἢ ὅτι εἶχε προσυμφωνήσῃ ὁ νύοθετῶν ἢ ὅτι τοῦ ἔδιδε διὰ προῖκα, ὅταν τὸ ὑπάνδρευεν, ἢ καὶ εἰς τὴν διαθήκην του ὅτι ἔγραφεν, ἢ δὲ νύοθετικὴ ἀδελφότης ἦτον ἀσυγχώρητοι.

Περὶ νομῆς.

9. Ἡ ἐννοια τοῦ ἄρθρου τούτου μένει ἀνεξήγητος, διότι τοιαῦται περιστάσεις, οἷας ἀναφέρει τὸ παρὸν ἄρθρον, δὲν ἔτυχαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10. Εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἢ συνήθειά μας ἐφύλαξε τὸν νόμον εἰς τὴν

συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος· ὅταν ὁ πωλητὴς ἤξευρε νὰ γράψῃ, ἦτον ἀρκετὴ μόνον ἡ ὑπογραφή του, ὁ δὲ ἀγράμματος ἀναγκαίως ὑπογράφετο δι' ἄλλης χειρὸς μὲ τὴν προσθήκην μαρτύρων πάντοτε δύο ἢ καὶ περισσοτέρων, βιβλίον δὲ δημόσιον ὅπου νὰ καταγράφονται αἱ κυριότητες δὲν εἶχομεν.

11. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο τὰ περιεχόμενα συμφωνεῖ ἡ συνήθεια μὲ τὸν νόμον καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν.
12. Ἡ ἐννοια τοῦ ἁρθρου τούτου μένει ἀνεξήγητος, διότι δουλεῖται δὲν ὑπῆρξαν ἐνταῦθα πώποτε.
13. Τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἐκτὸς μόνον ἀπὸ τὰ παρακείμενα εἰς τὴν νῆσον ταύτην κοινὰ νησίδια, ὡς ἐκεῖνα, ὅποιος τῶν πολιτῶν προβάλει ἐκεῖνος καὶ τὰ βόσκει, χωρὶς νὰ κάμῃ περὶ τούτου κάμμίαν συμφωνίαν.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. Ἡ συνήθεια ἐδῶ ἦτον νὰ ὑποθηκάζωνται καὶ κτήνη καὶ λαθραίως κτήματα, τρίτον ὅμως πρόσωπον εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ὑποθήκην. Βιβλίον δὲ τοῦ νὰ καταγράφονται αἱ ὑποθήκαι δὲν ὑπῆρχε.
15. Καὶ εἰς κτήνη καὶ εἰς ἀκίνητα ἐγένετο ἡ ὑποθήκη.
16. Αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες διὰ τὴν προῖκα τῶν εἶχον τὸ προνόμιον τῆς προτιμήσεως ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων τῶν. Τὰ ἀνέλικα καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν ἐπιτρόπων τῶν, οἱ δὲ προμηθεύσαντες χρήματα διὰ τὴν ἀγοράν τινος ἀκινήτου δὲν ἐπροτιμῶντο ὀλοτελῶς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς δανειστάς του. Ἐπὶ Τουρκίας, τὸ κράτος εἶχε τὸ προνόμιον τῆς προτιμήσεως ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν διαχειριστῶν τῶν οἰκονομικῶν.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 23 Δεκεμβρίου 1833

Οἱ Δημογέροντες Αἰγίνης

Γ. Λογιωτάτου

Α. Α. Παπα Μιχαήλ

Γεώργιος Λεκούριος

Γεώργιος Χατζόγλους

Ν. Λαλαούνης

(Τ. Σ.)

Ἴσον

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας

(Τ. Σ.) Π. Ζωγράφος

*Αριθ. 587

Τὴν 17 9/βρίου 1833

*Αρ. Πρ. 1906

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν
τῆς Ἐπικρατείας

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκυκλίον τῆς συμβουλευθέντες τοὺς γεροντιότερους καὶ εἰδημονεστέτους ὥς πρὸς τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας, σπεύδομεν νὰ τὴν διευθύνομεν τὰς ἀκολουθούς περὶ τῶν ζητημάτων τῆς πληροφορίας.

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Τὸ περὶ αὐτῆς πρῶτον ἄρθρον τῆς ἐγκυκλίου συμφωνεῖ πληρέστατα μὲ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας, δηλαδή οἱ ἐπίτροποι ἐργάζονται δωρεάν.

2. Τὸ δεύτερον ἄρθρον διαφωνεῖ μὲ τὴν τοπικὴν ἡμῶν συνήθειαν, ὥς μὴ θέλουσαν νὰ διορίζεται εἰς τὰ ἀνήλικα εἰ μὴ εἰς μόνον ἐπίτροπος, ὅστις πρέπει νὰ εἶναι ἡ μήτηρ ἢ ὁ μεγαλύτερος υἱὸς ὁ ἔχων νόμιμον ἡλικίαν.

3. Τὸ τρίτον δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔθιμα, διότι κατ' αὐτὰ ὁ ἐπίτροπος εἰς τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις ἡμπορεῖ νὰ ἐνεργῇ μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου.

4. Τὸ τέταρτον ἄρθρον διαφωνεῖ ὡσαύτως, διότι κατὰ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας τόσον τὰ ἄρρενα ὅσον καὶ τὰ θήλυα, ἀπὸ τῆς ἡλικίας καὶ ἑφηβίας, ἐπιτροπεύονται κατὰ τὰ εἰς τὸ 2 ἄρθρον ἐμφαινόμενα ἔθιμά μας, καὶ δὲν ἡμποροῦν μήτε τὰ πρῶτα μήτε τὰ δεύτερα νὰ ἐνεργοῦν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5. Τὸ περὶ ταύτης 5^{ον} ἄρθρον τῆς ἐγκυκλίου συμφωνεῖ μὲ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας, ἀλλὰ, κατὰ ταῦτα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς διαδέχεται τὴν ἐξουσίαν ἡ μήτηρ.

6. Κατὰ τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔθιμα ὅλα τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος, μετὰ δὲ ταῦτα μεταβαίνουν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν εἰρημέων τέκνων.

7. Τὰ τοπικὰ ἔθιμά μας συμφωνοῦσι πληρέστατα μὲ τὴν εἰς τὸ 7 ἄρθρον τῆς ἐγκυκλίου δεικνυομένην ἔννοιαν τοῦ νόμου.

8. Κατὰ τὰ ἔθιμά μας τὰ υἱοθετούμενα δὲν ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τὰ γνήσια τέκνα, ἂν δὲ ὁ υἱοθετὸν δὲν ἔχει ἄλλα γνήσια τέκνα, τότε λαμβάνει τόσα δικαιώματα ὁ υἱοθετούμενος, ὅσα τοῦ δοθοῦν διὰ τῆς διαθήκης τοῦ υἱοθετοῦντος.

Περὶ νομῆς

9. Ἡ εἰς τὸ 9 ἄρθρον τῆς ἐγκυκλίου ἔννοια τοῦ νόμου συμφωνεῖ μὲ τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔθιμα.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10. Ἡ εἰς τὰ 10, 11, 12 καὶ 13 ἄρθρα τῆς ἐγκυκλίου ἔννοια τοῦ νόμου συμφωνεῖ ὡσαύτως μὲ τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔθιμα.

Περὶ προνομίων

11. Ἡ εἰς τὰ 14, 15 καὶ 16 ἄρθρα τῆς ῥηθείσης ἐγκυκλίου ἔννοια τοῦ νόμου συμφωνεῖ παρομοίως μὲ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας, ἐκτὸς ὅταν πρόκειται λόγος περὶ ὑπάνδρου γυναικὸς καὶ περὶ μισθωτῶν, αἵτινες προτιμῶνται τῶν ἄλλων δανειστῶν.

Παρὰ τὰ ἔθιμα ταῦτα ἄλλα δὲν ὑπάρχωσιν ἐνταῦθα.

Ἐν Πόρῳ τὴν α' Νοεμβρίου 1833

Οἱ Δημογέροντες Πόρου

Κ. Α. Δουζίνος

(Τ.Σ.) Α. Πανάγος

Ὁ Εἰρηνοδίκης Πόρου

(Τ.Σ.) Γ. Δ. Κριεζή

13. ΝΑΡΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βασιλ. Γραμματείας.

Περὶ ἐπιτροπείας

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ 1^{ον} ἄρθρον.

Ἐνταῦθα ἡ συνήθεια ὑπάρχει σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπ. Εἰς τὸ 2^{ον} Ἄρθρον.

Ὅσοι τῶν ἀδελφῶν εἰσὶν ἐνήλικες, τόσοι ἐπιτροπεύουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πατρικῶν κτημάτων, πάντοτε ὁμως ὁ μεγαλύτερος ἔχει ἰσχυροτέραν ψῆφον εἰς τὰς σκέψεις των.

Ἀπ. Εἰς τὸ 3^{ον} ἄρθ.

Ὅσαι ἐπιτροπαὶ συνέβησαν εἰς τοῦτον τὸν τόπον ὑπῆρξαν, πάντοτε μὲ διατάξεις ἐγγράφους ἂν καὶ προφορικὰς τοῦ ἀποθανόντος· ὅθεν, ἡ δύναμις τοῦ ἐπιτρόπου ὡς πρὸς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνήλικος καὶ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων κρέμεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἀποθανόντος· καὶ ἂν αὗται δίδωσιν εἰς τὸν ἐπίτροπον πληρεξουσιότητα, τότε αὐτὸς ἐνεργεῖ τὰ δόξαντα [του] ἀνερωτήτως.

Ἀπ. Εἰς τὸ 4^{ον} ἄρθρον.

Τὴν δύναμιν ὁποῦ ἔδωσαν αἱ διατάξεις εἰς τὰς κατὰ καιρὸν ἐπιτροπὰς τὴν

¹ Δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

ἐμεταχειρίσθησαν μέχρι τέλους χωρὶς τῆς παρὰ τοῦ Νόμου διαταπτομένης μεταρρυν-
μίσεως, καὶ ὄχι μέχρι τῶν 12 καὶ 14 ἐτῶν τῶν κληρονόμων μόνων, ἀλλὰ μέχρι τῶν
17 καὶ ἐπέκεινα, μὴ θεωρούσης τῆς συνηθείας ἀσφαλῆ τὴν διαχείρησιν τῆς περιου-
σίας εἰς δεκατεσσαραετῆς κληρονόμους.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

Ἀπ. εἰς τὸ 5 ᾠρθ.

Ὁ πατὴρ μόνος ἐν ὅσῳ ζῇ ἔχει ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ μόνων τῶν κυρίως τέ-
κνων του, ἡ δὲ μήτηρ τότε ἐπεμβαίνει, ὅταν ὁ πατὴρ ζητήσῃ γνώμην παρ' αὐτῆς
εἰς τί. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἡ ἐξουσία ἀπερνεῖ ὅπου τὴν διατάξει ὁ
πατήρ· μὴ οὐσης δὲ διατάξεως, λαμβάνει ἡ μήτηρ τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ
καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, καθόσον μάλιστα δὲν ἔλθῃ εἰς Β' γάμον καὶ οἱ παῖδες εἰσὶν
ἀνήλικοι, ἐκτὸς τῶν θυλικῶν, τὰ ὁποῖα καὶ ἐνήλικα ὄντα ὑπόκεινται ὑπὸ τὴν ἐξου-
σίαν τῆς μητρός.

Ἀπ. εἰς τὸ 6 ᾠρθ.

Τὰ τέκνα ἐδῶ δὲν ἔχουσι καμμίαν ἐξουσίαν πρὶν τοῖς δώσει ὁ πατήρ, ὅσας
δὲ προσκτήσεις κάμωσιν ἀπὸ ἰδίας ἐκασότητος καὶ ἀποσπαθῶσιν ἀπὸ τὴν πατρικὴν
ἐξουσίαν, ταύτας τὰς ἐξουσιάζουσι τὰ ἴδια καὶ τὰς νέμονται λευθέρως.

Ἀπ. Εἰς τὸ 7ον ᾠρθ.

Ἡ ἐξουσία τοῦ πατρὸς διαρκεῖ καὶ μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα τῶν τέκνων, παύει
δὲ εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπανδρείαν αὐτῶν, ἐκτὸς ἂν συγκατοικῶσι μὲ τὸν πατέρα.

Ἀπ. Εἰς τὸ 8ον ᾠρθ.

Αἱ υἱοθετήσεις ὅσαι συνέβησαν ἐνταῦθα κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστά-
σεις ἔγιναν ἀπὸ ἀνθρώπων μὴ ἔχοντας τέκνα, οὐδεὶς δὲ τῶν ἐχόντων τέκνα υἱοθέ-
τησε χάριτας πρὸς τὸν υἱοθετηθέντα δικαιώματα τῶν ἐξ αἵματος τέκνων του.

Περὶ νομῆς

Ἀπ. εἰς τὸ 9 ᾠρθ.

Περὶ νομῆς δὲν ὑπῆρξεν εἰς τὴν Νῆσον ταύτην καμμία συνήθεια.

Ἀπ. Εἰς τὸ 10 ᾠρθ.

Ἡ παλαιὰ συνήθεια ἐγνώριζε διὰ νόμιμον κυριότητα τὴν γενομένην διὰ τῆς
ἀπλῆς συγκαταθέσεως τῶν μερῶν καὶ τὴν δι' ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ἀπὸ τινος δὲ
καιροῦ ἡ πολιτικὴ τοῦ τόπου διέταξε νὰ γίνωνται δημόσια ἔγγραφα εἰς μόνας τὰς
ἐκποιήσεις τῶν ἀκινήτων, μ' ὅλα ταῦτα ἡ παλαιὰ συνήθεια ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς ὅσα
ἐκ τῶν ἀκινήτων δὲν ὑπάρχωσιν ἀμφίβολα καὶ διαφιλονικούμενα.

Ἀπ. Εἰς τὸ 11 ᾠρθ.

Ἐνταῦθα ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπ. Εἰς τὸ 12^{ον} Ἀρθ.

Καὶ ἐνταῦθα ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπ. Εἰς τὸ 13^{ον} Ἀρθ.

Εἰς τὴν ξηρὰν ταύτην Νῆσον νομαὶ δὲν ὑπάρχουσι, διὰ τοῦτο καὶ οὐδεμία περὶ νομῶν συνήθεια· καὶ τὰ ὀλίγα ζῶα ὅπως εὗρισκονται βόσκουσιν ἀδιαφόρως εἰς ὅλα τὰ ἀπροφύλακτα μέρη.

Ἀπ. Εἰς τὸ 14^{ον} Ἀρθ.

Ἐνταῦθα ἡ συνήθεια δὲν ὑποχρεοῖ τὸν ἰδιοκτῆτην γὰ ὑποθηκιάζει τὰ κτήματά του δημοσίως, ἀλλ' ἕκαστος τὰ ὑποθηκιάζει ἐλευθέρως εἰς ὅποιον βούλεται, χωρὶς γὰ εἰδοποιῇ τὸ δημόσιον.

Ἀπ. Εἰς τὸ 15^{ον} Ἀρθ.

Καὶ ἐνταῦθα ἡ συνήθεια τοῦ τόπου συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

Ἀπ. Εἰς τὸ 16^{ον} Ἀρθ.

Σύμφωνος καὶ εἰς τὴν θεώρησιν τῶν προνομίων ἡ συνήθεια μὲ τὸν Νόμον.

Ἐν Ὑδρᾷ τὴν 22 ἑομβρίου 1832.

Ὁ Εἰσηγητής

(Τ.Σ.)

Χριστόδουλος Τσιάντος

14. ΣΠΕΤΣΑΙ

Ἀρ. 686.

2457

Ἀπάντησις τῶν ἐκτεθειμένων περὶ ἐθίμων δεκαῆς ζητημάτων εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1133 ἔγγραφον τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσ. Β. Γραμματείας.

Α^{ον} Ἡ Συνήθεια ἦτον γὰ μὴ πληρῶνται οἱ ἐπίτροποι.

Β^{ον} Ἡ συνήθεια δίδει περισσότεραν δύναμιν εἰς τὴν μητέρα τῶν ὀρφανῶν, ἢ δὲ ἐπιτροπεία δίδεται, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐνήλικας ἀδελφοὺς καὶ πλέον φρονιμότερον.

Γ^{ον} Ἡ συνήθεια ἀπαιτεῖ τὴν συγκάλεισιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, συγκάλεισις ὅμως ὅχι κατὰ τὴν τάξιν γινομένη.

Δ^{ον} Ἡ συνήθεια ἤθελεν ὅτι γὰ μὴ μεταβάλλεται ἡ ἐπιτροπεία εἰς κηδεμονείαν.

Ε^{ον} Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον ἕως οὗ ζεῖ ὁ πατήρ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐπέχει τὸν τόπον ἡ μήτηρ.

ΣΤ^{ον} Ἡ συνήθεια θέλει ὅτι τὰ τέκνα φθάσαντα εἰς ἡλικίαν δεκασκτῶ χρόνων ἐξουσιάζουν τὴν περιουσίαν των, τὴν ὁποίαν νέμεται ὁ πατήρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειωτέον δὲ ὅτι αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὴν χρηματικὴν περιουσίαν, διότι ἐνταῦθα κτηματικὴ δὲν ὑπάρχει.

Ζ'ον Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μὲ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων.

Η'ον Διὰ τὸ περὶ νόθεσις δὲν ὑπάρχει κανένας κανονισμὸς οὔτε σταθερὰ συνήθεια.

Θ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

Ι'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

ΙΑ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον εἰς τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα.

ΙΒ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

ΙΓ'ον Διὰ τὸ περὶ νομῆς δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα.

ΙΔ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

ΙΕ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

ΙΣΤ'ον Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

Ἐν Τιπαρίσῳ τὴν 4 Νοεμβρίου 1833.

Οἱ δημογέροντες
(Τ.Σ.) Ιωάννης ράπτης

Ὁ Γραμματεὺς

Γ. Γιαννακόπουλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

III. ΕΥΒΟΙΑ

15. ΚΑΡΥΣΤΟΣ

Ἀρ. 335 τοῦ Εἰρηνοδικείου
καὶ 83 τῆς Δημογεορ.

ἐλ. τὴν 20 Δεκ. 1833
Ἀρ. Πρ. 2090

Ἐν Καρύστῳ
τῇ 20 Νοεμβρ. 1833.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Β.
Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Τὸ Εἰρηνοδικεῖον Καρυστίας μετὰ τῆς
Δημογεροντίας αὐτῆς.

Δίδει πληροφορίας
περὶ ἐθίμων καὶ συνηθειῶν.

Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀρ. 1133 ἐγκυκλίου τῆς
Β. Γραμματείας ταύτης, συνελθόντες εἰς τὸ Κατά-

στημα τῆς Δημογεροντίας οἱ Εἰρηνοδίκης καὶ οἱ Δημογέροντες μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ εἰδημονεστέρων τῆς πόλεως ταύτης, ὅπου, συσκεφθέντες περὶ τῶν ζητη-
μάτων τῆς Β. ταύτης Γραμματείας καὶ ἐξετάσαντες μετ' ἀκριβείας τὰς συνηθείας
καὶ ἔθιμα τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, σπεύδομεν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς τὰς παρ' αὐ-

τῆς αἰτουμένης περὶ ἐθίμων πληροφορίας κατὰ τὰ ἄρθρα τῶν ζητημάτων ὡς ἀκολούθως :

Ἕ Αρθρον

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν δουλεύουσι δωρεάν.
2. ἡ ἐπιτροπεία τῶν ἀνηλίκων δίδεται εἰς τὸν ἐνήλικα ἀδελφὸν· μὴ ὄντος δὲ ἐνήλικος, διορίζεται εἰς ἐπίτροπος.
3. Ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἀνήλικος ἢ ἡ ἐκποίησις τῶν κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων αὐτοῦ γίνεται μὲ τὴν συγκάλεισιν οἰκογενειακοῦ τινὸς συμβουλίου.
4. Ἡ συνθήθεια, παραβλέπουσα τὸν διορισμὸν κηδεμόνος μετὰ τὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων μετάβασιν τῶν ἀνήβων, θεωρεῖ ἐξ ἴσου τοὺς ἀνήβους μὲ τοὺς ἐφήβους, οἵτινες, μέχρις οὗ γίνουν ἐνήλικες, ἐπιτροπεύονται ἀπὸ ἐπίτροπον καὶ οὐχὶ κηδεμόνα.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5. Ἡ συνθήθεια, συμφωνοῦσα μὲ τὸν Νόμον, ἀπορρίπτει ὀλοτελῶς τὴν μητέρα.
6. Τὰ κτήματα ἢ ἰδιοκτησίαι τῶν ἐπιτροπείων τέκνων εἶναι ὑπὸ τὴν κυριότητα τῶν ζώντων τοῦ πατρὸς.
7. Ἡ συνθήθεια, συμφωνοῦσα μὲ τὸν Νόμον, ταῦτε τὴν πρὸς τὴν εἰδὴν πατρικὴν ἐξουσίαν μετὰ τὴν ὑπανδρείαν υἱοῦ.
8. Ἡ συνθήθεια ἀσυμφωνοῦσα μὲ τὸν Νόμον, δὲν συγχωρεῖ τὴν νόθευτικὴν ἀδελφότητα.

Περὶ νομῆς

9. Ἡ συνθήθεια θέλει, ὅτι μετὰ δεκαετῇ κατοχὴν γίνεται τις κύριος τοῦ παρ' αὐτοῦ νεμομένου πράγματος.

Περὶ κυριότητος καὶ δουλειῶν

10. Ἡ συνθήθεια ὡς πρὸς τὸ ἄρθ. 10 ἐφύλαξε τὰ αὐτά, ὅποια ὁ Νόμος διατάττει, δηλ. διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις τῶν μερῶν καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος.
11. Ἐὰν μὲν ὁ προκάτοχος τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος εἶναι κυρίως ἰδιοκτήτης, ἡ ἐκποίησις ἰσχύει· ἔαν δὲ τὸ ἐκποιηθὲν εἶναι διαφιλονικούμενον, ἡ ἐκποίησις εἶναι ἀνίσχυρος, καὶ οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρότερα ἐπὶ τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος δύνανται γὰρ τὸ διεκδικήσωσι.
12. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἄρθρα 12, 13, δὲν δυνάμεθα γὰρ συμπεράνωμεν, ἂν <μὲ> τὴν λέξιν δουλείαν ἐννοεῖ εἴτε τὴν μεταξὺ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ γεωργῶν ἢ ἐργατῶν συμφωνίαν, ἢ τὴν μεταξὺ τῶν οἰκοδεσποτῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν συνθήκην, ἢ τὴν σκλαβίαν, δι' ὃ, μὴ δυνάμενοι διὰ τὴν ἀμφιβολίαν μας ταύτην γὰρ

δώσωμεν τὰς ἀναγκαίας εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο πληροφορίας, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς διασαφήσετε τὴν ἐκλαμβανομένην τῆς λέξεως ἔννοιαν.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. Ἡ συνθήθεια, συμφωνοῦσα μὲ τὸν νόμον, τὰ μὲν λαθραίως ὑποθηκασμένα καταδιώκει ἢ δὲ εἰς δημόσιον βιβλίον καταγραφὴ δὲν συνηθίζεται διὰ ἄχρι τοῦδε τουρκοκρατείας.
15. Ἡ συνθήθεια συμφωνοῦσα μὲ τὸν νόμον ὑποθηκάζει ἐξ ἴσου τὰ κινητά, ὅπως καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα.
16. Ἡ συνθήθεια, φυλάξασα τὴν θεωρίαν τῶν προνομίων, συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὸν νόμον.

Αἱ πληροφορίες αὗται καθυποβαλλόμεναι ὑπ' ὄψιν τῆς Β. ταύτης Γραμματείας, νομίζομεν εἶναι ἱκαναὶ ν' ἀπαντήσωσιν τὴν αἰτησίαν της.

Αἰτοῦντες δὲ συγγνώμην διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἀποστολῆς των, προερχομένην ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν τῶν κατοίκων, ὑποσημαίνομεθα εὐσεβάστως.

Οἱ Δημογέροντες
δημήτριος σαλίαρις

Δ. παπαχαζῆ
Κοσταντίνος Καραγιάννης
κοσταντίνος καραγουνή

Οἱ Εὐπειθέστατοι
(Τ.Σ.) Ὁ Εἰρηνοδίκης
Α. Π. Ιωάννου

IV. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

16. ΜΕΓΑΡΑ

2423

Ἐκθεσις τῶν τοπικῶν συνηθειῶν Μεγάρων ὡς πρὸς
τὰ ζητήματα τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας.
Εἰς τὸ ζήτημα Α^{ον}

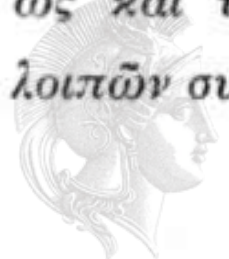
Ἡ συνθήθεια τοῦ τόπου μας δὲν ἔχει παράδειγμα νὰ πληρώνονται οἱ ἐπίτροποι, ἀλλὰ ἐπιτροπεύουν τῶν ὀρφανῶν οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς χωρὶς ἀπολαβὴν καὶ τὰ ἐκ τῶν προϊόντων εἰσοδήματα περισσεύουν διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐπιτροπευομένου.

— Βον

Ἡ συνθήθεια ἐφύλαξε νὰ γίνεται καὶ εἰς καὶ πολλοὶ ἐπίτροποι.

— Γον

Ἡ συνθήθεια ἐφύλαξε νὰ τρέφῃ ὁ ἐπίτροπος ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ τὰ ἰδικὰ του τέκνα· εἰς δὲ τὸ περὶ ἐκποιήσεως ἐνεργεῖ μὲ τὴν συναίνεσιν τῶν λοιπῶν συγγενῶν.

— Δον

Ἡ συνθήθεια δὲν ἐφύλαξε διάκρισιν τῶν ἀνήβων καὶ ἐφήβων, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἐθεώρησε μὲ ἐν ὄνομα ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας.

— Εον

Ἡ συνθήθεια ἐφύλαξε μόνον εἰς τὸν πατέρα τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, ὅχι δὲ καὶ εἰς τὴν μητέρα ἐν τ' αὐτῷ· ἀποθανόντος δὲ τοῦ πατρός, παραχωρεῖ αὐτὴν καὶ εἰς τὴν μητέρα καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς νομίμου ἡλικίας τῶν τέκνων, ἐξαιρεῖται δὲ ὅταν δευτεροῦπανδρευθῇ.

— ΣΤον

Ἡ συνθήθεια δὲν δίδει δικαίωμα ὅχι μόνον εἰς τοὺς ὑπεξουσίους υἱούς, ζῶντος τοῦ πατρός, διὰ τὰ νέμονται ἄνευ τῆς συγκατανεύσεώς του καὶ ἰδιαιτέραν περιουσίαν τῶν προσκεκτημένην μὲ τοὺς ὑδρῶτας τῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς υἱούς οἵτινες εἶναι ἡλικιωμένοι καὶ δὲν ἔλαβον μέρος ἰδιοκτησίας καὶ ἀρέσκειαν τοῦ πατρός τῶν.

— Ζον

Περὶ τοῦ πόσον διαρκεῖ ἡ πατρικὴ ἐξουσία, ἡ συνθήθεια τοῦ τόπου μας διέτηρησεν αὐτὴν ἐφ' ὅρου ζωῆς τοῦ πατρός, ἐν γὰρ εἰς ὅλους τοὺς κατόντας ἐγγόνους, διαεγγόνους κτλ. καὶ δὲν παύει μήτε <μὲ> τὴν ἐνηλικιότητα μήτε μετὰ τὴν ὑπανδρείαν.

— Ηον

Ἡ συνθήθεια ἔδωκεν ἑκπαλαί εἰς τὸν υἱοθετοῦντα πατέρα τὰ διαθέσει τὴν κατάστασίν του· μετὰ τὴν διάθεσιν οἱ κατόντες κληρονόμοι νόμιμοι δὲν ἔχουν ν' ἀναιρέσουν τὸ ὅποιον ἔδωκε δικαίωμα ἀδελφότητος ὁ πατὴρ εἰς τὸν υἱοθετημένον.

— Θον

Ἡ συνθήθεια δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα μένει εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἰδιοκτήτου μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς συμφωνίας, τὴν ὁποίαν ἔκαμε μετὰ τοῦ νομέως.

— Ιον

Ἡ συνθήθεια ἐφύλαξε μόνον τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν, ἥτις ἀποδεικνύεται μὲ ἀπλοῦν ἐκποιητικὸν ἐνυπόγραφον ἔγγραφον, ἐμμάρτυρον, ἢ ἀμάρτυρον, καὶ ὅχι καταγεγραμμένον εἰς δημόσιον βιβλίον καὶ ἀντὶ τούτου κρατούμενον, καὶ αὐτὸ τὸ ἔγγραφον ἰσχύει ὡς νομιματοποιημένον διὰ δημοσίας Ἀρχῆς καὶ ἔχει ὅλην τὴν ἰσχύν. Ἡ συνθήθεια ἀπαγορεύει νέαν δουλείαν εἰς ὅποιανδήποτε θέσιν.

— ΙΑον

Ἡ συνθήθεια ἐφύλαξεν ὡς καὶ εἰς τὸ δέκατον ἄρθρον.

— ΙΒον

Δὲν εἶναι καμμία παρατήρησις.

— ΙΓ^{ον}

Ἡ συνήθεια ἐφύλαξεν ἐλευθέραν τὴν βοσκὴν τῶν ιδιοκτητῶν ζώων μας εἰς τὴν ιδιόκτητόν μας γῆν.

— ΙΔ^{ον}. ΙΕ^{ον}. ΙΣΤ^{ον}

Ἐπειδὴ καὶ δὲν ὑπάρχει βιβλίον δημόσιον, τὰ ἔγγραφα ἰσχύουν καὶ ἂν λαθραίως ἢ κινητὰ ἢ ἀκίνητα βάλλονται εἰς ὑποθήκην· ἡ συνήθεια δὲν προτιμᾷ τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας εἰς τὴν ὑποθήκην τοῦ ἀνδρός, εἰμὶ ὅταν ἐπιστιατῇ εἰς τὰ ἀνήλικα, τὰ ὁποῖα προτιμοῦνται, καθὼς καὶ οἱ ἐξ αἵματος συγγενεῖς εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ὑποθήκης καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς συμφωνίας.

Περὶ κληρονομίας καὶ διαθήκης

Ὁ πατὴρ κατὰ συνήθειαν εἶναι αὐτεξούσιος εἰς τὴν ιδιοκτησίαν του, τὰ μὲν θηλυκὰ ὑπανδρεύουσι μὲ ὅ,τι εὐχαριστηθῇ γὰ δώσῃ διὰ προῖκα τὰ δὲ ἀρσενικὰ μένουν κληρονόμοι ἀδιαφιλονείκητοι αὐτὰ ἐπέχουν τόπον πατρὸς εἰς τὴν ὑπανδρείαν τῶν θηλυκῶν καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ὁ πατὴρ ἔχει τὴν δύναμιν γὰ διαθέσῃ τὰ πράγματά του ὅπως θέλει εἰς τὰ παῖδιά του· πλὴν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἡ διαθήκη του μένει ἀδιαφιλονείκητος καὶ ἀνεξέταστος, καθὼς καὶ τὰ προικοσύμφωνα τῶν θηλυκῶν.

Τὴν 24 Ἰοβρίου 1833 ἐν Μεγάροις

Οἱ ὑπάρχοντες καὶ οἱ κάτοικοι Μεγάρων

Οἰκονόμος Πα(πα) Ἐλευθέριος

Πα(πα) Σταμάτης Πρωτόπαπας

Λογοθέτης Μεγάρων

Σακελίων Πα(πα) Θανάσης

Γιωργάκης Σταυράκης

Ἀναγνώστης Κολοζούμης

Ἀναγ. Καρβελᾶς

Σιδέρης Μαυροϊδῆς

Μανώλης Κολοζούμης

Ἀναγν. Σακελαρίου

Ἀναγν. Ρῆγας

Ἀναστάσης Κολοζούμης

Ἀθανάσης Σακελᾶριος

Πανούσης Ζάλης

Παναγιώτης Πεπόνας

Θανάσης Νικολίτσος

Θανάσης Δρίζας

Ἐπικυροῦνται τὸ γνήσιον τῶν ἄνωθεν ὑπογραφῶν

Τὴν 26 Ἰοβρίου 1833

Ἐν Μεγάροις

Οἱ Δημογέροντες

Σπῦρος Μπερδελῆς

Ἀναγ. Πανούσης

Ἐλευθέρης κονόμος.

Ἰσον

Ἐν Ἀθήναις

Τὴν 29 Δεκεμβρ. 1833

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας

Τ. Σ. Π. Ζωγράφος

V. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

17. ΝΑΥΠΛΙΟΝ

Ἀρ. 8223

Τὴν 7 9/βρίου 1833

Ἀρ. Πρ. 1809

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν
6 Ν/βρίου 1833

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σεβ. Βασιλικὴν

Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀπάντησις εἰς τὴν ὑπ' Ἀρ. 1133 ἐγκύκλιον τῆς Γραμματείας ταύτης.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ζήτημα ἡ συνήθεια ἔχει ὡς ἀκολούθως.

1^{ον} Οἱ ἐπίτροποι ἐργάζονται δωρεάν.

2^{ον} Ἡ ἐπιτροπεία ἀνατίθεται εἰς τρία πάντοτε ἄτομα, ἐξ ὧν τὸ ἓν εἶναι ἢ ὁ πρεσβύτερος ἐνήλιξ ἀδελφὸς ἢ ὁ καλῆτερος τῶν ἄλλων πολιτευόμενος.

3^{ον} Ὅταν πρόκειται περὶ ἀνατροφῆς ἀνηλίκων καὶ περὶ ἐκποιήσεως ἀκινήτων, οἱ ἐπίτροποι δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσουν ἢ ἡ χωρὶς τὴν συναίνεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου ἢ χωρὶς προηγουμένης ἄδειαν ἀρμοδίου Δικαστηρίου.

4^{ον} Δὲν ὑπάρχει καμμία διάκρισις μεταξὺ ἀνηλίκων καὶ ἐφήβων ὧν, οἱ προϋπάρχοντες ἀνηλίκων φέρουν πάντοτε τὸν τίτλον ἐπίτροποι καὶ δὲν μεταβάλλου αὐτὸν εἰς καμμίαν τῶν ἐπιτροπευομένων τῶν ἡλικίαν.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ζήτημα ἀφορᾷ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν.

5^{ον} Ἡ συνήθεια σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον ἀποκλείει ὀλοτελῶς τὴν μητέρα ἀπὸ τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς χαίρουν ἐπὶ τῶν ἰδίων τέκνων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, καὶ τὰ ἀναθέτει εἰς μόνον τὸν πατέρα ἢ δὲ μήτηρ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της μένει μὲν εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν νέμεται, ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀπαλλοτριώσῃ κανὲν πράγμα ἀπ' αὐτήν, εἴτε κινητὸν εἴτε ἀκίνητον· ὅταν ὁμως μετὰ τὸν πένθιμον χρόνον ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, λαμβάνει τὴν προῖκα της καὶ τὴν πρόγάμον δωρεὰν καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἄλλην περιουσίαν τοῦ συζύγου της.

6^{ον} Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε ὥστε ὅταν ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα του, ζῶντος αὐτοῦ, καὶ ἀποκτήσῃ πράγματα, εἴτε κινητὰ εἴτε ἀκίνητα, νὰ τὰ νέμεται ὁ ἴδιος, μετὰ τὸν θάνατον ὁμως τοῦ πατρὸς του, ἀπαιτεῖται ἢ νὰ καταβάλλῃ ὅσα ἀπέκτησε διὰ νὰ μεθέξουν ἐξ αὐτῶν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ ἢ ἄλλως ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν πατρικὴν του κληρονομίαν.

7^{ον} Ἡ συνήθεια παύει τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, ὅταν ὁ υἱός, ἐλθὼν εἰς γάμον, χωρισθῇ ἀμέσως ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἂν δὲ διαμείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶναι

ὑπεξούσιος εἰς τὸν πατέρα του αὐτὸς καὶ οἱ κατιόντες αὐτοῦ, δύναται ὁμῶς νὰ ἔχῃ οὗτος εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὴν προῖκα τῆς συζύγου του, εἴτε εἰς χρήματα συνισταμένην εἴτε εἰς κτήματα.

- 8^{ον} Τὰ δικαιώματα τοῦ νιοθειούντος πρὸς τὸν νιοθετούμενον ὁρίζονται ἀπὸ τὰς συμφωνίας, τὰς ὁποίας κάμνουν οὗτοι π.χ. ἓνας μὴ γεννῶν τέκνα νιοθετεῖ ἄλλον καὶ τὸν κηρύττει κληρονόμον του, μετὰ τὴν νιοθεσίαν γεννᾷ υἱούς. Ὁ θετὸς υἱὸς λοιπὸν εἰς τοιαύτην περίστασιν κληρονομεῖ ἐξ ἴσου μὲ τοὺς φυσικοὺς υἱούς τὸν θετὸν πατέρα του μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ· ἂν ὁμῶς ὁ νιοθετήσας δὲν γεννήσῃ τέκνα καὶ ἀποθάνῃ πρὶν παρέλθουν δέκα ἔτη ἀφοῦ νιοθετήσῃ τὸν θετὸν υἱόν του, ἀφήσῃ δὲ σύζυγον μητέρα καὶ ἀδελφούς, καὶ ἡ σύζυγός του δὲν δευτεροῦπανδρευθῇ, μένει μετὰ τοῦ θετοῦ υἱοῦ των εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου της καὶ νέμονται αὐτὴν ἀμφοτέρω· ἂν δὲ αὕτη ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, λαμβάνει μόνον τὴν προῖκα της, ὁ δὲ θετὸς υἱὸς λαμβάνει ἓν μέρος τῆς περιουσίας τοῦ θετοῦ πατρὸς των, τὸ δὲ ἄλλο ἡ μήτηρ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦτο διότι ὁ πατὴρ δὲν ἐπέζησε πολὺν διὰ τὰ γεροκομηθῇ ἀπὸ τὸν θετὸν υἱόν του.

Ὡς πρὸς τὸ τρίτον περὶ νομῆς ζήτημα.

- 9^{ον} Ἡ συνήθεια συμπέμπει μὲ τὸν Νόμον καὶ δὲν ἀπαιτεῖ παρέλευσιν καιροῦ προσδιορισμένου διὰ ν' ἀποκτηθῇ ἡ νομή.

Ἡ νομή κατὰ τὴν συνήθειαν θεωρεῖται τριχῶς· α' ἢ ὅταν καλλιεργῶν τις ἐν ξένον κτῆμα τὸ νέμεται, καθὼς π.χ. ὁ Γεώργιος καλλιεργεῖ ἐν κτῆμα τοῦ Ν. καὶ τὸν πληρῶνει τὸ τρίτον. Ὁ Ν. λοιπὸν εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν Γεώργιον καὶ νὰ προτιμήσῃ ἄλλον· β) ἢ ὅταν τις ἐκχερσώσας ἓνα τόπον ἔρημον καὶ πάντῃ ἄχρηστον, τὸν νέμεται καὶ θεωρεῖται ὡς ἰδιοκτήτης αὐτοῦ γ) ἢ ὅταν καλλιεργῶν ἐν ἐθνικὸν κτῆμα προτιμᾶται ὡς κάτοχος παρὰ πάντα ἄλλον, καὶ εἰς τὰς τρεῖς περιπτώσεις δὲν ἀπαιτεῖ ἡ συνήθεια, ὡς προεῖρηται, καιρὸν διωρισμένον διὰ τὰ ἀποκτηθῇ ἡ νομή.

Ὡς πρὸς τὸ τέταρτον περὶ κυριότητος ζήτημα ἡ συνήθεια διετηρήθη εὐτυχῶς σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

- 10^{ον} Ἡ συνήθεια πρὸς πραγματοποίησιν τῆς κυριότητος ἀπαιτεῖ τὴν ἀμοιβαίαν τῶν μερῶν συγκατάθεσιν καὶ τὴν πραγματικὴν τοῦ πράγματος παράδοσιν, καὶ δὲν θεωρεῖ αὐτὴν ἀνίσχυρον ἂν δὲν εἶναι καταγεγραμμένη εἰς δημόσια βιβλία.
- 11^{ον} Ἡ συνήθεια διετήρησεν ὥστε ὅταν τις ἀγοράσῃ ἐν πράγμα, εἴτε κινητὸν εἴτε ἀκίνητον, καὶ ἐπομένως ἄλλος ἀποδείξει ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτόν, τὸ λαμβάνει, ὁ δὲ ἀγοραστής ζητεῖ τὰ χρήματά του ἀπὸ τὸν πωλητὴν πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ ἔδωκεν.

12^{ον} Ὡς πρὸς τὴν δουλείαν ἡ συνήθεια ἔχει οὕτως· μόνη ἢ συγκατάθεσις τῶν μερῶν τὴν ἰσχυροποιεῖ, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ἀναγκαίως ὥστε αἱ ἀφορώσαι τὴν δουλείαν πράξεις νὰ καταγράφωνται εἰς δημόσια βιβλία. Ὅταν δὲ ἰδιόκτητον τι μέρος τινὸς ὑπόκειται εἰς δουλείαν, ἀπαιτεῖ ἡ συνήθεια νὰ παραχωρήσῃ καὶ ὁ γείτον ἴσον μέρος διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν καὶ νὰ λάβῃ οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς δουλείας.

13^{ον} Ἡ συνήθεια τὰς νομίμους δουλείας τὰς ὀνομάζει δημοσίας καὶ χαίρουν ἀπ' αὐτῶν ὅλοι οἱ γείτονες τὸ ἴδιον δικαίωμα· ὅταν δὲ πρόκειται περὶ σταλαγμάτων, δὲν δύναται τις ν' ἀφήσῃ περισσότερον μέρος, εἰ μὴ καθ' ὅσον ἐκτείνονται ταῦτα· πλὴν ὅταν ὁ τοῖχος εἶναι ἐξ ἡμισίας, δὲν δύναται ὁ μετέχων ἀπ' αὐτὸν νὰ στέψῃ¹ τὰ σταλάγματά του πρὸς τὸ μέρος τοῦ γείτονός του, οὔτε ν' ἀνοίξῃ παράθυρα. Ὅσον διὰ περὶ τῆς βοσκῆς, ὅπου βόσκουν τὰ πράγματα τῶν ἀορίστως ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὸν ἀγρόν. Εἶναι ὁμως εἰς κάθε χωρίον ἕνας τόπος, ὀνομαζόμενος λειβάδι, εἰς τὸν ὁποῖον βόσκουν ὅλοι ἀνεξαιρέτως τὰ χονδρὰ μόνον ζῶα τῶν εἰς καιρὸν ὁμως ὀρισμένοι, χωρὶς τινὸς ἄλλης συμφωνίας.

Ὡς πρὸς τὸ πέμπτον ζήτημα τὰ ἀφορῶν τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας ἡ συνήθεια ἔχει ὡς ἐφεξῆς·

14^{ον} Ὁ λαβὼν πρῶτον ὑποθήκασμένον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔχαιρε τοῖτος δικαίωμα, τὸ ἀφαιρεῖται καὶ ζητεῖ τὰ χρήματά του παρ' ἐκείνου πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ ἔδωκεν, ἡ δὲ συνήθεια δὲν προβλέπει, καθὼς καὶ ὁ Νόμος, ὥστε νὰ θέτῃ εἰς κατάστασιν τὸν δεχόμενον εἰς ὑποθήκην πράγματα, νὰ γνωρίσῃ ἂν ταῦτα εἶναι ἐλεύθερα πάσης ὑποχρεώσεως· δὲν προβλέπει ἐπίσης νὰ καταγράφωνται αἱ τοιαῦται πράξεις εἰς δημόσια βιβλία πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐνδεχομένης ἀγνοίας.

15^{ον} Ἡ συνήθεια συγχωρεῖ, καθὼς καὶ ὁ νόμος, νὰ ὑποθηκάζῃ καθεὶς ἀκίνητα καὶ κινητὰ πράγματα, ἕνας π.χ. θέτει εἰς ὑποθήκην ἐν ἀμπέλι, ἄλλος πράγματα πολίτιμα καὶ καθεξῆς.

16^{ον} Ὁ Νόμος διακρίνει πλῆθος προνομίων, ἡ δὲ συνήθεια ἐπεκράτησεν ὥστε νὰ προτιμᾶται τὸ δημόσιον, ἡ προίξ, τὰ ὄρφανὰ καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν ἐπιτρόπων, εἰς δὲ τοὺς δανειστὰς δὲν ὑπάρχει κανὲν ἀρχαιότητος δικαίωμα, ἀλλὰ τοὺς καλεῖ ὅλους ἐξ ἴσου εἰς τὴν διανομὴν τῶν πραγμάτων τοῦ χρεώστου.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων πληροφορεῖται ἡ Γραμματεία ὅτι ἡ συνήθεια μικρὸν διαφέρει ἀπὸ τὸν Νόμον, καὶ τοῦτο διότι ὅσαι ἐγεννῶντο ἐπὶ τουρκοκρατίας διενέξεις μεταξὺ Ἑλλήνων ἐθεωροῦντο συμβιβαστικῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὸν κληρον, ὁ ὁποῖος εἶχε πάντοτε ὁδηγὸν τὸν Ἀρμενόπουλον.

Ὁ εὐπειθέστατος Εἰρηνοδίκης Ναυπλίας
(Τ. Σ.) Δαβὶδ οἰκονομίδης

¹ Γραφ. στρέψη.

Ἀριθ. 3263

Ἀρ. Φακέλ.

Ἐλήφθη τὴν 18 9βρίου 1833

Ἀρ. Πρ. 1918

Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὴν Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Βασιλικὴν Σ. Γραμματείαν τῆς

Ἐπικρατείας.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκυκλίου τῆς Βασιλ. Γραμματείας ἀνα-
φέρομεν τὰς ἀκολουθοῦσας παρατηρήσεις περὶ τῶν εἰς αὐτὴν σημειουμένων ζητημά-
των ἀφορῶντων τὴν Νομοθεσίαν.

Περὶ ἐπιτροπείας.

Εἰς τὰ ὀρφανὰ ἐσυνηθίζετο πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως νὰ ἴσταιται ἐπίτροπος καὶ
καθ' ὁλοκληρίαν κυριάρχης τοῦ οἴκου ἢ μήτηρ αὐτῶν, ἀνύπανδρος διαμέ-
ρουσα, ἣτις συνεβουλεύετο καὶ συνεβοῦντο εἰς τὰς ὑποθέσεις των μετὰ τῶν
συγγενῶν τοῦ ἀνδρός της καὶ ἰδιωτῶν της, πάντοτε δωρεάν· εἶχεν ἐξουσίαν νὰ
προικοδοιῇ θυγατέρα ἀπὸ τὴν ἀνδρῶν της οὐσίαν· νὰ δανείζῃ, νὰ δανείζηται,
νὰ ἐκποιῇ κτῆμα πολλάκις διὰ τουρκικὸν ποτήριον καὶ νὰ ἐνεχειριάζῃ πάν-
τοτε κ.τ.λ. μετὰ δὲ τὴν Ἐπανάστασιν ἐμποδίσθη ἀπὸ τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχάς
μόνον ἢ ἐκ μέρους τῆς ἐκποίσεως τοῦ κτήματος τῶν ὀρφανῶν, καὶ ἀνήβων
καὶ ἐφήβων· εἰς τὰ ὀρφανὰ ἔμειναν χωρὶς μητέρα, ἐπιτροπεύοντο ἀπὸ τοὺς
πλησιεστέρους συγγενεῖς κατὰ θέλησιν αὐτόρμητον, χωρὶς νὰ ἐκλεχθοῦν παρὰ
τινος ἢ ἰδιωτικῶς ἢ ἐπισήμως ἀπὸ ἐξουσίαν, καὶ οὗτοι πάλιν ἄνευ τινὸς ἀντα-
μοιβῆς ἐδιοικοῦσαν τὴν ὀρφανικὴν περιουσίαν μέχρι τῆς μετρίας ἡλικίας τῶν
ὀρφανῶν, δηλ. τῶν 15 - 20 ἐτῶν· πολλὰ δὲ ὀρφανὰ ἐγκαταλιπόμενα καὶ παρὰ
τῶν συγγενῶν των διαφθείρετο ἢ οὐσία των ἀδίκως ὅλως. Ἡ ἐπιτροπεία δὲν
ἐμποδίσθη τοῦ νὰ δωθῇ εἰς πολλοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς αὐτῶν, ἢ συνή-
θεια ὅμως διεφύλαξε νὰ διοικῇται ἢ ἐπιτροπεία πάντοτε ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέ-
ρους καὶ τιμίας διαγωγῆς συγγενεῖς ἐθελουσίως. Ὅταν δὲ οἱ περισσότεροι δὲν
ἔστεργον, ἔμενε καὶ εἰς μόνος καὶ οὗτος ἐθελουσίως, διότι ἡ τουρκικὴ ἐξουσία
δὲν ἐφρόντιζε περὶ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰ τοιαῦτα. Μετὰ δὲ τὴν Ἐπανάστασιν
ἔμειναν τὰ τῶν ἀνηλίκων τὰ περισσότερα ἄνευ ἐπιτρόπου ὥς μηδενὸς φροντί-
ζοντος περὶ αὐτῶν. Ἐὰν δὲ εἰς ἢ περισσότεροι ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑπῆρχον ἐνή-
λικες, οὗτοι ἐδιοικοῦσαν ἄνευ ἐξαιρέσεως τινὸς τὴν οὐσίαν ὅπως ᾔθελαν, μέχρι
οὗ ἐνηλικιόνοντο καὶ οἱ λοιποί, καὶ τότε ἐχώριζον.

¹ Δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

3^{ον} *Περὶ ἀνατροφῆς τοῦ ἀνήλικος ἔμεναν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νομιζομένου ἐπιτρόπου, διότι δὲν ὑπῆρχον τακτικὰ δικαστήρια καὶ οὐδεὶς ἦτον ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπίτροπος· περὶ ἐκποιήσεως τῶν ἀκινήτων δὲν ἠδύνατο ὁ ἐπίτροπος ὡς μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐκποιήσῃ οὐδὲν· ἡ συνήθεια πάντοτε ὑπῆρξε νὰ ἐρωτῶνται οἱ συγγενεῖς περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὀρφανοῦ καὶ πάλιν δὲν ἐκποιεῖτο, ἢ μὴ ἐνεχειριάζετο τὸ κτῆμα καὶ οἱ καρποὶ του ἐνομίζοντο διὰ τὸν τόκον τοῦ δανείου, μέχρις οὗ τὸ ὀρφανὸν ἐνηλικιώνετο, καὶ τότε ἔδιδε τὸ κεφάλαιον τοῦ δανείου ὅλον, καὶ ἐλάμβανε τὸ κτῆμα εἰς ἑαυτόν.*

4^{ον} *Περὶ ἀνήβου καὶ ἐφήβου. Ἡ συνήθεια δὲν διέκρινεν ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας, διότι δὲν ἐδιορίζοντο τακτικῶς ἀπὸ Δικαστήριον, ἀλλ' ὅστις κατὰ προαίρεσιν ἐφαίνετο ἐπίτροπος, αὐτὸς διοικοῦσε μέχρι τέλους τὸ ὀρφανόν· ἀφ' οὗ ἔφθανε τὸν 14 χρόνον ἐγένετο πολλάκις αὐτεξούσιον καθ' ὀλοκληρίαν, διότι τοσοῦτον χρόνον ἐγνώριζε νόμιμον ἢ τουρκικὴ ἐξουσία καὶ οὕτως ἐκποιοῦσε διὰ τοῦ τουρκικοῦ κριτηρίου κτήματα, ἠγνοῦντες ὑπέσχετο μόνος του, ἢ μὲ συναίνεσιν συγγενῶν του προῖκαν εἰς ἀδελφὴν του καὶ ἔδιδεν αὐτήν, ἔκαμνε δωρεάς, ἐδανείζετο, ἐδάνειζε καὶ πᾶν ἄλλο, μετὰ δὲ τὴν Ἐπανάστασιν ἐπεριορίσθη ἡ κατάχρησις ὅπως οὖν τῶν τοιαύτων ἀπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν καὶ ἐμποδίζοντο ταῦτα, καθὼς ἡ ἐκποίησις κτήματος κ.τ.λ. Ἐκτὸς μόνον τῆς προκοῆς, φυλαττομένου πάντοτε τοῦ νόμου ἀπαραιοῦς.*

Πρὸς τοῦτοις παρατηροῦμεν καὶ τὰ ἐξῆς, ὅτι, ἀφοῦ συνεστήθησαν τὰ παύσαντα Δικαστήρια, πολλάκις συνέπεσε καὶ ἐκλέχθησαν κατὰ νόμον ἐκείνων συγγενῶν των, καὶ ἐπὶ παραιτήσεως τούτων ἀλλότριοι ἐπίτροποι ὀρφανῶν ἀνήβων, καὶ κηδεμόνες ἐφήβων, καὶ πάντες παραιτοῦντο καὶ οὕτω αἱ περιουσίαι αὐτῶν ἔμειναν παντελῶς ἀδιοίκηται, καὶ περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ ληφθῇ μέτρον ἱκανὸν διὰ νὰ μὴ φθείρεται ἡ οὐσία τῶν περισσοτέρων ὀρφανῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ μάλιστα, πλούσια ὄντα, κατήντησαν εἰς πενίαν ἀπὸ τὴν ἐρημίαν ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος.

Δὲν ἦτον εὐκαταφρόνητον ἂν ἐδιορίζετο καὶ ἀνάλογος ἀνταμοιβὴ ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ὀρφανῶν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας διὰ νὰ φυλαχθῇ ἄφθαρτον τὸ ὅλον, πλὴν θεωροῦμεν ἀπὸ τὰ προλαβόντως διατρέξαντα πολλὰ δύσκολον καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ παραδέχωνται τὴν φροντίδα ταύτην οἱ ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τὰ Δικαστήρια.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

5^{ον} *Περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν γονέων ὡς πρὸς τὰ τέκνα ἡ συνήθεια καὶ πρὶν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ μετὰ ταῦτα ἐφύλαξε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν πατέρα μόνον ζῶντα. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, διαμεινάσης τῆς μητρὸς ἀνυ-*

πάνδρου, ἐφύλαξεν ἡ συνήθεια εἰς αὐτὴν ἀπαρამείωτον τὴν ἐξουσίαν πρὸς τὰ τέκνα μέχρις οὗ ἔφθαναν τὰ τέκνα εἰς ἡλικίαν ὥς ἀναφέρωμεν ἄνωτέρω.

6^{ον} Περὶ τῶν κτημάτων τῶν τέκνων, ἕως οὗ ὑπάρχουσιν αὐτὰ ὑπεξούσια, ἡ συνήθεια ἐφύλαξεν ἀπαρამείωτον τὸν κανόνα τοῦ νόμου, ὅποταν δὲ οἱ πατέρες διεχώριζον αὐτὰ ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ δίδοντες ἐκ τῆς οὐσίας των μερίδιον, τότε ἐνομίζοντο ὥς αὐτεξούσια, καὶ ὅσα ἀποκτοῦσαν ὑπῆρχον ἰδικά των ἐλεύθερα μ' ὅλον τοῦτο ἐὰν ἐπιώχευεν ὁ πατήρ καὶ δὲν ἐπεριθάλπειτο ἀπὸ τὰ διακεχωρισμένα καὶ αὐτεξούσια τέκνα, ἐδύνατο ν' ἀναλάβῃ παρ' αὐτῶν ὅσα τοῖς προέδωκε νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας του, ἐκτὸς τῶν διδομένων εἰς τὰς θυγατέρας του, ὥς προῖκα εἰς τὴν συζυγίαν τους· ἀκολούθως, ἐὰν ὑπάνδρευεν ὁ πατήρ τὰ τέκνα καὶ ἐλάμβανε προῖκα, χρήματα ἀπὸ τὴν νύμφην, ἐὰν ᾔθελε, τὰ εἰσεβίβαζεν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκίας του καὶ τὰ ἐνέμετο ἄνευ τόκου, μέχρις οὗ διεχώριζε τὸν υἱὸν τῆς οἰκίας, καὶ τότε τὰ ἔδιδεν εἰς αὐτόν. Οἱ περισσότεροι ὁμως ἐσυνήθιζον καὶ τὰ ἀσκήματα ἰδιαίτερος εἰς τοὺς υἱοὺς τὰ χρήματα τῆς προικὸς, καὶ νὰ τὰ ἀπορροῦνται οὗτοι εἰς ἰδιαίτεραν των ὠφέλειαν· τὰ δὲ ρουχικά τῆς προικὸς ἔμενον ἀπὸ τὴν ἰδιαίτεραν χρῆσιν τῆς νύμφης, τὰ δὲ κτήματα αὐτῆς ἐνέμοντο ἀπὸ τὴν κοινὴν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ οἰκίαν. Περὶ τῆς διαρκείας τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ἡ συνήθεια διεφύλαξε ταύτην μέχρι οὗ ἔμενεν ὁ υἱὸς ἀδιαχώριστος παρ' αὐτοῦ, ἔπαυε δὲ ἀφοῦ τὸν διεχώριζε τῆς οἰκίας του, καὶ τὸν ἐκήρυττεν ὥς αὐτεξούσιον, εἰς δὲ τὰ τέκνα τούτου, ἐὰν ἀπέθνησκεν ὁ υἱὸς αὐτεξούσιος, ἐνομίζετο ὥς ἐπίτροπος καὶ διοικητὴς των, δὲν ἀφαιροῦσεν ὁμως τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρὸς ἡ συνήθεια εἰς τοὺς ἐνηλίκους καὶ ὑπάνδρους υἱοὺς, ἂν ὁ πατήρ αὐτοὺς δὲν διεκήρυττεν αὐτεξουσίους μὲ τὴν διαχώρισιν αὐτῶν τῆς οἰκίας καὶ οὐσίας του.

8 Περὶ τῆς υἱοθεσίας ἡ συνήθεια διεφύλαξε τὸν νόμον, ὥστε ὁ υἱοθετῶν νὰ ἔχῃ πρὸς τὸν υἱοθετούμενον τὰ αὐτὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν ἀπαράλλaktως, ἡ υἱοθετοῦσα δὲ γυνὴ νὰ λαμβάνῃ πρὸς τὸν υἱοθετούμενον πατρικὴν ἐξουσίαν τελείαν μέχρι ζωῆς της.

Υἱοθετικὴ ἀδελφότης δὲν ἐσυνηθίσθη ποτέ.

Περὶ νομῆς

9 Ἡ συνήθεια πάντοτε ἐστάθη σύμφωνος μὲ τὸν νόμον περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου. Ἐκτὸς ὁμως τῶν συγγενικῶν ἀδιαιρέτων κτημάτων, τὰ ὅποια πολλάκις συνηθίζετο νὰ τὰ νέμεται εἰς συγγενῆς ἀπόντων τῶν ἄλλων, δὲν παρeγράφοντο τὰ δικαιώματα τοῦ ἀπόντος μὲ τὴν πολυχρόνιον ἢ ὀλιγοχρόνιον νομὴν.

Περὶ κυριότητος

10^{ον} Ὡς πρὸς τὴν κυριότητα ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὸν νόμον. Δημόσια βιβλία δὲν

ὑπῆρχον διὰ τὰ καταγράφονται αἱ ἐκποιήσεις, αἱ περισσότεραι ἐγίνοντο διὰ ἰδιωτικῶν καὶ μεμαρτυρημένων πωλητηρίων ἐγγράφων, καὶ διὰ τουρκικῶν χοιζειῶν ἢ ταπίων πρὶν τῆς Ἐπαναστάσεως. Μετὰ δὲ ταῦτα διὰ ἰδιωτικῶν παρομοίων μεμαρτυρημένων καὶ δι' ἄλλων ἀπὸ τὰς κατὰ καιρὸν ἐπιτοπίους ἀρχὰς ἐκδιδόμενων καὶ οὕτω αἱ ἐκποιήσεις ἐνομίζοντο ἰσχυραί.

- 11 Διὰ τὰ νομίζεται ἰσχυρὰ ἡ κυριότης ἐφύλαξεν ἡ συνήθεια τὸν νόμον ἀπαρ-
μειώτως, ὥστε ἐὰν ὁ πρῶτος κατέχων δὲν ἦτον ἀληθῶς κύριος τοῦ ἐκποιο-
θέντος πράγματος, εἴτε κινητοῦ εἴτε ἀκινήτου, οἱ ἔχοντες ἐπὶ τούτου δικαίωμα
ιδιοκτησίας ἐδύναντο καὶ διεκδικοῦσαν κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, καὶ ἤδη κατέχον-
τος, καὶ χωρὶς τὰ πληρώσωσι τὰ ὅποια εἶχε δώσει διὰ τὴν ἀγορασίαν χρήματα
ἀνελάμβανον τὸ ἰδιόκτητόν τους πρᾶγμα οὗτος ὅμως δηλαδὴ ὁ Β κατέχων
ἐξήτει τὴν ἀποζημίωσίν του ἀπὸ τὸν πωλητὴν τοῦ πράγματος, ὡς μὴ βοηθού-
μενος (;) ἂν μὴ ἀπεδείκνυε ὅτι νομίμως ἠγόρασε αὐτό.

- 12 Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα τῆς δουλείας ἡ συνήθεια ἐφύλαξε ἀπαρμειώτον τὸν
νόμον ἦτον ὅμως ἀρκετὸν εἰς ἀπόδειξιν ὅτι πάλαι χρόνιος διὰ καλῆς πίστεως
χρήσις τοῦ ὑπὸ δουλείαν πράγματος βιβλία δημόσια δὲν ὑπῆρχον διὰ κατα-
γραφῆν.

13 Ὡς πρὸς τὰς νομίμους δουλείας ἡ συνήθεια ἐφύλαξε καθ' ὅλους τοὺς τρόπους
τὸν νόμον ὡς πρὸς τὰς ὁδοὺς, τὰ σταλάγματα, τὰ παράθυρα καὶ τῆς διαβα-
σεως κ.τ.λ.

Περὶ δὲ τῆς βοσκῆς ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου εἶχον δικαίωμα τὰ βόσκειν
τὰ ζῶα των, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ χωρίου ἀνεξέταστος ἕκαστος παρὰ τοῦ ἄλ-
λου συγκατοίκου του, ἀπὸ δὲ τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων ἐφυλάττοντο
πάντοτε τὰ ὅρια καὶ διὰ συμφωνίας ρητῶς εἰσέρχοντο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τοῦ
ἄλλου χωρίου τὰ ὅρια καὶ ἔβοσκον τὰ ζῶα.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

- 14 Ὡς πρὸς τὰς ὑποθήκας ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὸν νόμον, ὥστε πάντοτε ἐπροτι-
μᾶτο εἰς τὸ ὑποθηκευμένον ὁ πρῶτος, διὰ τὰ φαίνεται ὅμως ἡ κατὰ τοῦτο
συμβαίνουσα κατάχρησις βιβλία δημόσια δὲν ὑπῆρχον διὰ τὰ καταγράφονται
αἱ ὑποθήκαι.

- 15 Ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα καὶ κινητὰ ἐσυνηθίζετο πάντοτε τὰ μὲν ἀκίνητα τὰ ἐμ-
βαίνουν ὑπὸ ὑποθήκην, τὰ δὲ κινητὰ τὰ παραδίδονται εἰς χεῖρας τοῦ δανει-
στοῦ εἰς ἐνέχειρον.

Παρατηροῦμεν δὲ ὡς πρὸς τὰ ἐνεχειριαζόμενα κτήματα καὶ παραδιδόμενα εἰς
χεῖρας τοῦ δανειστοῦ ὑπῆρχε συνήθεια, τὰ μὲν κινητὰ ἐφυλάττοντο ἄνευ χρή-
σεως παραμικρᾶς, καὶ ἀπεδίδοντο εἰς τὸν ἰδιοκτήτην μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ

χρέους. Ἐκτὸς τυχηροῦ καὶ ἀναποφεύκτου συμβεβηκότος, ἢ ἐπωλοῦντο δι' ἐξόφλησίν των εἴτε δι' ἀρχῆς τινὸς νομίμως, εἴτε διὰ συγκαταθέσεως τῶν μερῶν· τὰ δὲ ἀκίνητα καλλιεργούμενα παρὰ τοῦ δανειστοῦ ἐνέμοντο οἱ καρποί των παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐνομίζοντο εἰς ἀντίτιμον τοῦ τόκου τοῦ κεφαλαίου δανείου, μὴ λογιζόμενοι ποτὲ κατὰ νόμον εἰς ἀπόσβεσιν τοῦ δανείου τοῦ κεφαλαίου ἐὰν ὑπερέβαινε ἡ ποσότης των τὴν ποσότητα τοῦ τόκου, ἀλλὰ πάνποτε ὁ δανεισάμενος δι' ἐνεχύρου ἀκινήτου κτήματος ἐχρεώσται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν δανειστήν τὸ κεφάλαιον τοῦ δανείου σῶον, καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ κτῆμα, πολυχρόνιος παραγραφὴ δὲν ἴσχυε.

- 16 Ὡς πρὸς τὰ προνόμια τῶν προσώπων καὶ τῶν δανείων ἐφύλαξεν ἡ συνθήκη τὸν νόμον, πάνποτε ὅμως ἐπροτιμᾶτο ἡ προῖξ καὶ τὰ τῶν ἀνηλίκων ὀρφανῶν, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐπιτρόπου τὰ κτήματα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ χρεώστου των, καθὼς καὶ τῶν προμηθευόντων τὰ χρήματα δι' ἀγορασίαν ἀκινήτου· καθὼς καὶ τὸ κράτος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν σπτακτῶν καὶ διαχειριστῶν· δὲν ἔδωκε προτίμησιν ἡ συνθήκη πρὸς τὸν ταπεινὸν δανειστήν κατὰ τοῦ νεωτέρου.

Ὑποσημειούμεθα εὐσεβάσιως

τῇ ιβ. 9βρίου 1833

Ἐν Ἀργεῖ.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Ἐπαρχὸς

(Υ.Σ.) Νικόλαος Σιγανὸς (;)¹

¹ Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔθιμα Ἀργεὺς θεωροῦμαι σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα τὰ κατωτέρω τρία ἔγγραφα, ὑπάρχοντα ἐν ἀντιγράφοις εἰς τὸ Ἀρχεῖον Γ. Βλαχογιάννη.

Ἀριθ. 11

Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει τῇ 18 Ἰουνίου κατὰ πρότασιν τοῦ Δημαρχικοῦ Παρέδρου Κυρ. Γεωργίου Ἀλπανοπούλου, ἐνεργοῦντος ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Δημάρχου, ἀνεγνώσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. $\frac{936}{794}$ ἔγγραφον τοῦ Β. Ἐπαρχου Ἀργεὺς, διευθύνοντος τὴν περὶ τοπικῶν ἐθίμων ἐπισυνημμένην ἐν αὐτῷ ὑπ' ἀριθ. 926 ἀναφορὰν πρὸς τὴν Β. Νομαρχίαν Ἀργολίδος κλ. τῆς ἤδη παυσάσης τοπικῆς Δημογεροτείας ὡς χρήζουσιν τὴν ψῆφον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐμελέτησεν ἐσκεμμένως τὰ ἐμπεριεχόμενα τῆς ἀναφορᾶς ταύτης, ἀφορῶντα περὶ τοπικῶν ἐθίμων καὶ θέττει ἐπ' αὐτῷ τὰς ἀκολουθούσας παρατηρήσεις του.

α' — Τὸ περὶ ὀρφανῶν θυγατέρων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων ὑπῆρξε ιφώντι ἐθιμον τὸ νὰ εἶναι ὑπεξούσιαι εἰς τοὺς ἄρρενας ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι λόγῳ φιλοτιμίας ἦτον ὑπόχρεοι νὰ μὴν ἀπομακρύνωσιν αὐτὰς ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐμελλὸν ἐπαγρυπνοῦντες διὰ τὴν διαγωγὴν των ἐπιμελοῦντο νὰ ὑπανδρεύωσιν αὐτὰς τὸ κατὰ δύναμιν, δίδοντες αὐταῖς διὰ προῖκα εἴτε ἐξ ἰδιαίτερας καταστάσεως, εἴτε ἐκ σωζομένης πατρικῆς ἢ μητρικῆς περιουσίας.

β' — Τὸ περὶ ὑπηρετῶν καὶ θερραλίων, κοινῶς λεγόμεναι δοῦλαι, δὲν ὑπῆρξε τῷ ὄντι ἐθι-

μον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν ἰδιαιτέραν συμφωνίαν ὅπου ἤθελον κάμῃ οἱ γονεῖς τῶν ὑπηρετῶν μετὰ τῶν κυρίων αὐτῶν εἴτε μὲ ρητὴν συμφωνίαν πληρωμῆς εἴτε ὑπανδρείας.

γ' — Τὸ περὶ γαλακτοφόρων προβάτων καὶ αἰγῶν, αὐτὰ ἐδίδοντο εἰς τοὺς ποιμένας τῶν κυρίων αὐτῶν κατὰ διαφόρους συμφωνίας εἴτε ἐγγράφους εἴτε ἀγράφους.

δ' — Τὸ περὶ γεωργοῦ ἐσυνίστατο κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν συμφωνίαν, οἱ κύριοι τῶν χωραφίων ἐδίδον τῶντι πρὸς τοὺς γεωργούς τὸν σπόρον αὐτῶν καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν προῖον ἐμοιράζετο ἐξ ἡμισύας, τυχούσης δὲ τελείας ἀφοράς, ὁ ἰδιοκτῆτης ἐδίδε καὶ διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος τὸν σπόρον εἰς τὸν γεωργὸν καὶ ἐν καιρῷ τοῦ εἰσοδήματος ἐλάμβανε πρῶτον τὸν δοθέντα σπόρον καὶ τὸν ἀπολεσθέντα εἰς τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἐπομένως ἐμερίζετο ἐξ ἡμισύας τὸ ἐναπολειφθὲν προῖον.

ε' — Τὸ περὶ προεσιτῶν ἢ τουρκιστὶ λεγομένων κοιζαμπασίδων, παραλείποντες τὸν τρόπον τῆς συστάσεώς των, προσθέτωμεν ὅτι οἱ προεσιτῶτες τῆς Ἐπαρχίας Ἄργους δὲν εἶχον τοιαύτην ἀπόλυτον ἐξουσίαν τὸ νὰ δανείζωνται αὐτοὶ ἐν ὀνόματί των καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς κοινότητος χρήματα, ἀλλ' ὡσάκις παρουσιάζετο τοιαύτη ἀνάγκη, οἱ προεσιτῶτες σύμφωνοι μὲ τὸν ὑπάλληλόν των ταμίαν ἢ Σεντοῦκ Ἐμίνιδων εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ δανείζωνται διὰ τὰς χρεῖας τῆς κοινότητος χρήματα μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἐκάστη χρεωστικὴ ὁμολογία διὰ νὰ ἔχῃ πληρὴς τὸ κῦρος της, ἔπρεπε νὰ λέγῃ ὅτι δανείζονται διὰ χρεῖαν τὸν Καζὰ Ἄργους καὶ νὰ τὸ ὑπογράφεται πρῶτον ἀπὸ τὸν πρῶτον προεσιτῶτα, δεῦτερον ἀπὸ τὸν δεῦτερον προεσιτῶτα καὶ τρίτον ἀπὸ τὸν τρίτον προεσιτῶτα. Αἱ ἐν ταῖς χρεωστικαῖς ὁμολογίαις ὑπογραφαὶ ἐγράφοντο μὲ τὸν τίτλον του, οἱ μὴ (sic) προεσιτῶτες ἐγράφοντο ὡς βεκίλιδες, ὁ δὲ Ταμίας ὡς Σεντοῦκ Ἐμίνης. Τοιούτου εἶδους χρεωστικαὶ ὁμολογίαι ἐκείναι καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ἄργους.

Ἡ παρῶσα πράξις νὰ κοινοποιηθῇ πρὸς τὸν Ἄρχοντα καὶ δι' αὐτοῦ ἵσον δεῖ.

Τῇ 18 Ἰουνίου 1835 ἐν Ἀργεῖ.

Ὁ Πρόεδρος
Νικόλαος Ζεγκίνης
Ἀθανάσιος Ἀσημακόπουλος
Ἰωάννης Θεοδοσίου
Γεώργιος Ἀνιφάντου (;)
Γεώργιος Τσόκρης
Ἰωάννης Σέκκερης
Δ. Θεοφανόπουλος
Δημητρ. Μπατουβάντος.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ τὴν 5 Ἰουλ. 1835 ἐν Ἀργεῖ

Ὁ Πρόεδρος
Νικόλαος Ζεγκίνης

Ἀριθ. 926

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
Πρὸς τὸ Βον Ἐπαρχεῖον Ἄργους
Ἡ Τοπικὴ Δημογεροντία Ἄργους

Θεωρήσασα ἡ Δημογεροντία αὕτη τὸ Ὑψηλὸν Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 23 Φεβρ. 1835 ἐξ

οὗ ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Τρισέβαστος ἡμῶν Βασιλεύς, κηδόμενος διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων του, ἐκαθιέρωσε τὴν ἰσχὺν τῶν ἐπικρατούντων ἐθίμων πρὸ παντὸς νόμου. Τὸ τοιοῦτον δὲ Βασιλικὸν Διάταγμα εἴλκυσε τῷ ὄντι τὰς ἀπὸ καρδίας πρὸς Θεὸν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ὅλων ἀνεξαρρέτως τῶν ὑπηκόων του διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ Βασιλικοῦ αὐτοῦ θρόνου, καθ' ὅτι ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐθίμων στηρίζονται ὅλαι αἱ πράξεις των, καὶ ἐὰν ἤθελον παραμεληθῇ, δὲν ἤθελεν ἔχει ἀσφάλειάν τινα τῶν μέχρι τοῦδε θετικωτάτων δικαίων του, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἀκολούθως καταγεγραμμένα ἔθιμα εἶναι οὐκ ὀλίγον σημαντικὰ καὶ ἐπικρατήσαντα εἰς ταύτην τὴν πόλιν καὶ ἐπαρχίαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, καθ' ὥς ἔχει πληροφροῦς, καὶ ἐπικρατοῦντα ἄχρι τῆς σήμερον, παρετρεχθήσαν λεληθότως εἰς τὴν προλαβούσαν καταγραφὴν αὐτῶν, ἡ Δημογεροντία αὕτη ἐνόμισεν ἀπαραίτητον χρέος της νὰ δηλοποιήσῃ αὐτὰ πρὸς τὸ Βον' Ἐπαρχεῖον διὰ νὰ προστεθῶσιν εἰς ὅς' ἄλλα κατεγράφησαν προλαβόντως καὶ γνωστοποιηθῶσιν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλ. Γραμματείαν, ἣτις ἐζήτησε πρὸ καιροῦ αὐτὸ τοῦτο, εἰς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁδηγίαν τῶν καθιδρυθέντων Δικαστηρίων καὶ ἄλλων ἀρχῶν.

Οἱ ὀρφαναὶ θυγατέρες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων ἦσαν καὶ εἶναι πάντοτε ὑπεξούσιαι καὶ εἰς βάρος τῶν ἀρρένων ἀδελφῶν αὐτῶν· οὗτοι δὲ εἴτε ἔχοντες περιουσίαν πατρικὴν ἢ μητρικὴν, εἴτε μὴ ἔχοντες, λόγῳ φιλοτιμίας καὶ ὑποχρεώσεως τῶν ἐθίμων, τὰ ὅποια οὔτε ἐσυγχώρουν, οὔτε συγχωροῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀδελφαὶ παρ' ἀδελφῶν φρονίμων ποῖν ὑπανδρευθῶσιν, ἦσαν καὶ εἶναι ὑπόχρεοι κατὰ τινα τρόπον νὰ τὰς ὑπανδρεύωσι, προικοδοτοῦντες αὐτὰς ἐξ οἰκείων καὶ κατὰ τὸ ἐνόν.

Αἱ ὑπηρετίδες καὶ θεράπαιναι καὶ ἄλλαι παντὸς εἵδους, κοινότερον λεγόμεναι δοῦλαι, νέαι καὶ ἄγαμοι οὔσαι, δὲν ἐμισθόνοντο διὰ τὴν ἐπηρεσίαν αὐτῶν, οὔτε ἐσυμφωνεῖτο τι μετ' αὐτῶν ἢ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, ὑπηρετοῦσαι δὲ δέκα πενήντα ἔτη ἢ ὀλίγον περισσότερους χρόνους κατὰ τὴν εὐχαρίστησιν τῶν κυρίων αὐτῶν ἐπὶ τῇ μισθῇ τροφῇ καὶ ἐνδύμασι των, ἐπροικοδοτοῦντο παρὰ τοῦτων καὶ ὑπανδρεύοντο δικαίως καὶ ἀναλόγως, ἦσαν δὲ ὑπόχρεοι οἱ κύριοι εἰς ἀμφοτέρα, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν προικοδοσίαν, ἐὰν ὅμως ἐξεφανλίζοντο ἐν τῇ ἐπηρεσίᾳ των, ἀπεβάλλοντο παρὰ τῶν κυρίων αὐτῶν ἐπὶ τινι μικρῇ καὶ ἀσημάντῳ χρηματικῇ ἀμοιβῇ, δοδόμενῃ αὐταῖς κατὰ τὴν προαίρεσιν τῶν κυρίων αὐτῶν. Τὸ ἔθιμον ὅμως τοῦτο, καὶ μ' ὅλον ὅτι εἰσέτι ἀπικρατεῖ, ἔχασεν ὅπως οὖν τὴν ἰσχὺν του μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν, ἐπειδὴ πολλαὶ δοῦλαι μισθώνονται ἤδη διὰ μῆνας, χρόνον ἢ χρόνους.

Τὰ γαλακτοφόρα πρόβατα καὶ αἰγες ἐδίδοντο καὶ δίδονται εἰς τοὺς ποιμένας παρὰ τῶν κυρίων αὐτῶν, κατὰ διαφόρους συμφωνίας, ἐγγράφους, ἀγράφους, ἀλλὰ γενικωτέρας ἐπὶ τινι συμφωνίᾳ συνηθισμένη καὶ ὀνομαζομένη κοινότερον σιδηροκέφαλα, δηλ. ὅσα γαλακτοφόρα πρόβατα καὶ αἰγας ἐμπιστεύετο ὁ κύριος πρὸς τὸν ποιμένα, τόσα ὀφείλει νὰ τῷ ἐπιστρέψῃ ὁ ποιμὴν μετὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου, ὅταν παύῃ ἡ γαλακτοφορία των, καὶ ἐν ἑκάστον τῆς αὐτῆς ἡλικίας, ἐν ἣ εὗρίσκεται, ὅταν τὸ λαμβάνει παρὰ τοῦ κυρίου αὐτῶν, δηλ. πρωτόγενα, δευτερόγενα ἢ τριτόγενα· ὅλην τὴν χρονικὴν νομὴν τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν ἀποκαρποῦται ὁ ποιμὴν, καὶ δὲν ὀφείλει νὰ δίδῃ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν κύριον αὐτῶν, εἰμὴν τόσον βούτυρον, τόσον τυρὸν καὶ τόσα ἀρνία ὅσα ἤθελε συμφωνήσῃ· πᾶσα ὅμως βλάβει ἐπερχομένη εἰς τὰ σιδηροκέφαλα πρόβατα καὶ αἰγας, ὅθενδὴποτε ἤθελεν ἐπέλθῃ, ἐννοεῖται εἰς βάρος τοῦ ποιμένου ὅλη, ἐπειδὴ ὁ κύριος αὐτῶν διὰ τὰ κατ' αὐτὴν τὴν συνήθειαν ἐμπιστευμένα εἰς ὅποιονδήποτε ποιμένα χαίρει δίκαιον νὰ λάβῃ παρ' αὐτὸν τὴν αὐτὴν ποσότητα τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν ὅσην ἐνεπιστεύθη πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς ἴσην ἡλικίαν μὲ τὴν ὁποίαν εἶχον τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγες, ὅτε τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ποιμένα.

Οἱ γεωργοὶ σπέρουν τὰ ἰδιόκτητα χωράφια κατὰ τὰς ἀκολούθους συνηθείας :

Α'· Ἐὰν ὁ κύριος τοῦ χωραφίου δίνη ὅσον σπόρον λαμβάνει, τὸ χωράφιόν του χαίρει δίκαιον νὰ λάβῃ ἐν καιρῷ τοῦ θέρους τὸ ποσὸν τοῦ δοθέντος σπόρου καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ περιπλέον καρποῦ, τυ-

χούσης δὲ τελείας ἀφορίας, ὁ ἰδιοκτῆτης ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸν σπόρον καὶ τὸν ἀκόλουθον χρόνον, ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ δευτέρου χρόνου πρῶτον ἐξάγεται ὁ σπόρος αὐτῶν, ὡς τοῦ προλαβόντος χρόνου τῆς ἀφορίας καὶ τὸν ἐπίλοιπον καρπὸν μοιράζουσιν ἐξ ἡμισείας ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ ὁ γεωργός.

Βον Ἐὰν ὁ ἰδιοκτῆτης δὲν δώσῃ σπόρον, λαμβάνει τὸ τρίτον τοῦ προϊόντος, ἢ τὸ λεγόμενον ἱμιθρον (κοινότερον γιόμορον), δηλ. τοσοῦτον καρπὸν, ὅσον σπόρον λάβει τὸ χωράφιόν του, ἀλλὰ τ' ἀποτελέσματα τῆς τελείας ἀφορίας ἐννοοῦνται διὰ τὸν γεωργόν, ὅστις ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ τὸ γιόμορον εἴτε καρποφορήσῃ εἴτε μὴ τὸ σπαρθὲν χωράριον, αἱ συμφωνίαι αὗται εἶναι γενικῶς ἄγραφαι.

Γον Ἐὰν ὁ ἰδιοκτῆτης δὲν δώσῃ σπόρον καὶ δὲν συγκατατίθεται εἰς τὸ γιόμορον, χαίρει δίκαιον νὰ λάβῃ τὸ τρίτον τοῦ γινομένου καρποῦ καὶ τυχούσης ἀφορίας δὲν λαμβάνει τίποτε, περιπλέον τούτου γίνονται καὶ συμφωνίαι ἰδιαίτεραι μεταξὺ ἰδιοκτῆτου καὶ γεωργοῦ.

Δον Ἐὰν γεωργός τις σπεῖρει ἰδιόκτητον χωράριον ἄνευ ἀδείας τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἀποβάλλεται τοῦ χωραφίου ὅλως διόλου, χάνει τοὺς κόπους καὶ τὰ ἐξοδα τῆς σπορᾶς καὶ λαμβάνει τὸν σπαρέντα σπόρον μόνον, συγκατατιθεμένου τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἐὰν δ' οὗτος δὲν συγκατατίθεται, δὲν βιάζεται.

Μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως ἐπεκράτησεν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ καὶ τὸ ἀκόλουθον ἔθιμον τοῦ διορισμοῦ καὶ τῆς συστάσεως τῶν πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων ἢ προεσιτῶν τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς Μητροπόλεως, τουρκιστὶ ὀνομαζομένων Κοτζαμπασίδων καὶ Βακίλων καὶ Σιντὶκ Ἐμίνιδων, ὅπερ ἐγίνετο, ὡς ἔπεται.

Οἱ Δημογέροντες ἢ Προεσιτῶτες τῶν χωρίων ἀντιπροσώπωντες ἕκαστος τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου του, συνήρχοντο εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην καὶ συνεκτιμούμενοι μετὰ τῶν σημαντικωτέρων καὶ πρεσβυτέρων κατοίκων αὐτῆς ἐκλεγόν ὁποῖον ἀρεστότατον προεσιτῶτα τῆς ἐπαρχίας ὅλης, ἐπιλεγόμενον τουρκιστὶ Κοτζάμπασην ἢ Βακίλιν καὶ ἓνα ὑπάλληλόν τινι Ταμίαν, ἐπιλεγόμενον ὡσαύτως Σιντὶκ Ἐμίνην, καὶ ἄλλοτε μὲν ἠνωμένοι, ἄλλοτε δὲ χωρισμένοι εἰς δύο σώματα ἐν τῶν χωρίων καὶ ἄλλων τῶν κοινοτήτων τῆς Μητροπόλεως, παρουσιαζόμενοι εἰς τὸ δικαστήριον, τουρκιστὶ λεγόμενον Μεχκεμέ, ἐφωδίαζον τὸν ἐκλεχθέντα προεσιτῶτα μὲ ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ Κριτοῦ (Χοτζίσι τοῦ Καδδῆ) διαλαμβάνον τὸν διορισμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν διαχείρησιν καὶ οἰκονομίαν τῶν δημοσ. ὑποθέσεων καὶ χρεῶν τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν τῷ ἔδιδεν ἡ Ἐπαρχία διὰ νὰ δανείζεται χρήματα δι' αὐτὴν ἐν τόκῳ καὶ μὲ ὑπόσχεσιν ἐπιστροφῆς αὐτῶν παρὰ τῆς ἰδίας κοινότητος.

Ὁ Προεσιτὴς οὗτος εἰς ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας του, ἀφ' ἧς ἐδιορίζετο, παρόστανε τὴν κοινότητα τῆς ἐπαρχίας εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἀρχὰς τῆς τότε ἐξουσίας, διεχειρίζετο καὶ οἰκονόμει τὰς ὑποθέσεις, καὶ εἰς τὰ χρέη τῆς δανειζόμενος χρήματα ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι διὰ τὰς χρεῖας τῆς ἐπαρχίας καὶ διὰ λογαριασμὸν αὐτῆς, συνάζων καὶ πληρώνων τοὺς δημοσίους φόρους τῆς, ἐξοφλὼν χρέη τῆς, ὑπογράφων καὶ σφραγίζων τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι ἀναφορὰς εἰς τὸ Κράτος καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔγγραφα ὡς ἐκ μέρους τῆς, ἕως οὗ ἔπαυεν ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ ἔπαυον αὐτὸν οἱ ἐπαρχιωταί, διορίζοντες ἀντ' αὐτοῦ ἄλλον.

Ἀποθανόντος δέ, παραιτουμένου ἢ ἀποβαλλομένου τοῦ προεσιτῆτος ὁ διαδεχόμενος αὐτὸν προεσιτὴς ἢ Κοτζάμπασης καὶ ἡ Κοινότης ἢ ἡ Ἐπαρχία, ἢ ὁποία τὸν ἔχει διορισμένον, ἦσαν ὑπόχρεοι καὶ ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐν τῷ διαστήματι τῆς ὑπηρεσίας του σχηματισμῶν χρεῶν, αὐτὸς δὲ δὲν ὑπεβάλλετο εἰς τὴν πληρωμὴν των οὔτε οἱ δανεισταί του ἔχαιρον δίκαιον νὰ τὸν ὑποχρεώσουν.

Οἱ Δημογέροντες ὅμως τῶν χωρίων συνερχόμενοι τακτικῶς εἰς τὴν Μητρόπολιν ταύτην, δις τοῦ χρόνου, περὶ τὰ τέλη ἐκάστης ἐξαμηνίας ἐξήταζον μετὰ τῶν Προκρίτων τῆς Μητροπόλεως τὸν λογαριασμὸν τῶν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐξαμηνίαν χρεῶν καὶ ἐξόδων τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπιφορτίζετο ἡ Μητρόπολις καὶ ἕκαστον τῶν χωρίων τὸ ἀνάλογον μέρος του διὰ νὰ πληρώσῃ αὐτὸ τὴν ἐπο-

μένην εξαμηνίαν, καὶ ἄλλοτε ἐπλήρουν τὸ ὅλον ὀλίγον καὶ ὀλίγον, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἄμεσοι χρεῶσαι ἐνὸς μέτρου. — Ἐὰν δὲ ἐκ τῆς ρηθείας ἐξετάσεως προέκυπτε ὅτι ὁ Προσιτὴς ἐσφειτερίσθη ἀπὸ τὰ συναχθέντα ἢ δανεισθέντα χρήματα ἐν τῷ διαστήματι τοῦ προσιτικίου του, κατεδίωκον καὶ ὑπέβαλλον αὐτὸν διὰ τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν σφειταιρισμένων.

Ἡ ἐξουσία ἐν τοσοῦτῳ δὲν ἐλάμβανε κἀνὲν μέρος οὔτε εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ προσιτῶτος ἢ Κοιζάμπαση, οὔτε εἰς τὴν ἔρευναν τῶν λ/ομῶν αὐτοῦ καὶ τῶν χρηματικῶν συντάξεων καὶ ἐξόδων τῆς ἐπαρχίας, ἐξαιρουμένου τοῦ Κριτοῦ (Καδδῆ), ὅστις κατὰ τὴν θέλησιν καὶ ἐκλογὴν τῶν ἐπαρχιωτῶν ἦν ὑπόχρεως νὰ ἐφοδιάζῃ τὸν διορισθέντα Προσιτῶτα μὲ τὸ σὺνηδες Δικαστικὸν ἔγγραφον (Χοντζέστον), ὅταν ἤθελε ζητηθῇ, ὥς νὰ προσυπογράψῃ καὶ ἐπικυρώσῃ τοὺς ἐκκαθαρισθέντας λ/ομοὺς τῶν ἐξόδων τῆς ἐπαρχίας.

Ἐπαναλαμβάνει ἡ Δημογεροντία αὕτη τὰς παρατηρήσεις της διὰ νὰ ὑποβληθῶσιν καὶ τὰ παρόντα ἔθιμα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Β. Γραμματείαν ὅσον τὸ συντομώτερον καὶ διευθυνθῶσιν ἐκεῖθεν εἰς τὰ καθεστῶτα Δικαστήρια καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς μετὰ τῶν προλαβόντων καταγραφέντων, ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν ὑποκεινόμεναι διενέξεις παρὰ τῶν ἐκ τούτων ὀφειλουμένων ταράττουν τὴν εἰρήνην, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ὁμόνοιαν τῶν οἰκογενειῶν, πρὸς δὲ τούτοις βλάπτουσι καὶ τὸ ἀληθινὸν συμφέρον τῶν ὑπηκόων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, λαμβάνουσαι ἀφορμὴν τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῶν πεπραγμένων εἰς τοὺς καθεστώτας ἤδη Νόμους.

Ἐν Ἀργεὶ τὴν 30ῃς Μαρτίου 1835

(Τ. Σ.)

Ἡ Δημογεροντία

Κοσμάκης Προχάλης

Ὁ Διευθυντὸς

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Ἐν Ἀργεὶ τὴν 1ῃς Ἀπριλίου 1835

Ὁ Ἐπαρχος

(Τ. Σ.) Α. Π. Μανρομιχάλης

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς Ἐν Ναυπλίῳ

τὴν 25 Ἰουλίου 1835

Ὁ Γραμμ. τῆς Νομαρχίας Ἀργολίδος κλπ.

Δ. Κ. Βυζάντιος (;)

Ἀριθ. 75

Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος

Ἐν Ἀργεὶ τὴν 18 Ἀπριλίου 1835

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλικὴν

Τὸ Εἰρηνοδικεῖον Ἀργους

Γραμματείαν.

Ὁ προκατόχος μου Εἰρηνοδίκης κατὰ συνέπειαν τῶν διαταγῶν τῆς Β. αὐτῆς Γραμματείας ὑπ' ἀριθ. 330 καὶ 1133 ἐξέθεσεν αὐτῇ τὴν 1 Μαΐου καὶ 16 Νοεμβρίου 1833 διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 945 καὶ 3262 ἐγγράφων του διάφορα ἔθιμα ἐπικρατήσαντα ἐκπαλαι εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην, τὰ ὅποια τὸ Εἰρηνοδικεῖον τοῦτο εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ Β. Διατάγματος τῆς $\frac{23 \text{ Φεβρ.}}{7 \text{ Μαρτ.}}$ 1835 ἔχει ὑπ' ὄφιν εἰς τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις ὅσαι ἔχουσι βάσιν τὰ ἔθιμα ταῦτα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ διάφορα ἄλλα ἔθιμα, εἴ καὶ ἐπικρατήσαντα ὡσαύτως καὶ ἐπικρατοῦντα εἰσέτι ἄχρι τῆς σήμερον, παρετρέχθησαν λεληθότως, διάφοροι δὲ ὑποθέσεις ἐμπίπτουσαι καθ' ἑκάστην δὲν εἶναι

δυνατόν νὰ ἐξομαλιωθῶσιν, εἰμὴ καθὼς αὐτὰ ὑπαγορεύουσιν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν ἐοχηματίσθησαν καὶ ἐπ' αὐτοῖς θεμελιοῦνται, ἄλλως δ' ἂν ἐφαρμοσθῶσιν εἰς αὐτὰς οἱ ἤδη καθεστῶτες γραπτοὶ νόμοι, ἐπάγονται εἰς τοὺς κατοίκους πράγματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἄδικοι περισπασμοὶ καὶ κατατρυχώσεις, τὸ Εἰρηνοδικεῖον τοῦτο ἐνόμισε χρέος του ἀπαραίτητον ν' ἀναφέρῃ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν Βασ. Γραμματεῖαν ταύτην, διὰ νὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ προεκταθέντα καὶ δηλοποιηθῶσιν εἰς τὰ ἐγκαθιδρυθέντα δικαστήρια τῶν μερῶν τούτων (ἂν ἐγκριθῇ), διὰ νὰ ὁδηγῶνται εἰς τὰς τυχούσας τοιαύτας ὑποθέσεις.

Ἀποθανόντος τινὸς πατρὸς ἔχοντος τέκνα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ διαφόρων ἡλικιῶν, τῇ συγκαταθέσει καὶ παραχωρήσει τῆς μητρὸς, ὁ μεγαλύτερος υἱὸς αὐτοῦ, ἂν ἦτον φρονίμος, εἴ καὶ μὴ ἔχων τὴν παρὰ τῶν καθεστῶτων ἤδη νόμων εἰκοσιπενταετῇ ἡλικίαν, ἀλλὰ πλέον τῶν δεκατεσσάρων ἐτῶν, διεδέχετο τὴν θέσιν τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς του καὶ ἀντιπροσώπευεν αὐτὸν καθ' ὅλα, διευθύνων καὶ οἰκονομῶν τὴν οἰκογένειάν του, διαχειριζόμενος τὴν πατρικὴν περιουσίαν τῆς, ἔχων ὡς ὑπεξουσίους του τοὺς νεωτέρους ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς του, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐνεργῶν φρονίμως ὅσα καὶ ὁ ἴδιος πατὴρ χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν, αἱ δὲ πράξεις του αὗται ἦσαν ἱεραὶ ἐνώπιον τῆς ἐξουσίας καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, καὶ [νόμων] καὶ ἀπαραβίαστοι παρὰ [τε] τῶν ἀδελφῶν του ἢ ἄλλων, ἐχόντων ὅποιονδήποτε δικαίωμα εἰς τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας.

[Ἐὰν ἀποθανόντος δὲ τοῦ πατρὸς ἐπὶ ἐνήλικον τέκνον καθεστῶν αὐτῶν καὶ γενικὸς οἰκονόμος τῆς οἰκογενείας ἦτον ἡ χήρα σύζυγός του, διατεταγμένη τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας ἀπολύτως πὺς μέχρις ὅτου ἐφθάνεν εἰς τὴν ρηθεῖσαν ἡλικίαν ὁ μεγαλύτερος υἱὸς αὐτῆς, ἂν εἶχε, καὶ ἂν δὲν εἶχε τέκνα ἀρσενικὰ, διέμενεν οἰκονόμος τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς περιουσίας ὅσα ὑπάρδαν τῆς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῆς, ἐὰν δὲν ἐσυμφώνει μετὰ τοὺς γονεῖς τῆς, αἱ δὲ πράξεις τῆς ἦτον ἐπίσης ἱεραὶ καὶ ἀπαραβίαστοι ἀκολούθως παρὰ τῶν τέκνων ἢ πατρὸς αὐτῆς]]¹.

Οἱ ἐνήλικες ἄρρενες ἀδελφοὶ μέιναντες ὁφειλὰ τὰς γονεῶν αὐτῶν εἶχον καὶ ἔχουσιν ὡς ὑπεξουσίας τὰς ἀνυπάνδρους ἀνταδέλφας των, καὶ αὗται δὲ ἀπομακρύνονται τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν πρὶν ὑπανδρευθῶσιν, ἀλλ' οἱ ἀδελφοί, εἴτε εὗρωσιν εἴτε δὲν εὗρωσιν κληρονομίαν τινὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, ὀφείλουσιν νὰ τὰς ὑπανδρεύσωσι προικοδοτοῦντες αὐτὰς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν καταστάσεως κατὰ τὰς δυνάμεις των.

Δὲν ἐγίνετο καμμία συμφωνία μὲ τὰς δούλας, ὀνομαζομένας κατὰ συνήθειαν ψυχόκορας, ἢ τοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς αὐτῶν, διὰ νὰ ἤρξοντο νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τινα οἰκογένειαν νέαι καὶ ἄγαμοι, ἀλλ' ὑπηρετοῦσαι ὡς δούλαι ὅκτι ἕως δώδεκα καὶ ἐνίοτε περισσότερους χρόνους, ἐπροικοδοτοῦντο ἀναλόγως καὶ ὑπανδρεύοντο παρὰ τῶν κυρίων αὐτῶν. Οὗτοι δὲ ἦσαν ὑπόχρεοι, ἂν δὲν τὰς ὑπάνδρευον, νὰ τὰς προικοδοτήσωσι τοῦλάχιστον· ἂν δὲ αἱ δούλαι ἤθελον γένῃ διαγωγῆς ὀλίγον τιμίας, ἢ ἤθελον ἀποκτήσῃ ἄλλα ἐλαττώματα, οἱ κύριοι αὐτῶν τὰς ἀπέβαλον μὲ μόνον τὰ ἐνδύματά των καὶ πολλὰ ὀλίγα χρήματα· αὕτη ἡ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ ἤδη, ἀλλὰ καὶ μισθώνονται μὲ μισθοὺς μηνιαίους ἢ χρονικοὺς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγρότους.

Οἱ γεωργοὶ κατὰ συνήθειαν καλλιεργοῦν τὰ ιδιόκτητα χωράφια κατὰ τέσσαρας τρόπους :

1. Μεσιακά. Ὁ ιδιοκτῆτης δίδει εἰς τὸν γεωργὸν τὸν ἀναγκαῖον οπὸρον διὰ τὴν οπὸρὰν τῶν χωραφίων του καὶ ὁ γεωργὸς τὰ σπείρει, τὸ δὲ προϊόν αὐτῶν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξαχθῇ ὁ δοθεὶς οπὸρος, μερίζονται ἐξ ἡμισείας ὁ ιδιοκτῆτης καὶ ὁ γεωργός, ἂν δὲ συμβῇ τελεία ἀφορία, ὁ ιδιοκτῆτης

¹ Ἡ παράγραφος αὕτη ἔχει διαγραφῇ διὰ δευτέρας χειρὸς, προφορᾶται δὲ ἐξ ἐτέρου ὠτιγράφου ὑπάρχοντος εἰς τὸ αὐτὸ Ἀρχεῖον Γ. Βλαχογιάννη.

δίδει καὶ ἄλλον σπόρον τὸν ἀκόλουθον χρόνον, ἀπὸ δὲ τὸν καρπὸν ἐξάγονται οἱ δοθέντες σπόροι, καὶ εἰς τοὺς δύο χρόνους καὶ τὸ ὑπόλοιπον αὐτοῦ μερίζουσιν ἐξ ἡμισείας.

2. Τριτάρικα. "Όταν ὁ ἰδιοκτήτης δὲν δώσει τὸν σπόρον καὶ ὁ γεωργὸς καταθέτει καὶ τὸν σπόρον καὶ τὴν καλλιέργειαν, ὁ ἰδιοκτήτης λαμβάνει μόνον τὸ τρίτον ὅλον τοῦ καρποῦ τῶν χωραφίων του, ἂν ὅμως συμβῇ ἀφορία, δὲν λαμβάνει τίποτε ἀπὸ τὸν γεωργόν.

3. Γιομουριάρικα. "Όταν ὁ γεωργὸς σπείρει τὰ χωράφια μὲ τὸ λεγόμενον ἱμαρον ἢ γιόμουρον αὐτὸς καταθέτει καὶ τὸν σπόρον καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν χωραφίων, ὁ δὲ ἰδιοκτήτης λαμβάνει παρ' αὐτοῦ τόσον μέρος ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτῶν, ὅσον σπόρον ἔσπειρεν ὁ γεωργὸς εἰς αὐτὰ τὰ χωράφια του, ἀλλὰ πᾶσα βλάβη ἢ ἀφορία ἐννοεῖται διὰ τὸν γεωργόν, ἐπειδὴ ὁ ἰδιοκτήτης λαμβάνει πάντοτε τὸ γιόμουρον, ὥς ὅτε καρποφορήσωσι τὰ χωράφια του.

4. Ἐὰν γεωργὸς τις καλλιεργήσῃ χωράφια ἄνευ ἀδείας τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῶν, ἀποβάλλεται ἀπὸ αὐτά, καὶ ἂν ὁ ἰδιοκτήτης θελήσῃ τῷ δίδει μόνον ὅσον σπόρον ἔσπειρεν εἰς τὰ χωράφια του, ἂν ὅμως δὲν θελήσῃ νὰ τὸν δώσῃ, δὲν βιάζεται εἰς ἀπόδοσιν· περιπλέον τούτων γίνονται καὶ διαφορετικαὶ συμφωνίαι, ἀλλὰ σπανιώτατα καὶ ὅλαι σχεδὸν ἄγραφοι.

Οἱ κύριοι προβάτων ἢ αἰγῶν δίδουν αὐτὰ εἰς τοὺς ποιμένας κατὰ τινα συνήθειαν, ἣτις γενικωτέρως ἐπικρατεῖ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν διδόμενα πρόβατα καὶ αἰγες ὀνομάζονται αὐθεντικά ἢ σιδηροκέφαλα, ἔχει δ' οὕτως· ὅσα πρόβατα καὶ αἰγας λαμβάνει ὁ ποιμὴν καὶ εἰς ὁποίαν ἡλικίαν εἶναι ἕκαστον αὐτῶν ὅτε τὰ λαμβάνει, τόσα καὶ τῆς αὐτῆς ἡλικίας ἐπιστρέφει πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν μετὰ τὸ τέλος τῆς γαλακτοφορίας τῶν κατὰ τὸν Αὐγουστῖον αἰγῶν.

Ὁ ποιμὴν ἀπολαμβάνει ὅλον τὸ χρονικὸν ἐξόδιον τῶν τεινύτων προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ ἐξ αὐτῶν δίδει εἰς τὸν κύριον αὐτῶν κατ' ἔτος μιστὸν τοιαύτου δαήμα βδύτηρον ἢ τι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον καθ' ἕκαστον πρόβατον καὶ ἐν ἁπλῶν ἢ ἐρίφων εἰς ἑκάστην δεκάδα τῶν προβάτων ἢ αἰγῶν, ὅποιαδήποτε ὅμως βλάβη ἀκολουθήσῃ εἰς αὐτὰ εἴη εἰς βάρος τοῦ ποιμένου, καὶ ὁ κύριος αὐτῶν λαμβάνει πάντοτε παρ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ποσότητα τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἡλικίαν καθ' ἣν τὰ ἔδωκεν εἰς αὐτόν.—

Κατὰ πεπαλαιωμένον ἔθιμον τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας ταύτης, λαβὼν ἀρχὴν ἀπὸ τοὺς κανονισμοὺς τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους καὶ ἐπικρατήσαν ἀναλλοιώτως ἕως τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἐυσταίνοντο καὶ οἱ προσετιῶτες τῆς Ἐπαρχίας λεγόμενοι Τουρκισὶ Κοτζιαμπασίδες ἢ Βεκίληδες ὥς ἔπεται.

Οἱ προσετιῶτες ἢ ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων συνήρχοντο εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἔκλεγον αὐτοὺς μετὰ τῶν κατοίκων τῆς μητροπόλεως καὶ ἐφοδιάζοντες αὐτοὺς μὲ τὰς ἀναγκαίας δυνάμεις ἐπεκύρωναν αὐτοὺς μὲ τὰ λεγόμενα Χοτζέτια τοῦ Καδδῆ, ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ δικαστηρίου, δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ προσετιῶτες διεχειρίζοντο ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας ὥς πληρεξούσιοι ἀντιπρόσωποι αὐτῆς, ἐνώπιον ὅλων τῶν ἀρχῶν τῆς ἐξουσίας, ἐσύναζον τακτικὸν καὶ ἐκτάκτους φόρους, ἐδανείζοντο χρήματα τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ αὐτῶν, ὑποχρεοῦντες τὴν ἐπαρχίαν ἢ ἑαυτοὺς διὰ λογαριασμὸν τῆς ἐπαρχίας, ἐπλήρωναν χρεὴ της, ἀνεφέροντο εἰς τὸ Κράτος καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐδιορίζοντο ἕως οὗ ἔπανον τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας αὐτῆς ἢ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ παρὰ τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἐδιορίζοντο ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὰς δυνάμεις καὶ τὰ χρεὶ τῶν προλαβόντων.

Καθ' ἑκάστην ὅμως ἑξαμηνίαν Τουρκικὴν, γνωρίζομένην μὲ τὰ τουρκικὰ ὀνόματα Μουχαρέμι καὶ Ρεϊζιέπι, ἐσυνάζοντο πάντοτε οἱ προσετιῶτες τῶν χωρίων ἐνταῦθα καὶ ἐξηκρίβωναν τὰς ἐπαρχιακὰς δοσοληψίας τῆς ἑξαμηνίας, καὶ ἂν ἀνεκάλυπτον καμμίαν κατάχρησιν τῶν Κοτζιαμπασίδων ἢ Βε-

19. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΛΙΜΗΡΑ

Διάλυσίς τῶν ἀποριῶν τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασ. Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας μὲ τὴν τοπικὴν συνήθειαν τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, εἰς τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 1133 ἔγγραφον τῆς 16 ἁρθρα, ἀναφορικὰ εἰς τὸν νόμον καὶ τοπικὰς συνηθείας.

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Δωρεὰν ἐργάζονται.
2. Εἷς ἐπίτροπος ἢ καὶ δύο, ἂν καὶ ὑπάρχουσιν ἐνήλικες ἀδελφοὶ διὰ τὴν πρὸς βλάβην τῶν ὧν ὑπάρχουσι ἀνηλίκων δυσπιστίαν· σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ μὲν ἐνήλικες κληρονόμοι βασιτοῦν λογαριασμόν, οἱ δὲ ἐπίτροποι εἶναι εἰς ἐνέργειαν.
3. Προηγεῖται ἀπόφασις οἰκογενειακοῦ συμβουλίου ὁπόταν τὰ ἐκ τῶν κτημάτων κέρδη δὲν ἱκανοποιοῦσι τὰ ἔξοδα πρὸς τροφήν καὶ ἱματισμόν τῶν ἀνηλίκων ὅταν δὲ ἐξαρκοῦσιν, τίποτε δὲν δύνανται καὶ πωλῆσουν, μάλιστα τοκίζουσιν ἢ ἄλλως πὼς μεγαλύνουσιν πρὸς ὄφελος τῶν ἀνηλίκων τὰ περιτεύοντα.
4. Καμμίαν διαφορὰν δὲν ἔχει ὁ ἄνηβας ἀπὸ τῶν ἐφήβων, οὔτε ὁ ἐπίτροπος ἀπὸ τοῦ κηδεμόνος, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπὶ τὸ ὄνομα ἐπιτρόπου αἱ περὶ τὰς ἐξουσίας μέχρι τῆς τελείας ἡλικίας ὅλων τῶν ὁφρανδῶν, καὶ ἀνομιάζεται τελεία ἡλικία ἢ νομικὴ τῶν 24 πλήρη ἐτῶν· σημειωτέον δὲ ὅτι, ἐὰν τῶν ἐφήβων θήλυ μέλλει νὰ ὑπανδρευθῇ, οἱ ἐπίτροποι μετὰ τῶν ἐνηλίκων ἀρρένων παραχωροῦν ἐν μέρος ἀπὸ τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς προῖκα, τὸ ὅποιον διαμένει ὡς ἐνυπόθηκον καὶ πίπτει τότε, ὅταν ἐνηλικιωθῶσιν ὅλα, καὶ ὃν καιρὸν ἐὰν δὲν εὐχαριστοῦνται εἰς τὴν διανομὴν, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ διαμοιρασθῶσι

κίληδων εἰς τὰ συναχθέντα ἢ δανεισθέντα χρήματα παρ' αὐτῶν, ἀπέβαλλον αὐτοὺς τῆς ὑπηρεσίας των καὶ τοὺς καθυπέβαλλον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν σφειτερεισθέντων χρημάτων.

Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἐπεκράτησε καὶ ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου, εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ τοὺς διορισμοὺς τῶν ἐπαρχιακῶν δημογερόντων, ἀλλ' οἱ τύποι τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐπαρχιακῶν ὑποθέσεων διαφέρουσι, διότι ἐουσιτήθησαν σφραγίδες δημόσιοι καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Δημογερόντων δὲν ὑπεχρέωναν τὴν Ἐπαρχίαν.

Ταῦτα τὰ ἔθιμα, ἐπειδὴ ἐπεκράτησαν ἑκπαλαί εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, τὸ Εἰρηνοδικεῖον ἐνόμισεν ἀπαραίτητον χρέος του νὰ τὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν Β. αὐτὴν Γραμματείαν, διὰ νὰ καταλεχθῶσι μετὰ τῶν προλαβόντως ἐκτεθέντων κατὰ συνέπειαν τῶν διαταγῶν αὐτῆς καὶ ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐπ' ἐσχάτοις διαταχθέντα διὰ τοῦ μνησθέντος Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ὁ Εἰρηνοδίκης

(Τ. Σ.) Μιχαὴλ Καββάς

Ὁ Γραμματεὺς

Μ. πα(πα)μιχαλόπουλος

τὴν περιουσίαν ἐκ δευτέρου· οἱ ἐπίτροποι ἀλλάζονται ἀπὸ τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς, ὅταν δὲν οἰκονομοῦν καλὰ τὰ ὀρφανά.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5. Ἡ συνήθεια θέλει ὥστε ὁ πατήρ νὰ εἶναι κύριος ἐξουσιαστής τῶν τέκνων καὶ ἐγγόνων, ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἐπὶ τῶν τέκνων ἐξουσίαν, ἀποθανούσης τῆς μητρός, δὲν δύναται νὰ ἐκποιήσῃ μητρικὸν κτῆμα χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τῶν συγγενῶν τῆς γυναικός, ἢ ὁποία στέργει διὰ μόνα τὰ ὑποκείμενα εἰς φθορὰν κινητά, καὶ τοῦτο διὰ νὰ σωθῇ τὸ φθαρησόμενον μὲ τὴν πώλησιν αὐτήν, καὶ μένουν εἰς παρακαταθήκην τὰ ἐκ τῆς ἐκποιήσεως χρήματα, ὑποχρεούμενος νὰ θρέψῃ ἐξ ἰδίων του τὰ πᾶντα του, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ καὶ κατάστασιν, ἢ δὲ μήτηρ, ἂν συμβῇ θάνατος εἰς τὸν πατέρα, ἐπιτροπεύει τὰ παιδιὰ της κτλ. καὶ λαμβάνει καὶ αὐτὴ ἀναλόγως μὲ τὰ τέκνα της μερίδιον ἐν ὧσιν ἠθέλε ζήσει εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός της· ὅταν δὲ τὰ τέκνα ἤρχοντο εἰς νόμιμον ἡλικίαν καὶ ἀποχωρίζοντο, ἐμείραζον τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς των καὶ ἔδιδον καὶ εἰς τὴν μητέρα των ἴσον μερίδιον· ἂν ἠθέλε ἀποθάνῃ καὶ ἡ μητέρα, τότε ὁ πλησιέστερος συγγενῆς ἐπιτρόπευε εἰς τὰ ὀρφανὰ· ἂν δὲ αὐτὴ ἠθέλεν ὑπανδρευθῇ, ἐλάμβανε μόνον τὴν προίκα της καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐν ὧσιν ἠθέλει εἶναι τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός της, τὸ ὅλον κέρεται βυζαντινῶς.

- 6 | Συμφωνοῦν ἀμφότερα μὲ τὸν νόμον μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀφοῦ ὑπανδρευθῇ
7 | ὁ υἱὸς καὶ ὑπεξούσιος, ὅ,τι ἀποκτήσῃ ἀπὸ τοὺς κόπους του εἶναι κύριός των, πρι-
χοῦ δὲ ὑπανδρευθῇ, θεωροῦνται αἱ προσκτήσεις κοιναὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πατρὸς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς διαμένουν εἰς ὅλους.
8 Ὅσα ἢ πατρικὴ διαθήκη διορίσῃ· ἐὰν δὲν γίνῃ διαθήκη ἀποξενώνεται.

Περὶ νομῆς

- 9 Σύμφωνον καθ' ὅλα μὲ τὸν νόμον.

Περὶ δουλειῶν

- 10 Αἱ πωλήσεις θεωροῦνται νόμιμα ἐν γένει ἂν δὲν καταγραφοῦν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Τμήματος, φθάνει νὰ πωληθῶν μὲ καλὴν πίστιν καὶ νὰ ἔχῃ τὸ πωλητήριον τοὺς ἱκανοὺς μάρτυρας.
11 Ὅσον διὰ τὰ ἀκίνητα καὶ κινητά, χρεωστῇ ὁ πωλητὴς ν' ἀποδείξῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ νόμιμον κυριάρχου τοῦ πράγματος, καὶ οὕτω ν' ἀγοράσῃ ὁ ἀγοραστής, ὁ δὲ ἀληθῶς κύριος εἰς περίστασιν δολιότητος λαμβάνει ἀπὸ τὸν νόμιμον ἀγοραστὴν τὸ πρᾶγμα καὶ οὗτος ἅς ζητήσῃ τὴν ἀποζημιώσιν του ἀπὸ τὸν κλέπτην.
12 Σύμφωνον μὲ τοὺς νόμους (διὰ τρεῖς χρόνους).
13 Ὡσαύτως συμφωνεῖ.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

- 14 Ὑποθήκη λογίζεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην τὸ ἀκίνητον κτῆμα τοῦ ὁποίου αἱ πρόσοδοι νέμονται ἀπὸ τὸν δανειστήν· δι' ὃ δὲν δύναται ὁ χρεώστης νὰ τὸ ἐνυποθηκεύσῃ εἰς ἄλλον, καθ' ὅτι ἡ νομὴ μεταβαίνει εἰς τὸν δεύτερον καὶ ἐξυπνᾷ ὁ πρῶτος· καὶ ἄλλη συνήθεια ἀκόμα, θέλει ὁ μὲν δανειστής νὰ λαμβάνῃ τὸν τόκον τῶν χρημάτων του, ὁ δὲ χρεώστης τὴν νομὴν τοῦ κτήματος· εἰς περιστάσιν δὲ χρεοκοπίας ὁ πρῶτος ἀνυπόθηκος δανειστής ἀποζημιοῦται ἀπὸ τὸ ὑποθηκῶν χωρὶς νὰ ταράξῃ τὰ δικαιώματά του κάθε δολιότης.
- 15 Καὶ εἰς κινητὰ πράγματα συγχωρεῖται ὑποθήκη καὶ λέγεται ἐνέχυρον.
- 16 Ὁ νόμος συμφωνεῖ ἐφ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν προτίμησιν τῆς γυναικὸς διὰ τὴν προῖκα τῆς καὶ τῶν ἀνηλίκων διὰ τὰ κτήματά των ἐπιτρόπων των εἰς δὲ τὰ λοιπά· οἱ δανεισταὶ χωρὶς προτίμησιν ἀποζημιοῦνται ἀναλόγως μὲ τὰ δάνειά των ἀπὸ τὰ ἐκποιούμενα κτήματα, καὶ ἂν ἓνας ἐκ τῶν δανειστῶν ἔδωκε μέσα διὰ χρηματικῆς δόσεως τὸν χρεοκοπήσαντα εἰς ἀπόστασιν τινὸς ἀκινήτου πράγματος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἄρ. 298

Εἰρηνοδικεῖον Κάτω
ναχ. Κορινθίας.

ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεῖαν
τῆς Ἐπικρατείας

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1133 τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματείας τῆς ἐπικρατείας ἀφορῶσα ζητήματα περὶ ἐθίμων κεφαλαίων ἢ συνήθεια ἔχει:

Διὰ τὸ πρῶτον κεφάλαιον περὶ τῶν ἐπιτροπευομένων ἀνηλίκων, ἐργάζονται δωρεάν καὶ ἀδιόριστοι ἀπὸ οἰκογενειακὸν συμβούλιον, ἀλλὰ κατὰ χάριν καὶ συμπλαχνίαν λαμβάνουν τὴν ἐπιτροπείαν μέρος τῆς ἡλικίας τῶν ἀνηλίκων (sic).

2. Ἡ ἰδία οἰκογένεια τῶν ἀνηλίκων περιθάλλεται αὐτοὺς καὶ δὲν δίδεται ἐπιτροπεία εἰς τινα, εἰμὴ ὄντων φθάσει ὁ ἀδελφὸς ἐξ αὐτῶν εἰς ἡλικίαν ἐπιτροπεύει τοὺς ἀνηλίκους.

3. Ἡ συνήθεια ἐμποδίζει κάθε ἐπίτροπον διὰ τὴν ἐκποίησιν ὁποιουδήποτε κτήματος τῶν ἀνηλίκων.

4. Ἡ συνήθεια θεωρεῖ τοὺς ἀνήβους καὶ ἐφήβους εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν, ἀφοῦ φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν ἐπιτροπεύονται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

5. Ἡ συνήθεια ὡς πρὸς τὴν ἐξουσίαν τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων τὰ ἀναθέτει εἰς τὸν πατέρα καὶ ἀποκλείει ὁλοτελῶς τὴν μητέρα· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἀναθίσσεται καὶ εἰς τὴν μητέρα, ὅχι ὅμως νὰ ἐκποιήσῃ κτήματα τῶν τέκνων τῆς ἢ τῶν τέκνων τῶν τέκνων τῆς.

6. Διὰ τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων τῆς ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

7. Διὰ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν συμφωνεῖ ἢ συνήθεια μὲ τὸν νόμον, δὲν παύει μόνον μετὰ τὸν θάνατον.

8. Περὶ τῆς υἰοθεσίας ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Περὶ νομῆς.

9. Ἡ συνήθεια περὶ νομῆς τινὸς πράγματος συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

11. Περὶ ἀποκτήσεως ἰσχυρᾶς κυριότητος ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

12. Περὶ ὅσων ἐρέθησαν εἰς τὰ 16 κεφάλαια καὶ ἤδη περὶ δουλείας ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

13. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14. Διὰ νὰ ὑποθηκάζῃ τινὰς τὰ κτήματά του ὅπως θέλει συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον χωρὶς νὰ ὑποθηκάζῃ καὶ λαθραίως ἀλλοτρία.

15. Διὰ τὴν ὑποθήκην κινητῶν καὶ ἀκινήτων νὰ ὑποθηκάζονται χωρὶς διάκρισιν, ἢ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

16. Περὶ προνομίων ἢ συνήθεια προτιμεῖ τοὺς ἔχοντας ἀρχαιότερα δικαιώματα καὶ ὅχι τοὺς δανειστάς.

Τῇ α Νοεμ. 1833

Ἐπίδανρος

Ὁ Εἰρηνοδίκης

(Τ. Σ.) Π. τζολακόπουλος.

21. ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ (1)

Ἀπάντησις εἰς τὰ ὑποβληθέντα πρὸς τὸ Εἰρηνοδικεῖον παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασ. Γράμμ. τῆς Ἐπικρατείας νομικὰ ζητήματα.

Περὶ ἐπιτροπείας.

1. Εἰς ὅσα μέρη τῆς Ἐπαρχίας ταύτης διορίζονται ἐπίτροποι τῶν ὁρφανῶν, ἐργάζονται δωρεάν.

(1) Δημοσιεύεται ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

2. "Όταν μὲν οἱ ἐνήλικες ἀδελφοὶ ἔχουν τὴν οὐσίαν των κοινὴν μετὰ τῶν ἀνηλίκων καὶ συγκατοικοῦν μετ' αὐτῶν, τότε προστατεύονται οἱ ἀνήλικες ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐνήλικας ἀδελφούς. "Όταν δὲ οἱ ἐνήλικες μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων των δὲν εὐρεθοῦν ὑπεξούσιοι, τότε οἱ ἀνήλικες ἐπιτροπεύονται ἀπὸ ἓνα ἢ δύο τῶν ἐνηλίκων. "Όταν δὲ τὰ ὀρφανὰ εἰσὶν ὅλα ἀνήλικα, ἐπιτροπεύονται ἀπὸ δύο συγγενεῖς, τοῦ μὲν ἐκ πατρός, τοῦ δὲ ἐκ μητρός. μέχρι τοῦ φθάσῃ εἰς ἡλικίαν ὁ μείζων ἀδελφός, καὶ τότε παύει ἡ ἐπιτροπή.

3. "Όταν τὰ ὀρφανὰ στεροῦνται τῶν μέσων τῆς ἀνατροφῆς ἢ εὐρίσκονται εἰς χρέος, δύνανται οἱ ἐπίτροποι νὰ ἐκποιήσουν κινητὰ πράγματά τους, εἰς ἔλλειψιν δὲ τοιούτων, συγκροτεῖται οἰκογενειακὸν συμβούλιον διὰ ἐκποίησιν ἀκινήτου πράγματος, εἰς τινὰ δὲ χωρία, ὅπου δὲν διορίζονται ἐπίτροποι καὶ δὲν δευτεροῦπανδρευθῇ ἡ μήτηρ, ἐπιτροπεύει αὕτη τὰ ὀρφανὰ ἐπέχουσα τὸν τόπον τοῦ πατρός, δὲν δύναται ὁμῶς νὰ ἐκποιήσῃ ἀκίνητα πράγματα, ἐκτὸς κατ' ἐπείγουσας ἀνάγκης, καὶ τότε διὰ συγκαταθέσεως τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνδρός της.

4. Ἡ ἐδῶ συνήθεια δὲν διακρίνει τοὺς ἀνήλικας εἰς ἀνήβους καὶ ἐφήβους, ἀλλὰ μὲν ἓν ὄνομα ὀνομάζει ἀνήλικας, ἕως τοῦ φθάσῃ ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀρρένων εἰς τὰ 18 ἔτη, καὶ πλέον παύουν οἱ ἐπίτροποι, τὰ δὲ ἀνήλικα ἐπιτροπεύονται μέχρι τῆς ὑπανδρείας των, ὁποῦ δὲν ἔχουν ἀρρένας ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὁποῦν στεροῦνται μητρός.

Εἰς τὸ περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

5. Ζῶν ὁ πατήρ καὶ ἔχων ὑπεξουσίους υἱοὺς καὶ θυγατέρας ἢ καὶ ἐγγόνους, ὑπάρχουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του καὶ ἐνεργεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ πατρικὴ ἐξουσία μόνον, ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ μεταφέρεται ἡ πατρικὴ ἐξουσία εἰς τὴν μητέρα ὡς εἰς τὸν ἄνδρα, ἂν μείνῃ μετὰ τῶν τέκνων, μὴ ὑπανδρευθεῖσα· δὲν δύναται ὁμῶς νὰ ἐκποιήσῃ καὶ νὲν κτῆμα ἐκ τοῦ ἀνδρός ἄνευ οἰκογενειακοῦ συμβουλίου· ἡλικιωθέντων δὲ τῶν τέκνων καὶ θελησάντων νὰ διανείμουν τὰ πράγματά των, λαμβάνει καὶ ἡ μήτηρ μερίδιον ὡς εἰς τῶν υἱῶν, ἂν δὲ τὰ πράγματα ὑπάρχῃσι πολλά, τῆς χωρίζουσιν ἐν μέρος αὐτῶν, ὥστε τὸ εἰσόδημα αὐτοῦ νὰ ἐξαρκῇ διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα της, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν της κληρονομεῖται ἀπ' ὅλους τοὺς κληρονόμους της, ἀποδώσαντας τὰ κατὰ τὴν θρησκείαν ψυχικά της.

6. Ζῶντος τοῦ πατρός δὲν ἔχουν καμμίαν ἐξουσίαν οἱ υἱοὶ εἰς τὰ κτήματα αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅσα αὐτοί, ὑπεξούσιοι ὄντες, προσαπέκτησαν, ἐξουσιάζονται καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸν πατέρα κατὰ τὴν θέλησίν του· ὅταν δὲ θελήσῃ ὁ πατήρ καὶ διανείμῃ τὴν οὐσίαν του εἰς τοὺς υἱούς του, τότε ἕκαστος αὐτῶν λαβὼν τὸ ἐπιβάλλον εἰς αὐτὸν μερίδιον ἔχει ὑπὸ τὴν κυριότητά του, μὴ δυναμένου πλέον τοῦ πατρός νὰ τοῦ τὸ ἀφαιρέσῃ. "Όταν δὲ υἱὸς της βοηθήσῃ τὸ πατρικόν του ὀσπίτιον, ὑπεξούσιος ὢν, τότε ὁ πατήρ

διὰ τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς ἔδειξε βοήθειαν εἰς τὴν παιρικὴν τοῦ οἰκίαν [[τότε ὁ πατήρ]] δίδει εἰς αὐτὸν [[ἀνάλογ]] χωριστὴν τινα ἀνταμοιβήν· εἰ δὲ καὶ ἔχει ὑπεξουσίους ἐξ ἄλλης γυναικὸς καὶ ἔχουν κτήματα ἢ χρήματα μητρικά των, δὲν ἔχει καμμίαν ἰσχὺν εἰς αὐτά, ἀλλ' ἐπιτροπεύονται ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκ μητρὸς τῶν τέκνων συγγενεῖς.

7. Ἡ ἐξουσία τοῦ πατρὸς δὲν παύει εἰμὴ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐκτὸς ὅταν τὰ τέκνα θελήσωσιν ἐκουσίως ν' ἀποχωρισθοῦν ἐξ αὐτοῦ.

8. Ὁ πατήρ, ἔχων τέκνα, δὲν τοῦ συγχωρεῖ ἢ συνήθεια υἱοθεσίαν, ἐὰν ὅμως δὲν ἔχη τέκνα καὶ υἱοθετήσῃ, ὁ υἱοθετηθεὶς ἔχει τὴν ἰδίαν δύναμιν τοῦ γνησίου υἱοῦ.

Περὶ νομῆς

9. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην συνάδει μὲ ὅσα ὁ νόμος διακελεύεται.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλείας.

10. Αἱ ἐκποιήσεις γίνονται μεταξὺ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ ἐγγράφως, μαρτυρούμεναι παρὰ τῶν εὐρεθέντων μαρτύρων.

11. Καμμία ἀλλοίωσις ἐξ συνήθειας δὲν ἐπιβάλλεται εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, εἰμὴ τὰ ὅσα ὁ νόμος περὶ αὐτοῦ διακελεύεται.

12. Ἡ συνήθεια θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν ἀπώκτησιν τῆς δουλείας καὶ ἀνεῦ ἐγγράφου, ὅταν ὅμως παρέλθουν ἔτη δέκα ἀπὸ τῆς συζητήσεως.

13. Ἐχουν δικαίωμα νὰ βόσκουν χωρὶς τινὸς συμφωνίας καὶ χωρὶς ἐμπόδιον τὰ ζῶα τοῦ ἐνὸς χωρίου εἰς τὰ ὅρια τοῦ γειτονικοῦ ἄλλου χωρίου, ἐκτὸς τοῦ τόπου τὸν ὁποῖον ἔχουν διὰ λιβάδι. Διὰ δὲ τὴν διάβασιν, σταλάγματα καὶ λοιπά, ὅταν τινὰς θὰ κτίσῃ τὴν οἰκίαν του, εἶναι εἰς χρέος ν' ἀφήσῃ ἐδικόν του τόπον διὰ τὰ σταλάγματα καὶ διάβασίν του, εἰ δὲ καὶ δὲν ἀφήσῃ καὶ μείνῃ ἀνενόχλητος ἕως δέκα χρόνους, μένει καὶ διὰ παντὸς ἀνενόχλητος.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. Ὅστις θέλει νὰ ὑποθηκάξῃ τὰ κτήματά του, ἔχει ὅλην τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ μὲ ἰδιαίτερον ἐγγραφόν του καὶ μαρτυρημένον παρὰ τῶν ἐκεῖ εὐρεθέντων, διότι μνήμων δὲν ὑπάρχει, ἂν δὲ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὑποθηκεύσῃ τις εἰς δύο πρόσωπα, ἰσχύει ἡ πρώτη ὑποθήκη.

15. Ἀκίνητα κτήματα καὶ κινητὰ ὁμοίως ὑποθηκάζονται μὲ ἰδιαίτερον ἐγγράφον χωρὶς διακρίσεως.

16. Οἱ δανεισταὶ ἔχουν ἴσον δικαίωμα καὶ πρῶτοι καὶ ὕστεροι εἰς τὸ νὰ πληρωθοῦν ἀπὸ τὸν χρεώστην, εἴτε ἀπὸ τὰ κτήματά του, προτιμᾶται μόνον ἐκεῖνος ὁ δανειστής, ὅστις βασιτεῖ εἰς χεῖρας τοῦ ἐνέχειρον νὰ λαμβάνῃ σῶον τὸ χρέος του ἀπὸ τὸ

ἐνέχειρον· εἰς δὲ τὴν πώλησιν τῶν κτημάτων, χαίρει δικαίωμα ὁ πλειοδοτήσας, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ συγγενεὶς καὶ πλησιαστής, τοῦναντίον καὶ δὲν φθάνουν τὰ πράγματα τοῦ χρεωστοῦντος διὰ τὰ πληρωθῆ ὥσον τὸ χρέος του, πληρώνεται πρῶτον ὁ ἔχων τὸ ἐνέχειρον, δεύτερον ὁ κινήσας ἀγωγὴν πρῶτος διὰ τοῦ Λικαστηρίου διὰ τὸ δάνειον καὶ τρίτον ἢ προῖξ τῆς χηρευούσης γυναικὸς του, οἱ δὲ λοιποὶ δανεισταὶ διανέμονται τὰ μείναντα πράγματα.

Ἐν Καρυνταίνῃ τὴν 19^{ην} Ὀκτωβρίου 1833

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Γορτύνης
(Τ.Σ.). Ἀ. παπαγιαννόπουλος

22. ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ

τὴν 28 δεκ. 1833

Ἀρ. Πρ. 1747

ἀρ. 1451

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Λαϊκῆς Γραμματείας
τῆς Ἐπαρχίας

Συμβουλευθέντες προηγουμένως κατὰ τὴν ἐπὶ ἀρ. 1433 ἐγκύκλιον τῆς Γραμματείας ταύτης τοὺς γεροντιωτέρους καὶ ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα εἰδημονεστέρους τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου, ἐπισυνάπτω τὰς ἀποκρίσεις εἰς ὅσα τὰ ἐν τῇ ρηθείσει ἐγκυκλίῳ ζητήματα, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὡς ἀκόλουθος.

Εἰς τὸ 1^{ον}

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐφυλάχθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Φαναρίου κατὰ τὸν Νόμον.

Εἰς τὸ 2^{ον}

Ἐπεκράτησε ἡ συνήθεια τὰ διωρίζονται ἐπίτροποι καὶ πολλοὶ καὶ ὀλίγοι καὶ συγγενεῖς καὶ μή.

Εἰς τὸ 3^{ον}

Δὲν ἠδύναντο τὰ ἐκποιήσουν ἀνηλίκων πράγματα ἀκίνητα οὔτε καὶ μὲ συγκάλεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, οὔτε μὲ δικαστηρίου.

Εἰς τὸ 4^{ον}

Ἐπίτροποι δὲν ἐγίνοντο διὰ τακτικῶν δικαστηρίων ἢ διὰ Μνημονικοῦ γραφείου, κηδεμόνες δὲν ἐγένοντο ὅλως διόλου· δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅταν φθάνουν εἰς ἡλικίαν δέκα πέντε ἐτῶν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἀναδέχεται τὴν ἐπιστασίαν τοῦ πράγματος, οἱ συγγενεῖς ὅμως παρατηροῦν διὰ τὰ μὴν σφαιτερίζεται ἡ οὐσία, ἂν εἶναι καὶ ἄλλα ἀνήλικα ἀδέλφια.

Εἰς τὸ 5^{ον}

Διτηρήθη ὁ Νόμος, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μένει ἡ ἐξουσία εἰς τὴν μητέρα ἕως οὗ φθάσουν εἰς ἡλικίαν τὰ τέκνα της.

Εἰς τὸ 6^{ον}

Δὲν παρετηρήθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας, ἀλλὰ μένει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς.

Εἰς τὸ 7^{ον}

Ὁ πατὴρ ἔχει τὴν ἐξουσίαν εἰς τοὺς υἱοὺς του ἐν ὅσῳ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅταν ὁμῶς ὑπανδρεύονται ἢ ἀνύπανδροι χωρίζουν ἀπὸ τὸν πατέρα, δὲν ἐξουσιάζονται πλέον οὔτε τὰ τέκνα οὔτε οἱ ἑγγονοὶ κτλ.

Εἰς τὸ 8^{ον}

Δὲν ἔγινε πώποτε νύμφη εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

Εἰς τὸ 9^{ον}

Διτηρήθη ὁ Νόμος καὶ ἄλλη συνήθεια δὲν ὑπάρχει.

Εἰς τὸ 10^{ον}

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὅλαι αἱ ἐκποιήσεις ἐγένοντο δι' ἐγγράφον τοῦ κατῆ καὶ Σπαῖδων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἕως σήμερον γίνονται διὰ συμφωνιῶν καὶ μαρτυριῶν.

Εἰς τὸ 11^{ον}

Διτηρήθη ὁ Νόμος

Εἰς τὸ 12^{ον}

Ὁμοίως κατὰ τὸν Νόμον

Εἰς τὸ 13^{ον}

Καμμία συνήθεια δὲν ὑπῆρξε, εἰ μὴ ἐφυλάχθη ὁ Νόμος

Εἰς τὸ 14^{ον}

Δὲν ἐφαρμόζεται μὲ τὸν Νόμον, ἀλλὰ καθεὶς τὸ πρᾶγμα του τὸ θέτει ὑποθήκην καὶ λαθραίως καὶ φανερώς.

Εἰς τὸ 15^{ον}

Ἐφυλάχθη ὁ Νόμος

Εἰς τὸ 16^{ον}

Ὡς πρὸς τοὺς δανειστάς εἶναι τὸ ἴδιον δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς πρώτους καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους· περὶ δὲ προικὸς ἀνηλίκων ἐφυλάχθη ὁ Νόμος.

Ἐν Ἀνδρισαίῃ

Τὴν 25 ὁκτωβρίου 1833

Ὁ Εὐπειθέστατος Εἰρηνοδίκης

Ἐπαρχίας Φαναρίου

(Τ. Σ)

Γιαννάκης Ν. Τζενέτος

Ὁ προσ. Γραμματεὺς

Ἰωάννης Δημητρακόπουλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἔρ. 268

2459

1833 10βρίου 12

Καλάμαι

Πρὸς τὸ Βασιλ. Ἐπαρχεῖον Καλαμῶν

Ἐλαβεν ἡ Δημογεροντία τὸ ὑπ' ἀριθ. 985 (27 7βρίου 1833) ἔγγραφον τοῦ Βασιλ. Ἐπαρχείου, καὶ τὴν ἐγκλειομένην ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Βασιλ. Γραμματείας, σπεύδει δὲ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς λεχθείσης Ἐγκυκλίου νὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίες περὶ τῶν ζητημάτων, ἀφορῶντα τὴν ἐπιτροπείαν, τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τὴν νομὴν, τὴν κυριότητα, τὰς δουλείας, τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας.

Περὶ ἐπιτροπείας

1. «Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν, καθὼς ὁ Νόμος διατάσσει».

Α'. Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε ὥστε οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν νὰ ἐργάζονται δωρεάν.

2. «Ἡ ἐπιτροπεία δύναται νὰ θάψῃ τὰ πολλοὺς ἐν ταύτῳ, ὡς π.χ. εἰς ὅλους τοὺς ἀνηλίκους ἀδελφούς, καθὼς ὁ Νόμος διαγορεύει».

Β'. Ἡ συνήθεια ἐπικρατεῖ ὁ ἀποθανὼν νὰ διορίσῃ ἐπιτρόπους ὅσους καὶ ὁποίους θέλει ἂν ὁ ἀποθανὼν μείνῃ ἀδιάθετος καὶ ἔχῃ ἀνήλικα, οἱ συγγενεῖς διορίζουν τὸν πλέον ἀξιότερον ἢ ἓναν ἢ καὶ πολλοὺς.

3. «Ὁ Νόμος εἰς τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις, ὡς π.χ. τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνηλίκου ἢ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων, ἐμποδίζει τὸν ἐπίτροπον νὰ ἐνεργῇ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Δικαστοῦ».

Γ'. Ἡ συνήθεια περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ἀνηλίκου εἶναι νὰ φροντίζῃ ὁ ἐπίτροπος, περὶ δὲ τῶν κτημάτων ἐφύλαξε τὰ τοῦ Νόμου.

4. Ὁ Νόμος διακρίνει τοὺς ἀνηλίκους εἰς ἀνήβους καὶ ἐφήβους· καὶ ἀνήβοι μὲν λέγονται τὰ ἄρρενα μέχρι τῶν 14 ἐτῶν, τὰ δὲ θήλυα μέχρι τῶν δώδεκα, ἔφηβα δὲ τὰ ἔχοντα πλήρη τὸ 12 ἢ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των, κατὰ τὸν Νόμον τὰ πρῶτα ἐξαριῶνται καθ' ὅλα ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον, ἐν ᾧ τὰ δεύτερα εἶναι ὀλιγώτερον περιορισμένα, καὶ εἰς τινὰς δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι καὶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου, τελευταῖον ὁ Νόμος ὀνομάζει ἐπιτρόπους μὲν τοὺς ἀνήβων, κηδεμόνας δὲ τοὺς ἐφήβων προϋσταμένους, καὶ θέλει ἀφ' οὗ τὰ ἀνήβα μεταβῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων, ὁ μέχρι τότε ἐπίτροπος νὰ διορίζεται ἐκ νέου κηδεμὼν ἢ ν' ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλου κηδεμῶν».

Δ'. Ἡ συνήθεια δὲν κάμνει διάκρισιν ἀπὸ ἀνήβους καὶ ἐφήβους, ἀλλὰ τοὺς θεω-

ρεῖ μὲ τὴν αὐτὴν ὄψιν· μηδὲ κηδεμόνας διακρίνει, ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι ἐνεργοῦν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τῶν ὀρφανῶν, καὶ εἰς καμμίαν περίπτωσιν δὲν ἔχωσι περισσοτέραν ἐξουσίαν οἱ ἔφηβοι ἀπὸ τοὺς ἀνήβους.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

5. Τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, δηλ. τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὅποια οἱ γονεῖς ὡς γονεῖς ἔχουν πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων των, ὁ Νόμος ἀναθέτει εἰς μόνον τὸν πατέρα καὶ ἀποκλείει ὁλοτελῶς τὴν μητέρα.

Ε'. Τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας περὶ τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα, ἡ συνήθεια τὴν διεφύλαξε ἐξ ἴσου καὶ πρὸς τοὺς δύο καὶ εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν μητέρα, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μένει εἰς τὴν μητέρα μετὰ τῶν ἐπιτρόπων, ἐὰν ἔχη, ἢ μετὰ τῶν ἐνηλίκων υἱῶν.

6. Ὁ Νόμος λέγει ὅτι ὅλα τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα καὶ ὅτι κατ' ἐξαιρέσιν οἱ ἔχοντες πατέρα ζῶντα ἡμποροῦν νὰ νέμονται ἰδιοκτησίαν τινὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ χρηματίου, ἐν γένει δὲ ὅλα τὰ κτήματα ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα.

ΣΤ' Ἡ συνήθεια εἶναι ὅτι ὅλα τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων ἐν γένει ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα κατὰ τὸν Νόμον, ὅταν δὲ ὁ πατὴρ δώσῃ ἐξουσίαν εἰς τινὰ τῶν υἱῶν του ν' ἀποκτήσῃ ἐξ ἰδίων του κερδῶν κτῆμα, τότε μένει αὐτὸ τὸ κτῆμα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τῶν υἱῶν.

7. Ἐπὶ πόσον διαρκεῖ ἡ πατρικὴ ἐξουσία καὶ ὁ Νόμος λέγει ὅτι παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἢ δὲ ἐνηλικιότης ἢ ὑπανδρεία τῶν τέκνων δὲν δύναται νὰ τὴν περιγράψῃ εἰς τρόπον ὥστε ὁ πατὴρ ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ὅχι μόνον τὰ κυρίως λεγόμενα τέκνα, ἀλλ' ὅλους ἐν γένει τοὺς κατιόντας ὁποῖοςδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ βαθμός. ἐγγόνους, δισεγγόνους κτλ.

Ζ'. Ἡ συνήθεια διεφύλαξε ὥστε ἡ διάρκεια τῆς πατρικῆς ἐξουσίας νὰ παύῃ, ὅταν τὰ τέκνα χωρισθοῦν ἀπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν.

8. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀποκτᾶται καὶ διὰ τῆς υἱοθεσίας; καὶ τούτου δοθέντος, ποῖα τὰ δικαιώματα τοῦ υἱοθετοῦντος πρὸς τὸν υἱοθετούμενον; εἶναι ἴσα, ἢ τουλάχιστον ὅμοια μετὰ τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἰδιά των τέκνα, ἢ κατὰ τι διαφέρουν.

Η'. Συνήθεια περὶ υἱοθεσίας δὲν ὑπῆρξε, ἀλλ' ὁ υἱοθετούμενος λαμβάνει ὅσα ὁ υἱοθετῶν διορίσει.

Περὶ νομῆς

9. Ὁ Νόμος λέγει ὅτι τὴν νομὴν πράγματός τις ἀποκτᾶ διὰ τῆς κατοχῆς ἡνωμένης μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νὰ τὸ νέμεται ὡς ἰδιοκτῆτης, καὶ δὲν

ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόκτησίν της ἢ διάρκεια ἐνὸς τινὸς χρόνου ῥητοῦ, π.χ. ἐνὸς ἔτους ἢ καὶ περισσοτέρου ἢ καὶ ὀλιγωτέρου.

Θ'. Ἡ συνήθεια περὶ τῆς νομῆς ἐφύλαξε τὸν Νόμον.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10. Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ὁ Νόμος δὲν ζητεῖ ἄλλο εἰμὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος.

Ι'. Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε, ὅτι ὅταν τις ἐκποιήσῃ τι κτῆμα καὶ γενῇ τὸ πωλητήριον καὶ λάβῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἐκποιηθέντος, ἀμέσως γίνεται κύριος αὐτὸς ὁ ἀγοραστής· ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τὰ ὅσα δὲν ἐκαταγράφοιντο εἰς τὸ ἐπὶ τούτου βιβλίον, ὀνομαζόμενον (συγκεῖλι), παρ' ἐκείνης τῆς νομοθεσίας ἐθεωροῦντο ὡς ἀνίσχυρα, ἢ τοπικὴ συνήθεια διεφύλαξε διὰ νὰ ἔχωσι ὅλα τὰ ἐμμάρτυρα ἔγγραφα τὴν αὐτὴν ἰσχύν.

11. Διὰ νὰ εἶναι ἰσχυρὰ ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης πρέπει κατὰ τὸν Νόμον, ὁ πρῶτος κατέχων νὰ εἶναι ἀληθὺς καὶ ὁ ἐκποιηθέντος πράγματος, ἄλλως οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρότερα ἐπὶ τοῦ πράγματος τούτου δύνανται νὰ τὸ διεκδικήσουν κατὰ τὸν ἥδη κατέχοντα, ἀκόμη καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν τὴν ὅποιαν ἐπέβαλε.

ΙΑ'. Ἡ συνήθεια κατὰ τοῦτο ἐφύλαξε τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Νόμου.

12. Ὅσα εὐρέθησαν εἰς τὸ ἀρθρὸν ΙΘ' περὶ κυριότητος ἐφαρμόζονται ἐπίσης καὶ εἰς τὰς δουλείας.

ΙΒ'. Ἡ συνήθεια περὶ δουλειῶν ἀκολουθεῖ τὸν νόμον.

13. Ὁ Νόμος ἀποδέχεται χάριν καὶ τοῦ Δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος μέγαν ἀριθμὸν δουλειῶν, αἱ ὅποιαι ὀνομάζονται νόμιμοι δουλείαι, διότι ὑπάρχουν διὰ μόνου, καὶ χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως ἢ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου· αἱ κυριώτεραι τῶν δουλειῶν τούτων ἀναφέρονται καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ γείτονος ὁδοὺς, εἰς τὰ σταλάγματα τῶν στεγῶν, εἰς τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἀντικείμενα.

ΙΓ'. Περὶ δουλειῶν ἡ συνήθεια ἐπεκράτησεν νὰ μὴν ὑποδουλώνεται οὐδεὶς τόπος χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου, καὶ περὶ τῆς βοσκῆς τῶν ζώων ἡ συνήθεια ἐπεκράτησεν νὰ βόσκουν τὰ ζῶα τῆς κοινότητος χωρὶς τινὸς συμφωνίας, ἐξαιρουμένων τῶν ζώων τῶν βλαπιόντων τὰ φυτὰ καὶ τοὺς καρπούς.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14. Ὁ Νόμος δίδει εἰς καθ' ἓνα πλήρη ἐλευθερίαν νὰ ὑποθηκάσῃ τὸ κτῆμα του ὅπως θέλει, ἀλλὰ δίδων τὴν ἄδειαν νὰ καταδιώκονται τὰ λαθραίως ὑποθηκασμένα εἰς ὅποιονδήποτε χεῖρας εὐρεθοῦν, θέττει τὰ τρίτα πρόσωπα εἰς ἀδυναμίαν νὰ γνωρίσουν ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑποθηκα-

σμένον ἢ μή, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ δίκαιά των καὶ νὰ ἀπαλλαχθοῦν ἀπὸ τὰ ἀτοπήματα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ πηγάσουν ἐκ τούτου.

ΙΔ'. Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε ὥστε καθεὶς νὰ ὑποθηκάζῃ τὸ κτῆμα του ὅποιος θέλει, εἴτε δημοσίως εἴτε κρυφίως διὰ μαρτύρων· ἐὰν τινὰς ὑποθηκάσῃ ἀλλότριον κτῆμα καὶ αὐτὸ γνωρισθῇ, τότε καταδιώκεται παρὰ τοῦ κυρίου κατὰ τὸν νόμον. Ἐὰν τινὸς ὑποθηκάσῃ κτῆμα ἀκίνητον διὰ προθεσμίας καὶ ὁ ὑποθηκὼν δὲν ἐπαναλάβει τὸ ὑποθηκασμένον εἰς τὴν προθεσμίαν, παρελθούσης δὲ τῆς προθεσμίας ἡ ὑποθήκη αὕτη πίπτει βιβλίον δημόσιον διὰ τὰς ὑποθήκας δὲν ὑπάρχει.

15. Ὁ Νόμος συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην εἰς κινητὰ καὶ εἰς ἀκίνητα κτήματα χωρὶς διάκρισιν.

ΙΕ'. Ἡ συνήθεια ὑποθηκάζει ὅλα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα χωρὶς διακρίσεως κατὰ νόμον.

16. Ὁ Νόμος διακρίνει πλῆθος προνομίων, δηλ. δάνεια τὰ ὁποῖα δίδουν εἰς τοὺς δανειστὰς τὸ δικαίωμα νὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων, τοιαῦτα προνόμια ἔχουσι π.χ. αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των διὰ τὴν προίκαν των, τὰ ἀνέλικα καὶ ἀνέλικα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, οἱ προμηθεύσαντες χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τικὸς ἀκινήτου, τὸ Κράτος ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστῶν.

ΙΣΤ'. Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε, ὅτι προῖκα δανείου εἰς ἄλλον νὰ μὴν δίδεται εἰ μὴ εἰς τὴν προῖκα τῆς γυναικός, καὶ εἰς τὸ ἐθνικὸν δικαίωμα, τοὺς δὲ ἄλλους δανειστὰς θεωρεῖ ἐξ ἴσου.

Ἡ Εὐπειθεστάτη Δημογεροντία Καλαμῶν

Π. Α. Λογοθέτης

(Τ.Σ.) Ἰωαν. Ψάλτης

Πγος Ἰω. Κυριακὸς

24. ΝΗΣΙΟΝ

Ἀριθ. πρ. 690

ἀρ. 1025

Πρὸς τὴν Σ. Γραμ. τῆς Δικαιοσύνης

Ἡ Δημογεροντία καὶ ὁ Εἰρηνοδίκης Νησίου

Ἐλ. τὴν 27 Δεκ. 1833

Ἀρ. Πρ. 2362

Ἀναφέρομεν ὅτι λαβόντες πρὸ δύο σχεδὸν ἡδὴ μηνῶν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1133 ἔγγραφον τῆς Σ. ταύτης Γραμ. δὲν ἀπεκρίθημεν ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας, ἀναμένοντες

να εύρεθῇ ἡ ἀρμόδιος εὐκαιρία, να συναχθῶσι καὶ οἱ εἰδημονέστεροι τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ να συνεδριάσωμεν ἐπομένως, καὶ συσκευθέντες να ἀποκριθῶμεν περὶ τούτων τῶν ζητημάτων τακτικῶς ὡς διατατιόμεθα, μόλις σήμερον ἐγένετο ἡ συνέλευσις αὕτη, καὶ ἀφ' οὗ ἀνεγνώσθησαν τὰ ζητήματα ἅπαντα ἐπ' ἀκροάσει πάντων, ἐνεκρίθη ν' ἀποκριθῶμεν ὡς ἐφεξῆς.

Ἐπὶ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας εἰς τὴν Ἑπαρχίαν μας αὐτὴν ἦτον Δικαστὴς ὁ Ἀρχιερεὺς ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκρίνοντο ἅπαντες οἱ ὑπὸ τὴν Διεύθυνσίν του Χριστιανοί, καὶ εἰς καθ' ἐμπιπτοῦσαν ὑπόθεσιν ἔκρινεν ἡ Παριερότης του, συνεδριάζοντων καὶ τῶν προεσιώτων τῆς πόλεώς μας, κατὰ τὴν ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὥστε, ἐκτὸς τῶν ὧσων διαλαμβάνει ὁ Νόμος αὐτός, δὲν ὑπάρχει μῆτε συνήθεια ἄλλη, μῆτε ἔθιμα ἰδιαίτερα εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας αὐτὴν διὰ να φανερώσωμεν ὅθεν μένομεν μ' ὅλον τὸ προσῆκον Σέβας.

Τῇ 22 Δεκεμβρίου 1833

Ἐν Νησίῳ

(Τ.Σ.) Κ. Νικολάου

Οἱ Δημογέροντες καὶ ὁ Εἰρηνοδίκης Νησίου

Κ. Καλαμαριώτης

(Τ.Σ.) π. μιχαλακόπουλος

Α. Βρετὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθ. 111

Τὴν 4 9/βρίου 1833

Ἀρ. Πρ. 1776

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν
τῆς Ἑπικρατείας.

Ἐλάβομεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον τῆς γραμματείας ταύτης ὁμοῦ καὶ τὰ ἐσωκλεισθέντα ζητήματα, ἀφορῶντα τὴν ἐπιτροπείαν, τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τὴν νομὴν, τὴν κυριότητα, τὰς δουλείας, τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας, καὶ ἀπαντῶμεν ὡς ἀκολούθως πρὸς ἕν ἕκαστον τῶν ζητημάτων τούτων.

Περὶ ἐπιτροπείας

1.

Καμμία συνήθεια δὲν ὑπάρχει ἀπαιτοῦσα να ἀμοίβωνται οἱ ἐπίτροποι, παρὲς ἂν τοῦτο ἤθελε συμφωνηθῇ.

2.

Ἡ συνήθεια ἀκολουθεῖ κατὰ γράμμα τὸν νόμον τοῦτον καὶ δὲν ἀντίκειται παντελῶς εἰς τὸν διορισμὸν ἑνὸς μόνου ἐπιτρόπου, ἂν ἐκ τούτου πρόκειται προφανῆς ὠφέλεια εἰς τὰ ἀνήλικα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3.

Ἡ συνθήθεια ἀπαιτεῖ οἰκογενειακὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον νὰ διαθέσῃ συμφώ-
νως μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τὰ περὶ τῆς ἀνατροφῆς ἢ τῆς ἐκποίσεως τῶν ἀκινήτων
τοῦ ἐνὸς ἢ πολλῶν ἀνηλίκων.

4.

Ἡ συνθήθεια θέλει νὰ διορίζωνται ἐπίτροποι εἰς τὰ ἀνήλικα καὶ ἀδιαφορεῖ τὸν
διορισμὸν κηδεμόνων εἰς τοὺς ἐφήβους.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας

5.

Ἡ συνθήθεια παραχωρεῖ εἰς τὴν μητέρα μέγα μέρος τοῦ δικαιώματος, τὸ
ὁποῖον οἱ γονεῖς ἔχουν πρὸς τὰ ἴδια τέκνα, διαφυλαττομένη νὰ τὸ παραχωρήσῃ
ὁλοκλήρως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός.

6.

Ἡ συνθήθεια συμφωνεῖ κατ' ὅλα μὲ τὸν νόμον, ὅστις λέγει ὅτι ὅλα τὰ κτή-
ματα τῶν ὑπεξουσίαν τέκνων ἀνήκουν εἰς τοὺς γονεῖς, παρεκτὸς ἐὰν οἱ γονεῖς οἰ-
κειοθελῶς παραχωρήσουν κτῆμα τι εἰς κατένα τῶν τέκνων των, καὶ τοῦτο ὁμῶς
θεωρεῖται μετὰ τὸν θάνατόν των ἀνήκον εἰς ὅλα τὰ τέκνα, δὲν ἐπεκράτησεν ὁμῶς
ἡ συνθήθεια παραχωροῦσα ὡς ἰδιοκτησίαν εἰς τὸν υἱόν, τῶντος τοῦ πατρός, τὰ ἐκ τοῦ
πολέμου ἀποκτούμενα, οὔτε διετήρησε τὴν λέξιν περὶ οὐ λειον.

7.

Τῶν γονέων ἡ ἐξουσία διαρκεῖ μέχρι τοῦ θανάτου των, ὁ πατὴρ π.χ. δύναται
νὰ μαστιγώσῃ τὸν υἱόν, ἐὰν εἶναι ὑπανδρευμένος καὶ ἱερεὺς μάλιστα.

8.

Ὁ υἱοθετῶν θεωρεῖται ὡς ἔχων τὸ αὐτὸ δικαίωμα πρὸς τὸν υἱοθετούμενον,
ὁποῖον ἔχει καὶ ὁ πατὴρ πρὸς τὸ γνήσιόν του τέκνον.

Περὶ νομῆς

9.

Ἡ συνθήθεια τοῦ τόπου τούτου συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον· ἐξαιροῦνται περιστά-
σεις τινές, εἰς ἃς μετὰ ρητὴν ἢ ἔγγραφον συμφωνίαν μεταξὺ τοῦ πρώην κατέχοντος
καὶ τοῦ κατασχόντος ἀπαιτεῖται παρέλευσις χρόνου, μέχρι δηλ. τῆς συλλέξεως τοῦ
καρποῦ τοῦ κτήματος ἀπὸ τὸν πρώτον.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10.

Ἡ συνθήθεια διετήρησε τὸν νόμον ἀπαραιμείωτον μὲ τὴν προσθήκην, ὅτι
κοιτὰ εἰς τὴν πραγματικὴν παράδοσιν θέλει νὰ γίνεται ἡ ἔγγραφος πώλησις μετὰ
μαρτυριῶν ἐκ μέρους τοῦ πωλοῦντος πρὸς τὸν ἀγοραστήν.

11.

Ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὸν νόμον τοῦτον γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκποιήσεις, εἴτε κινητῶν εἴτε ἀκινήτων.

12 - 13

Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον τὸν περὶ δουλειῶν, καὶ κατατάττει εἰς τὰς νομίμους δουλείας καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14.

Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον εἰς τὸ περὶ ὑποθηκῶν.

15.

Ἡ συνήθεια δὲν διетήρησε καμμίαν διαφορὰν ἀπὸ τὸν νόμον.

16.

Ἡ συνήθεια ὥς πρὸς τοῦτο τὸ ἄρθρον δίδει προτίμησιν εἰς τὴν ὕπανδρον γυναῖκα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ συζύγου της καὶ μετὰ ταύτην εἰς τὸν ἔχοντα ἀρχαιότερα δικαιώματα.

Αὗται αἱ συνήθειαι ὥς πρὸς τ' ἀνωτέρω ἐρωτήματα ἐπεκράτησαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Ἐν Μοθώνῃ τῇ 30 Σεβρίου 1833
 Ὁ Εἰρηνοδίκης Μοθωνῆς
 Δημήτριος Χρ. Σμυρλῆς
 Ὁ Γραμ.

Π. Δ. Οἰκονομόπουλος.

26 ΚΟΡΩΝΗ

Ἀριθ. 1205
 Ἐν Κορώνῃ
 τὴν 10 Νοεμβρίου
 1833

Τὴν 15 9βρίου 1833
 Ἀρ. Πρ. 1881

Ἀρ. Καταχ.
 Ἀρ. Φ.

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
 Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν
 τῆς Ἐπικρατείας

Ὁ Εἰρηνοδίκης Κορώνης.

Ἀπαντοῦντες εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον τῆς Σ. Γραμματείας ταύτης περὶ τῶν τοπικῶν μας ἐθίμων, ἀφορῶντων τὴν ἐπιτροπείαν, πατρικὴν ἐξουσίαν,

νομήν, κυριότητα, δουλείαν, προνόμια καὶ ὑποθήκας δίδομεν τὰς κατ' ἐγχώριον ἔθιμον περὶ τῶν ζητημάτων τούτων πληροφορίας ὡς ἔπεται.

Ἐπὶ τοῦ 1ου ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνθήθεια συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὸν νόμον, δηλ. ἐργάζονται δωρεὰν οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν, ἀλλὰ παρατηροῦμεν ὅτι κάποτε τινὲς ἐπίτροποι συμβαίνει νὰ ὠφελῶνται ἐκ πλαγίου ἀπὸ τὰ κτήματα τοῦ ὀρφανοῦ.

Ἐπὶ τοῦ 2 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι διορίζονται ἐπίτροποι ὡς ὁ θανὼν διαθέσει ἢ οἱ ζῶντες συγγενεῖς τῶν ἀνηλίκων, δηλ. εἰς καὶ δύο καὶ τρεῖς ἐπίτροποι.

Ἐπὶ τοῦ 3 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἐπειδὴ οἱ χριστιανοί, ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπικρατοῦσης Τουρκικῆς Ἀρχῆς, δυσκόλως ἀνεφέροντο εἰς τὰ δικαστήρια καὶ μάλιστα περὶ τοιούτων καὶ ἄλλων παρομοίων περιπτώσεων συνέρχοντο οἱ ἐπίτροποι μὲ τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐπιτροπευομένου ὀρφανοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρχιερέως καὶ συνεκρότουν οἰκογενειακὸν συμβούλιον συγγνωμοδοτοῦντες καὶ τοῦ Ἀρχιερέως.

Ἐπὶ τοῦ 4ου ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι χωρὶς νὰ θεωρῇ ὁ τοπικὴ μας συνθήθεια διάκρισιν τάξεως τινὸς τῶν ἀνηλίκων, ὅλους ἐξ ἴσου τοὺς ὀνομάζει ἀνηλίκους, τόσον ἄρρενα καθῶς καὶ θήλεα, κατὰ τὸν νόμον τοὺς ἔχοντας πληρὴς τὸ 14 ἔτος καὶ ἐξ ἴσου ἐξαρτωμένους ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους, καὶ οἱ ἔχοντες ἄρρενες πληρὴς τὸ 14 δύνανται νὰ ἐνεργοῦν κατὰ τι, καὶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου, ἀλλ' ἀφοῦ δοκιμασθῶν ὡς ἱκανοὶ καὶ ἐπιτήδειοι νὰ ἐνεργῶσι δὲν κάμνει δὲ καὶ καμμίαν διάκρισιν τῶν ἐπιτρόπων ἀπὸ κηδεμόνας, εἰ μὴ ὡς ἐπιτρόπους ἀπλῶς τοὺς θεωρεῖ.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

Ἐπὶ τοῦ 5 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι μολονότι συμφωνεῖ καὶ ἡ τοπικὴ μας συνθήθεια μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' εἰς τινὰς συζύγους συμβαίνει νὰ συνενοεῖται ὁ ἀνὴρ μετὰ τῆς γυναικὸς περὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ διαθέσεως τῶν τέκνων των· μετὰ δὲ τὸν τοῦ ἀνδρὸς θάνατον παραχωρεῖται ἡ πατρικὴ ἐξουσία εἰς τὴν μητέρα καὶ εἰς τοὺς ἐπιτρόπους ὡς εἰς τὸ 4ον ζήτημα ἀναφέρομεν (ἂν διορισθῶσιν ἐπίτροποι) μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ 14 ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν τέκνων τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ ὡς πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων των.

Ἐπὶ τοῦ 6 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἐν ὅσῳ τὰ τέκνα εἶναι ὑπεξούσια, δηλ. μέχρι τοῦ 10 καὶ 14 ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅ,τι ἀποκτήσουν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα ἂν

δ' όποιονδήποτε τέκνον ώς από τυχούσης περιστάσεως δεκαετές και επέκεινα εξέλθη από τον πατρικόν οίκον και επιδημήσαν αποκτήση χωρίς τινός πατρικῆς χρηματικῆς ἢ διαφόρου υλικῆς προκαταβολῆς, τὰ αποκτηθέντα, ἂν εὐχαριστεῖται, τὰ συγκαταθέτει εἰς τὴν πατρικὴν περιουσίαν ἢ ἐν ὧσιν ζῇ ὁ πατήρ ἢ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ὡς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πλέον ἀδελφικὴν περιουσίαν ἐννοουμένην· ἢ τουναντίον, δηλ. δὲν συγκαταθέτει τὰ αποκτηθέντα εἰς τὴν πατρικὴν περιουσίαν οὐδ' εἰς τὴν ἀδελφικὴν μετὰ τὸν θάνατον πλέον τοῦ πατρὸς.

Ἐπὶ τοῦ 7 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἀφοῦ τὸ τέκνον εξέλθει τοῦ πατρικοῦ οἴκου μεθ' όποιονδήποτε ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐννοουμένου τοῦ 10 μέχρι τοῦ 14 τῆς ἐνηλικιότητος καὶ ἐνεργεῖ πλέον ἀφ' ἑαυτοῦ του, παύει ἢ ἐπ' αὐτὸ πατρικὴ ἐξουσία οὐδ' ἀπὸ δεσμούς πατρικῶν σχέσεων, δηλ. ἀπὸ λαμβανόμενα ἢ ἐλπιζόμενα ὠφελήματα ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς ζῶντος ἢ μετὰ θάνατον φαίνεται δεδεμένον, ὑπῆκει ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἀπ' αὐτὸν πρὸς τὸν πατέρα ἐκόν, τουναντίον οὐχ ὑπῆκει, οὐδ' ὁ πατήρ ἔχει τινὰ πλέον ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ, οὐδ' ὑπόκειται εἰς τινα εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ 8 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ὅταν ὁ υἱοθετῶν περιποιούμενος ἀπὸ τὸν υἱοθετούμενον εὐαρεστῇται, ἀπονέμει καὶ εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν πατρικὴν εὐνοίαν καὶ περίθαλψιν ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα γνήσια, ἀλλ' εἰς τὴν διαδοχὴν τῆς πατρικῆς περιουσίας μένει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ υἱοθετοῦντος γὰρ τὸν ἰσαριθμῶν μὲ τὰ γνήσια τέκνα ἢ κατὰ τι κατώτερον· τὸ αὐτὸ καὶ ἂν τὸν ὑπανδρεύσῃ· ἂν δ' εἶναι ἄτεκνος ὁ υἱοθετῶν, παρομοίως ἢ εἰς αὐτὸν εὐαρέστησίς του ἀπονέμει ὅλα τὰ ὡς πρὸς γνήσιον τέκνον προνόμοια, ἢ καὶ τοὺς ἀνιόντας ἐκ πλαγίου καὶ κατιόντας συγγενεῖς καὶ πρὸς αὐτὸν κατὰ τι ὀλιγώτερον ἢ πρὸς παρὰ τοῦ ὁποίου ἀμφοτέρων τούτου ἐθεραπεύθη προθυμώτερον καὶ ἐπιμελέστερον.

Περὶ νομῆς

Ἐπὶ τοῦ 9 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλὰ πάντοτε ἀπαιτεῖται ἢ κατοχὴ στηρίζεται εἰς νόμιμόν τινα ἀρχὴν τῆς ἀποκτήσεως, δηλ. προερχομένην ἀπὸ νόμιμον ἀγορασίαν, ἀπὸ χάριν, κληρονομίαν, εὔρεσιν ἢ διαχειρίσιν· ἀλλ' εἰς περίπτωσιν εὐρέσεως ἢ ἐκ πρώτης ἀρχῆς τῆς διαχειρίσεως τοῦ πράγματος, ἂν ὁ καθ' αὐτὸ ἀποδειχθεὶς κύριος αὐτοῦ, εἰς ἀπροσδιόριστον καιρὸν σιωπηλῶς παραδέχεται τὴν ἀπαλλοτριώσιν του, τὸ κατέχει καὶ τὸ νέμεται ὁ εὐρών ἢ ὁ διαχειρισάμενος, ἂν δὲ πάλιν τὸ ζητήσῃ καὶ μετὰ παρέλευσιν ἀπροσδιορίστου χρόνου καὶ τὸ ἀποδείξῃ ὡς ἰδιοκτησίαν, τὸ ἀναλαμβάνει.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

Ἐπὶ τοῦ 10 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλὰ συγχρόνως μὲ τὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος, ἂν δοθῇ καὶ τὸ τίμημα ἢ ἀντάλλαγμα τοῦ πράγματος· ἂν ὅμως δὲν δοθῇ ἀμέσως εἴτε τὸ πρᾶγμα εἴτε τὸ τίμημα εἴτε τὸ ἀντάλλαγμα, τότε ὁ δόσας, ἂν δυσπιστεῖ διὰ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ λαβόντος, λαμβάνει παρ' αὐτοῦ εἴτε προφορικὴν ὑπόσχεσιν ἐνώπιον μαρτύρων, εἴτε ἔγγραφον· ἢ καὶ τουναντίον ὅταν δὲν δυσπιστεῖ ἀλλὰ δημόσιον βιβλίον περὶ τοιούτων πράξεων δὲν ὑπῆρξεν, εἰ μὴ ἰδιαίτερα ἔγγραφα ἐγίνοντο μὲ προσυπογεγραμμένους μάρτυρας.

Ἐπὶ τοῦ 11 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνήθεια συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὸν νόμον, δηλ. ὁ ἀναγνωρίσας τὸ πρᾶγμα του εἰς χεῖρας τινός, τὸ ὁποῖον χωρὶς τινὸς νομίμου πράξεως αἰτίας ὑστερήθῃ, τὸ ἀναλαμβάνει χωρὶς νὰ ἀποδώσῃ τὴν παρὰ τοῦ ἤδη κατέχοντος ὁμολογουμένην τιμὴν, ὁ δ' ἔχων ἀποτείνει τὴν αἰτησίαν του πρὸς τὸν παρὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὸ πρᾶγμα, ὡς κακῶς πωλήσαντος ἢ ἄλλως πῶς δώσαντος καὶ δὲν στερεοῦται ἡ κυριότης τοῦ πράγματος ἀπὸ τὴν νομὴν εἰς ἀπροσδιόριστον καιρὸν, ἂν εἴναι κινητὸν.

Ἐπὶ τοῦ 12 ζητήματος συνάδοντος μὲ τὸ 10ον (λάθος).

ἂν δι' ἀκίνητον τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ, ἀλλ' ὅσας αὐξήσεις ἔκαμεν εἰς αὐτὸ ὁ ἤδη κατέχων παρὰ τοῦ κακῶς πρώτου κατέχοντος καὶ ἐκποιήσαντος, γίνεται ἰσολογισμὸς εἰς χρήματα τῶν αὐξήσεων μετὰ τῆς ὁποίας ἀπέλαβε νομῆς, ἀφοῦ καιροῦ ἔγινεν ἡ παραλαβή, μέχρι τῆς παρὰ τοῦ δι' ἰσχυροτέρων δικαιωμάτων ἀποδειχθέντος ἀληθῶς κυρίου αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τῶν δύο τούτων ἢ μένει νὰ δίδει δι' ἐξόφλησιν τὴν περιπλέον νομὴν, ἢ νὰ λαμβάνῃ τὴν περὶ πλέον αὐξήσιν εἰς χρήματα ἢ ὅπως συμφωνήσουν.

Περὶ δουλείας

Ἐπὶ τοῦ 12 ζητήματος συνάδοντος μὲ τὸ 10ον.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ὅσα ἐρέθησαν εἰς ἀπόκρισιν τοῦ 10 ζητήματος ἐπίσης ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ περὶ δουλείας.

Ἐπὶ τοῦ 13 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ νόμιμοι δουλεῖαι, λέγονται καὶ θεωροῦνται ὡς νόμιμοι, ὅταν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἢ διὰ συγκαταθέσεως τῶν μερῶν ἐξακολουθεῖ μία τοιαύτη δουλεία ἢ ἐκ τῆς φυσικῆς θέσεως τῆς γῆς· ἄλλαι δὲ πάλιν διὰ τῆς συγκαταθέσεως τῶν μερῶν ἢ παντοτιναὶ ἢ προσωριναὶ ἐπὶ ὀριτῷ χρόνῳ. Περὶ διὰ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα, εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ χωρίου νέμονται τὰ

ζῶα τοῦ χωρίου ἐκείνου ἂν εἶναι ἐθνικόν· ἂν δ' ἰδιόκτητον, ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις εἴτε ἡ συμφωνία τῶν ἰδιοκτητῶν, τοῦ μέρους ἐκείνου, τὸ ὅποιον, εἴτε ἐθνικὸν εἴτε ἰδιόκτητον, ὀνομάζουν λιβάδιον.

Ἐπὶ τοῦ 14 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' ὥς καὶ εἰς τὸ 10 ζήτημα ἐξεθέσαμεν, ὅστις δανείσας δυσπιστεῖ διὰ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ ὑποκειμένου καὶ ζητήσει γὰρ λάβῃ εἰς ὑποθήκην πρᾶγμα ἢ παρὰ τοῦ δανεισθέντος ἐκουσίως ταύτην προσφέροντος, εἴτε εἰς κινητὸν εἴτε εἰς ἀκίνητον, καὶν τε ἰσότιμον ταύτης καὶν τε ὑπέρτιμον, σημειοῦται τὸ ὑποθηκασμένον πρᾶγμα ἐντὸς τοῦ χρεωστικοῦ ἐγγράφου, ἂν γεῖνη, εἰ δὲ μή, ἀπλῶς πως δίδεται τόσον τὸ δάνειον καθὼς καὶ ἡ ὑποθήκη· καὶ μόνος ὁ τοιοῦτοτρόπως ἐξασφαλισθεὶς χαίρει τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς ὑποθήκης αὐτῆς καὶν τε πρῶτος ἐδάνεισε καὶν τε ὕστερος, ἂν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι δανείσαντες τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον.

Ἐπὶ τοῦ 15 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ συνήθεια συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὸν νόμον ἀπαραιερώτως.

Ἐπὶ τοῦ 16 ζητήματος.

Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ τοπικὴ μας συνήθεια συμφωνεῖ κατὰ τοῦτο μὲ τὸν νόμον.

Καὶ ταῦτα εἰσὶν τὰ κατὰ ἐγχώριον συνήθειαν ἐπικρατοῦντα ἔθιμα εἰς τὴν περιφέρειαν Κορώνης.

Ἐν Κορώνῃ

Ὁ Εἰρηνοδίκης
(Τ.Σ.) Κ. καράπανλος

27. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ (1)

2160

Ἐν Κυπαρίσσῳ τὴν πέμπτην Δεκεμβρίου 1833 συνεδριαζόντων τῶν προκριτοδημογερόντων τῆς Πόλεως Κυπαρισσίας, ἀνεγνώσθη ἡ ὑπ' ἀρ. 1133 ἐγκύκλιος τῆς

¹ Ἀρ. 1257

Παρ. 9 Δεκεμβρ. 1833
Ἀρ. παρ. 2160

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Βασιλικὴν
Γραμματεῖαν

Ἄμα ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιος τῆς Βασιλικῆς ταύτης Γραμματείας ἐπροσχάλεσα τοὺς προκριτοτέρους καὶ εἰδημονεσιτέρους τῆς ἐπαρχίας γὰρ συνέλθωσι διὰ γὰρ σκεφθῶμεν ὁμοῦ καὶ ση-

ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Γραμματείας, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐρωτήματα, εἰς τὰ ὅποια ἐνεκρίθη
νὰ γεννοῦν αἱ ἀκόλουθοι ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν τοπικῶν ἐθίμων.

Περὶ ἐπιτροπείας

1^{ον} Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν.

2^{ον} Ἡ ἐπιτροπεία δύναται νὰ δοθῇ εἰς πολλούς.

3^{ον} Ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον· τουτέστι, εἰς ἔλλειψιν
Δικαστοῦ ὁ ἐπίτροπος, συγκαταθέσει τῶν στενωτέρων συγγενῶν τοῦ ἀνήλικος καὶ τῶν
προκρίτων τοῦ τόπου, ἐδύνατο νὰ ἐκποιήσῃ μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς περιπτώ-
σιν κατεπειγούσης χρείας.

4^{ον} Μεταξὺ κηδεμόνων καὶ ἐπιτρόπων διαφορὰ δὲν ὑπῆρχε μέχρι τῆς νομί-
μου ἡλικίας· τὰ ἄρρενα δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνεργήσουν ἀφ' ἑαυτῶν εἰμὴ ὁ ἐπίτροπος
αὐτῶν ἐνήργει ἐξ ὀνόματός των.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

5^{ον} Ἡ ἐνέργεια τῆς πατρικῆς ἐξουσίας κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἄχρι τοῦδε
συνήθειαν ἀναθέτει μόνον εἰς τὸν πατέρα ἀπολαύοντος τοῦ πατρὸς, ἢ μήτηρ ἐνε-
ργεῖ ὡς ἐπίτροπος τῶν τέκνων της καὶ ἡ ἐπιτροπεία ταύτης παύει μετὰ τὴν ἐνηλικιό-
τητα αὐτῶν.

6^{ον} Ζῶντος τοῦ πατρὸς ὅλα τὰ κτήματα τῶν τέκνων, ἐνηλίκων καὶ ἀνηλίκων,
εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἀνεξαίρετως· ὅσον δὲ περὶ ιδιοκτησίας ὑπὸ τὸ ὄνομα

μειώσωμεν τὰς ἐπικρατησάσας ἄχρι τοῦδε τοπικὰς συνήθειας εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ὡς πρὸς τὰ
ζητούμενα παρὰ τῆς Γραμματείας ἀντικείμενα.

Ἄλλ' ἢ μὴ ἐμφάνισις τούτων ἐγκαίρως, καίτοι κατ' ἐπανάληψιν προσκληθέντων, ἐπροξένησε
ν' ἀναβληθῇ ἢ ἐκπλήρωσις τῆς προσκλήσεως ταύτης τῆς Βασιλικῆς Γραμματείας· τέλος πάντων διὰ
νὰ μὴ μείνῃ ἀνεκτέλεστος ἢ ἐγκύκλιος τῆς Γραμματείας, χθὲς συνεκάλεσα τοὺς προκριτοδημογέροντας
καὶ Ἱερεῖς τῆς πόλεως, μετὰ τῶν ὁποίων συσκεφθέντες ἐσημειώσαμεν τὰς ὅσας ἄχρι τοῦδε ἐπεκρά-
τησαν τοπικὰς συνήθειας εἰς τὸν τόπον τοῦτον, αἵτινες εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον σύμφωνοι μὲ τὸν
νόμον.

Τὸ περὶ νομῆς α ἄρθρον τῶν ζητημάτων ἐφάνη μόνον σκοτεινὸν εἰς ἡμᾶς, διότι δὲν ἠδυνήθη-
μεν νὰ ἐννοήσωμεν κατὰ βάθος τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ· τουτέστιν ἂν ἐννοεῖ τὴν νομὴν τῆς ἰδίας ιδιοκτη-
σίας ἐνὸς ατόμου, ἢ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ τις εἰς τὸ νὰ νέμεται τὴν ιδιοκτησίαν ἄλλου τι-
νός, καὶ διὰ τοῦτο περὶ τούτου μόνον δὲν ἐσημειώσαμεν οὐδεμίαν τοπικὴν συνήθειάν μας.

Ἐγκλείω τοίνυν ἀντίγραφον σημειώσεων τῶν ζητουμένων συνηθειῶν, παρακαλῶ τὴν Σ Γραμ-
ματείαν νὰ μὴν ὑπολάβῃ ὡς ἔλλειψίν μου τὴν βραδύτητα, ἣτις ἐπρόκυρεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν
τῆς διαληφθείσης ὑπ' ἀρ. 1133 Σῆς προσκλήσεώς της.

Ἐν Κυπαρίσσῳ τῇ 6 Δεκεμβρίου 1833

Ὁ Εὐπειθέστατος

Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Τριφυλίας

Ἀντώνιος Καραπατᾶς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

τοῦ χρηματίου, δὲν ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε τοιαύτη περίπτωσις εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

7^{ον} Ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν εἷς ἢ πολλοὶ τῶν υἱῶν μεταβοῦν καὶ κατοικήσουν ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας των καὶ κάμουν ἰδιαίτεραν κατάστασιν, διότι τότε ἐνεργοῦν ἀνεξαρτήτως.

8^{ον} Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησεν ἡ υἰοθεσία γὰρ γίνεται μὲ ἰδιαίτεραν συμφωνίαν μεταξὺ τοῦ υἰοθετοῦντος καὶ υἰοθετουμένου· ὅσον δὲ περὶ υἰοθετικῆς ἀδελφότητος, τοιοῦτόν τι δὲν συνέβη διὰ τὰ γνωρίζωμεν τὴν συνήθειαν.

Περὶ νομῆς

. . . . .

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10^{ον} Ἡ συγκατάθεσις τῶν μερῶν καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος ἀρκεῖ διὰ τῆς κυριότητος τὴν ἀποκτίσιν συμφώνως μὲ τὸν Νόμον.

11^{ον} Ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον· ὅσον εἰς τὰς ἐκποιήσεις τῶν ἀκινήτων, καθὼς καὶ εἰς τὰς τῶν κινητῶν· τοῦτέστι, ὁ ἐκποιῶν πρέπει γὰρ εἶναι ὁ νόμιμος κατέχων διὰ τὰ εἶναι νόμιμος ἡ κυριότης τοῦ ἀγοραστοῦ.

12^{ον} Ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐπεκράτησε σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον· τοῦτέστι, ἡ κυριότης τῶν δουλειῶν ἀποκτάναι διὰ πώρης τῆς συγκαταθέσεως τῶν μερῶν καὶ τῆς πραγματικῆς ἀποκτίσεως τοῦ πράγματος.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14^{ον} Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον, δὲν συνέβη ὁμως ποτέ, ὥστε τὰ τρίτα πρόσωπα γὰρ εὗρεθῶν εἰς ἀδυναμίαν γὰρ γνωρίσουν δολιότητα ἐπὶ τῶν ὑποθηκασμένων κτημάτων, ὥστε γὰρ ὑποπέσωσιν εἰς τὰ ἐνδεχόμενα ἀτοπήματα.

15^{ον} Ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε συμφώνως μὲ τὸν Νόμον τοῦ γὰρ ὑποθηκάζονται ἀνεξαρτήτως τὰ τε κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα.

16^{ον} Ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς προτιμᾶται εἰς τὰ δάνεια ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς συζύγου του μόνον· κανεὶς ἄλλος δὲ δὲν τὴν χαίρει ἰδιαίτερα προνόμια κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν τοῦ γὰρ προτιμᾶται τῶν ἄλλων.

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Τριφυλίας

Ἀντώνης Καραπατᾶς

Οἱ Ἱεροῖς καὶ Πρόκριτοι

Ἀντώνιος Ἱερεὺς

Παναγιώτης Ἱερεὺς

Μῆτρος Ἀναστασόπουλος

Παναγιώτης Μανούσης

Οἱ Δημογέροντες

Ιωάννης Τομαράς

Γεράσιμος Πονηρὸς

Α. Ζαδὲς

Α. Δ. Σκορδάκης

Δ. Χρηστόπουλος

Ἀναστάσιος Μανούσος

Δημήτριος Ἀρβανιτόπουλος

Ἀναστάσης Γεωργακόπουλος

Ιωάννης Ρόμπος

Διονύσης Κατσαρός.

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Κυπαρίσσῳ τὴν 5 Δεκεμβρίου 1833

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδίκης Τριφυλίας

Ἀντώνης Καραπατᾶς

28. Π. ΠΑΤΡΑΙ

2460

Περιγραφή τῶν ἐπιτοπιῶν ἀνηλίκων ὡς πρὸς τὰ ἀκόλουθα.

1^{ον} Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν εἰργάζονται ὅσον τινὸς ἀμοιβῆς.

2^{ον} Εὐθεοῦντο εἰς τὰ ἀνήλικα δύο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεόν, ἐπίτροποι.

3^{ον} Δὲν ἠμποροῦσαν οὗτοι γὰ ἐκποιήσωσι τι τῶν ὀρφανῶν, εἴτε ἐπὶ λόγῳ βελτιώσεως ἄλλου εἴτε ἐπὶ λόγῳ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐπιτροπευομένων, ἄνευ ἀδείας, εἴτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, εἴτε τῆς ἐξωτερ. δικαστ. Ἀρχῆς¹.

4^{ον} Ἐκ τῶν παίδων τὰ μὲν ἄρρενα ἐπιτροπεύοντο ἄχρι τῶν δεκαοκτῶ ἐτῶν, τὰ δὲ θήλεα ἄχρι τῶν δέκα τεσσάρων. Παρετείνεται δὲ ἡ ἐπιτροπεία των καὶ ἄχρι τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ἂν οἱ ἐπιτροπευόμενοι δὲν ἦσαν χρηστῆς ἀγωγῆς, καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐδίδετο ἡ περὶ τούτου ἄδεια, εἴτε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν εἴτε ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν Δικαστικὴν Ἀρχήν· ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἐθεωροῦντο καὶ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες· οὐδεμία διάκρισις ὑπῆρξε μεταξὺ ἀνήβων καὶ ἐφήβων· τόσον οἱ πρῶτοι καθὼς καὶ οἱ δεύτεροι ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς τοὺς ἐπιτρόπους αὐτῶν, ἄνευ τινὸς θελήσεως ἢ ἐξουσίας, ἄχρι τοῦ ὀφθέντος χρόνου. Μήτηρ μὴ ἐρχομένη εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν ἠδύνατο καὶ ἄνευ τινὸς διορισμοῦ γὰ ἐπιτροπεύῃ τὰ ὀρφανὰ της, παρ' οὐδενὸς ἐμποδιζομένη· διοριζομένων δὲ καὶ ἐπιτρόπων εἰς αὐτά, ἠδύνατο γὰ συνεπιτροπεύῃ καὶ αὕτη, οὕσα καλῆς διαγωγῆς.

Περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

5^{ον} Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἦτον διαμοιρασμένη καὶ εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν

¹ Ὡς ἐξωτερ. δικαστ. Ἀρχήν· ἐννοεῖ τὴν Ὀθωμανικὴν.

μητέρα· παρεχωρεῖτο δὲ αὕτη ὁλοκλήρως εἰς τὴν μητέρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, οὐσα καλῆς διαγωγῆς καὶ μὴ ἐρχομένη εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν.

6^{ον} Οἱ γονεῖς ἐξουσίαζον τὰ ἴδια αὐτῶν κτήματα, ἐν ὅσῳ ἔζουν, μηδεμίαν ἰσχὺν ἐχόντων εἰς τὰ αὐτὰ τὰ τέκνα των. Ὑπῆρχον δὲ ταῦτα ἐλεύθεροι ἰδιοκτητῆται τῶν ἰδίων αὐτῶν προσκτήσεων, τῶν πατρικῶν ἢ μητρικῶν κληρονομιῶν, ἢ καὶ δωρεῶν.

7^{ον} Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν τέκνων των ἔπαυε μὲ τὴν ἐνηλικιότητα καὶ τὴν ὑπανδρείαν αὐτῶν.

8^{ον} Οὔσης πολλὰ σπανίου τῆς νύθεσις ἐνταῦθα, εἶναι ἄδηλα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ νύθετουντος πρὸς τὸν νύθετούμενον· ἢ δὲ νύθετικὴ ἀδελφότης εἶνε διόλου ἄγνωστος.

9^{ον} Ἡ νομὴ πράγματός τινος δὲν ἀπεκτιᾶτο διὰ μόνης τῆς κατοχῆς ἐνωμένης μὲ τὴν θέλησιν, ἀλλ' ἀπαιτεῖτο καὶ ἡ ἐξουσία περὶ τούτου συμφωνία· κατὰ συνέπειαν δὲ Ὀθωμανικοῦ νόμου ἡδυνάτο τις τὰ ἐξουσιάσῃ ἀγρὸν ἄλλον, ἀποδεικνύων ὅτι κατὰ συνέχειαν ἐπὶ ἐτῶν ἑνὲμα αὐτὸν ἀποδίδων τὰ ἐθνικὰ δικαιώματα.

10^{ον} Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος πράγματός τινος ἀπαιτεῖτο, ὅχι μόνον ἡ συγκατάθεσις τῶν μερῶν καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔγγραφος πρᾶξις, καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀκινήτων. Ἐπὶ δὲ τῶν κινητῶν, ἀρκοῦσιν ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ πραγματικὴ παράδοσις τοῦ πράγματος. Δημόσια βιβλία δὲν ὑπῆρχον, ὅπου γὰ καταχωρῶνται αἱ περὶ ἐκποιήσεως πράξεις. Αὗται δὲ ἐγίνοντο εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτόπιον ἀρχήν, ὑπεγράφοντο παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς, ἥτοι παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ παρὰ τῶν προκριτωτέρων τοῦ τόπου, ἀδιακρίτως εἴτε συγγενῶν ὄντων τούτων εἴτε μή. Μετὰ ταῦτα ἐγίνετο καὶ ἐξωτερικὴ πρᾶξις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκποιήσεως πρὸς περισσότεραν ἀσφάλειαν τοῦ ἀγοραστοῦ. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἂν τὸ ἐκποιούμενον πρᾶγμα ἦτον ἀγρός, ἢ περὶ ἐκποιήσεως πρᾶξις ἐγίνετο ἀπὸ τὸν δικαστήν, (Διοικητὴν τοῦ τόπου) ἂν δὲ σταφιδάμπελοι ἢ ἄλλο κτῆμα, ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν δικαστικὴν ἀρχήν, προηγουμένης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περὶ ἐκποιήσεως πράξεως, ἐνίστε δὲ καὶ τῆς μερικῆς.

11^{ον} Ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης τινὸς πράγματος ἀκινήτου, τότε ἐλογίζετο ἰσχυρά, ὅταν ὁ πρῶτος κάτοχος αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἀληθῶς κύριος· ἄλλως τὸ ἐκποιηθὲν διεκδικεῖτο ἄνευ τῆς ἀποδόσεως τῆς τιμῆς αὐτοῦ. Κινητοῦ δὲ τότε, ὅταν αὕτη ἐγίνετο εἰς δημόσιον μέρος. Τυχόντος δὲ [τὸ] κλοπιμέου τούτου,

ὁ πρῶτος κύριος αὐτοῦ ὤφειλε νὰ ἀποτανθῇ πρὸς τὸν κλέπτην καὶ ὄχι πρὸς τὸν κατέχοντα αὐτό.

12^{ον} Δουλεία ἐπὶ τινος πράγματος ἐγένετο ἐπὶ τῆς πολυκαιρίας, διαφοροχόρον (sic) κατὰ τὰ ἀντικείμενα δι' ἀξιοπίστων μαρτύρων ἢ δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου, μὴ ὄντων δημοσίων βιβλίων ὥς εἴρηται.

13^{ον} συμπεριλαμβανόμενον καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βοσκῆς εἰς μόνον τὰ χωρία, ἀπαγορευόμενον δὲ αὐστηρῶς ἐν τῇ πόλει μετὰ τῶν λοιπῶν δουλειῶν.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14^{ον} Ἡδύνατο ἕκαστος νὰ ὑποθηκέψῃ τὰ κτήματά του, ἀλλ' ἀπαιτεῖτο περὶ τούτου ἐγγραφον ἰδιαίτερον. Βιβλία δημόσια διὰ νὰ καταγράφωνται αἱ περὶ ὑποθηκῶν πράξεις δὲν ὑπῆρχον.

15^{ον} Αἱ ὑποθηκῆαι ἐγένοντο ἀδιακρίτως καὶ εἰς κινητὰ καὶ εἰς ἀκίνητα πράγματα.

16^{ον} Αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες εἶχον τὴν προτίμησιν ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των διὰ τὴν προῖκαν τους, τὰ ἀκίνητα ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν ἐπιτρόπων τους καὶ τὸ κράτος ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν οἰκονομικῶν διαχειριστῶν ἀφαιρουμένης τῆς προικὸς τῶν συζύγων των.

Τῆν 29 Δεκεμβρίου 1833 Ἐν Πάτραις

Οἱ Δημογέροντες τῆς πάλεως πατρῶν

Δ. Ρεντινιώτης

Δ. Τζάπηρας

Ἰδιον τῷ πρωτοτύπῳ

Ὁ Γραμμ. τῆς Νομαρχ. Ἀχ. καὶ Ἡλιδος
(Τ.Σ.) Π. Καληγάς

29. ΑΙΓΙΟΝ

1755

Νομικὰ ἔθιμα τῆς Ἐπαρχίας Αἰγιαλείας ὥς πρὸς τὰ προβληθέντα παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 1133 διαταγῆς.

Περὶ ἐπιτροπείας

Ἄρθρον 1^{ον}

Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον.

» 2^{ον}

Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον.

» 3^{ον}

Ὡς πρὸς τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ συνήθεια

δὲν ὑπάρχει· ἀλλ' ὠδηγοῦντο οἱ ἐπαρχιῶτες εἰς τὰς τοιαύτας περι-
πτώσεις, ὅτε μὲν διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὅτε δὲ διὰ τοῦ Ἑκκλησια-
στικοῦ ἢ καὶ τοῦ τουρκικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 4^{ον}

Ἡ συνήθεια γνωρίζει μόνον ἐπιτρόπους διὰ τοὺς ἀνήβους καὶ
ἀγνοεῖ τοὺς κηδεμόνας διὰ τοὺς ἐφήβους, οἵτινες ὑπήγοντο, ὥς καὶ
οἱ ἄνηβοι, ὑπὸ ἐπιτρόπους· κατὰ τὴν συνήθειαν ἐπιτροπεύονται καὶ
οἱ ἄνηβοι καὶ οἱ ἔφηβοι, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον, ὅτι ὁ ἐπιτρο-
πέων ἐφήβων ἀνακουφίζεται ὅπως οὖν ὑπὸ τὴν ἐπ' αὐτοὺς φρον-
τίδα του, ὥς δυναμένων ἐκείνων νὰ ἐπιμεληθῶσι κατὰ τι περὶ τῶν
πραγμάτων των.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

» 5^{ον}

Ἡ συνήθεια καθιέρωσεν εἰς μόνον τὸν πατέρα ὅλην τὴν ἐξου-
σίαν ἐπὶ τῶν ἰδίων τέκνων καὶ τῶν τέκνων τῶν τέκνων των. Μετὰ
τὸν θάνατόν του τὴν διεδέχετο ἡ μήτηρ, εἰ μὲν ἄγαμος, ἢ ἄλ-
λως πως ὁ ἀνὴρ δὲν δαίθετο.

» 6^{ον}

Τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὴν συνήθειαν, ἡ ὁποία κατὰ
τοῦτο μόνον διαφέρει, ὅτι καὶ τὸ χρηματικὸν τοῦ τέκνου ἀνήκει τοῦ
πατρός.

» 7^{ον}

Ἡ συνήθεια ἀποδέχεται τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει
μὲ τὴν ἐνηλικιότητα ἢ μὲ τὴν ἀπαυθαγείαν τῶν τέκνων.

» 8^{ον}

Ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον καὶ ὁ υἱοθετούμενος χαί-
ρει ἴσον δικαίωμα τῶν ἰδίων τέκνων.

Περὶ νομῆς

» 9^{ον}

Ἡ συνήθεια ἐφύλαξε πάντοτε τὴν νομὴν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην
καὶ δὲν ἐπεριορίζετο εἰς χρόνων ρητῶν προθεσμίαν.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

» 10^{ον}

Ἡ συνήθεια ἐφύλαττε τὴν ἰσχὺν εἰς ὅποιονδήποτε ἔγγραφον
ἐγνωσμένον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεκτᾶτο ἡ κυριότης τοῦ πράγματος.

» 11^{ον}

Συνηθίζεται, ὅταν εὖρη τις τὸ πωληθὲν πρᾶγμα του παρ' ἐτέ-
ρου, νὰ τὸ διεκδικῇ ἀπὸ τὸν κατέχοντα δίχως νὰ καταβάλλῃ τὴν
ὁποῖαν τυχὸν ἐκεῖνος ἐπλήρωσε τιμὴν, ὅστις δύναται νὰ τὴν ἀπαι-
τήσῃ ἀπὸ τὸν πωλήσαντα εἰς αὐτὸν τὸ πρᾶγμα.

» 12^{ον}

Ἡ συνήθεια ἐνισχύει τὰς δουλείας, ὡςάκις τὰ μέρη συμφωνή-
σουν μεταξὺ των ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς ἐπὶ μαρτύρων, δί-
χως ν' ἀπαιτεῖται ἡ καταγραφὴ εἰς δημόσιον βιβλίον, τὸ ὁποῖον δὲν

ἦτο γνωστὸν εἰς τὰς Κοινότητας. Εἰς τὰς ἄνευ συμφωνίας ἀποκτιω-
μένας δουλείας ἐπεκράτει τὸ τουρκιστὶ λεγόμενον *καδεμί*¹.

Ἀρθρον 13^{ον} Εἰς τὸ περὶ βοσκῆς δικαίωμα ἡ συνήθεια περὶ ταύτης τῆς δου-
λείας ἦτον ὡς ἡ ἀνωτέρω διὰ συγκαταθέσεως ἐγγράφου.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

» 14^{ον} Συνήθεια τοῦ νὰ καταγράφονται εἰς δημόσιον βιβλίον αἱ ὑπο-
θηκῆαι δὲν ὑπῆρχε, καὶ σχεδὸν ἡ λέξις αὐτὴ τῆς ὑποθήκης ἄχριστος
ὡς εἰς ἓνα καιρόν.

» 15^{ον} Ἡ συνήθεια ὑποθηκάζει καὶ κινητὰ πράγματα καὶ ἀκίνητα ὑπὸ
τὴν λέξιν *ἀμανέτι*.

» 16^{ον} Εἰς τὸ περὶ προνομίων, προτιμᾷ ἡ συνήθεια τὴν προῖκα τῆς γυ-
ναικὸς ἀπὸ πάντα ἄλλον, ὡς καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον Δημόσιον· ὅτε συν-
τρέχουν ἅπλοὶ δανεισταί, δὲν προτιμᾶται ὁ ἀρχαιότερος, ἀλλὰ πληρώ-
νται κατ' ἀναλογίαν· ὁ δὲ δανειστής, ὅστις ἔχει διὰ τὸ δάνειον ἐνέ-
χυρόν τι, προτιμᾶται ἀπὸ τοῖς λοιποῖς δανειστὰς ἐν καιρῷ πωλή-
σεως τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐνέχυρου.

Ἐν Αἰγείῳ τῇ 25 Ὀβρίου 1833

Ὁ Εἰρηνοδίκης

(Τ. Σ.) Παναγ. Χρυσανθοπούλος

30. ΑΛΗΛΟΥ ΤΟΠΟΥ²

1861

Εἰς τὸ περὶ ἐπιτροπείας.

Ἡ συνήθεια εἰς μὲν τὸν § 1 καὶ 2 § εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον· εἰς δὲ
τὸν 3 § ἐπειδὴ τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον ἐξέλειπε, ἀπαιτοῦσε τὴν συγκάλεσιν οἰκογε-
νειακοῦ τινος συμβουλίου εἰς τὴν ἐκποίησην κτημάτων καὶ ἀνατροφὴν ἀνηλίκων ἐπι-
τροπευομένων, ἂν καὶ προφανῆς ἡ ὀφέλεια. Εἰς δὲ τὸν 4 § ἡ συνήθεια θεωρεῖ ὑπὸ
τὴν αὐτὴν ὄψιν τοὺς τε ἀνήβους καὶ ἐφήβους· καὶ ὅτι ἔφηβοι μὲν γινόμενοι οἱ ἐπί-
τροποι παύουν καὶ ἐνεργοῦν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὶ οἱ ἐπιτροπευόμενοι ἔκτοτε, χωρὶς νὰ
γνωρίζωσι κηδεμόνας· αὐτὸ τοῦτο ἐφύλαξεν ἡ συνήθεια . . . . .

Εἰς τὸ περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.

Ἡ συνήθεια εἰς μὲν τὸν 5 § ζῶντος τοῦ πατρὸς εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νό-

¹ *Kadimi* (ἀραβ)=ἡ ἀμνημονεύτου χρόνου ἀρχαιότης

² Δημοσιεύεται ἐξ ἀντιγράφου ἀνεπισήμου, ἀνευρεθέντος ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ
Κράτους.

μον· ἀποθανόντος δὲ παραχωρεῖ ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν μητέρα καὶ ἐπιτρόπων μὲν ὄντων συνεργεῖ μέχρι τῆς ἐφήβου τῶν τέκνων ἡλικίας, καὶ ἔκτοτε τῆς ἀποκλείει ὅλως δι' ὅλου τὸ δικαίωμα καθὼς καὶ τὸν (sic) ἐπιτρόπων. Εἰς δὲ τὸν 6 § ὁ πατὴρ κατὰ τὴν συνήθειαν ἐξουσιάζει ὅλην τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν του, μέχρι τῆς εἰς γάμον κοινωνίας τῶν τέκνων του, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ τέκνα γίνονται ἐλεύθεροι ἰδιοκτητῆται καὶ διορίζεται ἐτίσιος ζωοτροφία πρὸς τὸν πατέρα ἔκτοτε μέχρι τῆς τελευτῆς του· εἰς δὲ τὸν 7 § εἶναι διόλου ἀσύμφωνος μὲ τὸν Νόμον, διότι ἡ ἐξουσία τοῦ πατρὸς παύει μετὰ τὴν ὑπανδρίαν καὶ πολλάκις μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα τῶν τέκνων καὶ δὲν ἔχει τὴν παραμικρὰν ἐξουσίαν. Εἰς δὲ τὸν 8 § εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Νόμον.

Εἰς τὸ περὶ νομῆς

Ἡ συνήθεια ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἐγνώρισε τίποτε, ἀλλ' ἀμέσως μετὰ τὴν κατοχὴν χαίρει καὶ τῆς νομῆς τὸ δικαίωμα.

Εἰς τὸ περὶ κυριότητος καὶ δουλείας.

Εἰς μὲν τὴν 10 § ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον καὶ δὲν γνωρίζει καμμίαν ἀπὸ τὰς ξενικὰς Νομοθεσίας. Εἰς δὲ τὸν 11 § ἡ συνήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν τινὰς νομοθεσίαν, ὅτι θεωρεῖ τὴν ἐξουσίαν τῶν κινητῶν ὡς ἰκανὸν δικαίωμα κυριότητος καὶ ὅτι ὁ ἀγοραστής δὲν υποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ἄλλο, εἰ μὴ ὅτι νομίμως ἠγόρασε. Εἰς δὲ τὸν 12 καὶ 13 § εἶναι σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

Ἡ συνήθεια εἰς μὲν τὸν 14 § περὶ ὑποθηκῶν ἐφύλαξε μὲν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὑποθηκάζου, ἀλλ' εἰς μόνας τὰς ὁμολογίας ὑποθηκάζονται, εἴτε κινητὰ εἴτε ἀκίνητα, καὶ δὲν καταδικάζει τὰ λαθραίως ὑποθηκισζόμενα· εἰς δὲ τὸν 15 καὶ 16 συμφωνεῖ κατὰ πάντα μὲ τὸν νόμον.

31. ΑΔΗΛΟΥ ΤΟΠΟΥ¹

Περὶ Ἐπιτροπείας.

1. Ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν διορίζοντο ἐκ διαθήκης ἀμισθὶ καὶ οἱ σχετικοί, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ὀρφανῶν φιλονικίας ἢ κρισολογίας καθεὶς ἀπέ-

¹ Περὶ τῆς Ἀπαντήσεως ταύτης ὁ Βλαχογιάννης σημειοῖ «Κυπαρισσίας (Τριφυλλίας). Ἡ ἐξακρίβωσις, ὅτι τὰ ἔθιμα ταῦτα εἶναι τῆς Κυπαρισσίας, ἐγινε διὰ παραβολῆς τῆς γραφῆς πρὸς ἄλλο σχετικὸν ἔγγραφον».

φευγεν αὐτὸ τὸ βάρος καὶ ἐκ τούτου ἐπροσβάλλοντο τὰ συμφέροντα τῶν ὀρφανῶν.

2. Ἐξ ἀδιαθέτου πατρὸς τὴν ἐπιτροπείαν ἐλάμβανε ὁ μεγαλείτερος ἀδελφὸς καὶ εἰς ἔλλειψιν εἰς τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν.

3. Ὁ ἐπίτροπος ἐχρεώσκει νὰ συμβουλευέται καὶ τοὺς συγγενεῖς, ἀλλ' ἡ ἐκποίησις ἂν δὲν ἐπεκυροῦτο παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἡδύνατο, ν' ἀνατραπῇ παρὰ τῶν ἀνηλίκων, ἀλλὰ πολλὰ σπανίως ἐζητεῖτο ἡ ἐπικύρωσις αὕτη, περὶ ἀνατροφῆς ὀλίγον ἐφρόντιζον.

4. Οὐδεμία διάκρισις ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος, οὐδὲ ἀνήβων καὶ ἐφήβων, ἐγνωρίζοντο δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπίτροποι καὶ ἀνήλικοι.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

5. Ἡ συνήθεια ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἡ μήτηρ διεδέχετο τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, ἂν αὕτη δὲν δευτεροῦπανδρεύετο, ἀλλὰ μέχρις οὔτου τὰ τέκνα ἦσαν ἀνήλικα ἢ μὴ ὥριμα κατὰ τὴν κρίσιν.

6. Τὰ τέκνα ἐν ὅσῳ συγκατοικοῦσαν μετὰ τὸν πατέρα, αἱ προσκλήσεις τῶν ἀνῆκαν αὐτῶ, ἀφοῦ δὲ ἐχώριζον ἢ ὑπανδρεύοντο, δὲν ἦσαν πλέον αὐταὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρὸς.

7. Μετὰ τὴν γάμψιν ἢ ἐνηλικίωσιν ὁ πατήρ δὲν ἀσχοῦσε ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν εἰς τὰ τέκνα του, ἢ εἰς τὰ τέκνα τῶν τέκνων του.

8. Οἱ ἄτεκνοι, ἂν ᾔθελαν, ἐσυνείδιζον νὰ υἱοθετοῦν· ὁ υἱοθετούμενος ἐκληρονομοῦσε τὸν υἱοθετοῦντα κατὰ διαθήκην· ἐξ ἀδιαθέτου οἱ συγγενεῖς ἐκληρονόμουν τὸν υἱοθετοῦντα, πρὸς δὲ τὸν υἱοθετούμενον ἀπέδιδεν ἓνα . . . .¹ μισθόν. Ὁ υἱοθετῶν ἀσχοῦσε τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν πρὸς τὸν υἱοθετούμενον, ὅποιαν ὁ πατήρ πρὸς τὰ τέκνα, καὶ ἐπ' ἐλπίδι ὠφελείας ἢ διαδοχῆς ὁ υἱοθετούμενος ὑπῆκεν. Υἱοθετικὴ ἀδελφότης ἦτον εἰς σπανίαν χρῆσιν δι' ἀπλῆν καὶ μόνην σχέσιν καὶ τοῦτο μεταξὺ χυδαίων.

Περὶ νομῆς.

9. Ἡ συνήθεια ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, ἅμα παρεδίδετο ἐν πράγμα, ὁ λαβὼν ἐνέμετο αὐτὸ ἀνενοχλήτως.

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν.

10. Ἡ συνήθεια ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον καὶ ἡ κυριότης ἴσχυεν ἅμα ἡ παράδοσις ἐγίνετο ἐγγράφως καὶ ἀμμοαρτύρως κατὰ τὸν ἰδιοτικὸν τρόπον.

11. Ἦτον σύμφωνος ἡ συνήθεια μὲ τὸν νόμον περὶ τῶν ἀκινήτων, περιπλέον ὁ ἀγοραστὴς ἐλάμβανεν ἐγγυητὴν παρὰ τοῦ πωλητοῦ, ἵνα ᾔθελεν ἔχει πρόχειρον τὴν

¹ Λέξις δυσανάγνωστος. Ὁ Βλαχογιάννης σημειοῖ «ἴσως: ἀτόκιον=ἄτοκον».

ἀποζημείωσιν, ἂν τυχὸν ἤθελε φαναιρωθῇ κλοπιμαῖον καὶ παρουσιασθῇ κύριος τοῦ πράγματος ἄλλος· τούτου δοθέντος ὁ κύριος ἐλάμβανε τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὸν κατέχοντα, ὁ δὲ κατέχων ἐστρέφετο ἢ εἰς τὸν ἐγγυητὴν ἢ εἰς τὸν πωλητήν.

12. Ἡ συνθήθεια ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, δημόσιον βιβλίον δὲν ὑπῆρχε.

Ἡ συνθήθεια ἦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, εἰς τὸ περὶ βοσκῆς δὲ ἦτο χρεία νὰ γίνεται ῥητὴ συμφωνία.

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν.

14. Ἡ συνθήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, δημόσιον βιβλίον δὲν ὑπῆρχε διὰ νὰ καταγράφονται αἱ ὑποθήκαι.

15. Ἡ συνθήθεια εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, ἡ ὑποθήκη ἐδίδετο μὲ προθεσμίαν μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ κρατὼν ἐγίνετο κύριος τῆς ὑποθήκης.

Ἡ συνθήθεια διεφύλαξε τὴν θεωρίαν ταύτην τῶν προνομίων ἐπὶ τῆς προικὸς ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, ἐπὶ τῶν προμηθευσάντων χρήματα εἰς ἀγορὰν κτήματος ἀκινήτου· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων δανειστικῶν, ὁ προλαβὼν εἰς τὴν αἴτησιν ἐδικαιοῦτο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Π Ι Ν Α Ξ

ἀλφαβητικὸς τῶν δημοσιευθεισῶν εἰς τὴν Ἑπετηρίδα τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαίου Ἀπαντήσεων περὶ τῶν ἐθίμων*.

Α. Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 τοῦ 1833 Ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

Ἀγίου Πέτρου	(26)	9/10, 29	Μυκόνου	(6)	7, 10
Αἰγίνης	(13)	9/10, 8			
Ἀμοργοῦ	(9)	7, 18	Νάξου	(2)	3, 166
Ἀνδρούσης	(32)	9/10, 39	Ναυπάκτου	(19)	9/10, 16
Ἀποκούρου	(18)	9/10, 14	Ναυπλίου	(22)	9/10, 21
Ἀργους	(23)	9/10, 22	Νηοίου	(39)	9/10, 52
Ἀταλάντης	(17)	9/10, 13			
			Οἰκίου	(37)	9/10, 48
Βατίκων	(35)	9/10, 44			
Βοστίτζης	(46)	9/10, 65	Πάφου	(7)	7, 14
Εἰδικίου Λιμενάς	(33)	9/10, 42	Πατρῶν Παλαιῶν	(44)	9/10, 63
			Περαχώρας	(21)	9/10, 20
			Πόρου	(14)	9/10, 10
Ἰμπλακίων	(45)	9/10, 63	Πορσίου	(25)	9/10, 26
Ἰου	(5)	6, 128	Πύργου	(43)	9/10, 61
Καλαβρύτων	(47)	9/10, 67	Σίφνου	(1)	3, 163
Καλαμῶν	(38)	9/10, 49	Στεμνίτης	(30)	9/10, 37
Καρυταίνης	(29)	9/10, 34	Σύρας	(3)	6, 122
Κορώνης	(41)	9/10, 56			
Κραββάρων	(20)	9/10, 18	Τριπόλεως	(27)	9/10, 32
Κρανιδίου	(24)	9/10, 25			
Κρεμαστῆς (Μονεμβασ.)	(34)	9/10, 43	Ὑδρας	(15)	9/10, 12
Κυπαρισσίας	(42)	9/10, 58			
			Φαναρίου	(36)	9/10, 46
Μεθώνης	(40)	9/10, 55	Φιλίων (Καλαβρύτων)	(48)	9/10, 70
Μήλου	(4)	6, 125	Φολεγάνδρου	(8 α,β)	7,16,17

* Ὁ ἐντὸς παρενθέσεως ἀριθμὸς δηλοῖ τὸν αὐξοῦντα ἀριθμὸν καταχωρίσεως τῆς Ἀπαντήσεως. Ἐκ τῶν ἐπομένων ἀριθμῶν, ὁ μὲν πρῶτος, ὁ διὰ παχέων στοιχείων, δηλοῖ τὸ τεῦχος τῆς Ἑπετηρίδος, ὁ δὲ μικρότερος τὴν σελίδα, εἰς ἣν ἐδημοσιεύθη αὕτη.

Περί τινων Ἀπαντήσεων μὴ δημοσιευομένων.

Ἀνάφης	(10)	9/10, 7	σημ. 1
Ἄνδρου	(11)	9/10, 7	σημ. 2
Βυτίνης	(28)	9/10, 34	σημ. 1
Θήρας	(12)	9/10, 7	σημ. 3
Σπάρτης Ἀνατολικῆς	(31)	9/10, 39	σημ. 1
Σπετσῶν	(16)	9/10, 13	σημ. 1

Β. Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1133 τοῦ 1833 Ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

Ἀδήλου τόπου	(30)	9/10,146	Κιμῶλου	(6)	9/10, 88
Ἀδήλου τόπου	(31)	9/10,147	Κορώνης	(26)	9/10,135
Αἰγίνης	(11)	9/10, 95	Κυπαρισσίας	(27)	9/10,139
Αἰγίου	(29)	9/10,144	Μεγάρων	(16)	9/10,104
Ἀμοργοῦ	(8)	9/10, 92	Μεθώνης	(25)	9/10,133
Ἀνάφης	(9)	9/10, 94	Νάξου	(2)	9/10, 78
Ἀνδριτσαινῆς	(22)	9/10,127	Ναυπλίου	(17)	9/10,107
Ἀργούς	(18)	9/10,110	Νησίου	(24)	9/10,132
Ἐπιδαύρου-Λιμερᾶς	(19)	9/10,121	Πάρου	(4)	9/10, 85
Θήρας	(5)	9/10, 86	Πατρῶν (Παλαιῶν)	(28)	9/10,142
Ἴου	(7)	9/10, 90	Πόρου	(12)	9/10, 98
Καλαμῶν	(23)	9/10,129	Σίφνου	(1)	9/10, 76
Καρύστου	(15)	9/10,102	Σπετσῶν	(14)	9/10,101
Καρυταίνης	(21)	9/10,124	Σύρας	(3)	9/10, 81
Κάτω Ναχαγέ	(20)	9/10,123	Ὑδρας	(13)	9/10, 99

Περί τινων Ἀπαντήσεων μὴ δημοσιευομένων.

Ἄνδρου	(10)	9/10, 95	σημ. 1
--------	------	----------	--------

